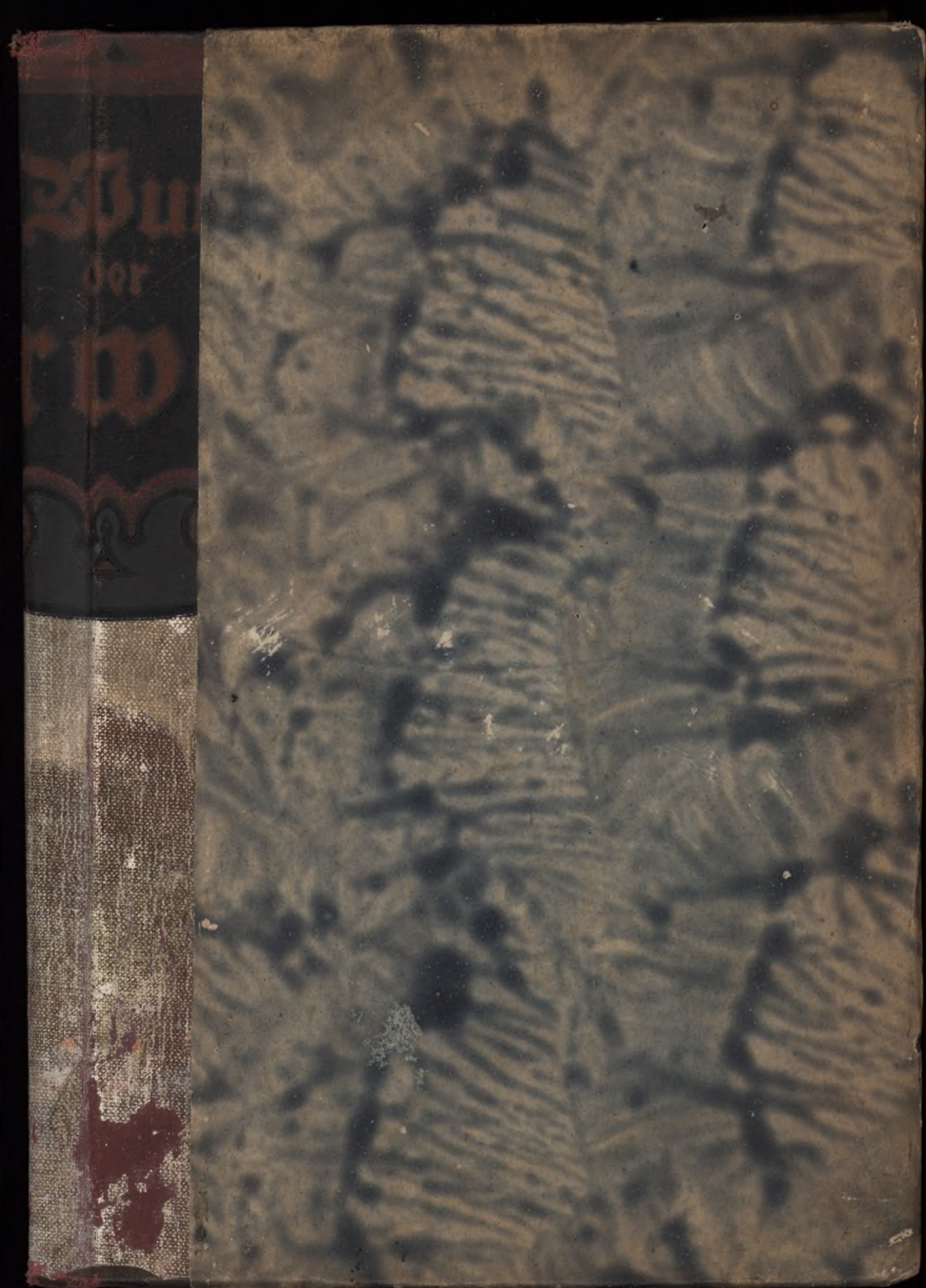

EX-LIBRIS

WOJEWÓDZKIEJ

I MIEJSKIEJ

BIBLIOTEKI

PUBLICZNEJ

IM. EMANUELA SMOŁKI

W OPOLU

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI
ZBIORU USTAW ZIEM ZACHODNICH. TOM XII.

USTAWA O POSTĘPOWANIU CYWILNEM

OBOWIĄZUJĄCA

NA ZIEMIACH ZACHODNICH
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(PRZEKŁAD URZĘDOWY)

WARSZAWA - POZNAŃ

Z POLECENIA MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY KSIĘGARNIA ŚW. WOJCIECHA

1923.

347

~~14798~~

3820 S

347(438)

ZBIORY ŚLĄSKIE

CZCIONKAMI Drukarni św. Wojciecha w Poznaniu.

Akc V $\frac{53}{6}$ 67 C

WSTĘP.

Koniecznym warunkiem poprawności przekładu ustawy jest wierność względem autentycznego tekstu. Ta konieczność wkłada na podejmującego przekład obowiązek ścisłego oddania oryginalnego tekstu bez względu na to, czy tekst ten nie jest wolnym od wad i niedomagań. Obowiązkiem przekładu jest iść nie tylko śladem zalet oryginalnego tekstu, lecz niestety, niejednokrotnie także śladem jego wad. A wady — mowa oczywiście tylko o wadach formy i języka — tekst niemiecki posiada. Uznali to już sami krytycy niemieccy co do kodesku cywilnego (Erler Julius: *Die Sprache des neuen B. G. B.* Berlin, 1896; Altsmann: *Zum Sprachgebrauch des B. G. B.*, *Deutsche Juristenzeitung* 3-ci rocznik 1898, str. 405, 406 i w. in.), a uwagi ich dadzą się w zupełności odnieść także do ustawy o postępowaniu cywilnem. Kodyfikacje niemieckie cechuje dziwna tendencja do budowania długich okresów o wtłoczonych zdaniach pobocznych, przez co całość staje się ciężką a niejednokrotnie niejasną. Względ na wierność przekładu nie zawsze dozwalał zastosowania swoistej struktury zdań lecz zniewalał do przystosowania się do tej struktury, jaką znajdujemy w autentycznym tekście, przystosowanie to jednak nie zawsze dało się dokonać bez ujemy dla pierwszej.

W parze z trudnościami, pochodzącymi z właściwości języka, idzie trudność, jaką przedstawia wierne oddanie określeń prawnych, użytych w oryginalnym tekście. Jak tam, tak również i tu, właściwości językowe nadają wyrazownictwu oryginału charakterystyczne piętno, z którem musi się liczyć tłumacz i trzymając na uwadze jego dążność do bezwzględnego czerpania ze zasobów języka ojczystego.

Polecając te słowa uwadze czytelnika, dodaje się wyjaśnienia niektórych, użytych w przekładzie wyrażen:

1. „Muss“, „ist“ — „soll“. Są to t. zw. „Muss“ i „Soll-Vorschriften“. Zarówno jedne jak drugie oznaczają nakaz zachowania danego przepisu, odmienne są wszakże następstwa niezastosowania się do tegoż przepisu; niezastosowanie się do przepisu „Muss“ ma za następstwo bezskuteczność danej czynności, np. brak uzasadnienia w odwołaniu (§ 519 w nowem brzmieniu według ustawy z 18/3 1921 Dz. U. R. P. Nr. 30 poz.

176); natomiast mimo niezastosowania się do przepisu „Soll“ dana czynność nie staje się bezskuteczną a zamedbanie tego przepisu może jedynie spowodować pewne niekorzyści procesowe, np. niewniesienie przepisanej w § 519 c odpowiedzi nie pozbawia przeciwnika apelanta prawa korzystania w całej pełni ze środków obronnych w późniejszym stadium postępowania, w szczególności przy ustnej rozprawie, może on jednak wskutek swej opieszałości lub nieogłędności narazić się na określone w § 542 skutki.

Pierwsze z tych przepisów — konieczne — uwidoczniło w przekładzie przez: „musi“, „winien“, „należy“, drugie — instrukcyjne (porządkowe) — przez „powinien“.

2. „Einrede“ — „Einwendung“. Pod pojęciem pierwszym rozumie ustawa: a) powołanie się na przepisy prawa materialnego, uchylające roszczenie przeciwnika, b) powołanie się na fakty, uchylające roszczenie przeciwnika (np. wypełnienie, zapłata, zdeponowanie, błąd, podstępne zwiedzenie), c) t. zw. „Prozesshindernde Einreden“ n. p. niedopuszczalność drogi sądowej, niewłaściwość sądu itd. (§§ 274, 275) — drugie natomiast pojęcie („Einwendung“) ma znaczenie ogólniejsze, oznacza ono nietylko powyższe środki obronne, lecz w ogóle wszelkie oświadczenia sprzeciwiające się twierdzeniu przeciwnika.

Pierwszy z tych wyrazów: „Einrede“ przełożono na: „ekscepcja“ — drugi: „Einwendung“, na: „zarzut“.

3. „Anfechten“. Wyraz ten ma podwójne znaczenie: jedno — procesowe, drugie — oparte na prawie materialnem (§ 143 kod. cyw.); odpowiednio do tego podwójnego znaczenia przełożono je w pierwszym wypadku na: „skarżyć“, w drugim na: „zaczeptać“. W ten sposób starano się ograniczyć do koniecznej potrzeby nieswojsko w przepisie prawnym brzmiący wyraz: „zaczeptać“; „anfechten“ bowiem w rozumieniu kodeksu cywilnego oznacza nietylko zaskarżenie, ale także i oświadczenie, skierowane przeciw aktowi względnie stosunkowi prawnemu.

4. „Einstellung“. Wyraz ten przełożono w §§ 707, 719, 732, 769, 775, 815 ust. 2, 868 na: „wstrzymanie“, w § 818 na: „umorzenie“ a to odpowiednio do znaczenia, jakie ma w tych paragrafach.

5. „Inland“ „inländisch“, „ein Deutscher“, „Ausländer“. Jako zasadę przyjęto w przekładzie, że wyrazy te oznaczają obszar Rzeczypospolitej Polskiej Państwa Polskiego, względnie przynależność państwową (obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, cudzoziemiec). Wyrazy te będą miały jednak odrębne znaczenie w tych wypadkach, w których obywatel polski podlega jeszcze pod względem osobowym ustawodawstwu ziem zachodnich a więc w sprawach dotyczących prawa małżeńskiego (§ 606), stosunku między rodzicami i dziećmi (§ 642), pozbawienia własnej woli (§ 676).

W tych wypadkach określeniu „ein Deutscher“ będzie niewątpliwie odpowiadało określenie: „obywatel Rzeczypospolitej Polskiej podlegający pod względem osobowym ustawodawstwu Ziem Zachodnich R. P.“, określeniu: „Wohnsitz im Inlande“, określenie: „zamieszkanie na ziemiach zachodnich Rz. P.“, a określeniu: „Ausländer“, określenie: „osoba niepodlegająca pod względem osobowym ustawodawstwu Ziem Zachodnich Rz. P.“. Terminologii tej jednak w przekładzie nie wprowadzono, gdyż uważano rozróżnienie tych pojęć w przekładzie za sprzeczne z zasadą jednolitości terminologii przekładu; pozatem kwestja ta, ściśle biorąc, nie należy do przekładu lecz do judykatury i do ustawy o prawie międzydzielnicowem względnie prywatnem prawie międzynarodowem.

6. „Landesgesetze“. Określenie to mogło mieć znaczenie tylko w ustroju Rzeszy Niemieckiej jako państwa związkowego; w poszczególnych, w skład Rzeszy wchodzących państwach związkowych, mogły w pewnych wypadkach być wydawane odrębne ustawy, obowiązujące tylko w danem państwie związkowem. W ustroju Rzeczypospolitej Polskiej, jako państwa jednostkowego, a nie związkowego, może być mowa tylko o ustawie, wydanej przez sejm; umieszczanie zatem w przepisach ustawowych wzmianki, iż ustawy mogą daną rzecz inaczej normować i t. p., jest bezprzedmiotowe. Z tych powodów wzmianki w autentycznym tekście, odnoszące się do ustaw krajowych (§§ 418 ust. 2, 680 ust. 5, 801, 871, 932, 1006 ust. 3, 1009 ust. 3, 1023, 1024), uwzględniono w przekładzie w tych tylko wypadkach, w których ustawa pruska — (ta bowiem tu może jedynie wchodzić w rachubę) — wprowadziła zmiany względnie postanowienia, obowiązujące w chwili przejścia suwerenności na państwo polskie. W tych wypadkach odnośne przepisy powołano w uwadze do danego paragrafu; w przeciwnym razie powyższe wzmianki o ustawach krajowych opuszczono jako bezprzedmiotowe.

7. „Reichskanzler“. Kanclerz Rzeszy był według ustawy o ustroju Rzeszy jedynym i wyłącznym Ministrem; poszczególne resorty służby państwowej były tylko podległemi mu decernatami. Z tego pojęcia urzędu kanclerza Rzeszy wynika, że w § 200 mogła być mowa tylko o kanclerzu Rzeszy a nie o ministrze, skoro pierwszy był równocześnie także i tym drugim; natomiast w ustroju Rzeczypospolitej Polskiej, przy istnieniu odpowiedzialnych ministerstw, będzie w tym wypadku powołanym do załatwiania próśb, o jakich mowa w § 200, Minister Spraw Zagranicznych, gdyż ustrój Rzeczypospolitej Polskiej wprowadził ministerstwa, które w zakresie swoich resortów wykonują tę władzę, jaką przy ustroju Rzeszy sprawował Kanclerz Rzeszy, jako najwyższy czynnik zwierzchni. Natomiast do udzielenia upoważnienia (§ 382) odnoszącego się do ministrów i Prezesa Rady Ministrów, właściwą będzie Rada Ministrów;

wreszcie w § 376 wyraz: „Reichskanzler“ odpadnie, jako bezprzedmiotowy.

Wyrażając powyższą opinię, zauważa się i tu, podobnie jak we wstępie do przekładu kodeksu cywilnego, że o ile z powodu braku odnośnych postanowień przekład nazw poszczególnych instytucyj, określonych w tekście autentycznym, nie mógł nastąpić na podstawie ustaw lub rozporządzeń, w szczególności ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 511), pozostaje dla sądów otwarta droga badania, czy nazwa danej instytucji, użyta w przekładzie, odpowiada właściwości tej instytucji, której na podstawie zmiany warunków politycznych i suwerenności Państwa Polskiego przekazany został zakres działania dawnej niemieckiej instytucji, wymienionej w tekście autentycznym. Co do nazw sądów uwzględniono w przekładzie rozporządzenie z 15. 12. 1919 (Tyg. Urzęd. Nr. 70 poz. 181), a odnośnie do górnośląskiej części Województwa Śląskiego rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 16 czerwca 1922 r.

W przekładzie uwzględniono zmiany niektórych przepisów ustawy o postępowaniu cywilnem, wprowadzone przez ustawę sejmową z dnia 18 marca 1921 (Dz. U. R. P. 1921 Nr. 30 poz. 176) w b. dzielnicy pruskiej a rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 1922 r. w górnośląskiej części województwa Śląskiego. Uwzględniono również rozporządzenia Ministra b. dzielnicy pruskiej, wydane na podstawie art. 6 lit. d ustawy z 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. str. 675), w szczególności rozporządzenie z dnia 15 maja 1920 r. (Dz. Urz. Nr. 23) o postępowaniu w sprawach podlegających rozpoznaniu Sądu Najwyższego oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 1922 r. o postępowaniu sądowem w sprawach z górnośląskiej części Województwa Śląskiego, podlegających rozpoznaniu Sądu Najwyższego (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 399). Rozporządzenie to wprowadzone zostało w górnośląskiej części Województwa Śląskiego jako rozporządzenie samoistne, nie zaś jako rozszerzenie rozporządzenia z dn. 15 maja 1920 r. (Dz. Urz. Nr. 23) jak n. p. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 1922, wprowadzające ustawę z dnia 18 marca 1921 (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 176) w górnośląskiej części Województwa Śląskiego; z tego powodu zawiera ono — mimo, iż jest zupełnie identyczne z rozporządzeniem z dnia 15 maja 1920 r. (Dz. Urz. Nr. 23) — pewne różnice stylistyczne w porównaniu z tem ostatniem i dlatego przytoczono je na końcu przekładu w dosłownem brzmieniu. Przekład uwzględnia również rozporządzenie Rady związkowej o ulżeniu sądom z dnia 9 września 1915 (Dz. U. Rz. 562). Wreszcie, podobnie jak w przekładzie kodeksu cywilnego, zamieszczono także i w obecnym przekładzie niemiecko-polski słownik najważniejszych określeń prawnych, użytych w ustawie o postępowaniu

cywilnem; ma on na celu ujednolajnienie niezupełnie jeszcze dotąd usuniętej rozbieżności w praktycznem zastosowaniu terminologii tych określeń.

Pracę nad przekładem ustawy o postępowaniu cywilnem podjął łącznie z innemi tego rodzaju pracami jeszcze b. Departament Ziem Zachodnich z inicjatywy Dyrektora tegoż Departamentu Dra Witolda Prądzyńskiego, a pierwszego opracowania przekładu ustawy dokonał naczelnik wydziału Tadeusz Zajączkowski. Celem upewnienia się co do jednolitości z terminologją i zasadami tłumaczenia, jakich trzymano się przy przekładzie kodeksu cywilnego, powierzono zbadanie dokonanego przez p. Tadeusza Zajączkowskiego przekładu sędziemu sądu apelacyjnego Drowi Kazimierzowi Jaroszewiczowi, w którego rękach spoczywała ostateczna redakcja przekładu kodeksu cywilnego; ponadto przeprowadził także rewizję przekładu sędziego sądu apelacyjnego Józef Willaume. Przygotowaną w powyższy sposób pracę poddano zbadaniu przez komisję, w skład której wchodził: Dyrektor Departamentu Dr. Witold Prądzyński, jako przewodniczący, oraz starszy radca Prokuraturji Generalnej Kazimierz Kierski i sędzia sądu apelacyjnego Dr. Kazimierz Jaroszewicz, który też przekład w ostatecznej redakcji wraz z objaśniającym wstępem opracował.

Autorom tej pracy przyświecał cel dania szerokim kołom prawników zawodowych i kształcącej się młodzieży możności korzystania w ojczystem języku z obowiązującej dotąd na ziemiach zachodnich niemieckiej ustawy. Cel wzniosły, lecz zarazem z powodu poruszonych na początku niniejszego wstępu względów właściwości językowych, trudny i niewdzięczny. Przy ocenie, czy celowi temu przekład niniejszy w zupełności odpowiedział, nie należy zapominać o tem, iż pracujący musieli zmagać się z trudnościami językowemi ustawy, która już w swym oryginalnym tekście była pod względem językowym przedmiotem ostrej krytyki.

Poznań w lutym 1922 r.

SPIS RZECZY.

I. Ustawa o postępowaniu cywilnem.

KSIĘGA PIERWSZA.

Postanowienia ogólne.

Rozdział pierwszy. Sądy.

Tytuł pierwszy. Przedmiotowa właściwość sądów	§§ 1-11	Str. 1-2
Tytuł drugi. Podsądność	12-37	2-7
Tytuł trzeci. Układ co do właściwości sądów	38-40	7-8
Tytuł czwarty. Wykluczenie i wyłączenie osób sądowych	41-49	8-10

Rozdział drugi. Strony.

Tytuł pierwszy. Zdolność do prowadzenia sporu. Zdolność procesowa	50 58	10-11
Tytuł drugi. Uczestnictwo w sporze	59-63	11-12
Tytuł trzeci. Udział osób trzecich w sporze	64-77	12-15
Tytuł czwarty. Pełnomocnicy procesowi i doradcy	78 90	15-18
Tytuł piąty. Koszty procesowe	91-107	18-22
Tytuł szósty. Danie zabezpieczenia	108-113	22-23
Tytuł siódmy. Prawo ubogich	114-127	23-26

Rozdział trzeci. Postępowanie.

Tytuł pierwszy. Rozprawa ustna	128-165	26-34
Tytuł drugi. Doręczenia:		
I. Doręczenia na żądanie stron	166-207	34-42
II. Doręczenia z urzędu	208-213	42-43
Tytuł trzeci. Wezwania, terminy i czasokresy	214-229	43-45

X

	§§	Str.
Tytuł czwarty. Skutki zaniedbania. Przywrócenie do stanu poprzedniego	230-238	45-48
Tytuł piąty. Przerwanie i zawieszenie postępowania	239-252	48 50

KSIEGA DRUGA.

Postępowanie w pierwszej instancji.

Rozdział pierwszy. Postępowanie przed sądami okręgowymi.

Tytuł pierwszy. Postępowanie do wyroku	253-299	50-59
Tytuł drugi. Wyrok	300-329	59-67
Tytuł trzeci. Wyrok zaoczny	330-347	67-69
Tytuł czwarty. Postępowanie przygotowawcze w sprawach rachunkowych, rozliczeniach się i podobnych procesach	348-354	69-71
Tytuł piąty. Ogólne postanowienia o przeprowadzeniu dowodu	355-370	71-74
Tytuł szósty. Dowód z oględzin	371-372	74
Tytuł siódmy. Dowód ze świadków	373-401	74-81
Tytuł ósmy. Dowód z biegłych	402-414	82-84
Tytuł dziewiąty. Dowód z dokumentów	415-444	84-89
Tytuł dziesiąty. Dowód z przysięgi	445-477	90-95
Tytuł jedenasty. Postępowanie przy odbieraniu przysięgi	478-484	95-96
Tytuł dwunasty. Zabezpieczenie dowodu	485-494	96-98
Rozdział drugi. Postępowanie przed sądami powiatowymi	495-510c	98-102

KSIEGA TRZECIA.

Środki prawne.

Rozdział pierwszy. Odwołanie	511-544	102-109
Rozdział drugi. Rewizja	545-566	110-115
Rozdział trzeci. Zażalenie	567-577	115-117

KSIEGA CZWARTA.

Wznowienie postępowania	578-591	118-121
-----------------------------------	---------	---------

KSIEGA PIĄTA.

Proces z dokumentów i wymianów	592-605	121-124
--	---------	---------

KSIEGA SZÓSTA.

Sprawy małżeńskie. Ustalenie stosunku prawnego między rodzicami a dziećmi. Sprawy o pozabawienie własnej woli.

<i>Rozdział pierwszy.</i>	Postępowanie w sprawach małżeńskich	§§ 606-639	Str. 124-130
<i>Rozdział drugi.</i>	Postępowanie w sporach, których przedmiotem jest ustalenie stosunku prawnego między rodzicami a dziećmi	640-644	131-132
<i>Rozdział trzeci.</i>	Postępowanie w sprawach o pozabawienie własnej woli	645-687	132-140

KSIEGA SIÓDMA.

Postępowanie upominawcze	688-703	140-143
------------------------------------	---------	---------

KSIEGA ÓSMA.

Egzekucja.

<i>Rozdział pierwszy.</i>	Postanowienia ogólne	704-802	143-163
<i>Rozdział drugi.</i>	Egzekucja z powodu wierzytelności pieniężnych.		
Tytuł pierwszy.	Egzekucja z majątku ruchomego:		
I.	Postanowienia ogólne	803-807	164-16
II.	Egzekucja z rzeczy zmysłowych	808-827	165-170
III.	Egzekucja z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych	828-863	170-180
Tytuł drugi.	Egzekucja z majątku nieruchomego	864-871	180-182
Tytuł trzeci.	Postępowanie działowe	872-882	182-184
<i>Rozdział trzeci.</i>	Egzekucja celem uzyskania wydania rzeczy oraz celem uzyskania działania lub zaniechania	883-898	184-187
<i>Rozdział czwarty.</i>	Przysięga wyjawienia i areszt	899-915	187-190
<i>Rozdział piąty.</i>	Areszt i tymczasowe zarządzenia	916-945	190-195

KSIEGA DZIEWIĄTA.

Postępowanie wywoławcze	946-1024	195-211
-----------------------------------	----------	---------

KSIĘGA DZIESIĄTA.

§§

Str.

Postępowanie w sądzie polubownym	1025-1048	211-215.
Rozporządzenie Rady związkowej o ulżeniu sądom		216-220
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 czerwca 1922 r. o postępowaniu sądowym w sprawach z górnośląskiej części Wojewódz- twa śląskiego, podlegających rozpoznaniu Sądu Najwyższego		221-225
Skorowidz		227-277
Słownik		281-286.
Sprostowanie pomyłek		287*)

*) Nadto: w § 925 w. 3 po: Sąd może — wstawić: areszt.

KSIEGA PIERWSZA.

Postanowienia ogólne.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

SĄDY.

Tytuł pierwszy.

Przedmiotowa właściwość sądów.

§ 1. Przedmiotową właściwość sądów określa ustawa o ustroju sądownictwa.

§ 2. O ile według ustawy o ustroju sądownictwa właściwość sądów zależną jest od wartości przedmiotu sporu, stosują się niżej podane przepisy.

Wartość przedmiotu sporu:

§ 3. Sąd według swobodnego przekonania ustala wartość przedmiotu sporu; może on na wniosek zarządzić przeprowadzenie dowodu tudzież z urzędu przeprowadzenie oględzin i wydanie opinii przez biegłych.

§ 4. Dla obliczenia wartości rozstrzygającą jest chwila wniesienia skargi; owoców, użytków, odsetek, szkód i kosztów nie bierze się w rachubę, skoro dochodzi się ich jako wierzytelności ubocznych.

Przy roszczeniach z wymianów, w myśl ustawy o wymianach, należy uważać odsetki, koszty i prowizje, których się żąda oprócz sumy wymianowej, za wierzytelności uboczne.

§ 5. Kilka roszczeń, których się dochodzi w jednej skardze, zlicza się razem; nie można razem zliczać przedmiotu skargi z przedmiotem skargi wzajemnej.

§ 6. Wartość przedmiotu sporu oznacza się: wartością rzeczy, jeżeli przedmiotem sporu jest posiadanie rzeczy, i kwotą wierzytelności, jeżeli przedmiotem sporu jest jej zabezpieczenie lub prawo zastawu. Jeżeli przedmiot prawa ma mniejszą wartość, miarodajną jest ta wartość.

§ 7. Wartość służebności gruntowej oznacza się wartością, jaką ta służebność ma dla gruntu z niej korzystającego; gdy zaś kwota, o którą zmniejsza się wartość gruntu służebnego z powodu służebności, jest większą, wartość służebności gruntowej oznacza się tą kwotą.

§ 8. Jeżeli spornem jest istnienie lub czas trwania stosunku dzierżawy lub najmu, rozstrzygającą jest dla obliczenia wartości wysokość czynszu, przypadającego na cały czas sporny; gdy zaś dwudziestopięciokrotna kwota jednorocznego czynszu jest niższa, rozstrzygającą będzie ta ostatnia.

§ 9. Wartość prawa do pobierania powtarzających się użytków lub świadczeń oblicza się według wartości jednorocznego poboru, a mianowicie:

na dwunasto i półkrotną kwotę, jeżeli jest pewnem ustanie w przyszłości prawa pobierania, ale czas tego ustania jest niepewnym.

na dwudziestopięciokrotną kwotę, przy nieograniczonym lub oznaczonym czasie trwania prawa pobierania. Przy oznaczonym czasie trwania prawa pobierania, jeżeli suma przyszłych poborów jest niższą, jest ona miarodajną.

§ 10. Wyroku sądu okręgowego nie można zaskarżać z tego powodu, że uzasadnioną była właściwość sądu powiatowego.

§ 11. Jeżeli na podstawie postanowień o przedmiotowej właściwości sądów zapadło prawomocne orzeczenie o niewłaściwości sądu, orzeczenie to wiąże ten sąd, w którym później sprawa zawiśnie.

Tytuł drugi.

Podsądność.

I. Podsądność ogólna.

§ 12. Sąd, w którym jakaś osoba ma swoją ogólną podsądność, jest właściwym dla wszystkich skarg, które przeciwko niej mogą być wniesione, o ile dla jakiej skargi nie jest uzasadnioną podsądność wyłączna.

1. według miejsca zamieszkania.

§ 13. Podsądność ogólna osoby określa się przez jej zamieszkanie.

§ 14. ¹⁾

§ 15. Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej²⁾, korzystający z prawa zakrajowości, oraz urzędnicy Rzeczypospolitej Polskiej³⁾, ustanowieni zagranicą, zachowują pod względem podsądności to zamieszkanie, jakie mieli w państwie ojczystem. W braku takiego zamieszkania, uważa się za ich zamieszkanie miasto stołeczne państwa ojczystego⁴⁾.

2. według miejsca pobytu.

§ 16. Ogólna podsądność osoby, nie mającej zamieszkania, oznacza się według miejsca jej pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾, a jeśli to miejsce nie jest znanem, według ostatniego zamieszkania.

3. według siedziby zarządu gmin, korporacji itd.

§ 17. Podsądność ogólna gmin, korporacji oraz takich spółek, spółdzielni oraz innych stowarzyszeń tudzież takich fundacyj, zakładów i mas majątkowych, przeciwko którym, jako takim, można wnosić skargi, oznacza się według ich siedziby. W braku innych wskazówek, uważa się za ich siedzibę to miejsce, w którym sprawuje się ich zarząd.

Gwarectwa mają podsądność ogólną w tym sądzie, w którego powiecie leży kopalnia; władze, jeśli przeciwko nim, jako takim, można wnosić skargi — w sądzie, w którym się znajduje ich siedziba urzędowa.

Obok podsądności, oznaczonej przepisami niniejszego paragrafu, dopuszczalną jest podsądność szczególnie ustanowiona przez statut lub w inny sposób.

§ 18. Podsądność ogólna Skarbu Państwa oznacza się według siedziby tej władzy, która jest powołaną do zastępowania Skarbu Państwa w sporze.

¹⁾ § 14. W orygin. tekście: „Ist der für den Wohnsitz einer Militärperson massgebende Garnisonort in mehrere Gerichtsbezirke geteilt, so wird der als Wohnsitz geltende Bezirk von der Landesjustizverwaltung durch allgemeine Anordnung bestimmt“, obecnie bezprzedmiotowy.

²⁾ w orygin.: „Deutsche . . . sowie Beamten des Reichs oder eines Bundesstaates“.

³⁾ dalszą część tego ustępu: „ist die Hauptstadt in mehrere Gerichtsbezirke eingeteilt“ itd. oraz drugi ustęp: „Auf Wahlkonsuln finden diese Bestimmungen keine Anwendung“ opuszcza się jako bezprzedmiotową.

⁴⁾ w orygin.: „im Deutschen Reiche“.

§ 19 ¹⁾**II. Pod sądność szczególna.****1. według miejsca zatrudnienia.**

§ 20. Jeżeli osoby przebywają w jakim miejscu wśród takich okoliczności, które wedle swej natury wskazują, iż ich pobyt trwać będzie przez czas dłuższy, w szczególności, jeśli przebywają jako słudzy, rękodzielnicy, robotnicy fabryczni, pomocnicy przemysłowi, studjujący, uczniowie lub terminatorzy, natenczas sąd miejsca ich pobytu jest właściwym dla wszystkich skarg, które wniesione będą przeciw tym osobom z powodu roszczeń prawno-majątkowych.

Wobec osób wojskowych, które służą dla dopełnienia obowiązku służby wojskowej albo które nie mogą samodzielnie ustanowić swego zamieszkania, przepis ten stosuje się w ten sposób, że zamiast sądu miejsca pobytu uważa się za właściwy sąd miejsca załogi²⁾.

2. według siedziby.

§ 21. Jeżeli kto dla prowadzenia fabryki, handlu lub jakiego innego przemysłu ustanowił siedzibę, z której są zawierane bezpośrednio interesa, wszelkie skargi przeciwko niemu, dotyczące prowadzenia interesów w tej siedzibie, można wytaczać w sądzie tego miejsca, w którym znajduje się ta siedziba.

Pod sądność według siedziby jest uzasadnioną także dla skarg przeciwko osobom, które jako właściciele, pobierający użytki lub dzierżawcy, gospodarują na majątności, zaopatrzonej w budynki mieszkalne i gospodarcze, o ile skargi te dotyczą stosunków prawnych, odnoszących się do gospodarowania tą majątnością.

3. według siedziby zarządu.

§ 22. Sąd, w którym gminy, korporacje, spółki, spółdzielnie lub inne stowarzyszenia mają ogólną pod sądność, jest właściwym dla skarg, wytaczanych przez nie przeciwko swym członkom, jako takim, albo dla skarg członków, w tym ich charakterze, przeciwko sobie.

¹⁾ § 19 w oryg. tekście: „Ist der Ort, an welchem eine Behörde ihren Sitz hat, in mehrere Gerichtsbezirke geteilt, so wird der Bezirk, welcher im Sinne der §§ 17, 18 als Sitz der Behörde gilt, für die Reichsbehörden von dem Reichskanzler, im Uebrigen von der Landesjustizverwaltung durch allgemeine Anordnung bestimmt“, opuszcza się jako bezprzedmiotowy.

²⁾ Drugie zd. „Die Vorschrift des § 14 findet entsprechende Anwendung“ opuszcza się jako bezprzedmiotowy.

4. według majątku.

§ 23. Dla skarg o roszczenia prawno-majątkowe przeciw osobie, nie mającej zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾, właściwym jest sąd, w którego okręgu znajduje się jej majątek lub przedmiot przez skargę żądany. W sporach o wierzytelności uważa się za miejsce, gdzie się majątek znajduje, zamieszkanie dłużnika, a gdy wierzytelność zabezpieczona jest jaką rzeczą, także miejsce, w którym ta rzecz się znajduje.

**5. według miejsca położenia rzeczy
nieruchomej (podsądność rzeczowa)**

§ 24. Dla skarg o własność, o rzeczowe obciążenie lub wolność od takiego obciążenia, o rozgraniczenie, dział lub posiadanie, o ile chodzi o rzeczy nieruchome, wyłącznie właściwym jest ten sąd, w którego okręgu rzecz jest położona.

Dla skarg, odnoszących się do służebności gruntowej, ciężaru realnego lub prawa pierwokupu, rozstrzygającym jest położenie służebnego lub obciążonego gruntu.

§ 25. W razie podsądności rzeczowej, ze skargą wypływającą z hipoteki, długu gruntowego lub rentowego można wytaczać skargę o dług, ze skargą o przepisanie, lub wykreślenie hipoteki, długu gruntowego lub rentowego — skargę o uwolnienie od osobistego zobowiązania. ze skargą o uznanie ciężaru realnego — skargę o zaległe świadczenia, jeśli połączone skargi są skierowane przeciwko temu samemu pozwanemu.

§ 26. W razie podsądności rzeczowej można wytaczać skargi osobiste, skierowane przeciwko właścicielom lub posiadaczom rzeczy nieruchomej, jako takim, jak również skargi z powodu uszkodzenia gruntu lub w przedmiocie odszkodowania za wywłaszczenie gruntu.

6. według spadku.

§ 27. Skargi o ustalenie prawa dziedziczenia, o roszczenia spadkobiercy przeciw posiadaczowi spadku, o roszczenia z zapisów lub innych rozporządzeń na wypadek śmierci, o roszczenia o zachówek lub o dział spadku można wytaczać w sądzie, w którym spadkodawca w czasie swej śmierci miał ogólną podsądność.

Jeżeli spadkodawca jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej²⁾, a w chwili śmierci nie miał w kraju podsądności ogólnej,

¹⁾ w oryg.: „im Deutschen Reich“.

²⁾ w origin.: „ein Deutscher“.

skargi wymienione w ust. 1 można wytaczać w sądzie, w którego okręgu miał spadkodawca swe ostatnie w kraju zamieszkanie; w braku takiego zamieszkania stosują się odpowiednio przepisy zd. 2, 3 ust. 1 § 15.

§ 28. W razie podsądności według spadku można wytaczać także skargi z powodu innych zobowiązań spadkowych, dopóki spadek w całości lub części znajduje się w okręgu sądu albo dopóki kilku istniejących spadkobierców odpowiada jeszcze jako dłużnicy łącznie.

7. według umowy.

§ 29. Dla skarg o ustalenie istnienia lub nieistnienia umowy, o jej wypełnienie lub rozwiązanie, jako też o odszkodowanie z powodu niewypełnienia lub nienależytego wypełnienia, właściwym jest sąd miejsca, w którym zobowiązanie, będące przedmiotem sporu, ma być wypełnione.

8. według miejsca rynku lub targu.

§ 30. Dla skarg z czynności handlowych, zawartych na rynkach i targach (sprawy rynkowe i targowe) — z wyjątkiem jarmarków i targów tygodniowych — jest właściwym sąd miejsca rynku lub targu, jeżeli wytoczenie skargi nastąpi w czasie, gdy pozwany lub jego zastępca, upoważniony do prowadzenia sporu, przebywają w miejscu lub okręgu tego sądu.

9. według prowadzenia zarządu.

§ 31. Dla skarg wytoczonych z powodu zarządu majątkiem przez uprawnionego do władania sprawą przeciw zarządcy lub przez zarządcę przeciw uprawnionemu do władania sprawą, właściwym jest sąd miejsca, w którym prowadzi się zarząd majątku.

10. według czynności niedozwolonej.

§ 32. Dla skarg z powodu czynności niedozwolonych właściwym jest sąd, w którego okręgu czynność wykonano.

11. według skargi wzajemnej.

§ 33. Do sądu, w którym wytoczono skargę, można wnieść skargę wzajemną, jeżeli roszczenie wzajemne pozostaje w związku z roszczeniem skargi głównej lub z wniesionymi przeciwko niemu środkami obrony.

Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli właściwość sądu dla skargi o wzajemne roszczenie nie mogłaby być ustanowioną nawet przez układ stron.

12. według procesu głównego.

§ 34. Dla skarg pełnomocników procesowych, doradców, pełnomocników dla doręczeń i komorników sądowych o należytości i wydatki właściwym jest sąd procesu głównego.

III. Zbieg podsądności.

§ 35. Powodowi służy wybór między kilkoma właściwymi sądami.

IV. Wyznaczenie przez sąd wyższy.

§ 36. Wyznaczenie sądu właściwego postanawia najbliższy w toku instancji sąd wyższy:

1. jeśli sąd, w zasadzie właściwy nie może w poszczególnym wypadku wskutek prawnych lub faktycznych przeszkód wykonywać czynności urzędu sędziowskiego;
2. jeżeli ze względu na granice rozmaitych okręgów sądowych nie jest pewnem, który sąd jest właściwym dla sporu;
3. jeżeli kilka osób, mających w rozmaitych sądach swoją ogólną podsądność, powinno się skarżyć jako uczestników sporu według podsądności ogólnej, zaś dla sporu tego wspólna podsądność szczególna nie jest uzasadniona;
4. jeżeli powinno się wytoczyć skargę według podsądności rzeczowej, a rzecz znajduje się w okręgach różnych sądów;
5. jeżeli w jakim sporze różne sądy prawomocnie uznały się za właściwe;
6. jeżeli różne sądy, z których jeden jest właściwym dla sporu, uznały się prawomocnie za niewłaściwe.

§ 37. Rozstrzygnięcie podania o oznaczenie właściwego sądu może nastąpić bez poprzedniej rozprawy ustnej

Uchwała, ustalająca właściwość sądu, nie ulega zaskarżeniu.

Tytuł trzeci.

Układ co do właściwości sądów.

§ 38. Niewłaściwy w zasadzie sąd pierwszej instancji staje się właściwym wskutek wyraźnego lub milczącego układu stron.

§ 39. Należy uważać za układ milczący, gdy pozwany przystępuje w głównej sprawie do rozprawy ustnej, nie podnosząc niewłaściwości sądu.

§ 40. Układ nie ma skutku prawnego, jeżeli nie odnosi się do oznaczonego stosunku prawnego i wynikających z niego sporów,

Niedopuszczalnym jest układ, jeżeli spór dotyczy jakich innych, a nie prawno-majątkowych roszczeń, lub jeżeli dla skargi uzasadnioną jest wyłączna podsądność.

Tytuł czwarty.

Wykluczenie i wyłączenie osób sądowych.

Wykluczenie.

§ 41. Sędzia z mocy ustawy jest wykluczonym od wykonywania urzędu sędziowskiego:

1. w sprawach, w których sam jest stroną, lub w sprawach, w których pozostaje do jednej ze stron w stosunku współuprawnionego, współzobowiązanego albo zobowiązanego do wynagrodzenia;
2. w sprawach swej żony, nawet wówczas, gdy małżeństwo już nie istnieje;
3. w sprawach osoby, z którą w linii prostej jest spokrewnionym, spowinowaconym lub przez przysposobienie związanym, a w linii bocznej spokrewnionym do trzeciego stopnia lub spowinowaconym do drugiego stopnia, nawet wówczas, gdy małżeństwo, będące podstawą powinowactwa, już nie istnieje;
4. w sprawach, w których jest lub był ustanowiony pełnomocnikiem procesowym albo doradcą strony lub w których jest lub był uprawniony do występowania jako ustawowy zastępca strony;
5. w sprawach, w których był przesłuchiwany jako świadek lub biegły;
6. w sprawach, w których brał udział w poprzedniej instancji lub w postępowaniu polubownem przy wydaniu zaskarżonego rozstrzygnięcia, o ile nie chodzi o czynność sędziego wyznaczonego lub wezwanego.

Wyłączenie.

§ 42. Sędziego można wyłączyć zarówno w wypadkach, w których ustawa wyklucza go od wykonywania urzędu sędziowskiego, jak i z powodu obawy stronniczości.

Z powodu obawy stronniczości można sędziego wyłączyć, gdy istnieje przyczyna, mogąca usprawiedliwić brak zaufania do jego bezstronności.

Prawo wyłączenia służy w każdym wypadku obu stronom.

§ 43. Strona nie może już wyłączać sędziego z powodu obawy jego stronnictwość, skoro przed tym sędzią wdała się w rozprawę albo przedstawiała u niego wnioski, nie podnosząc wiadomego jej powodu do wyłączenia.

Postępowanie.

§ 44. Podanie o wyłączenie należy wniesić do tego sądu, do którego sędzią należy; można je oświadczyć przed sekretarzem sądowym do protokołu.

Powód do wyłączenia należy uwiarogodnić; nie wolno dopuścić strony do złożenia zapewnienia, zastępującego przysięgę. Celem uwiarogodnienia można odwołać się na oświadczenie wyłączonego sędziego.

Wyłączony sędzią winien urzędowo oświadczyć się co do przyczyny wyłączenia.

Jeżeli wyłączenie następuje z powodu obawy stronnictwość sędziego, przed którym strona wdała się już w rozprawę, lub u którego przedstawiła wnioski, wówczas należy uwiarogodnić, że przyczyna wyłączenia powstała dopiero później, albo że dopiero później stała się stronie wiadomą.

§ 45. Podanie o wyłączenie rozstrzyga sąd, do którego wyłączony sędzią należy, a jeżeli sąd ten, wskutek ustąpienia wyłączonego członka nie jest w stanie powziąć uchwały, najbliższy w drodze instancji sąd wyższy.

Jeśli się wyłącza sędziego powiatowego, rozstrzyga sąd okręgowy. Rozstrzygnięcie jest niepotrzebne, gdy sędzią powiatowy uzna podanie o wyłączenie za uzasadnione.

§ 46. Rozstrzygnięcie podania o wyłączenie może nastąpić bez poprzedniej ustnej rozprawy.

Przeciw uchwale, uznającej podanie za uzasadnione, niema środka prawnego; przeciw uchwale, uznającej podanie za nieuzasadnione, służy natychmiastowe zażalenie.

§ 47. Wyłączony sędzią winien aż do czasu załatwienia podania o wyłączenie przedsięwziąć jedynie czynności niecierpiące zwłoki.

§ 48. Sąd właściwy do załatwienia podania o wyłączenie winien rozstrzygać także wtedy, gdy wprowadzie takiego podania nie wniesiono, lecz sam sędzią doniósł o stosunku, który mógłby usprawiedliwić jego wyłączenie, albo gdy z innego powodu powstaną wątpliwości, czy sędzią z mocy ustawy nie podlega wykluczeniu.

Rozstrzygnięcie następuje bez poprzedniego przesłuchania stron.

§ 49. Przepisy niniejszego tytułu należy odpowiednio stosować do sekretarzy sądowych; rozstrzygnięcie wydaje sąd, przy którym sekretarz pełni służbę.

ROZDZIAŁ DRUGI.

STRONY.

Tytuł pierwszy.

Zdolność do prowadzenia sporu. Zdolność procesowa.

§ 50. Zdolnym jest do prowadzenia sporu, kto ma zdolność prawną.

Przeciw stowarzyszeniu, nie mającemu zdolności prawnej, można skargę wytaczać; w sporze stowarzyszenie takie posiada stanowisko stowarzyszenia, mającego zdolność prawną.

§ 51. Zdolność strony do występowania przed sądem, zastępstwo stron, nie mających zdolności procesowej przez inne osoby (zastępcy ustawowi) i konieczność szczególnego upoważnienia do prowadzenia sporu, określają się — o ile następujące paragrafy nie zawierają odmiennych postanowień — według przepisów ustaw cywilnych.

§ 52. Osoba o tyle ma zdolność procesową, o ile może zobowiązywać się przez umowy.

Zdolność procesowa kobiety nie doznaje ograniczenia przez to, iż jest zamężną.

§ 53. Jeśli osoba, mająca zdolność procesową, zostaje zastąpiona w sporze przez kuratora, wówczas w tym sporze stoi ona narówni ze stroną, nie mającą zdolności procesowej.

§ 54. Poszczególne czynności procesowe, do których wedle przepisów ustaw cywilnych potrzeba szczególnego upoważnienia, są ważne i bez takiego upoważnienia, gdy do prowadzenia sporu udzielono ogólnego upoważnienia lub gdy prowadzenie sporu jest dopuszczalne także bez takiego ogólnego upoważnienia.

§ 55. Cudzoziemca, któremu według ustaw jego kraju brak zdolności procesowej, uważa się za posiadającego zdolność procesową, jeżeli wedle prawa obowiązującego w sądzie procesowym przysługuje mu zdolność procesowa.

§ 56. Sąd winien z urzędu uwzględnić brak zdolności do prowadzenia sporu, zdolności procesowej, brak legitymacji ustawowego zastępcy i upoważnienia, wymaganego do prowadzenia sporu.

Stronę lub jej ustawowego zastępcę można dopuścić do prowadzenia sporu z zastrzeżeniem usunięcia braku, jeśli zwłoka jest połączona z niebezpieczeństwem dla strony. Wyrok końcowy można wydać dopiero wówczas, gdy upłynie czasokres, który ma się wyznaczyć dla usunięcia braku.

§ 57. Jeśli się wytacza skargę przeciw stronie, nie posiadającej zdolności procesowej i nie mającej ustawowego zastępcy, wówczas na wniosek, o ile ze zwłoką połączone jest niebezpieczeństwo, przewodniczący sądu procesowego winien ustanowić dla tej strony osobnego zastępcę, dopóki nie zgłosi się ustawowy zastępca.

Przewodniczący może ustanowić takiego zastępcę także wtedy, gdy w przypadkach wymienionych w § 20 wytacza się skargę przeciwko stronie, nie mającej zdolności procesowej w sądzie jej miejsca pobytu lub miejsca garnizonu.

§ 58. Jeżeli w drodze skargi dochodzi się prawa na gruncie, którego dotychczasowy właściciel wyzbył się po myśli § 928 kodeksu cywilnego, a którego jeszcze nie nabył uprawniony do przywłaszczenia, przewodniczący sądu procesowego winien na wniosek ustanowić zastępcę, który będzie miał obowiązek, aż do wpisu nowego właściciela, przestrzegać w sporze praw i obowiązków, wynikających z tytułu własności.

Tytuł drugi.

Uczestnictwo w sporze.

I. Pojęcie.

1. Właściwe.

§ 59. Kilka osób może, jako uczestnicy sporu, wspólnie wytoczyć skargę, lub być pozwanemi, jeżeli osoby te co do przedmiotu sporu są prawnie z sobą związane, albo też jeśli uprawnienia ich lub obowiązki pochodzą z tej samej faktycznej i prawnej podstawy.

2. Niewłaściwe.

§ 60. Kilka osób może, również wtedy jako uczestnicy sporu, wspólnie wytoczyć skargę, lub być pozwanemi, jeżeli przedmiot sporu tworzą roszczenia lub zobowiązania jednakiego rodzaju i oparte na istotnie jednakiej faktycznej i prawnej podstawie.

II Zasady.

1. Zwyczajne uczestnictwo w sporze.

§ 61. O ile z przepisów ustaw cywilnych lub niniejszej ustawy nic innego nie wynika, każdy uczestnik sporu pozostaje względem

przeciwnika w takim stosunku, iż działanie jednego uczestnika nie może przynieść drugiemu ani korzyści ani szkody.

2. Konieczne.

§ 62. Jeżeli sporny stosunek prawny może być jednolicie ustalony tylko względem wszystkich uczestników sporu, albo jeżeli uczestnictwo w sporze z jakiego innego powodu jest konieczne, wówczas, w razie zamiedbania terminu lub czasokresu przez niektórych uczestników sporu, uważa się, że opieszalnych uczestników zastępują nieopieszali.

Opieszalnych uczestników należy wzywać także i w późniejszym postępowaniu.

3. Wspólne.

§ 63. Prawo popierania procesu przysługuje każdemu uczestnikowi sporu; jeżeli na termin wzywa przeciwnika, musi wezwać również i pozostałych uczestników sporu.

Tytuł trzeci.

Udział w sporze osób trzecich.

I. Interwencja główna.

§ 64. Kto rości sobie w całości lub części pretensję do rzeczy lub prawa, co do których toczy się spór między innemi osobami, jest uprawniony aż do prawomocnego rozstrzygnięcia tego sporu do dochodzenia swej pretensji, w drodze skargi, skierowanej przeciwko obu stronom w tym sądzie, w którym spór został wytoczony w pierwszej instancji.

§ 65. Na wniosek jednej ze stron można zawiesić proces główny aż do prawomocnego rozstrzygnięcia interwencji głównej.

II. Interwencja uboczna.

§ 66. Kto w tem ma interes prawny, by w sporze, toczącym się między innemi osobami, jedna z nich zwyciężyła, może przyłączyć się do tej strony celem jej popierania.

Interwencja uboczna może nastąpić w każdym stanie sporu aż do prawomocnego jego rozstrzygnięcia, także w związku z założeniem środka prawnego.

• § 67. Interwenjent uboczny musi przyjąć spór prawny w takim stanie, w jakim się znajduje w chwili jego przyłączenia się; ma on prawo do występowania z wszelkimi środkami zaczepnymi i obronnymi, oraz do podejmowania ze skutkiem wszystkich czyn-

ności procesowych, o ile jego oświadczenie i czynności nie sprzeciwiają się oświadczeniom i czynnościom strony głównej.

§ 68. W stosunku do strony głównej nie będzie miało wagi twierdzenie interwenjenta ubocznego, że spór prawny tak, jak go przedstawiono sędziemu, niesłusznie został rozstrzygnięty; na twierdzenie zaś jego, że strona główna wadliwie spór prowadziła, zwać się będzie tylko o tyle, o ile wskutek stanu sporu w chwili przystąpienia lub wskutek oświadczeń i czynności strony głównej doznał przeszkody w wystąpieniu ze środkami zaczepnymi lub obronnymi albo o ile strona główna rozmyślnie lub przez ciężkie zawinięcie nie wystąpiła ze środkami zaczepnymi lub obronnymi, które mu były nieznane.

§ 69. O ile według przepisów ustaw cywilnych prawomocność rozstrzygnięcia, wydanego w sprawie głównej, jest skuteczną dla stosunku prawnego interwenjenta ubocznego względnie przeciwnika, uważa się w myśl § 61 interwenjenta ubocznego za uczestnika sporu strony głównej.

§ 70. Przystąpienie interwenjenta ubocznego uskutecznia się przez doręczenie pisma. Pismo to musi zawierać:

1. wymienienie stron i sporu;
2. dokładne określenie interesu, jaki ma interwenjent uboczny;
3. oświadczenie przystąpienia.

Zresztą stosuje się ogólne przepisy o pismach przygotowawczych.

§ 71. Rozstrzygnięcie wniosku o odrzucenie interwencji ubocznej następuje po poprzedniej ustnej rozprawie między stronami i ubocznym interwenjentem. Należy dopuścić interwenjenta ubocznego, gdy uwiarogodni swój interes.

Przeciw wyrokowi pośredniemu służy natychmiastowe zażalenie.

Dopóki nie orzeczono prawomocnie o niedopuszczalności interwencji, należy interwenjenta zaważać do postępowania głównego.

III Oznajmienie sporu.

§ 72. Strona, która uważa, iż na wypadek niepomyślnego dla niej wyniku sporu może wystąpić przeciw osobie trzeciej z roszczeniem o rękojmię lub o wynagrodzenie szkody, lub która zajmuje się roszczeniem osoby trzeciej, może aż do prawomocnego rozstrzygnięcia sporu oznajmić sądownie ten spór osobie trzeciej.

Osoba trzecia ma prawo dalszego oznajmienia sporu.

§ 73. Oznajmienie sporu uskutecznia się przez doręczenie pisma, w którym należy podać powód oznajmienia i stan sporu.

Odpis pisma należy udzielić przeciwnikowi.

§ 74. Jeżeli osoba trzecia przyłącza się do oznajmającego jej spór, stosunek jej do stron określa się według zasad o interwencji ubocznej.

Jeżeli osoba trzecia odmawia przyłączenia się lub oświadczenia nie składa, spór toczy się dalej bez względu na nią.

We wszystkich przypadkach, objętych niniejszym paragrafem, stosują się względem osoby trzeciej przepisy § 68 z tą zmianą, że zamiast czasu przyłączenia się, rozstrzygającym jest czas, w którym możliwem było przyłączenie się wskutek oznajmienia sporu.

§ 75. Jeżeli pozwany dłużnik oznajmił spór osobie trzeciej, roszczącej sobie pretensję do poszukiwanej wierzytelności, a osoba trzecia przystąpi do sporu, należy pozwanego — w razie zdeponowania przez niego na rzecz wierzycieli spór wiodących kwoty stanowiącej wierzytelność, przy równoczesnem zrzeczeniu się prawa jej odbioru — zwolnić na jego wniosek od sporu, z zasądzeniem odeń kosztów, spowodowanych jego nieuzasadnioną opozycją, zaś spór o prawo do wierzytelności prowadzić dalej między samymi spierającymi się wierzycielami. Wygrywającemu spór winno się przyznać zdeponowaną kwotę, a przegrywającego zasądzić także na zwrot kosztów, jakie powstały dla pozwanego, a nie zostały spowodowane uzasadnioną jego opozycją, a to łącznie z kosztami zdeponowania.

Wymienienie prawdziwego posiadacza.

§ 76. Ten, przeciw komu wytoczono skargę, jako przeciw posiadaczowi rzeczy, której posiadanie opiera na stosunku prawnym w rodzaju, oznaczonym w § 868 kodeksu cywilnego, może — jeżeli przed rozprawą w sprawie głównej oznajmi spór pośredniemu posiadaczowi i, wymieniając go, wezwie go do dania oświadczenia powodowi — odmówić wdania się w rozprawę co do sprawy głównej aż do takiego oświadczenia lub do upływu terminu, w którym wymieniony miał złożyć oświadczenie.

Jeżeli wymieniony zaprzecza twierdzeniu pozwanego lub nie składa oświadczenia, pozwany ma prawo uczynić zadość wnioskowi skargi.

Jeżeli wymieniony uzna słuszność twierdzenia pozwanego, ten pierwszy jest uprawniony do objęcia procesu zamiast pozwanego za

przyzwoleniem tegoż. Przyzwolenie powoda wymagane jest tylko wtedy, gdy dochodzi on roszczeń niezależnych od tego, że pozwany jest posiadaczem na podstawie stosunku prawnego tego rodzaju, jaki określa ust. 1.

Jeżeli wymieniony przyjął proces, winno się pozwanego na jego wniosek zwolnić od skargi. Rozstrzygnięcie jest co do samej rzeczy skuteczne i wykonalne także przeciw pozwanemu.

§ 77. Jeżeli właściciel rzeczy albo ten, komu służy prawo do pewnej rzeczy, wytoczy z powodu uszczuplenia własności lub jego prawa skargę o usunięcie uszczuplenia lub zaniechania dalszego uszczuplenia, należy stosować odpowiednio przepisy § 76, o ile pozwany twierdzi, że dopuścił się uszczuplenia, wykonując prawa osoby trzeciej.

T y t u ł c z w a r t y .

Pełnomocnicy procesowi i doradcy.

1. Przymus adwokacki.

§ 78. Przed sądami okręgowymi i przed sądami apelacyjnymi strony muszą być zastąpione przez adwokata (proces adwokacki), mającego prawo wykonywania zawodu adwokackiego w b. dzielnicy pruskiej¹⁾

Również zakładanie rewizji, jej uzasadnienie i wnoszenie rewizyj przyłącznych odbywa się jedynie za pośrednictwem adwokatów, dopuszczonych do występowania przy sądach b. dzielnicy pruskiej²⁾.

¹⁾ Zmianę tę wprowadzają §§ 4 i 8 ordynacji adwokackiej w układzie rozporządzenia z dnia 23 czerwca 1920 r. poz. 303 (Dz. Urz. str. 683).

²⁾ Ustęp ten odpowiada l. 1 art. 1 rozporządzenia z 15 maja 1920 r. poz. 208 (Dz. Urz. str. 507; p. przytem: uwaga ¹⁾).

Dla górnośląskiej części Województwa Śląskiego paragraf ten otrzymuje na zasadzie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 grudnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 1003) następujące brzmienie:

§ 78. Przed sądem okręgowym i przed sądem apelacyjnym w górnośląskiej części Województwa Śląskiego strony musi występować jako pełnomocnik adwokat dopuszczony tamże lub na innych ziemiach b. zaboru pruskiego do wykonywania zawodu adwokackiego (proces adwokacki); tylko za pośrednictwem takiego adwokata wolno zakładać rewizję, wnosić uzasadnienie rewizji i pismo o przyłączeniu się do rewizji.

Przepis ten nie stosuje się do postępowania przed sędzią wyznaczonym lub wezwanym, ani do czynności procesowych, które można przedsięwziąć przed sekretarzem sądowym.

Adwokat, mający prawo stawiania w sądzie procesowym, może sam się zastępować.

§ 79. O ile zastępstwo adwokackie nie jest nakazane, strony mogą prowadzić spór same albo przez pełnomocnika, którym może być każda osoba, mająca zdolność procesową.

2. Pełnomocnictwo.

§ 80. Pełnomocnik winien wykazać swe upewnomoenie pisemnem pełnomocnictwem i złożyć je do akt sądowych.

Dokument prywatny musi być na żądanie przeciwnika sądowego lub notarialnie uwierzytelniony. Przy uwierzytelnieniu nie potrzeba ani przybrania świadków, ani spisania protokołu.

§ 81. Pełnomocnictwo procesowe upoważnia do wszelkich czynności procesowych, odnoszących się do sporu, włącznie z temi, które spowodowała skarga wzajemna, wznowienie postępowania i egzekucja; do ustanowienia zastępcy jako też pełnomocnika dla wyższych instancyj; do załatwienia sporu przez ugodę, przez zrzeczenie się przedmiotu sporu albo uznanie dochodzonego przez przeciwnika roszczenia; do odbioru kosztów, które ma uiścić przeciwnik.

§ 82. Pełnomocnictwo do procesu głównego obejmuje pełnomocnictwo do postępowania, odnoszącego się do interwencji głównej, aresztu lub tymczasowego zarządzenia.

§ 83. Ograniczenie ustawowego zakresu pełnomocnictwa ma wobec przeciwnika skutek prawny tylko o tyle, o ile to ograniczenie dotyczy załatwienia sporu przez ugodę, zrzeczenie się przedmiotu sporu lub uznanie roszczenia przeciwnika.

O ile zastępstwo adwokackie nie jest nakazaniem, można udzielać pełnomocnictwa do poszczególnych czynności procesowych.

Przepis ten nie stosuje się do postępowania przed sędzią wyznaczonym lub wezwanym ani do czynności procesowych, które można przedsięwziąć przed sekretarzem sądowym.

Adwokat, o którym mowa w ustępie 1), może się sam zastępować przed sądami w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

U w a g a. P. także rozporządzenie Min. Sprawiedl. z dnia 12 grudnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 109 poz. 1099), zmieniające niektóre przepisy o adwokaturze w górnośl. cz. Woj. Śl.

§ 84. Kilku pełnomocników ma prawo zastępować stronę wspólnie lub każdy z osobna. Odmienne postanowienie w pełnomocnictwie nie ma wobec przeciwnika skutku prawnego.

§ 85. Czynności procesowe, dokonane przez pełnomocnika, są dla strony w równej mierze obowiązujące, jak gdyby je strona sama dokonała. Do przyznania i innych faktycznych oświadczeń stosuje się to o tyle, o ile strona współstawiająca natychmiast ich nie odwołała lub nie sprostowała.

§ 86. Pełnomocnictwa nie uchyla ani śmierć mocodawcy, ani zmiana w jego zdolności procesowej lub w jego ustawowym zastępstwie; jeżeli jednak pełnomocnik po zawieszeniu sporu występuje w nim za następcę, winien przedłożyć pełnomocnictwo tego ostatniego.

§ 87. Wypowiedzenie pełnomocnictwa staje się prawnie skutecznem wobec przeciwnika dopiero przez doniesienie o wygaśnięciu pełnomocnictwa, w procesach adwokackich dopiero przez doniesienie o ustanowieniu innego adwokata.

Wypowiedzenie ze strony pełnomocnika nie przeszkadza mu dalej działać na rzecz swego mocodawcy, dopóki ten nie postara się w inny sposób o strzeżenie swych praw.

§ 88. Przeciwnik może w każdym okresie sporu wytknąć brak pełnomocnictwa.

O ile zastępstwo adwokackie nie jest nakazane, winien sąd brak pełnomocnictwa uwzględnić z urzędu.

3. Zastępstwo bez pełnomocnictwa.

§ 89. Jeżeli kto działa w imieniu strony jako prowadzący sprawę bez polecenia albo jako pełnomocnik, bez dostarczenia pełnomocnictwa, może być tymczasowo dopuszczonym do prowadzenia procesu za daniem lub bez dania zabezpieczenia dla kosztów i szkód. Wyrok końcowy można wydać dopiero po upływie czasokresu, wyznaczonego dla przedłożenia zatwierdzenia. Jeżeli w czasie wydania wyroku końcowego, nie dostarczono zatwierdzenia, zasądzić należy dopuszczanego tymczasowo do prowadzenia procesu na zwrot przeciwnikowi kosztów, narosłych wskutek dopuszczenia; również winien on wynagrodzić przeciwnikowi szkody, powstałe wskutek dopuszczenia.

Strona musi uznać prowadzenie procesu za obowiązujące ją, jeżeli udzieliła choćby tylko ustnie pełnomocnictwo, albo jeżeli wyraźnie lub milcząco zatwierdziła prowadzenie procesu.

4. Doradca.

§ 90. O ile zastępstwo adwokackie nie jest nakazane, strona może się stawić jako ze swym doradcą z każdą osobą, mającą zdolność procesową.

Przedstawienia, uczynione przez doradcę, uważa się, jako pochodzące od samej strony, o ile nie zostały przez nią natychmiast odwołane albo sprostowane.

Tytuł piąty.

Koszty procesowe.

§ 91. Strona przegrywająca winna ponosić koszty sporu, w szczególności zwrócić narosłe przeciwnikowi koszty, o ile były one konieczne do celowego dochodzenia prawnego lub obrony prawnej. Zwrot kosztów obejmuje także wynagrodzenie przeciwnika za stratę czasu, powstałą przez konieczne podróże lub przez konieczne przestrzeganie terminów; obowiązujące przepisy o wynagrodzeniu świadków mają odpowiednie zastosowanie.

Należytości i wydatki adwokata strony wygrywającej należy zwrócić we wszystkich sporach, atoli koszty zamiejscowego adwokata tylko wtedy, gdy przybranie takiego adwokata było konieczne do celowego dochodzenia prawnego lub obrony prawnej. Koszty kilku adwokatów należy zwrócić tylko wtedy, gdy nie przewyższają kosztów jednego adwokata, lub gdy zmiana osoby adwokata była konieczną.

§ 92. Jeżeli każda ze stron spór w części wygrała, a w części przegrała, należy koszty wzajemnie znieść lub je stosunkowo rozdzielić. W razie wzajemnego zniesienia kosztów, poniesie każda stroną koszty sądowe po połowie.

Sąd może nałożyć na jedną stronę obowiązek zwrotu wszystkich kosztów sporu, jeżeli nadwyżka żądania drugiej strony była stosunkowo nieznaczna i nie spowodowała odrębnych kosztów, albo jeżeli wysokość roszczenia drugiej strony zależy od oznaczenia wedle uznania sędziego, od oceny biegłych lub wreszcie od wzajemnego obrachunku.

§ 93. Jeżeli pozwany swoim zachowaniem się nie dał powodu do wniesienia skargi, koszty sporu ponosi powód, gdy pozwany uzna natychmiast roszczenie.

§ 94. Jeżeli powód dochodzi roszczenia, które przeszło na niego, nie zawiadomiwszy pozwanego przed wniesieniem skargi o tem przejściu i nie wykazawszy mu na żądanie tegoż przejścia,

ponosi koszty sporu, gdy powstały one skutkiem tego, że pozwany skutkiem zaniechania zawiadomienia lub wykazania był zmuszony sprzeciwić się roszczeniu.

§ 95. Stronę, która zaniedbuje termin lub czasokres, lub przez swe przewinienie wywołuje odłożenie terminu, odroczenie rozprawy, wyznaczenie terminu do dalszego prowadzenia rozprawy, lub przedłużenie czasokresu, winna ponosić spowodowane tem koszty.

§ 96. Koszty środka zaczepnego lub obronnego bezskutecznie przez stronę podjętego, można nałożyć na nią nawet wtedy, gdyby sprawę główną wygrała.

§ 97. Koszty założonego bez skutku środka prawnego ponosi strona, która założyła ten środek prawny.

Na wygrywającą stronę można nałożyć obowiązek ponoszenia kosztów instancji odwoławczej w całości lub w części, jeżeli wygrała spór skutkiem przytoczenia nowych okoliczności, z którymi, wedle swobodnego przekonania sądu, mogła wystąpić w pierwszej instancji.

W sporach o roszczenia, dla których bez względu na wartość przedmiotu sporu wyłącznie właściwymi są sądy okręgowe, koszty instancji rewizyjnej, nawet w razie wygrania, ponosi kasa państwowa¹⁾, jeśli wartość przedmiotu sporu nie przewyższa kwoty trzech tysięcy marek²⁾, a rewizję wniósł zastępca Państwa³⁾.

§ 98. O ile strony inaczej się nie ułożyły, uważać należy koszty zawartej ugody za wzajemnie zniesione. To samo dotyczy kosztów sporu załatwionego ugodą, o ile co do nich nie zapadło już prawomocne orzeczenie.

§ 99. Nie można zaskarżać rozstrzygnięcia o kosztach, jeżeli nie założono środka prawnego przeciw rozstrzygnięciu w sprawie głównej.

W razie załatwienia sprawy głównej wyrokiem wydanym na podstawie uznania, rozstrzygnięcie o kosztach można samodzielnie zaskarżyć.

¹⁾ W oryg.: Die Reichs- oder die Staatskasse.

²⁾ W oryg.: „sechs hundert“; zmiana ta odpowiada art. 1 l. 3 rozporządzenia z 23 czerwca 1920 r. poz. 304 (Dz. U. str. 689), którym przekazano sądom powiatowym spory do wysokości 3000 marek (rozp. nie odnosi się do górnośl. cz. Woj. Śl.).

³⁾ W oryg.: „des Reichs oder des Staates“.

Jeżeli rozstrzygnięcia w sprawie głównej nie wydano, przeciw rozstrzygnięciu o kosztach służy natychmiastowe zażalenie. Przed rozstrzygnięciem zażalenia należy wysłuchać przeciwnika.

§ 100. Jeżeli strona przegrywająca składa się z kilku osób, odpowiadają one za zwrot w równych częściach.

W razie znacznej różnicy co do udziału w sporze, może sąd według swego uznania przyjąć ów udział za podstawę.

Jeżeli jeden z uczestników sporu wniósł odrębny środek zaczepny lub obronny, inni uczestnicy nie odpowiadają za spowodowane tem koszty.

Jeżeli kilku pozwanych zasądzono jako łącznych dłużników, odpowiadają oni bez ujmy dla przepisu ust. 3, za zwrot kosztów także jako łączni dłużnicy. Przepisy ustaw cywilnych, wedle których odpowiedzialność ta rozciąga się na koszty oznaczone w ust. 3, pozostają bez zmiany.

§ 101. Koszty, spowodowane interwencją uboczną, należy nałożyć na przeciwnika strony głównej, o ile według postanowień ~~§§~~ 91—98 ma on ponosić koszty sporu; jeżeli ten wypadek nie zachodzi, należy je nałożyć na interwenjenta ubocznego.

Jeśli interwenjenta ubocznego uważa się za uczestnika sporu strony głównej (§ 69), należy stosować przepisy § 100.

§ 102. Sekretarzy sądowych, ustawowych zastępców, adwokatów i innych pełnomocników, a także komorników sądowych, może sąd procesowy również z urzędu zasądzić na poniesienie kosztów, spowodowanych ich ciężkiem zawinieniem.

Rozstrzygnięcie może nastąpić bez ustnej rozprawy. Przed rozstrzygnięciem należy wysłuchać interesowanego.

Przeciw rozstrzygnięciu służy natychmiastowe zażalenie.

§ 103. Roszczenia o zwrot kosztów sporu można dochodzić tylko na podstawie tytułu, na mocy którego można przeprowadzić egzekucję.

Podanie o ustalenie kwoty, zwrócić się mającej, należy wnosić do sekretarza sądu pierwszej instancji. Należy dołączyć obliczenie kosztów, odpis tegoż dla przeciwnika i dowody uzasadniające poszczególne pozycje.

§ 104. Podanie o ustalenie kosztów rozstrzyga sekretarz sądowy. Rozstrzygnięcie to należy doręczyć stronom z urzędu, a przeciwnikowi wnioskodawcy z dołączeniem odpisu obliczenia kosztów.

Do uwzględnienia pozycji wystarczy jej uwiarogodnienie.

Sąd, którego sekretarz wydał uchwałę ustalającą koszty, rozstrzyga przedstawienia, wniesione przeciw tej uchwale. Przedstawienia należy wnieść w ciągu dwutygodniowego czasokresu koniecznego, licząc od dnia doręczenia uchwały. Rozstrzygnięcie można wydać bez poprzedniej rozprawy ustnej. Przed wydaniem rozstrzygnięcia sąd może zarządzić odłożenie wykonania uchwały ustalającej koszty. Przeciw rozstrzygnięciu sądu służy natychmiastowe zażalenie.

§ 105. Uchwałę ustalającą koszty można umieścić na wyroku i na jego wypisach, o ile podanie o ustalenie kosztów wniesiono przed wydaniem wypisu wyroku, a wskutek tego nie nastąpi zwłoka w sporządzeniu wypisu. W takim wypadku nie potrzeba osobnego wypisu i doręczenia uchwały ustalającej. Strony uwiadomić należy o ustalonej sumie, a przeciwnika wnioskodawcy przy dołączeniu podpisu obliczenia kosztów. Połączenia uchwały ustalającej koszty z wyrokiem należy zaniechać, jeżeli choćby tylko częściowo miano nieuwzględnić podania o ustalenie.

Wniesienia podania o ustalenie kosztów nie potrzeba, jeżeli strona przed ogłoszeniem wyroku wręczyła obliczenie swych kosztów; w tym wypadku należy sporządzić z urzędu odpis obliczenia kosztów, który ma się doręczyć przeciwnikowi.

§ 106. Jeżeli koszty sporu w całości lub częściowo rozdziela się wedle kwot, wówczas w sprawach, toczących się w pierwszej instancji przed sądem okręgowym, winna strona przed wniesieniem podania o ustalenie kosztów, wezwać przeciwnika, aby obliczenie swych kosztów wręczył w czasokresie jednotygodniowym sekretarzowi sądowemu. W sprawach, toczących się w pierwszej instancji przed sądem powiatowym, winien skutecznie wezwanie po wniesieniu podania o ustalenie kosztów sekretarz sądowy. Przepisy § 105 nie mają zastosowania.

Po bezskutecznym upływie jednotygodniowego czasokresu rozstrzygnięcie następuje bez względu na koszty przeciwnika, bez ujmy jednak dla jego prawa do późniejszego przedstawienia swego roszczenia o zwrot kosztów. Przeciwnik odpowiada za nadwyżki kosztów, powstałe skutkiem dodatkowego postępowania.

§ 107. Jeżeli po ustaleniu kosztów zapadło rozstrzygnięcie, ustalające wartość przedmiotu sporu, natenczas, o ile to rozstrzygnięcie różni się od obliczenia, wziętego za podstawę do ustalenia

kosztów, należy na wniosek zmienić odpowiednio ustalenie kosztów. O tym wniosku rozstrzyga sekretarz sądowy sądu pierwszej instancji.

Wniosek należy podać do sekretarza sądowego w czasokresie jednomiesięcznym. Czasokres zaczyna biec z chwilą doręczenia uchwały, ustalającej wartość przedmiotu sporu, a jeżeli doręczenie tej uchwały nie jest potrzebne, z chwilą jej ogłoszenia.

Przytem stosują się przepisy ust. 3 § 104.

T y t u ł s z ó s t y .

Danie zabezpieczenia.

§ 108. O ile strony inaczej się nie umówiły, lub o ile ustawa niniejsza nie pozostawia swobodnemu przekonaniu sądu oznaczenia sposobu zabezpieczenia, należy danie zabezpieczenia procesowego dokonać przez zdeponowanie w sądzie pieniędzy lub takich papierów wartościowych, które wedle ust. 1, 3 § 234 kodeksu cywilnego nadają się do dania zabezpieczenia, albo które wedle uznania sędziego przedstawiają dostateczne pokrycie.

Przepisy ust. 2 § 234 i § 235 kodeksu cywilnego stosują się odpowiednio.

§ 109. Jeżeli odpadła przyczyna dania zabezpieczenia, sąd, który zarządził lub dopuścił ustanowienie zabezpieczenia, winien na wniosek wyznaczyć czasokres, w ciągu którego strona, na rzecz której dano zabezpieczenie, winna oświadczyć mu swe zezwolenie na zwrot zabezpieczenia, lub udowodnić wniesienie skargi o swe roszczenia.

Po upływie tego czasokresu sąd winien zarządzić na wniosek zwrot zabezpieczenia, o ile w międzyczasie nie udowodniono wniesienia skargi.

Wnioski i zezwolenie na zwrot zabezpieczenia można zeznawać protokółarnie u sekretarza sądowego. Rozstrzygnięcie można wydawać bez poprzedniej ustnej rozprawy.

Przeciw uchwale, odmawiającej wnioskowi, wskazanemu w ust. 1, przysługuje wnioskodawcy, a przeciw rozstrzygnięciu, wskazanemu w ust. 2, przysługuje obu stronom natychmiastowe zażalenie.

§ 110. Cudzoziemcy, występujący jako powodowie, mają dać pozwanemu na jego żądanie zabezpieczenie kosztów procesowych.

Niema tego obowiązku:

1. gdy według praw państwa, do którego powód należy, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾ w takim samym wypadku nie ma obowiązku dania zabezpieczenia;
2. w procesach z dokumentów i wymianów;
3. przy skargach wzajemnych;
4. przy skargach wniesionych na skutek publicznego wezwania;
5. przy skargach wynikających z praw, wpisanych w księdze wieczystej.

§ 111. Pozwany może domagać się dania zabezpieczenia również wtedy, gdy powód w toku sporu straci obywatelstwo Rzeczypospolitej Polskiej²⁾, albo też gdy odpadła podstawa, która uwalniała cudzoziemca od dania zabezpieczenia, a nie została bezsporną taka część dochodzonego roszczenia, któraby wystarczała na pokrycie.

§ 112. Wysokość mającego się dać zabezpieczenia ustali sąd według swobodnego przekonania.

Przy ustaleniu należy przyjąć za podstawę tę kwotę kosztów sporu, jaką pozwany prawdopodobnie będzie musiał wyłożyć. Nie uwzględnia się przytem kosztów, wynikłych dla pozwanego z powodu skargi wzajemnej.

Jeżeli w toku rozprawy okaże się, że dane zabezpieczenie nie wystarczy, pozwany może żądać dania dalszego zabezpieczenia, o ile nie jest bezsporną część podniesionego roszczenia, wystarczająca na pokrycie.

§ 113. W razie zarządzenia dania zabezpieczenia sąd wyznaczy powodowi czasokres, w ciągu którego ma dać zabezpieczenie. Po upływie czasokresu, jeśli do chwili rozstrzygnięcia zabezpieczenia nie dano, winien sąd na wniosek pozwanego uznać skargę za cofniętą lub też, gdy postępowanie dotyczy wniesionego przez powoda środka prawnego, odrzucić tenże środek prawny.

T y t u ł s i ó d m y.

Prawo ubogich.

§ 114. Kto bez uszczerbku środków, potrzebnych koniecznie dla utrzymania siebie i swej rodziny, nie jest w stanie pokryć kosztów sporu, ma prawo żądania, aby mu przyznano prawo ubogich,

¹⁾ w orygin.: „ein Deutscher“.

²⁾ W orygin.: „die Eigenschaft eines Deutschen“.

jeśli zamierzone dochodzenie lub obrona prawna nie przedstawiają się jako pieniacze lub pozbawione widoków powodzenia.

Cudzoziemcom przysługuje roszczenie o dozwoleńie prawa ubogich tylko wówczas, gdy wzajemność jest poręczona¹⁾.

§ 115. Przez udzielenie prawa ubogich strona uzyskuje:

1. tymczasowe uwolnienie od opłaty zaległych i w przyszłości powstać mogących kosztów sądowych, łącznie z należnościami urzędników i z wynagrodzeniem, które ma być wypłacone świadkom i biegłym oraz od innych wydatków w gotówce, jak również od podatku stemplowego;
2. uwolnienie od dania zabezpieczenia dla kosztów procesowych;
3. prawo, by jej przydano komornika sądowego celem tymczasowego bezpłatnego uskutecznienia przezeń doręczeń i czynności wykonawczych, a o ile jest nakazane zastępstwo przez adwokata, by jej przydano adwokata, w celu bezpłatnego narazie strzeżenia jej praw.

§ 116. O ile zastępstwo adwokackie nie jest nakazane, albo o ile przydano adwokata po myśli § 34 ordynacji adwokackiej, można stronie ubogiej nie mieszkającej w okręgu sądu procesowego, przydać na jej wniosek, celem bezpłatnego strzeżenia jej praw przy rozprawie ustnej, urzędnika sądowego, który nie pełni obowiązków sędziego, albo prawnika, który złożył już pierwszy egzamin wymagany dla służby sądowej. Wynikłe skutkiem tego wydatki w gotówce winna pokryć kasa państwowa i umieścić w rachunku, jako koszty sądowe.

§ 117. Przyznanie prawa ubogich nie ma wpływu na obowiązek zapłaty kosztów narosłych przeciwnikowi.

§ 118. Podanie o przyznanie prawa ubogich należy wnieść do sądu procesowego; można je zeznać protokółarnie wobec sekretarza sądowego.

Do podania należy dołączyć świadectwo, wystawione przez władzę stronie, w którym przy wymienieniu stanu lub zajęcia, stosunków majątkowych i rodzinnych, jako też kwoty płaconych

¹⁾ W sporach, których przedmiotem są roszczenia, wynikające z pozamałżeńskiego cielesnego obcowania, zapewnioną jest dla nieślubnych dzieci, mających obywatelstwo polskie a urodzonych lub zamieszkałych w b. dzielnicy pruskiej, ze strony sądów niemieckich wzajemność w przedmiocie udzielania prawa ubogich, a wobec tego nie istnieją żadne przeszkody co do przyznawania prawa ubogich w takich sporach obywatelom niemieckim (Okólnik Min. Sprawiedl. Nr. 658/I U./23 (Dz. Urz. Min. Spr. Nr. 4, str. 108).

przez stronę bezpośrednich podatków państwowych, wyraźnie się poświadcza niemożność pokrycia kosztów sporu. Dla osób, będących pod opieką lub kuratelą, świadectwo takie może wystawić także władza opiekuńcza.

W prośbie należy przedstawić stosunek sporny i podać środki dowodowe.

§ 119*). Prawo ubogich udziela się dla każdej instancji z osobna, dla pierwszej instancji łącznie z postępowaniem egzekucyjnym.

Podanie o przyznanie stronie prawa ubogich dla postępowania odwoławczego należy wnieść do sądu pierwszej instancji, który je niezwłocznie wraz z aktami przedłoży sądowi odwoławczemu. Sąd odwoławczy po załatwieniu podania zwróci sądowi pierwszej instancji akta z uchwałą na piśmie wygotowaną celem jej doręczenia.

Podanie o przyznanie prawa ubogich w postępowaniu, mającem się toczyć w Sądzie Najwyższym, należy wnieść do sądu apelacyjnego, którego orzeczenie spowodowało wspomniane postępowanie. O podaniu rozstrzyga sąd apelacyjny.

Do uzyskania prawa ubogich dla wyższej instancji nie potrzeba wykazania niezamożności w tym razie, gdy prawo ubogich w poprzedniej instancji było udzielone. Jeżeli przeciwnik założył środek prawny, to przy załatwieniu podania o udzielenie prawa ubogich dla wyższej instancji nie ma się już badać, czy dochodzenie lub obrona prawna strony okazuje się pieniaczą albo pozbawioną widoków powodzenia.

§ 120. Skutkiem przyznania prawa ubogich powodowi, powodowi zakładającemu odwołanie lub powodowi zakładającemu rewizję, zwolnionym jest równocześnie tymczasowo przeciwnik od kosztów, wymienionych pod l. i § 115.

§ 121. Prawo ubogich można każdej chwili cofnąć, gdy się okaże, że nie było podstaw do przyznania go lub że tych podstaw już nie ma.

§ 122. Prawo ubogich gaśnie ze śmiercią osoby, której to prawo przyznano.

* W brzmieniu według ustawy sejmowej z dn. 18 marca 1921 (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 176). Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 1003) została tej ustawie art. 1—3 nadana moc obowiązująca w górnośląskiej części Województwa Śląskiego. Uwaga ta odnosi się także do tych wszystkich następnych paragrafów, przy których obok liczby paragrafu dodano znak: *.

§ 123. Koszty sądowe, od których uiszczenia stronę ubogą tymczasowo zwolniono, można ściągnąć od przeciwnika zasądzonego na zapłacenie kosztów sporu, a to według przepisów obowiązujących dla ściągnięcia zaległych kosztów sądowych.

Koszty sądowe, od których uiszczenia przeciwnika strony ubogiej tymczasowo zwolniono, należy ściągnąć od tegoż, gdy go zasądzono na zapłatę kosztów procesowych, lub gdy spór ukończono bez wyroku co do kosztów.

§ 124. Ustanowieni dla strony ubogiej komornicy sądowi i adwokaci mają prawo swe należytości i wydatki pobrać od przeciwnika, zasądzonego na zapłacenie kosztów procesowych.

Ekscepcja wypływająca z okoliczności, związanych z osobą strony ubogiej, dopuszczalna jest jedynie wtedy, gdy się żąda potrącenia kosztów, które według rozstrzygnięcia o kosztach sporu, wydanego w tym samym sporze, ma zwrócić strona uboga.

§ 125. Strona, której przyznano prawo ubogich, ma następnie obowiązek zapłacić należności, od których uiszczenia tymczasowo ją uwolniono, skoro tylko będzie w stanie to uczynić bez uszczerbku dla środków, potrzebnych koniecznie do utrzymania siebie i swej rodziny.

To samo obowiązuje względem tych należności, od których uiszczenia uwolniono tymczasowo przeciwnika, o ile stronę ubogą zasądzono na zapłatę kosztów procesowych.

§ 126. Rozstrzygnięcie prośby o przyznanie prawa ubogich, o odebranie tego prawa i o nałożenie obowiązku następnej zapłaty należności, od których uiszczenia tymczasowo uwolniono stronę ubogą lub jej przeciwnika, może nastąpić bez poprzedniej ustnej rozprawy.

§ 127**). Przeciw uchwale przyznającej prawo ubogich niema środka prawnego; przeciw uchwale, odmawiającej przyznania prawa ubogich, odbierającej to prawo kosztów lub nakładającej obowiązek następnej zapłaty, służy zażalenie.

Zażalenie przeciw uchwale sądu apelacyjnego, odmawiającej przyznania prawa ubogich w postępowaniu rewizyjnem, należy wnosić do sądu apelacyjnego.

** W brzmieniu według rozporządzenia z 15 maja 1920 poz. 208 (Dz. Urz. str. 507); co do górnośląskiej części Województwa Śląskiego patrz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 16 czerwca 1922 (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 399). Uwaga ta odnosi się także do tych wszystkich następnych paragrafów, przy których obok liczby paragrafów dodano znak: **.

ROZDZIAŁ TRZECI.

POSTĘPOWANIE.

Tytuł pierwszy.

Rozprawa ustna.

§ 128¹⁾. Rozprawa stron w sporze przed sądem orzekającym jest ustną.

I. Przygotowanie rozprawy.

§ 129. W procesach adwokackich przygotowuje się rozprawę ustną zapomocą pism; nieprzestrzeganie tego przepisu nie ma ujemnych następstw prawnych dla samej sprawy.

W innych procesach mogą być zamiennie pisma przygotowawcze.

§ 130. Pisma przygotowawcze powinny zawierać:

1. oznaczenie stron oraz ich ustawowych zastępców przez podanie nazwisk, stanu lub zajęcia, miejsca zamieszkania i stanowiska procesowego stron; oznaczenie sądu i przedmiotu sporu; liczbę załączników;
2. wnioski, z którymi strona zamierza wystąpić na posiedzeniu sądu;
3. podanie faktycznych stosunków, uzasadniających wnioski;
4. oświadczenie się co do faktycznych twierdzeń przeciwnika;
5. wymienienie środków dowodowych, którymi strona zamierza się posługiwać w celu udowodnienia lub odparcia twierdzeń faktycznych, jako też oświadczenie się co do wskazanych przez przeciwnika środków dowodowych;
6. w procesach adwokackich podpis adwokata, w innych procesach podpis samej strony lub tego, kto działa za nią jako pełnomocnik lub jako prowadzący sprawę bez polecenia.

§ 131. Do pisma przygotowawczego należy dołączyć w pierwopisie lub w odpisie dokumenty, znajdujące się w rękach strony i przez nią w piśmie powołane.

Jeżeli chodzi o pojedyncze tylko ustępy dokumentu, wystarczy dołączenie wyciągu, zawierającego wstęp, ustęp odnoszący się do sprawy, zakończenie, datę i podpis.

Jeżeli przeciwnik zna już owe dokumenty, albo gdy one są znacznych rozmiarów, wystarcza dokładne ich oznaczenie i oświadczenie gotowości zezwolenia na ich przejrzenie.

¹⁾ patrz § 23 ustawy o ulżeniu sądom.

§ 132. Pismo przygotowawcze, zawierające nowe fakty, albo inne nowe przytoczenia, należy doręczyć najmniej na tydzień, a jeżeli ono dotyczy sporu pośredniego, najmniej na trzy dni przed rozprawą ustną.

Pisma przygotowawcze, zawierające oświadczenie przeciwnika co do nowych przytoczeń, należy doręczyć najmniej na trzy dni przed ustną rozprawą. Doręczenie pisemnego oświadczenia przeciwnika nie jest potrzebne, gdy chodzi o spór pośredni.

§ 133. Strony winny złożyć w sekretarjacie sądowym odpis pism przygotowawczych i załączników przeznaczonych dla sądu procesowego.

Złożenie to następuje równocześnie z wręczeniem pierwopisu, jeżeli ma nastąpić wyznaczenie terminu albo jeżeli ma się uskutecznić doręczenie za pośrednictwem sekretarza sądowego, w innym zaś wypadku zaraz po doręczeniu pisma.

§ 134. Strona, wezwana we właściwym czasie, ma obowiązek złożyć przed ustną rozprawą w sekretarjacie sądowym znajdujące się w jej rękach dokumenty, na które się powołała w piśmie przygotowawczem i uwiadomić o tem przeciwnika.

Do przejrzenia dokumentów służy przeciwnikowi czasokres trydniowy. Na wniosek przewodniczący może czasokres ten przedłużyć albo skrócić.

§ 135. Adwokaci mogą doręczać sobie dokumenty z ręki do ręki za poświadczeniem odbioru.

Jeżeli adwokat w ciągu wyznaczonego mu czasokresu nie zwróci wręzonego mu dokumentu, należy go na wniosek zasądzić po poprzedniej ustnej rozprawie na natychmiastowy zwrot dokumentu.

Przeciw temu wyrokowi pośredniemu służy natychmiastowe zażalenie.

§ 135a¹⁾. Sąd może jeszcze przed ustną rozprawą wydać zarządzenie, które wedle treści skargi lub pism przygotowawczych uważa za potrzebne do wyjaśnienia stanu rzeczy. W szczególności może sąd:

1. polecić stronom przedłożenie będących w ich ręku dokumentów, na które się powołują, oraz rodowodów, planów, szkiców i innych rysunków;
2. wezwać władze publiczne lub publicznych urzędników o dostarczenie dokumentów, na które strony się powołują;

¹⁾ na zasadzie rozporządzenia z dn. 23 czerwca 1920 r. poz. 304 (Dz. Urz. str. 689), dla b. dz. pruskiej.

3. zasięgać urzędowych wyjaśnień od publicznych władz lub publicznych urzędników;
4. wezwać do ustnej rozprawy świadków, na których strona się powołała, oraz biegłych;
5. zarządzić osobiste stawienie się stron;
6. zarządzić podjęcie oględzin oraz wydanie opinii przez biegłych.

Przed odbyciem się ustnej rozprawy, przy której obie strony wzajemnie wystąpiły z przeciwnymi wnioskami, zarządzenia wymienione pod l. 4 do 6 powinno się wydać tylko wówczas, gdy pozwany w piśmie przygotowawczem sprzeciwił się żądaniu skargi.

O wydanych zarządzeniach należy uwiadomić strony. Jeżeli zarządzono osobiste stawienie się stron, należy stosować przepisy zawarte w ust. 2, § 141.

2. Ustna rozprawa.

§ 136. Przewodniczący otwiera rozprawę i nią kieruje.

Udziela głosu i może go odebrać temu, kto nie jest posłusznym jego zarządzeniom.

Obowiązany jest czuwać, by sprawę wyczerpująco wyjaśniono i by rozprawę przeprowadzono do końca bez przerwy; w razie potrzeby winien wyznaczyć natychmiast posiedzenie do dalszego prowadzenia rozprawy.

Zamyka rozprawę, skoro według zapatrywania sądu sprawa jest całkowicie wyjaśnioną, oraz ogłasza wyroki i uchwały sądu.

§ 137. Rozprawa ustna rozpoczyna się w ten sposób, że strony stawiają swe wnioski.

Przedstawienia stron mają być podane ustnie; mają one obejmować stosunek sporny pod względem faktycznym i prawnym.

Niedopuszczalnym jest powoływanie się na pisma, zamiast ustnej rozprawy. Pisma można tylko wtedy odczytywać, gdy chodzi o ich dosłowną treść.

W procesach adwokackich należy na wniosek udzielać głosu prócz adwokatowi, także samej stronie.

§ 138. Każda strona winna się oświadczyć co do faktycznych twierdzeń przeciwnika.

Fakty, których wyrażnie nie zaprzeczono, uważa się za przyznane, chyba że zamiar ich zaprzeczenia wynika z innych oświadczeń strony

Powoływanie się na niewiadomośc dopuszczalne jest tylko co do takich faktów, które nie były ani własną czynnością strony, ani przedmiotem jej własnego spostrzeżenia.

§ 139. Przewodniczący przez zadawanie pytań dążyć winien do wyjaśnienia niejasnych wniosków, uzupełnienia niedostatecznych twierdzeń co do podnoszonych faktów, wskazania środków dowodowych, wogóle do tego, by udzielono wszystkich wyjaśnień, potrzebnych do ustalenia stanu sprawy.

Przewodniczący winien zwracać uwagę na wątpliwości, zachodzące co do okoliczności, z urzędu uwzględnić się mających.

Winien na żądanie dozwolić każdemu członkowi sądu na zadawanie pytań.

§ 140. Jeśli osoba, uczestnicząca w rozprawie, zarzuca, iż uważa za niedopuszczalne zarządzenie przewodniczącego, odnoszące się do kierownictwa sprawą, lub zadane przez przewodniczącego albo członka sądu pytanie, wówczas rozstrzyga sąd.

Kierownictwo procesu przez sąd.

§ 141. Sąd może zarządzić osobiste stawienie się strony celem wyjaśnienia stanu sprawy.

Jeżeli zarządzono stawienie się, stronę należy wezwać z urzędu. Wezwanie ma być doręczone samej stronie, nawet gdyby ustanowiła pełnomocnika procesowego.

§ 142. Sąd może zarządzić, ażeby strona przedłożyła znajdujące się w jej rękach dokumenty, na które się powołuje, oraz rodowody, plany, szkice i inne rysunki.

Sąd może zarządzić, by dokumenty, sporządzone w obcym języku, przedłożono w tłumaczeniu, dokonanem przez zaprzysiężonego tłumacza.

§ 143. Sąd może zarządzić, by strony przedłożyły akta, znajdujące się w ich posiadaniu, jeżeli te akta składają się z pism, dotyczących rozprawy i rozstrzygnięcia sprawy.

§ 144. Sąd może zarządzić podjęcie oględzin i wydanie opinii przez biegłych.

Postępowanie to odbywać się będzie wedle przepisów, obowiązujących względem: zarządzenia na wniosek oględzin, lub wydania orzeczenia przez biegłych.

§ 145. Sąd może zarządzić, by nad każdym z kilku roszczeń, jedną skargą objętych, rozprawiano w odrębnych procesach.

To samo obowiązuje, gdy pozwany wniosł skargę wzajemną, a roszczenie wzajemne nie pozostaje w prawnym związku z roszczeniem skargi głównej.

Jeżeli pozwany występuje o potrącenie wierzytelności pieniężnej, nie pozostającej w prawnym związku z roszczeniem skargi, może

sąd zarządzić, aby odrębnie rozprawiano nad skargą, a odrębnie nad żądaniem potrącenia; przytem stosują się przepisy § 302.

§ 146. Sąd może zarządzić, aby w razie kilku samoistnych środków zaczepnych lub obronnych (zasady skargi, ekscepcje, repliki i t. d.), odnoszących się do tego samego roszczenia, rozprawę ograniczono narazie do jednego lub niektórych z pomiędzy owych środków zaczepnych lub obronnych.

§ 147. Sąd może zarządzić połączenie kilku zawisłych u niego między temi samemi lub rozmaitemi stronami procesów, w celu wspólnej rozprawy i rozstrzygnięcia, jeżeli roszczenia, stanowiące przedmiot tych procesów, pozostają w prawnym związku, lub jeżeli można ich dochodzić jedną skargą.

§ 148. Jeżeli rozstrzygnięcie sporu w zupełności lub części zależy od istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego, będącego przedmiotem innego zawisłego już sporu lub przedmiotem ustalenia przez władzę administracyjną, może sąd zarządzić zawieszenie rozprawy aż do załatwienia owego innego sporu, albo aż do rozstrzygnięcia władzy administracyjnej.

§ 149. Jeżeli w toku sporu okaże się podejrzenie o przestępstwo, którego zbadanie będzie miało wpływ na rozstrzygnięcie, może sąd zarządzić zawieszenie rozprawy aż do załatwienia postępowania karnego.

§ 150. Sąd może znieść wydane przez siebie zarządzenia, tyjące się rozdzielenia, połączenia lub zawieszenia.

§ 151. Jeżeli rozstrzygnięcie sporu zależy od tego, czy małżeństwo jest nieważne, winien sąd w wypadku, gdy nieważności można dochodzić tylko w drodze skargi nieważności, zawiesić na wniosek postępowanie, a jeśli skargi nieważności jeszcze nie wniesiono, wyznaczyć czasokres do jej wniesienia. W razie załatwienia skargi nieważności, lub niewniesienia jej przed upływem czasokresu wyznaczonego, można zawieszone postępowanie podjąć.

§ 152. Jeżeli rozstrzygnięcie sporu zależy od tego, czy małżeństwo, które zaskarżono w drodze skargi zaczepnej, ulega zaskarżeniu, sąd winien na wniosek zawiesić postępowanie. W razie załatwienia sporu, będącego przedmiotem skargi zaczepiającej, nastąpi podjęcie zawieszonego postępowania.

§ 153. Jeżeli rozstrzygnięcie sporu zależy od tego, czy dziecię, przeciwko ślubnemu pochodzeniu którego wystąpiono zapomocą skargi zaczepiającej, jest nieślubnem, wówczas stosują się odpowiednio przepisy § 152.

§ 154. Jeżeli w toku sporu stanie się spornem, czy między stronami istnieje małżeństwo, czy też nie, a od rozstrzygnięcia tej kwestji zależy rozstrzygnięcie sporu, wówczas winien sąd na wniosek zawiesić postępowanie aż do czasu, pokaż na skutek skargi ustalającej nie zostanie załatwionym spór o istnienie lub nieistnienie małżeństwa.

Przepis ten stosuje się odpowiednio, gdy w toku sporu stanie się spornem, czy między stronami istnieje lub nie istnieje stosunek rodziców do dzieci, albo czy przysługuje lub nie przysługuje jednej ze stron władza rodzicielska nad drugą, a rozstrzygnięcie sporu zależy od rozstrzygnięcia tych kwestyj.

§ 155. W przypadkach, wskazanych w §§ 151—153, może sąd na wniosek uchylić zarządzenie zawieszające postępowanie, gdy przewleka się popieranie sporu o nieważność lub zacepienie małżeństwa, albo o zacepienie ślubnego pochodzenia.

§ 156. Sąd może zarządzić ponowne otwarcie zamkniętej rozprawy.

§ 157. Sąd może nie dopuścić pełnomocników i doradców, występujących zawodowo w rozprawach ustnych.

Sąd może zakazać dalszego przedstawienia sprawy, stronom, pełnomocnikom i doradcom, którym brak odpowiednich do tego zdolności. Również można zakazać przedstawienia sprawy stronie, która występuje z odstąpieniem jej roszczeniem, jeśli ta zawodowo staje przed sądem w rozprawach ustnych, a wedle przekonania sądu roszczenie odstąpiono jej w tym właśnie celu, aby uniknąć niedopuszczenia na podstawie przepisu w ust. 1 zawartego.

Zaskarżenie tych zarządzeń jest niedopuszczalne.

Przepisy zawarte w ust. 1 i 2 nie stosują się do adwokatów, a przepis w ust. 1 zawarty do osób, którym zarząd wymiaru sprawiedliwości swem zarządzeniem zezwolił na ustne rozprawianie przed sądem. Zarząd wymiaru sprawiedliwości nie powinien wydawać takiego zarządzenia dla sądów, przy których jest dostateczna ilość adwokatów, uprawnionych do zastępstwa stron.

§ 158. Jeżeli celem utrzymania porządku wydano z miejsca rozprawy jedną z osób, biorących udział w rozprawie, można na wniosek postąpić co do niej tak, jak gdyby ona dobrowolnie się wydała. To samo obowiązuje w przypadkach poprzedniego paragrafu, o ile zakaz lub niedopuszczenie wydarzyły się już przy poprzedniej rozprawie.

3. Protokół z posiedzenia.

§ 159. Z ustnej rozprawy przed sądem należy spisać protokół. Protokół zawiera:

1. miejsce i dzień rozprawy;
2. nazwiska sędziów, sekretarza sądowego i tłumacza, jeśli go przybrano;
3. oznaczenie sporu;
4. nazwiska stawających, stron, zastępców ustanowionych, pełnomocników i doradców;
5. nadmienienie, że rozprawa jest jawną albo, że jawność wykluczono.

§ 160. Przebieg rozprawy podać należy tylko w ogólności. Przez zapisanie w protokole należy stwierdzić:

1. uznania, zrzeczenia się i ugody, załatwiające w całości lub częściowo wytoczone roszczenie;
2. wnioski i oświadczenia, których ustalenie jest przepisane;
3. zeznania świadków i biegłych, o ile nie byli oni przodem przesłuchani lub o ile odstępują od swych poprzednich zeznań;
4. wynik oględzin;
5. rozstrzygnięcia (wyroki, uchwały i zarządzenia) sądu, o ile ich nie dołączono na piśmie do protokołu;
6. ogłoszenie rozstrzygnięć.

Pismo dołączone do protokołu jako załącznik i jako jakie w protokole oznaczone, jest równoznaczne z zapisaniem w protokole.

§ 161. Jeżeli przesłuchanie skutecznie sąd procesowy, a wyrok końcowy nie podlega odwołaniu, wówczas można zaniechać ustalenia zeznań świadków i biegłych. W tym wypadku należy tylko uczynić wzmiankę w protokole, że przesłuchanie się odbyło.

§ 162. O ile protokół odnosi się do l. 1—4 § 160, należy go stronom odczytać lub udzielić do przejrzenia. W protokole należy uczynić wzmiankę, że się to stało i że nastąpiło zatwierdzenie, lub też jakie podniesiono zarzuty.

§ 163. Przewodniczący i sekretarz sądowy winni podpisać protokół.

W razie przeszkody ze strony przewodniczącego protokół podpisuje za niego najstarszy sędzia, zasiadający przy rozprawie. W razie przeszkody ze strony sędziego powiatowego wystarcza podpis sekretarza sądowego.

§ 164. Zachowanie formalności, przepisanych dla ustnej rozprawy, można udowodnić tylko na podstawie protokołu. Przeciwko treści jego, dotyczącej tych formalności, dopuszczalnym jest jedynie wykazanie sfalszowania.

§ 165. Do rozpraw, które przeprowadza poza posiedzeniem sędziego powiatowy¹⁾, sędziego wyznaczony lub wezwany, należy powołać również sekretarza sądowego.

Tytuł drugi.

Doręczenia.

I. Doręczenia na żądanie stron.

A. W kraju.

1. Przez komornika sądowego.

§ 166. Doręczenia na żądanie stron uskutecznia komornik sądowy.

W postępowaniu przed sądami powiatowymi może strona za pośrednictwem sekretarza sądu procesowego polecić komornikowi sądowemu doręczenie. To samo obowiązuje w procesach adwokackich co do tych doręczeń, któremi ma się zachować czasokres konieczny.

a) polecenie.

§ 167. Dla upoważnienia komornika sądowego do uskutecznienia doręczenia, a sekretarza sądowego do polecenia komornikowi sądowemu doręczenia, wystarcza ustne oświadczenie strony.

Jeżeli doręczenie wykonał komornik sądowy, uważa się, pokąf nie będzie udowodnionem przeciwnie, że nastąpiło ono na polecenie strony.

§ 168. Jeżeli doręczenie jest dopuszczalne za pośrednictwem sekretarza sądowego, winien on polecić wykonanie potrzebnego doręczenia komornikowi sądowemu, o ile strona nie oświadczyła, że sama chce je polecić komornikowi sądowemu; w procesach adwokackich uwzględnić należy takie oświadczenie tylko wówczas, gdy jest ono zawarte w piśmie, które ma być doręczonem.

§ 169. Strona winna oddać komornikowi sądowemu, a jeśli doręczenie ma się uskutecznić za pośrednictwem sekretarza sądowego — temu ostatniemu, oprócz pierwopisu pisma, które ma być doręczone, także taką ilość odpisów, jaka odpowiada liczbie osób, którym ma się doręczyć.

¹⁾ (pokoju).

Czas oddania należy uwidocznic na pierwopisie i na odpisach oraz poświadczyć to stronic na jej żądanie.

b) wykonanie.

§ 170. O ile doręcza się wypis, doręczenie polega na oddaniu tegoż, w innych zaś przypadkach na oddaniu uwierzytelnionego odpisu pisma, które ma być doręczonym.

Uwierzytelnienia dokonuje komornik sądowy, a odnośnie do pism, które mają być doręczone na żądanie adwokatów lub w procesach adwokackich, adwokat.

Komu.

§ 171. Doręczenia dla stron uskutecznia się odnośnie do osób, nie mających zdolności procesowej, do rąk ich zastępców.

O ile chodzi o władze, gminy i korporacje oraz o stowarzyszenia, które jako takie mogą wnosić skargę lub być zaskarżone, wystarcza doręczenie do rąk przełożonych.

Gdy jest kilku ustawowych zastępców lub kilku przełożonych, wystarczy doręczenie jednemu z nich.

§ 172. Doręczenie podoficerowi lub szeregowcowi, służącym czynnie w wojsku lądowym lub w marynarce wojennej, uskutecznia się do rąk szefa najbliższej przełożonej komendy (szef kompanji, szwadronu, baterji i t. d.).

§ 173. Doręczenie generalnemu pełnomocnikowi, jak również w sprawach, wynikłych z prowadzenia przedsiębiorstwa handlowego, prokurentowi, ma ten sam skutek, jakby nastąpiło do rąk samej strony.

§ 174. Jeżeli strona nie mieszka ani w miejscu sądu procesowego, ani w okręgu sądu powiatowego, w którym sąd procesowy ma swoją siedzibę, może sąd, o ile strona nie ustanowiła pełnomocnika procesowego zamieszkałego w miejscu siedziby sądu lub w jego okręgu, na wniosek zarządzić, by udzieliła jednej z mieszkających tam osób pełnomocnictwa do odbioru przeznaczonych dla niej pism. Zarządzenie to można wydać bez poprzedniej ustnej rozprawy. Uchwała ta nie ulega zaskarżeniu.

Jeżeli strona nie mieszka w Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾, ma ona obowiązek i bez poprzedniego zarządzenia sądu ustanowić pełnomocnika dla doręczeń, o ile nie ustanowiła pełnomocnika procesowego, mieszkającego w miejscu lub w okręgu w ust. 1 określonym.

¹⁾ w oryg.: „im Deutschen Reich“.

§ 175. Pełnomocnika dla doręczeń należy wymienić przy najbliższej rozprawie sądowej lub w piśmie, które już przedtem strona zleciła doręczyć przeciwnikowi. W razie niezastosowania się do tego, można wszelkie późniejsze doręczenia aż do czasu dodatkowego wymienienia pełnomocnika dla doręczeń wykonywać w ten sposób, że komornik sądowy pismo, które ma być oddane, prześle pocztą pod adresem strony do jej miejsca zamieszkania. Z chwilą oddania na pocztę doręczenie uważa się za dokonane, choćby przesyłka wróciła jako niedoręczona.

Na żądanie strony i oświadczenie jej, iż gotową jest ponieść dodatkowe koszty, należy przesyłki pocztowe opatrzyć określeniem: „polecone“.

§ 176. Doręczenia, które ma się dokonać w sporze toczącym się, musi się skutecznici do rąk ustanowionego pełnomocnika procesowego.

§ 177. Jeżeli miejsce pobytu pełnomocnika procesowego jest nieznane, sąd procesowy na wniosek winien zezwolić na doręczenie do rąk pełnomocnika dla doręczeń, a w braku jego do rąk samego przeciwnika.

O takim wniosku można rozstrzygnąć bez poprzedniej ustnej rozprawy. Uchwała, pozwalająca na takie doręczenie, nie ulega zażaleniu.

§ 178. Jako należące do instancji, należy w rozumieniu § 176 uważać także te czynności procesowe, których przedmiotem jest postępowanie przed sądem tej samej instancji wskutek sprzeciwu, zniesienia wyroku sądu tej instancji, wznowienia postępowania lub skutkiem nowych przytoczeń w instancji egzekucyjnej. Postępowanie przed sądem wykonawczym uważać należy za należące do pierwszej instancji.

§ 179¹⁾.

§ 180. Doręczenia można skutecznie w każdym miejscu, gdzie się zastanie osobę, której ma się doręczyć.

Jeżeli w tem miejscu osoba ma mieszkanie lub lokal przedsiębiorstwa, wtedy doręczenie, którego dokonano poza mieszkaniem lub lokalem przedsiębiorstwa, jest tylko wówczas ważne, gdy przyjęcia nie odmówiono.

¹⁾ Paragraf ten traktował o doręczeniach pism, zawierających środki prawne; uchylono go nowelą z 5/6 05 i 5/6 09, gdyż obecnie doręczenie takich pism następuje z urzędu (§§ 520, 553a); w miejsce jego umieszczono § 210a między przepisami o doręczeniu z urzędu.

Doręczenie zastępcze.

§ 181. Jeżeli osoby, której ma się doręczyć, nie zastano w jej mieszkaniu, doręczenie można skutecznie w mieszkaniu do rąk jednego z należących do rodziny dorosłych domowników, lub jednej z dorosłych osób, pozostających w służbie tej rodziny.

Jeżeli takiej osoby nie zastano, można skutecznie doręczenie do rąk mieszkającego w tym samym domu gospodarza domu lub wynajmującego, jeśli te osoby są gotowe pismo przyjąć.

§ 182. Jeżeli doręczenie wedle powyższych przepisów nie da się wykonać, można je skutecznie przez złożenie pisma, mającego doręczyć się, w sekretarzację sądu powiatowego, w którego okręgu leży miejsce doręczenia, albo w urzędzie pocztowym tego miejsca, albo u sołtysa lub przełożonego policji i o takim złożeniu uwiadomić zapomocą przytwardzenia pisemnego doniesienia na drzwiach mieszkania, a także, o ile to da się wykonać, przez ustne zawiadomienie dwóch w sąsiedztwie mieszkających osób.

§ 183. Gdy osób, trudniących się przemysłem i posiadających osobny lokal przedsiębiorstwa, nie zastano w tym lokalu, można skutecznie doręczenie do rąk każdego obecnego tam pracownika tegoż przedsiębiorstwa.

Jeżeli adwokata, notariusza lub komornika sądowego nie zastano w jego lokalu służbowym, można skutecznie doręczenie do rąk każdego obecnego tam pomocnika lub sekretarza.

§ 184. Jeżeli w czasie zwykłych godzin urzędowych nie zastano w lokalu służbowym ustawowego zastępcy lub przełożonego władzy, gminy, korporacji albo stowarzyszenia, którym ma się pismo doręczyć, albo gdy ci mają przeszkodę co do przyjęcia, skutecznie można doręczenie do rąk innego obecnego w lokalu przedsiębiorstwa urzędnika lub sługi.

Jeżeli nie zastano w domu ustawowego zastępcy lub przełożonego, stosują się przepisy §§ 181, 182 tylko wówczas, gdy nie ma osobnego lokalu służbowego.

§ 185. Doręczenia jednej z osób, wymienionych w §§ 181, 183 i w ust. 1 § 184, należy zaniechać, jeżeli osoba ta bierze udział w sporze jako przeciwnik tej strony, której doręczenie ma się skutecznie.

§ 186. Jeśli przyjęcia doręczenia odmówiono bez podstawy prawnej, należy zostawić pismo doręczyć się mające w miejscu doręczenia.

§ 187. Jeśli z oświadczeń strony wyniknie, że wezwanie, doręczone jej z uchybieniem przepisów §§ 181—186, doszło do jej rąk, należy uważać, iż doręczenie nastąpiło w tym czasie, w którym strona wedle jej oświadczeń wezwanie otrzymała.

§ 188. O ile się doręczenia nie wykonuje przez nadanie na pocztę, wolno je skutecznić w porze nocnej, w niedzielę i w dni świąt powszechnych jedynie za zezwoleniem sędziego. W okresie od 1 kwietnia do 30 września pora nocna obejmuje godziny od dziewiątej wieczór do czwartej rano, zaś w okresie od 1 października do 31 marca godziny od dziewiątej wieczór do szóstej rano.

Zezwolenia udziela przewodniczący sądu procesowego; udzielić je może także sędzia powiatowy, w okręgu którego ma nastąpić doręczenie, a w sprawach, które załatwić ma sędzia wyznaczony lub wezwany, tenże sędzia.

O zarządzeniu, udzielającym takie zezwolenie, należy w odpisie uwiadomić stronę przy doręczeniu.

Doręczenie, dokonane z pominięciem postanowień niniejszego paragrafu, jest ważne, jeżeli przyjęcia nie odmówiono.

§ 189. Jeżeli przy doręczeniu do rąk zastępcy kilku osób, biorących udział w sprawie, lub do rąk jednego z kilku zastępców, wymaganiem jest oddanie wypisu lub odpisu pisma, wystarcza oddanie jednego tylko wypisu lub odpisu.

Wspólnemu pełnomocnikowi dla doręczeń kilku osób, biorących udział w sprawie, oddać należy tyle wypisów lub odpisów, ile jest osób, biorących udział w sprawie.

Dowód doręczenia.

§ 190. O dokonaniu doręczenia należy spisać dokument.

Należy go umieścić na pierwopisie pisma, mającego się doręczyć lub na złączonym z niem arkuszu.

Odpis dokumentu doręczenia, uwierzytelniony przez komornika sądowego, należy umieścić na piśmie, które ma być oddanem przy doręczeniu, lub na złączonym z niem arkuszu.

Dokument doręczenia należy wręczyć stronie, dla której doręczenie się dokonuje.

§ 191. Dokument doręczenia musi zawierać:

1. miejsce i czas doręczenia;
2. wymienienie osoby, za którą ma się doręczyć;
3. wymienienie osoby, której ma się doręczyć;
4. wymienienie osoby, której doręczono; w przypadkach, przewidzianych w §§ 181, 183, 184, podanie powodu usprawiedli-

wiającego doręczenie wymienionej osobie; jeżeli postąpiono w myśl § 182, zaznaczenie, jak zastosowano się do przepisów w tym paragrafie zawartych;

5. w razie odmowy przyjęcia, uwagę, że przyjęcia odmówiono i że pismo, które miano doręczyć, pozostawiono w miejscu doręczenia;
6. uwagę, że oddano wypis lub uwierzytelniony odpis pisma, które miano doręczyć, wraz z uwierzytelnionym odpisem dokumentu doręczenia;
7. podpis urzędnika, dokonującego doręczenia.

§ 192. Jeżeli doręczenie następuje przez nadanie na pocztę (§ 175), dowód doręczenia odpowiadać musi przepisom pod l. 2, 3, 7 poprzedniego paragrafu, a nadto zawierać oznaczenie czasu, adresu oraz urzędu pocztowego, w którym nastąpiło nadanie.

2. za pośrednictwem poczty.

§ 193. Doręczenia można także dokonać za pośrednictwem poczty.

§ 194. Jeżeli doręcza się za pośrednictwem poczty, winien komornik sądowy oddać na pocztę kopertę listową, zamkniętą jego pieczęcią urzędową, zaadresowaną do tej osoby, której ma być doręczoną i zaopatrzoną liczbą czynności, a zawierającą doręczyć się mający wypis lub uwierzytelniony odpis doręczyć się mającego pisma, z prośbą o polecenie doręczenia listonoszowi miejsca przeznaczenia.

Na piśmie, które ma oddać się przy doręczeniu, komornik sądowy winien zaznaczyć, dla której osoby nadaje na pocztę, a na pierwopisie pisma, które ma doręczyć się lub na arkuszu, mającym się z niem połączyć, potwierdzić, że oddanie nastąpiło w sposób w ust. 1 przepisany, oraz dla kogo.

§ 195. Doręczenie przez listonosza skutecznia się wedle postanowień §§ 180—186.

Na doręczenie winien listonosz spisać dokument doręczenia, który musi odpowiadać przepisom l. 1, 3—5, 7 § 191, a nadto stwierdzić oddanie koperty, oznaczonej co do zamknięcia, adresu i liczby czynności, oraz odpisu dokumentu doręczenia.

Dokument doręczenia winien listonosz wręczyć urzędowi pocztowemu, a ten komornikowi sądowemu, który z nim postąpi wedle przepisu ust 4 § 190.

§ 196. Jeżeli doręczenie dopuszczalnem jest za pośrednictwem sekretarza sądowego, może on prosić pośrednio pocztę o wykonanie

doręczenia. W tym wypadku przepisy §§ 194, 195 stosują się odpowiednio; wymagane uwierzytelnienie skutecznie sekretarz sądowy.

§ 197. Jeżeli doręczenia dokonał komornik, mimo iż mogłoby ono nastąpić przez pocztę, strona skazana na zapłacenie kosztów sporu nie ma ponosić spowodowanej przez to nadwyżki kosztów.

3. adwokatowi przez adwokata.

§ 198. Jeżeli strony są zastąpione przez adwokatów, może adwokat skutecznie doręczyć adwokatowi.

Dla stwierdzenia doręczenia wystarczy pisemne potwierdzenie odbioru, zaopatrzone datą i podpisem adwokata, któremu doręczono. Doręczający adwokat winien na żądanie drugiego adwokata wręczyć temuż poświadczenie doręczenia.

B. Zagranicą.

§ 199. Doręczenie, które ma się wykonać zagranicą, skutecznie się zapomocą prośby, skierowanej do właściwej władzy obcego państwa, lub do konsula lub posła, mającego stały pobyt w tem państwie.

§ 200. Doręczenia obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾, mającym prawo eksterytorjalności, skuteczniają się, o ile należą oni do poselstwa państwa, zapomocą prośby, skierowanej do Ministra Spraw Zagranicznych²⁾.

Doręczenia przełożonym konsulatów Rzeczypospolitej Polskiej skuteczniają się zapomocą prośby, skierowanej do Ministra Spraw Zagranicznych³⁾.

§ 201. Doręczenia osobom, należącym do znajdującego się zagranicą lub też zmobilizowanego oddziału wojskowego, albo do załogi powołanego do służby statku wojennego, można skutecznie zapomocą prośby, skierowanej do przełożonej komendy.

§ 202. Potrzebne pisma zawierające prośbę wydaje przewodniczący sądu procesowego.

Doręczenie stwierdza się przez pisemne poświadczenie władz i urzędników, których o to proszono, że doręczenia dokonano.

¹⁾ w orygin.: „an Deutsche“.

²⁾ na podstawie § 14 ustawy z dn. 23 czerwca 1921 (Dz. U. Rz. P. 1921 poz. 511).

³⁾ w orygin.: „des Reichskanzlers; dalsze słowa: „wenn dieselben zur Mission eines Bundesstaates i t. d.“ opuszcza się, jako bezprzedmiotowe.

C. Doręczenia publiczne.

§ 203. Jeżeli miejsce pobytu strony jest nieznanе, można uskutecznić doręczenie zapomocą publicznego obwieszczenia.

Doręczenie publiczne jest dopuszczalne także wtedy, gdy przy doręczeniu, które ma się dokonać zagranicą, zastosowanie się do istniejących co do tego doręczenia przepisów nie jest możliwem lub nie rokuje pomyślnego wyniku.

To samo obowiązuje, gdy doręczenia nie można dokonać z tego powodu, iż miejscem doręczenia jest mieszkanie osoby, nie podlegającej władzy sądowej według §§ 18, 19 ustawy o ustroju sądownictwa.

§ 204. Jeżeli sąd procesowy wskutek podania strony zezwolił na doręczenie publiczne, wykonuje je z urzędu komornik sądowy. O prośbie można rozstrzygnąć bez poprzedniej ustnej rozprawy.

Doręczenie publiczne uskutecznia się zapomocą przybicia na tablicy sądowej doręczyć się mającego wypisu lub uwierzytelnionego odpisu pisma, które ma się doręczyć. Jeżeli pismo zawiera wezwanie, potrzebne jest nadto dwukrotne zamieszczenie wyciągu z tego pisma w dzienniku, przeznaczonym w siedzibie sądu procesowego do publicznych obwieszczeń urzędowych, oraz jednokrotne umieszczenie tegoż wyciągu w Monitorze Polskim¹⁾.

Sąd procesowy może zarządzić, by wyciąg ogłoszono jeszcze w innych pismach i kilka razy.

§ 205. W wyciągu pisma musi być wymieniony sąd procesowy, strony, przedmiot procesu, wniosek, cel wezwania i czas, w którym wezwany ma się stawić.

§ 206. Pismo, zawierające wezwanie, uważa się za doręczone w tym dniu, w którym od chwili ostatniego umieszczenia wyciągu tego pisma w pismach publicznych upłynął jeden miesiąc. Sąd procesowy, zezwalający na doręczenie publiczne, może uznać potrzebę dłuższego czasokresu.

Jeżeli pismo nie zawiera wezwania, uważa się je za doręczone po upływie dwóch tygodni od przybicia pisma na tablicy sądowej.

Na ważność doręczenia nie wpływa, że przybite pismo z miejsca przybicia zawczasie zostało usunięte.

§ 207. Jeżeli na skutek podania, które dotyczy doręczenia załączonego do tegoż podania pisma zapomocą odezwy do innych

¹⁾ Zmiana ta odpowiada przepisowi zawartemu w art. 2. rozporządzenia z dnia 6 grudnia 1919 r. Nr. 172 (Tyg. U. str. 391) (w oryginale: „Einrückung in den deutschen Reichsanzeiger“).

władz lub urzędników albo zapomocą publicznego obwieszczenia, uskutecznilo następnie doręczenie, a przez to doręczenie ma być zachowany czasokres, lub przerwany bieg przedawnienia albo czasokresu, wówczas skutki doręczenia następują już z chwilą wręczenia podania.

Jeżeli pismo, którego doręczenie powinno nastąpić za pośrednictwem sekretarza sądowego, doręczone zostało w ciągu dwóch tygodni po wniesieniu do sekretarza sądowego wówczas — o ile przez doręczenie ma być zachowany czasokres konieczny — skutki doręczenia następują z chwilą wniesienia.

II. Doręczenia z urzędu.

§ 208. Przepisy dla doręczeń na żądanie stron mają odpowiednio zastosowanie przy doręczeniach, dokonywanych z urzędu, o ile z przepisów niżej podanych nie wynikają zmiany.

§ 209. O uskutecznienie doręczenia winien się starać sekretarz sądowy.

§ 210. Sekretarz sądowy dokonuje uwierzytelnienia odpisu pisma, które ma być doręczone.

§ 210a. Pismo, którem zakłada się środek prawny, należy doręczyć pełnomocnikowi procesowemu tej instancji, której rozstrzygnięcie zostaje zaskarżone, a w braku tego ostatniego pełnomocnikowi procesowemu pierwszej instancji. Jeżeli strona ustanowiła już pełnomocnika procesowego dla wyższej instancji, właściwej do przeprowadzenia rozpraw i rozstrzygnięcia o środku prawnym, doręczenie może nastąpić także do rąk owego pełnomocnika procesowego.

Gdy niema pełnomocnika procesowego, któremu można według ust. 1 doręczyć, albo gdy jego miejsce pobytu nie jest znane, uskutecznia się doręczenie do rąk ustanowionego przez stronę, choćby tylko dla pierwszej instancji, pełnomocnika dla doręczeń, w braku zaś tego ostatniego do rąk strony samej, a to w wypadku, jeśli strona miała obowiązek ustanowić pełnomocnika, lecz zaniedbała tego uczynić, przez nadanie na pocztę.

§ 211. Mające doręczyć się pismo, sekretarz sądowy winien oddać wóznemu sądowemu albo na pocztę, celem jego doręczenia, w kopercie, zamkniętej pieczęcią sądową, zaopatrzonej adresem strony, której się doręcza, i oznaczonej liczbą czynności. Na kopercie należy umieścić napis: „doręczenie uproszczone“.

Umieszczoną na kopercie liczbę czynności należy zapisać w aktach.

Przepis ust. 2 § 194 nie ma zastosowania.

§ 212. Stwierdzenie doręczenia dokumentu przez woźnego sądowego albo posłańca pocztowego uskutecznia się według przepisów ust. 2 § 195 z tem atoli, że nie należy oddawać odpisu dowodu doręczenia, jednak dzień doręczenia należy uwidocznic na kopercie.

Dowód doręczenia należy wręczyć sekretarzowi sądowemu.

§ 213. W wypadku, gdy doręczenie nastąpiło przez nadanie na pocztę (§ 175), sekretarz sądowy winien zapisać w aktach, kiedy i pod jakim adresem nadanie nastąpiło. Nie potrzeba spisania dokumentu doręczenia.

Tytuł trzeci.

Wezwania, terminy i czasokresy.

1. Wezwania.

§ 214. Wezwania na termin uskutecznia strona, która życzy sobie rozprawy ustnej w sprawie samej lub w sporze pośrednim.

Jeżeli wraz z wezwaniem ma być doręczona skarga lub inne pismo, wezwanie umieścić należy w tem piśmie.

§ 215. O ile w procesach adwokackich doręczenie będzie dokonane do rąk adwokata, wezwanie do ustnej rozprawy musi zawierać wezwanie przeciwnika, aby ustanowił adwokata, mającego prawo stawania w sądzie procesowym¹⁾.

§ 216. Wezwanie należy doręczyć sekretarzowi sądowemu celem wyznaczenia terminu.

Przewodniczący wyznacza termin w ciągu dwudziestu czterech godzin.

Na niedzielę lub na dzień święta powszechnego terminy należy wyznaczyć jedynie w razie koniecznej potrzeby.

§ 217. Czasokres, jaki w sprawie toczącej się powinien oddzielać doręczenie wezwania od dnia terminu (czasokres dla wezwania), wynosi w procesach adwokackich najmniej tydzień, w innych procesach najmniej trzy dni, w sprawach rynkowych i targowych najmniej dwadzieścia cztery godziny.

¹⁾ Dla górnośląskiej części Województwa Śląskiego paragraf ten otrzymuje na zasadzie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 1003) następujące brzmienie:

W procesach adwokackich wezwanie do ustnej rozprawy, o ile nie doręcza się go adwokatowi, musi zawierać wezwanie przeciwnika, aby przybrał sobie adwokata odpowiadającego warunkom, podanym w ustępie 1 par. 78.

§ 218. Wezwanie stron na terminy, oznaczone w ogłaszanych rozstrzygnięciach, nie jest — bez ujemy dla przepisów ust. 2 § 141 — wymagane.

2. Terminy.

§ 219. Terminy odbywają się w sądzie, o ile nie zachodzi potrzeba podjęcia oględzin na miejscu, przeprowadzenia rozprawy z osobą, nie mogącą stanąć w sądzie lub wogóle przedsięwzięcia takiej czynności, której nie można dokonać w sądzie.

§ 220. Termin rozpoczyna się wywołaniem sprawy.

Strona zaniedbała termin, jeżeli do końca jego nie rozprawiała.

3. Czasokresy.

§ 221. Bieg czasokresu przez sędziego wyznaczonego — o ile przy wyznaczeniu jego inaczej nie postanowiono — zaczyna się z chwilą doręczenia pisma, w którym wyznaczono czasokres, a gdy takie doręczenie nie jest potrzebne, z chwilą ogłoszenia czasokresu.

Bieg ustawowego lub przez sędziego wyznaczonego czasokresu, którego początek jest zawisły od doręczenia, zaczyna się z chwilą tegoż doręczenia również wobec tej strony, która zażądała doręczenia.

§ 222. Przy obliczaniu czasokresów obowiązują przepisy kodeksu cywilnego.

Jeżeli koniec czasokresu przypada na niedzielę lub święto powszechne, czasokres kończy się z upływem najbliższego dnia powszedniego.

Przy obliczaniu czasokresu, oznaczonego na godziny, nie wlicza się niedziel i świąt powszechnych.

§ 223. Bieg czasokresu wstrzymuje się na skutek feryj sądowych. Pozostała jeszcze część czasokresu rozpoczyna biec z ukończeniem się feryj. Jeżeli początek czasokresu przypada w czasie feryj, bieg czasokresu zaczyna się z ich ukończeniem.

Powyższych przepisów nie stosuje się do czasokresów koniecznych i czasokresów wyznaczonych w sprawach ferjalnych.

Czasokresami koniecznymi są tylko te czasokresy, które ustawa niniejsza jako takie wymienia.

Skrócenie i przedłużenie czasokresu.

§ 224. Z wyjątkiem czasokresów koniecznych strony mogą na podstawie układu skracać lub przedłużać czasokresy.

Na wniosek można skrócić lub przedłużyć czasokresy przez sędziego wyznaczone i ustawowe, jeżeli uwiarogodni się ważne ku

temu powody, atoli ustawowo czasokresy można skracać lub przedłużać tylko w wypadkach szczegółowo wymienionych.

W razie przedłużenia, zaczyna się nowy czasokres, jeżeli w jakimś poszczególnym wypadku inaczej nie postanowiono, od chwili upływu poprzedniego czasokresu.

§ 225. Podanie o, skrócenie lub przedłużenie czasokresu można rozstrzygnąć bez poprzedniej ustnej rozprawy.

Skrócenia lub ponownego przedłużenia można dozwolnić tylko po uprzednim przesłuchaniu przeciwnika.

Nie można zaskarżyć uchwały, oddalającej wniosek o przedłużenie czasokresu.

§ 226. Czasokresy do wdania się w spór, czasokresy dla wezwań, oraz czasokresy wyznaczone dla doręczenia pism przygotowanych, można na wniosek skracać.

Skrócenia czasokresów do wdania się w spór i do wezwania nie wyklucza okoliczność, że wskutek tego skrócenia nie można przygotować ustnej rozprawy zapomocą pism.

Przewodniczący może przy wyznaczaniu terminu zarządzić skrócenie bez poprzedniego przesłuchania przeciwnika lub innej osoby interesowanej; zarządzenie to należy interesowanemu udzielić w odpisie.

Odłożenie terminu.

§ 227. Strony mogą się ułożyć o zniesienie terminu.

W razie wniosku o odłożenie terminu należy odpowiednio stosować przepisy o przedłużeniu czasokresu.

§ 228. Odłożenie terminu, odroczenie rozprawy i wyznaczenie terminu do dalszej rozprawy, można skutecznie także z urzędu.

§ 229. Prawa, przysługujące wedle tego tytułu sądowi i przewodniczącemu, przysługują również sędziemu wyznaczonemu lub wezwanemu odnośnie do mających się przez niego wyznaczyć terminów i czasokresów.

Tytuł czwarty.

Skutki zaniedbania. Przywrócenie do stanu poprzedniego.

Skutki zaniedbania.

§ 230. Zaniedbanie czynności procesowej ma ten ogólny skutek, że stronę wyłącza od czynności procesowej, którą miała przedsiębrać.

§ 231. Zagrożenie skutkami prawnymi zaniedbania nie jest potrzebnem; skutki te wchodzi w życie same przez się, chyba że

ustawa niniejsza wymaga wystosowania wniosku o urzeczywistnienie szkodliwych skutków prawnych, wynikłych z zaniedbania.

W tym ostatnim wypadku można dokonać później zaniedbaną czynność procesową, dopóki nie postawiono wniosku lub nie zamknięto ustnej rozprawy, nad takim wnioskiem zarządzonej.

§ 232. Uchylenie skutków zaniedbania nie ma miejsca na podstawie praw, przysługujących małoletnim i osobom z nimi narówni postawionym, jako takim.

Jeśli uchylenie skutków zaniedbania jest dopuszczalne z powodu braku winy, nie można zaniedbania, powstałego z winy zastępcy, uważać za niepowstałe bez winy.

Przywrócenie do stanu poprzedniego.

§ 233*). Stronie, której wydarzenie elementarne lub inne nieuchronne zdarzenia przeszkodziły dotrzymać czasokresu koniecznego albo czasokresu do uzasadnienia odwołania lub rewizji, należy na jej wniosek zezwolić na przywrócenie do stanu poprzedniego.

Jeżeli strona zaniedbała czasokres do sprzeciwu, należy jej dozwolnić na przywrócenie do stanu poprzedniego także wtedy, gdy bez swej winy nie wiedziała o doręczeniu wyroku zaocznego.

§ 234. Wniosek o dozwolenie przywrócenia do stanu poprzedniego podany być musi w czasokresie dwutygodniowym.

Czasokres ten poczyną się od dnia ustania przeszkody; czasokresu tego nie można układem stron przedłużyć.

Po upływie roku, licząc od dnia ukończenia zaniedbanego czasokresu koniecznego, nie można już żądać przywrócenia do stanu poprzedniego.

§ 235. Przywrócenia do stanu poprzedniego z powodu zaniedbania czasokresu koniecznego dozwolnić należy stronie na jej wniosek także wtedy, gdy najpóźniej na trzy dni przed upływem czasokresu koniecznego pismo, które ma się doręczyć celem zachowania tego czasokresu, oddano dla doręczenia komornikowi sądowemu, lub też, o ile doręczenie ma nastąpić za pośrednictwem sekretarza sądowego, sekretarzowi sądowemu.

Wniosek o przywrócenie do stanu poprzedniego musi być podany w czasokresie jednomiesięcznym po upływie zaniedbanego czasokresu koniecznego.

*) P. uw. do § 119.

§ 236. Pod względem formy wniosku o przywrócenie do stanu poprzedniego stosować należy przepisy, obowiązujące względem zaniedbanej czynności procesowej. Wniosek ten musi zawierać:

1. wymienienie okoliczności, uzasadniających przywrócenie do stanu poprzedniego;
2. wymienienie środków ich uwiarogodnienia;
3. dopełnienie zaniedbanej czynności procesowej, lub, gdy ją już wykonano, powołanie się na to.

Jeżeli zaniedbano czasokres konieczny, oznaczony w § 466, należy wniosek o przywrócenie do stanu poprzedniego i o przyjęcie przysięgi podać w sądzie procesowym nawet wtedy, gdy odebranie przysięgi miało nastąpić przez sędziego wyznaczonego lub wezwanego.

W przypadku ust. 1 § 235 można podać wniosek o przywrócenie do stanu poprzedniego także w terminie wyznaczonym do ustnej rozprawy bez poprzedniego doręczenia pisma, jeżeli doręczenie wezwania na termin nastąpiło w ciągu jednomiesięcznego czasokresu, licząc od upływu zaniedbanego czasokresu koniecznego.

§ 237. Wniosek o przywrócenie do stanu poprzedniego rozstrzyga sąd, któremu przysługuje prawo rozstrzygania o czynności procesowej, później podjętej.

§ 238. Postępowanie z powodu wniosku o przywrócenie do stanu poprzedniego należy połączyć z postępowaniem co do podjętej później czynności procesowej. Sąd jednak może ograniczyć postępowanie tylko do rozprawy i rozstrzygnięcia wniosku.

Do rozstrzygania o dopuszczalności wniosku i do zaskarżenia rozstrzygnięcia stosują się przepisy, obowiązujące w tym względzie dla czynności procesowej później podjętej. Jednakże stronie, podającej wniosek, nie przysługuje prawo sprzeciwu.

Koszty przywrócenia do stanu poprzedniego — o ile nie powstały skutkiem nieuzasadnionej opozycji przeciwnika — ponosi wnioskodawca.

Jeżeli podano wniosek o przywrócenie do poprzedniego stanu czasokresu koniecznego, określonego w § 466, należy wyznaczyć w sądzie procesowym z urzędu termin do ustnej rozprawy nad dopuszczalnością przywrócenia i o tem uwiadomić strony. Jeżeli odebranie przysięgi ma nastąpić w sądzie procesowym, należy równocześnie wyznaczyć termin do odebrania przysięgi i do dalszej ustnej rozprawy.

Tytuł piąty.

Przerwanie i zawieszenie postępowania.**1. Przerwanie postępowania.**

§ 239. W razie śmierci strony następuje przerwanie postępowania aż do podjęcia go przez prawnych następców.

W razie zwłoki w podjęciu można wezwać prawnych następców do podjęcia a zarazem do rozprawy w samej sprawie.

Pismo, zawierające wezwanie, należy doręczyć prawnym następcom osobiście. Czasokres do wezwania wyznacza przewodniczący.

W razie niestawienia się prawnych następców w terminie należy na wniosek przyjąć twierdzenie następstwa prawnego za przyznane i przystąpić do rozprawy w samej sprawie.

Spadkobierca przed przyjęciem spadku nie jest obowiązany do dalszego prowadzenia sporu.

§ 240. W razie otwarcia upadłości względem majątku jednej ze stron przerywa się postępowanie, jeśli dotyczy masy upadłości, aż do czasu, dopóki według postanowień obowiązujących dla upadłości nie zostanie podjęte lub dopóki postępowanie, wdrożone z powodu upadłości, nie zostanie uchylone.

§ 241. Jeżeli strona utraci zdolność procesową lub jeśli umrze jej ustawowy zastępca, albo jeśli jego upoważnienie do zastępstwa ustanie, zanim strona zdolność procesową uzyska, przerywa się postępowanie aż do czasu, dopóki ustawowy zastępca lub nowy ustawowy zastępca nie uwiadomi przeciwnika o swym ustanowieniu, albo dopóki przeciwnik nie zawiadomi zastępcy o swym zamiarze dalszego prowadzenia postępowania.

Przepis ten ma odpowiednie zastosowanie w razie ustanowienia zarządu spadku.

§ 242. Jeżeli w toku sporu między spadkobiercą poprzednim a osobą trzecią o przedmiot, należący do dziedziczenia następnego, zajdzie wypadek dziedziczenia następnego, stosują się odpowiednio względem przerwania i podjęcia postępowania przepisy § 239, gdy spadkobierca poprzedni miał prawo bez przyzwolenia spadkobiercy następnego rozporządzać przedmiotem.

§ 243. Jeżeli w razie przerwania postępowania z powodu śmierci strony ustanowiono kuratora spadku, albo jeżeli wykonawca testamentu ma prawo prowadzić spór, stosuje się przy podjęciu postępowania przepisy § 241, a gdy względem spadku otwarto postępowanie upadłościowe, przepisy § 240. *

§ 244. Jeżeli w procesach adwokackich umrze adwokat strony, lub jeśli stanie się niezdolnym do dalszego jej zastępstwa, następuje przerwanie postępowania aż do czasu, dopóki ustanowiony nowy adwokat nie zawiadomi przeciwnika o swoim ustanowieniu.

Jeżeli zawiadomienie się przewleka, można wezwać samą stronę do rozprawy w sprawie głównej lub do ustanowienia nowego adwokata w czasokresie, przez przewodniczącego oznaczyć się mającym. W razie niezastosowania się do tego wezwania należy postępowanie uważać za podjęte. Aż do dodatkowego zawiadomienia o ustanowieniu nowego adwokata, można wszystkie doręczenia dla strony, mającej obowiązek zawiadomienia, skutecznie przez nadanie na pocztę (§ 175), o ile nie mieszka ona ani w siedzibie sądu procesowego ani w tym okręgu sądu powiatowego, w którym znajduje się siedziba sądu procesowego.

§ 245. Jeżeli na skutek wojny lub innych wydarzeń czynność sądu ustaje, postępowanie przerywa się na czas trwania tego stanu.

2. Zawieszenie postępowania.

§ 246. Postępowanie nie przerywa się, jeżeli w razie śmierci, utraty zdolności procesowej, odpadnięcia ustawowego zastępcy, ustanowienia zarządu spadku lub nastania dziedziczenia (§§ 239, 241, 242) miało miejsce zastępstwo przez pełnomocnika procesowego; sąd procesowy winien jednak na wniosek pełnomocnika, a w wypadkach śmierci lub dziedziczenia następnego także na wniosek przeciwnika, zarządzić zawieszenie postępowania.

Czas trwania zawieszenia oraz podjęcie postępowania określają się wedle przepisów §§ 239, 241 do 243; w wypadkach śmierci i dziedziczenia następnego należy doręczyć pismo, zawierające wezwanie, także pełnomocnikowi.

§ 247. Jeżeli strona w czasie wojny pozostaje w służbie wojkowej, albo przebywa w miejscu, które z rozkazu zwierzchności lub z powodu wojny lub innych wydarzeń jest odcięte od połączenia z sądem procesowym, sąd może także z urzędu zarządzić zawieszenie postępowania aż do czasu usunięcia przeszkody.

§ 248. Podanie o zawieszenie postępowania wniesć należy w sądzie procesowym; można je podać do protokołu u sekretarza sądowego.

Rozstrzygnięcie może nastąpić bez poprzedniej ustnej rozprawy.

§ 249. Przerwanie i zawieszenie postępowania mają ten skutek, że bieg każdego czasokresu ustaje, a po ukończeniu przerwy lub zawieszenia rozpoczyna się pełny czasokres na nowo.

Czynności procesowe, przedsięwzięte w sprawie głównej przez jedną ze stron podczas przerwania lub zawieszenia, nie mają żadnych skutków prawnych względem drugiej strony.

Przerwanie, które nastąpiło po skończonej ustnej rozprawie, nie przeszkadza ogłoszeniu rozstrzygnięcia, wydać się mającego na podstawie tej rozprawy.

§ 250. Podjęcie przerwanego lub zawieszonego postępowania, oraz wymienione w tym tytule zawiadomienia, uskuteczniają się przez doręczenie pisma.

3. Spoczywanie postępowania.

§ 251. Strony mogą się ułożyć, aby postępowanie spoczywało; układ taki nie ma wpływu na bieg czasokresów koniecznych.

Jeżeli obie strony nie stały się na terminie, postępowanie spoczywa aż do czasu, dopóki strona nie zażąda doręczenia nowego wezwania.

4. Środek prawny.

§ 252. Przeciw rozstrzygnięciu, zarządzającemu lub odrzucającemu po myśli postanowień tego tytułu lub innych przepisów ustawowych zawieszenie postępowania, przysługuje zażalenie, a w razie odrzucenia wniosku natychmiastowe zażalenie.

KSIĘGA DRUGA.

Postępowanie w pierwszej instancji.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

POSTĘPOWANIE PRZED SĄDAMI OKRĘGOWEMI.

Tytuł pierwszy.

Postępowanie do wyroku.

I. Wytoczenie skargi.

§ 253. Wytoczenie skargi uskutecznia się przez doręczenie pisma.

Musi ono zawierać:

1. wymienienie stron i sądu;
2. dokładne określenie przedmiotu i zasady roszczenia oraz dokładny wniosek;

3. wezwanie pozwanego do sądu procesowego celem ustnej rozprawy w sporze.

Jeżeli przedmiot sporu nie stanowi oznaczona suma pieniężna, powinno się również podać w skardze wartość przedmiotu sporu, gdy właściwość sądu zależy od tej wartości.

Prócz tego do skargi stosują się także ogólne postanowienia o pismach przygotowawczych.

§ 254. Jeżeli ze skargą o złożenie rachunków lub o przedłożenie wykazu majątku lub o złożenie przysięgi wyjawienia połączona jest skarga o wydanie tego, co pozwany jest dłużny na podstawie stosunku prawnego, stanowiącego zasadę skargi, wówczas można zastrzec dokładne podanie świadczeń, do których powód rości sobie prawo, aż do czasu udzielenia rachunku, przedłożenia wykazu majątku lub złożenia przysięgi wyjawienia.

§ 255. Jeżeli powodowi służy prawo żądania wynagrodzenia szkody z powodu niewypełnienia albo prawo zniesienia umowy na wypadek, gdyby pozwany przed upływem czasokresu, mającego mu się wyznaczyć, nie zaspokoił wytoczonego roszczenia, wówczas powód może żądać, by ten czasokres wyznaczono w wyroku.

To samo obowiązuje, jeżeli powodowi służy prawo domagania się ustanowienia zarządu na wypadek, gdyby pozwany w czasokresie, który ma się mu wyznaczyć, nie dał żadnego zabezpieczenia, jako też w wypadku ust. 2 § 2193 kodeksu cywilnego, co do oznaczenia czasokresu dla wykonania zlecenia.

§ 256. Skargę można wytoczyć o ustalenie istnienia lub nieistnienia jakiegoś stosunku prawnego, o uznanie dokumentu lub ustalenie nieprawdziwości tegoż, jeżeli powód ma prawny interes w tem, aby stosunek prawny lub prawdziwość albo nieprawdziwość dokumentu, zostały natychmiast ustalone przez sędziowskie rozstrzygnięcie.

§ 257. Jeżeli dochodzenie wierzytelności pieniężnej, niezawisłej od wzajemnego świadczenia, albo dochodzenie roszczenia o opróżnienie gruntu, pomieszczenia mieszkalnego lub innego pomieszczenia jest związane z nadejściem dnia kalendarzowego, wówczas można wytoczyć skargę o przyszłą zapłatę lub ustąpienie.

§ 258. Przy powtarzających się świadczeniach można wytoczyć skargę o przyszłe uiszczenie także co do tych świadczeń, które dopiero po wydaniu wyroku staną się wymagalnymi.

§ 259. Oprócz wypadków §§ 257, 258, można wytoczyć skargę o przyszłe świadczenia, wówczas, gdy okoliczności usprawiedliwiają obawę, że dłużnik we właściwym czasie uchyli się od świadczenia.

§ 260. W jednej skardze może powód przeciw temu samemu pozwanemu połączyć kilka roszczeń nawet wtedy, gdy się one opierają na różnych zasadach, jeżeli sąd procesowy jest dla wszystkich roszczeń właściwym i jeżeli jest dopuszczalnym to samo postępowanie.

II. Termin do ustnej rozprawy.

§ 261. W celu wyznaczenia terminu do ustnej rozprawy należy wręczyć pismo, zawierające skargę, sekretarzowi sądu procesowego.

Termin powinien być o tyle tylko odległym, o ile to okaże się koniecznym dla zachowania czasokresu wdania się w spór.

Po wyznaczeniu terminu powód winien starać się o doręczenie skargi.

§ 262. Doręczenie skargi od terminu do ustnej rozprawy musi, przedzielać czasokres co najmniej dwutygodniowy (czasokres do wdania się w spór). W sprawach rynkowych i targowych czasokres do wdania się w spór wynosi najmniej dwadzieścia cztery godziny.

Jeżeli doręczenie ma być dokonane zagranicą, przewodniczący przy wyznaczeniu terminu winien oznaczyć czasokres do wdania się w spór.

III. Skutki wytoczenia skargi.

§ 263. Wytoczenie skargi stwarza zawisłość prawną spornej sprawy. Zawisłość prawną sprawy spornej ma następujące skutki:

1. gdyby w czasie trwania zawisłości sprawy spornej, która ze stron wytoczyła spór gdzieindziej, przeciwnik może podnieść ewentualną zawisłość sprawy spornej;
2. właściwość sądu procesowego nie zmienia się przez zmianę uzasadniających ją okoliczności.

§ 264. Skoro nastąpi zawisłość prawną, zmiana skargi jest dopuszczalną tylko wtedy, gdy pozwany na to zezwoli lub gdy według uznania sądu obrona pozwanego wskutek tej zmiany nie stanie się istotnie bardziej uciążliwą.

§ 265. Zawisłość prawną nie pozbawia ani jednej ani drugiej strony prawa zbycia rzeczy objętej sporem, lub odstąpienia wytoczonego roszczenia.

Zbycie lub odstąpienie nie ma wpływu na spór. Następca prawny nie jest uprawnionym bez przyzwolenia przeciwnika ani do przejęcia sporu, jako strona główna, w zastępstwie swego poprzed-

nika prawnego, ani do podjęcia interwencji głównej. Jeżeli następca prawny występuje jako interwenjent uboczny, przepis § 69 nie stosuje się.

Jeżeli powód zbył lub odstąpił, można mu, o ileby wyrok po myśli § 325 nie miał skutków przeciw następcy prawnemu, przeciwstawić zarzut, iż nie ma już prawa dochodzić roszczenia.

§ 266. Jeżeli między posiadaczem a osobą trzecią zawisł spór o istnienie lub nieistnienie poszukiwanego prawa do gruntu, albo związanego z gruntem zobowiązania, wówczas w razie zbycia gruntu następca ma prawo, a na wniosek przeciwnika jest obowiązany przejść spór jako strona główna w takim stanie, w jakim się on znajduje.

Postanowienie to nie stosuje się, gdy sprzeciwiają mu się przepisy ustaw cywilnych na korzyść tych osób, które wywodzą swe prawa od nieuprawnionego. W takim wypadku, w razie dokonania przez powoda zbycia, stosuje się przepis ust. 3 § 265.

§ 267. Przepisy ustaw cywilnych co do innych skutków zawisłości prawnej pozostają w mocy. Te skutki, oraz wszystkie skutki, związane według przepisów ustaw cywilnych z wniesieniem, udzieleniem lub sądowem zgłoszeniem skargi, z wezwaniem lub z wdaniem się w spór pozwanego, następują bez naruszenia przepisu § 207 z chwilą wniesienia skargi.

§ 268. Nie należy uważać za zmianę skargi, jeżeli nie zmieniając zasady skargi

1. uzupełnia się lub prostuje faktyczne albo prawne przytoczenia;
2. rozszerza się lub ogranicza żądanie skargi w sprawie głównej albo co do żądań ubocznych;
3. żąda się wskutek zaszłej później zmiany, zamiast pierwotnie żądanego przedmiotu innego przedmiotu lub korzyści.

§ 269. Należy uważać, że pozwany zezwolił na zmianę skargi, jeżeli, nie sprzeciwiając się zmianie, przystąpił do ustnej rozprawy nad zmienioną skargą.

§ 270. Nie można zaskarżyć rozstrzygnięcia, iż nie zaszła zmiana skargi, lub że zmianę się dopuszcza.

IV. Cofnięcie skargi.

§ 271. Bez zezwolenia pozwanego można skargę cofnąć jedynie do chwili przystąpienia pozwanego do ustnej rozprawy w sprawie głównej.

Jeśli oświadczenia co do cofnięcia skargi nie złożono przy ustnej rozprawie, cofnięcie to następuje przez doręczenie pisma.

Zaraz po dokonaniu doręczenia odpis tego pisma należy złożyć w sekretarjacie sądu.

Cofnięcie skargi ma ten skutek, że należy uważać, że spór prawnie nie został wytoczony; cofnięcie obowiązuje powoda do poniesienia kosztów sporu, o ile co do nich nie nastąpiło już prawomocne orzeczenie. Na wniosek pozwanego o tem obowiązku należy orzec w wyroku.

Jeżeli skargę na nowo wniesiono, pozwany może odmówić wdania się w spór, dopóki nie zostaną mu zwrócone koszty.

V. Pisma przygotowawcze.

§ 272. Przed ustną rozprawą każda strona winna zapomocą pisma przygotowawczego tak wcześniej uwiadomić przeciwnika o takich faktycznych twierdzeniach, środkach dowodowych i wnioskach, co do których przeciwnik bez poprzedniego zasięgnięcia wiadomości prawdopodobnie nie mógłby się oświadczyć, by ten mógł jeszcze zebrać potrzebne wiadomości.

Jeżeli nastąpi odroczenie ustnej rozprawy, sąd może wyznaczyć czasokresy, w ciągu których należy udzielić potrzebne jeszcze pisma przygotowawcze.

VI. Ustna rozprawa.

§ 273. Rozprawa ustna odbywa się według ogólnych przepisów.

1. Rozprawa nad ekscepcjami, wstrzymującami spór.

§ 274. Ekscepcje wstrzymujące spór, należy przedstawić jednocześnie i przed przystąpieniem pozwanego do rozprawy w sprawie głównej.

Jako takie ekscepcje należy uważać jedynie:

1. ekscepcję niewłaściwości sądu;
2. ekscepcję niedopuszczalności drogi sądowej;
3. ekscepcję, iż rozstrzygnięcie sporu winno nastąpić przez sędziego polubowego;
4. ekscepcję zawisłości sprawy spornej;
5. ekscepcję braku zabezpieczenia kosztów procesowych;
6. ekscepcję, iż nie nastąpił zwrot kosztów poprzedniego postępowania, wymagany dla wznowienia sporu;
7. ekscepcję braku zdolności do prowadzenia sporu, braku zdolności procesowej, albo braku ustawowego zastępstwa.

Po przystąpieniu pozwanego do ustnej rozprawy w sprawie głównej, można podnieść ekscepcje wstrzymujące spór tylko wtedy, gdy albo są one tego rodzaju, że pozwany nie może zrzec się

ich skutecznie albo gdy pozwany uwiarogodni, że bez swej winy nie był w stanie podnieść ich przed rozprawą w sprawie głównej.

§ 275. Nad ekscepcjami wstrzymującymi spór, należy przeprowadzić osobno rozprawę i wydać co do nich wyrok, jeżeli z ich powodu pozwany wzbrania się przystąpić do rozprawy w sprawie głównej, albo jeżeli sąd z urzędu lub na wniosek zarządzi nad nimi osobną rozprawę.

Wyrok, odrzucający ekscepcję wstrzymującą spór, należy uważać odnośnie do środków prawnych za wyrok końcowy; na wniosek jednak sąd może zarządzić, że należy przystąpić do rozprawy w sprawie głównej.

§ 276. Jeżeli na podstawie postanowień o przedmiotowej właściwości sądów orzeczono niewłaściwość sądu, należy jednocześnie na wniosek powoda przekazać spór wymienionemu sądowi powiatowemu danego okręgu.

Jeżeli wyrok stał się prawomocny, uważa się, iż spór został wytoczony w tym sądzie powiatowym.

2. Rozprawa w sprawie głównej.

a) Postępowanie przed przeprowadzeniem dowodu.

§ 277. Po załatwieniu ekscepcyj wstrzymujących spór, sąd może w sporach, mających za przedmiot prawdziwość rachunków, rozliczenie się majątkowe lub inne podobne stosunki, odroczyć ustną rozprawę i zarządzić postępowanie przygotowawcze.

Środki zaczepne i obronne.

§ 278. Aż do zakończenia ustnej rozprawy, na której zapada wyrok, można podnosić środki zaczepne i obronne (ekscepcje, skargę wzajemną, repliki i t. d.).

Jeżeli załatwienie sporu uległo zwłoce z powodu niedość wczesnego wniesienia środka zaczepnego lub obronnego, sąd może koszty sporu nałożyć w całości lub w części na stronę wygrywającą, która według swobodnego przekonania sędziowskiego była w stanie wcześniej wystąpić z tym środkiem zaczepnym lub obronnym.

§ 279. Na wniosek można odrzucić środki obronne, wniesione niedość wcześniej przez pozwanego, jeżeli przez ich dopuszczenie spór uległby zwłoce, a sąd dojdzie do przekonania, że pozwany tych środków obronnych nie wniósł wcześniej w zamiarze przewleczenia sporu lub z ciężkiego niedbalstwa.

Skarga wpadkowa o ustalenie i skarga wzajemna.

§ 280. Aż do zakończenia ustnej rozprawy, na której zapada wyrok, powód może żądać przez rozszerzenie żądania skargi, a po-

zwany przez wniesienie skargi wzajemnej, aby orzeczeniem sędziowskim ustalono stosunek prawny, jaki stał się spornym w toku sporu, a od którego istnienia lub nieistnienia zależne jest w całości lub w części rozstrzygnięcie sporu.

§ 281. Zawisłość prawna roszczenia, podniesionego dopiero w toku sporu, następuje od tej chwili, gdy go się dochodzi w ustnej rozprawie.

Przystąpienie do dowodu.

§ 282. Każda strona winna przystąpić do dowodu, wymieniając środki dowodowe, jakimi chce posługiwać się celem stwierdzenia lub odparcia faktycznych twierdzeń, oraz winna złożyć oświadczenie się co do środków dowodowych wskazanych przez przeciwnika.

Co do poszczególnych środków dowodowych przystąpienie do dowodu i oświadczenie się na nie określają przepisy w tytułach szóstym do dziesiątego.

§ 283. Ze środkami dowodowymi i ekscepcjami dowodowymi można występować aż do zakończenia tej ustnej rozprawy, na której zapada wyrok.

Do niedość wcześniej przytoczonych środków dowodowych i ekscepcyj przeciw dowodom stosuje się odpowiednio przepis ust. 2 § 278.

b) Przeprowadzenie dowodu i rozprawa w tym przedmiocie.

§ 284. Przeprowadzenie dowodu i zarządzenie uchwałą dowodową osobnego postępowania dowodowego określają przepisy w tytułach piątym do jedenastego.

§ 285. Strony mają rozprawiać nad wynikami przeprowadzonego dowodu, przedstawiając przytem stosunek sporny.

Jeżeli przeprowadzenie dowodu nie odbyło się w sądzie procesowym, strony mają przedstawić wynik tegoż na podstawie rozpraw dowodowych.

Swobodne ocenienie dowodów.

§ 286. Przy uwzględnieniu całej treści rozpraw i wyniku ewentualnie przeprowadzonych dowodów, sąd winien rozstrzygnąć według swobodnego przekonania, czy faktyczne twierdzenie należy uważać za prawdziwe lub nieprawdziwe. W wyroku należy podać powody, jakie kierowały sędziowskim przekonaniem.

Ustawowe normy dowodowe wiążą sąd tylko w wypadkach, w niniejszej ustawie wymienionych.

Ustalenie szkody.

§ 287. Jeżeli między stronami jest sporem, czy powstała szkoda i jaka jest wysokość szkody lub korzyść, którą ma się wynagrodzić, rozstrzyga o tem sąd według swobodnego przekonania, uwzględniając wszystkie okoliczności. Pozostawia się uznaniu sądu, czy i w jakim rozmiarze należy zarządzić przeprowadzenie dowodu na wniosek lub też wydanie opinii przez biegłych z urzędu. Sąd może zarządzić, by dowodzący podał pod przysięgą wysokość szkody lub korzyści: W tym wypadku winien sąd równocześnie oznaczyć kwotę, której w zaprzysiężonym podaniu wartości nie można przekroczyć.

Przepisy o przysiędze szacunkowej uchyla się.

§ 288. Fakty, podane przez jedną stronę, nie wymagają żadnego dowodu, jeżeli je przeciwnik przyznał w toku sporu podczas ustnej rozprawy lub protokółarnie przed sędzią wyznaczonym lub wezwanym.

Dla skuteczności sądowego przyznania nie potrzeba przyjęcia tegoż.

§ 289. Skuteczność przyznania sądowego nie doznaje ujmy przez to, iż doda się doń twierdzenie, zawierające samoistny środek zaczepny lub obronny.

O ile złożone przed sądem oświadczenie, mające cechy przyznania, pomimo innych dodatkowych lub ograniczających twierdzeń, należy uważać za przyznanie, ocenia się według właściwości poszczególnego wypadku.

§ 290. Odwołanie tylko wtedy wpływa na skuteczność przyznania sądowego, gdy strona odwołująca udowodni, że przyznanie nie odpowiada prawdzie i że zostało spowodowane przez błąd. W tym wypadku przyznanie traci swą skuteczność.

Fakty powszechnie znane.

§ 291. Fakty powszechnie znane w sądzie, nie wymagają żadnego dowodu.

§ 292. Jeżeli ustawa przyjmuje domniemanie co do istnienia pewnego faktu, dopuszcza się dowód przeciwny, jeśli ustawa nic innego nie przepisuje. Dowód taki można przeprowadzić także przez wskazanie przysięgi stosownie do §§ 445 i nast.

Stwierdzenie prawa obcego, praw zwyczajowych, statutów.

§ 293. Prawo, obowiązujące w innem państwie, prawa zwyczajowe i statuty wymagają dowodu tylko wtedy, gdy nie są znane sądowi. Przy ustaleniu owych norm prawnych, sąd nie jest ograni-

czony do dowodów, dostarczonych przez strony; ma on prawo korzystać i z innych źródeł poznania tych norm i w tym celu wydać potrzebne zarządzenia.

Uwiarogodnienie.

§ 294. Kto winien uwiarogodnić faktyczne twierdzenie, może się posługiwać wszystkimi środkami dowodowymi z wyjątkiem wskazania przysięgi, może być również dopuszczonym do złożenia zapewnienia zastępującego przysięgę.

Niedopuszczalnym jest przeprowadzenie dowodu, które natchmiast nie może nastąpić.

c) Wytknięcie naruszenia przepisu procesowego.

§ 295. Nie można już wytknąć naruszenia przepisu, dotyczącego postępowania, a w szczególności formy czynności procesowej, jeżeli strona zrzekła się zachowania tego przepisu lub jeżeli przy najbliższej ustnej rozprawie, która się odbyła na podstawie odnośnego postępowania, albo przy której powołano się na odnośne postępowanie, nie wytknęła braku, mimo iż się stawiała, a brak był jej znanym lub musiał być znanym.

Powyższe postanowienie nie ma zastosowania, jeżeli naruszono przepisy, których zachowania strona skutecznie zrzec się nie może.

d) Próby pojednania.

§ 296. W każdym stanie sporu sąd może się starać o ugodowe załatwienie tegoż, lub pojedynczych punktów spornych, albo odeśłać strony celem próby pojednania do sędziego wyznaczonego lub wezwanego¹⁾.

W celu próby pojednania można zarządzić osobiste stawienie się stron. Jeżeli stawienie się zarządzono, stosują się przepisy ust. 2 § 141.

e) Wnioski i oświadczenia

§ 297. Wnioski muszą być odczytywane z pism przygotowawczych.

O ile pism przygotowawczych nie udzielono lub o ile nie zawierają one wniosków, musi nastąpić odczytanie z pisma, które ma się dołączyć do protokołu jako załącznik.

To samo dotyczy wniosków, które w istotnych punktach odbiegają od wniosków poprzednio odczytanych.

Odczytanie można zastąpić, o ile sąd uzna to za wystarczające, przez powołanie się na pisma, zawierające wnioski.

¹⁾ P. § 18 ust. 1 o ulżeniu sądom.

Niezachowanie tych przepisów pociąga za sobą nieuwzględnienie wniosków.

§ 298. O ile nie chodzi o wnioski (§ 297), należy ustalić na wniosek w pismach, które winny być dołączone do protokołu jako załączniki, istotne oświadczenia, które nie są zawarte w pismach przygotowawczych, lub istotne odstępstwa od treści takich pism, choćby odstępstwa te polegały na dodatkach, opuszczeniach albo innych zmianach.

W taki sam sposób należy na wniosek ustalić także przyznania oraz oświadczenia co do przyjęcia lub odrzucenia wskazanych przysięg.

VII. Wgląd w akta sporu.

§ 299. Strony mogą przeglądać akta procesowe i żądać od sekretarza sądowego udzielenia im z tychże akt wypisów, wyciągów i odpisów.

Bez zezwolenia stron może przełożony sądu dopuścić osoby trzecie do przeglądania akt tylko wtedy, gdy uwarogodnią co do tego swój interes prawny.

Zarysów wyroków, uchwał lub zarządzeń, wypracowań, dostarczonych dla ich przygotowania, jak również pism, dotyczących głosowania lub zarządzeń karnych, ani się nie przedkłada ani nie udziela w odpisach.

Tytuł drugi.

Wyrok.

1. Wyrok końcowy.

§ 300. Jeżeli sprawa dojrzała do końcowego rozstrzygnięcia, sąd winien wydać je w wyroku końcowym.

To samo obowiązuje, gdy z kilku procesów, połączonych w celu jednoczesnej rozprawy i rozstrzygnięcia, tylko jeden jest dojrzały do końcowego rozstrzygnięcia.

2. Wyrok częściowy.

§ 301. Jeżeli z kilku dochodzonych roszczeń w jednej skardze, tylko jedno, lub też jeśli tylko część jakiegoś roszczenia, lub w razie wytoczenia skargi wzajemnej tylko skarga albo skarga wzajemna, są dojrzałe do końcowego rozstrzygnięcia, sąd winien wydać je w wyroku końcowym (wyrok częściowy).

Wydania wyroku częściowego można zaniechać, jeżeli sąd według stanu sprawy nie uważa tego za wskazane.

§ 302. Jeżeli pozwany wystąpił o potrącenie wierzytelności wzajemnej, nie pozostające w związku prawnym z wierzytelnością, o którą wystąpił w skardze, natenczas, gdy tylko rozprawa co do tej wierzytelności jest dojrzałą do rozstrzygnięcia, można je wydać z zastrzeżeniem rozstrzygnięcia co do potrącenia.

Jeżeli wyrok nie zawiera żadnego zastrzeżenia, można podać wniosek o uzupełnienie wyroku według przepisu § 321.

Wyrok, wydany z zastrzeżeniem rozstrzygnięcia co do potrącenia, należy uważać za końcowy odnośnie do środków prawnych i egzekucji.

Odnosnie do potrącenia, co do którego zastrzeżono rozstrzygnięcie, spór pozostaje wytoczonym. O ile w dalszym postępowaniu okaże się, że roszczenie powoda było nieuzasadnionem, należy wyrok poprzedni uchylić, roszczenie powoda oddalić i co do kosztów odpowiednio rozstrzygnąć. Powód jest obowiązany do zwrotu szkody, powstałej dla pozwanego z powodu wykonania wyroku lub z powodu świadczenia, jakie uczynił celem uwolnienia się od wykonania. Pozwany może dochodzić roszczenia o wynagrodzenie szkody w sporze zawisłym; jeżeli z tem roszczeniem wystąpił, należy uważać je jako prawnie zawisłe z chwilą zapłaty lub świadczenia.

2. Wyrok pośredni.

§ 303. Jeżeli poszczególny samoistny środek zaczepny lub obronny albo spór pośredni jest dojrzałym do rozstrzygnięcia, można je wydać zapomocą wyroku pośredniego.

§ 304. Jeżeli roszczenie jest spornem co do zasady i kwoty, sąd może najpierw rozstrzygnąć o zasadzie.

Odnosnie do środków prawnych wyrok należy uważać za końcowy; jeżeli jednak roszczenie zostało uznane za uzasadnione, sąd może na wniosek zarządzić rozprawę co do kwoty.

§ 305. Podniesienie ekscypcyj, przysługujących spadkobiercy według §§ 2014, 2015 kodeksu cywilnego, nie wyklucza zasądzenia spadkobiercy, z zastrzeżeniem ograniczonej odpowiedzialności.

To samo obowiązuje co do podniesienia ekscypcyj, jakie według ust. 2 § 1489 i §§ 2014, 2015 kodeksu cywilnego, w razie trwającej nadal wspólności majątkowej, przysługują pozostałemu przy życiu małżonkowi.

§ 306. Jeżeli w toku ustnej rozprawy powód zrzekł się dochodzonego roszczenia, należy na podstawie zrzeczenia się, jeżeli pozwany tego zażąda, oddalić żądanie jego skargi.

§ 307. Jeżeli w toku ustnej rozprawy strona w całości lub w części uznaje wytoczone przeciwnej roszczenie, należy ją zasądzić na wniosek stosownie do uznania.

§ 308. Sąd nie ma prawa przyznać stronie czegoś, co nie było przedmiotem wniosku. W szczególności dotyczy to owoców, odsetek i innych ubocznych należytości.

O obowiązku poniesienia kosztów procesu sąd winien orzec także bez wniosku.

§ 309. Wyrok mogą wydać tylko ci sędziowie, którzy uczestniczyli przy rozprawie, będącej podstawą wyroku.

3. Ogłoszenie.

§ 310. Ogłoszenie wyroku następuje na tym terminie, na którym zamknięto ustną rozprawę, albo na terminie, który należy zaraz wyznaczyć, a który nie powinien być dłuższy, niż tydzień.

§ 311. Ogłoszenie wyroku dokonuje się przez odczytanie sentencji wyroku. Wyroki zaoczne, wyroki wydane na skutek uznania, oraz wyroki orzekające o skutku cofnięcia skargi lub zrzeczenia się roszczenia skargi, albo orzekające o nastaniu skutków wymienionych w warunkowym wyroku końcowym, można ogłaszać, choćby sentencja wyroku nie była jeszcze ułożona na piśmie.

Jeżeli uważa się za wskazane ogłoszenie powodów rozstrzygnięcia, dokonuje się to przez odczytanie tych powodów lub przez ustne podanie istotnej ich treści.

§ 312. Skuteczność ogłoszenia wyroku nie jest zależną od obecności stron. Ogłoszenie uważa się za dokonane również względem tej strony, która termin zaniedbała.

Prawo strony do dalszego prowadzenia postępowania na podstawie ogłoszonego wyroku albo do zrobienia innego użytku z wyroku, nie jest zależnem od doręczenia przeciwnikowi, o ile niniejsza ustawa inaczej nie stanowi¹⁾.

§ 313. Wyrok zawiera:

1. wymienienie stron, ich zastępców i pełnomocników procesowych z nazwiska, stanu lub zawodu, miejsca zamieszkania i stanowiska procesowego;
2. wymienienie sądu i nazwiska sędziów, którzy brali udział w rozstrzygnięciu;

¹⁾ Uwaga: Patrz § 23 noweli o ulżeniu sądom z 9 września 1915 (Dz. U. Rzeszy strona 562).

3. zwięźle przedstawienie stanu sprawy i sporu na podstawie przemówień stron z podaniem stawianych wniosków (stan faktyczny);
4. powody rozstrzygnięcia;
5. sentencję wyroku, którą należy zewnętrznie oddzielić od stanu faktycznego i powodów rozstrzygnięcia.

Przy przedstawieniu stanu faktycznego nie jest wykluczonem powołanie się na treść pism przygotowawczych i na okoliczności, ustalone w protokole posiedzenia¹⁾.

Jeżeli wyrokiem zaocznym lub wyrokiem z uznania orzeczono stosownie do wniosku powoda, można wyrok umieścić w skróconej formie na znajdującym się w aktach pierwopisie lub odpisie skargi, albo karcie, która winna być z nimi połączona. W tym wypadku należy oznaczyć wyrok jako zaoczny albo z uznania. Nie potrzeba umieszczać stanu faktycznego, powodów rozstrzygnięcia i wymieniać biorących udział sędziów. Wymienienie stron, ich ustawowych zastępców i pełnomocników procesowych jest tylko wówczas potrzebne, gdy się odstępuje od danych, zawartych w skardze. W sentencji wyroku można się powołać na skargę. Jeżeli wyrok umieszczono na karcie, którą się łączy ze skargą, należy miejsce złączenia zaopatrzyć pieczęcią sądową lub złączenie wykonać zapomocą sznurka i pieczęci.

§ 314. Stan faktyczny wyroku stanowi dowód co do ustnych przedstawień stron. Dowód ten może być pozbawionym mocy tylko przez protokół posiedzenia.

§ 315. Wyrok winien być podpisany przez tych sędziów, którzy brali udział w rozstrzygnięciu. Jeżeli który sędzia ma przeszkodę w umieszczeniu swego podpisu, uwidacznia to pod wyrokiem przewodniczący z podaniem przyczyny przeszkody, a w razie, gdy i względem tego ostatniego zaszła jaka przeszkoda — najstarszy z biorących udział sędziów.

Wyrok, który przy ogłoszeniu nie był jeszcze ułożony w formie ostatecznej, należy oddać w ostatecznym układzie sekretarzowi sądowemu przed upływem tygodnia od dnia ogłoszenia.

Sekretarz sądowy winien uwidocznic na wyroku dzień ogłoszenia i uwidocznienie to podpisać.

§ 316. bezprzedmiotowy²⁾.

¹⁾ P. § 24 ust. o ulżeniu sądom.

²⁾ § 316 nakładał na sekretarzy sądowych obowiązek prowadzenia wykazu ogłoszonych i podpisanych wyroków; przepis tego § został uchylony § 25 noweli o ulżeniu sądom z dnia 9 września 1915 r. (Dz. U. Rzeszy str. 562).

§ 317. Doręczenia wyroków dokonuje się na żądanie stron.

Dopóki wyrok nie został ogłoszony i podpisany, nie wolno wydawać wypisów, wyciągów i odpisów tegoż.

Wypisy i wyciągi z wyroków winien podpisywać sekretarz sądowy i zaopatrywać pieczęcią sądową.

Jeżeli wyrok sporządzono według ust. 3 § 313 w formie skróconej, dokonuje się wypis w ten sam sposób przy użyciu do tego uwierzytelnionego odpisu skargi, albo też w ten sposób, że uzupełnia się wyrok przez spisanie danych, wymienionych pod l.l. 2, 5 ust. 1 § 313. Odpis skargi może uwierzytelić sekretarz sądowy albo adwokat powoda.

§ 318. Sąd jest związany rozstrzygnięciem, zawartem w wydanych przez siebie wyrokach końcowych i pośrednich.

6. Sprostowanie wyroku.

§ 319. Sąd winien każdej chwili z urzędu sprostować błędy pisarskie, rachunkowe i tym podobne widoczne pomyłki, zaszełe w wyroku.

O sprostowaniu można rozstrzygnąć bez poprzedniej ustnej rozprawy. Uchwałę, orzekającą sprostowanie, uwidocznia się na wyroku i wypisach.

Niema środka prawnego przeciw uchwale, odrzucającej wnioski o sprostowanie; przeciw uchwale, orzekającej sprostowanie, przysługuje natychmiastowe zażalenie.

7. Sprostowanie stanu faktycznego.

§ 320. Jeżeli stan faktyczny wyroku zawiera pomyłki, niepodlegające postanowieniom poprzedniego paragrafu, opuszczenia, niejasności lub sprzeczności, można żądać sprostowania w czasokresie jednotygodniowym zapomocą doręczenia pisma.

Czasokres zaczyna się z dniem wywieszenia wykazu, do którego wyrok wciągnięto, jeżeli jednak wyrok doręczono, w ciągu dwóch miesięcy od owego dnia, z dniem doręczenia wyroku¹⁾. Wniosek można postawić już przed rozpoczęciem się czasokresu.

Pismo musi zawierać wniosek o sprostowanie i wezwanie przeciwnika na ustną rozprawę.

Sąd rozstrzyga bez poprzedniego przeprowadzenia dowodów. W rozstrzygnięciu biorą udział tylko ci sędziowie, którzy brali udział przy wydaniu wyroku. W razie przeszkody ze strony któ-

¹⁾ Uwaga. Ustęp ten stał się bezprzedmiotowym wobec § 25 noweli o ulżeniu sądom z 9 września 1915 (Dz. U. Rzeszy str. 562).

rego z sędziów, rozstrzyga przy równości głosów głos przewodniczącego, a w razie przeszkody ze strony tego ostatniego — głos najstarszego sędziego. Uchwały tej zaskarżyć nie można. Uchwałę, orzekającą sprostowanie, uwidocznia się na wyroku i wypisach.

Sprostowanie stanu faktycznego nie pociąga za sobą zmiany pozostałej części wyroku.

8. Uzupełnienie wyroku.

§ 321. Jeżeli w końcowym rozstrzygnięciu pominięto w całości lub w części główne lub poboczne roszczenie, wytoczone na zasadzie ustalonego pierwotnego lub sprostowanego następnie stanu faktycznego, lub jeżeli pominięto ustęp co do kosztów, należy na wniosek uzupełnić wyrok przez dodatkowe rozstrzygnięcie.

Wniosek o dodatkowe rozstrzygnięcie trzeba podać zapomocą doręczenia pisma w przeciągu jednotygodniowego czasokresu, który zaczyna się od doręczenia wyroku.

Pismo musi zawierać wniosek o uzupełnienie i wezwanie przeciwnika na ustną rozprawę.

Przedmiotem ustnej rozprawy będzie jedynie niezadowolona część sporu.

9. Prawomocność.

§ 322. Wyroki stają się prawomocnymi tylko o tyle, o ile nimi rozstrzygnięto roszczenie dochodzone w skardze głównej lub w skardze wzajemnej.

Jeżeli pozwany wystąpił o potrącenie wierzytelności wzajemnej, rozstrzygnięcie o tem, iż wierzytelność wzajemna nie istnieje, staje się prawomocnem do wysokości kwoty, objętej żądaniem potrącenia.

§ 323. Jeżeli w przypadku przysądzenia powrotnych świadczeń, wymagalnych w przyszłości, zaszła istotna zmiana stosunków, które były miarodajnymi dla przysądzenia tych świadczeń, dla oznaczenia ich wysokości albo czasu trwania ich uiszczenia, natenczas każda strona ma prawo w drodze skargi żądać odpowiedniej zmiany wyroku.

Skarga jest dopuszczalną tylko o tyle, o ile powody, na których się opiera, powstały dopiero po ukończeniu ustnej rozprawy, przy której najpóźniej można byłoby rozszerzyć żądanie skargi albo wystąpić z zarzutami, a nie można już ich podnieść zapomocą sprzeciwu.

Wyrok wolno zmienić tylko odnośnie do czasu po wytoczeniu skargi.

Postanowienia powyższe stosują się odpowiednio do tytułów dłużnych l. 1, 2 i 5 § 794, o ile w nich przejęto określone w ust. 1 zaświadczenie¹⁾.

§ 324. Jeżeli w razie zasądzenia na zapłacenie renty pieniężnej według §§ 843—845 lub według §§ 1578—1582 kodeksu cywilnego nie orzeczono o daniu zabezpieczenia, uprawniony może mimo to żądać dania zabezpieczenia, jeżeli stosunki majątkowe zobowiązanego znacznie się pogorszyły; pod tym samym warunkiem może on żądać podwyższenia oznaczonego w wyroku zabezpieczenia.

§ 325. Wyrok prawomocny jest skuteczny dla i przeciw stronom oraz tym osobom, które po nastaniu zawisłości sporu, stały się prawnymi następcami stron albo uzyskały posiadanie spornej rzeczy w ten sposób, że jedna ze stron lub jej następca prawny stali się pośrednimi posiadaczami.

Przepisy ustaw cywilnych na korzyść tych, którzy prawa swe od nieuprawnionych wywodzą, mają odpowiednie zastosowanie.

Jeżeli wyrok dotyczy roszczenia, wynikającego z wpisanego ciężaru realnego hipoteki, długu gruntowego lub rentowego, jest on w razie zbycia obciążonego gruntu skuteczny odnośnie do gruntu przeciw następcy prawnemu także wówczas, gdy ten nie wiedział o zawisłości prawnej sporu. Przeciwno nabywcy gruntu, zbytego w drodze przymusowego przetargu, wyrok ma skutek tylko wtedy, gdy zawisłość sporu została zgłoszona najpóźniej na terminie wyznaczonym do przetargu przed wezwaniem do składania ofert.

§ 326. Wyrok, wydany w sprawie między spadkobiercą poprzednim a trzecią osobą co do roszczenia, skierowanego przeciw spadkobiercy poprzedniemu, jako spadkobiercy, lub co do przedmiotu, należącego do dziedziczenia następnego, ma skutek wobec spadkobiercy następnego o tyle, o ile stał się prawomocnym przed nastaniem dziedziczenia następnego.

Wyrok, który zapadł w sprawie między spadkobiercą poprzednim a trzecią osobą, co do przedmiotu podlegającego dziedziczeniu następnemu ma skutek także przeciw spadkobiercy następnemu, o ile spadkobierca poprzedni ma prawo rozporządzać owym przedmiotem bez przyzwolenia spadkobiercy następnego.

¹⁾ Ustęp ten dodano w myśl rozporządzenia z 4 października 1920 r. poz. 467 (Dz. Urz. str. 994), wydanego dla b. dzieln. pruskiej; dodanie tego ustępu nastąpiło już przedtem na podstawie art. 1 ustawy z 13 sierpnia 1919 (Dz. U. Rzeszy str. 1448).

§ 327. Wyrok, wydany w sprawie między wykonawcą testamentu a trzecią osobą co do prawa, podlegającego zarządowi wykonawcy testamentu, ma skutek także dla i przeciw spadkobiercy.

To samo dotyczy wyroku, wydanego w sprawie między wykonawcą testamentu a trzecią osobą co do rozszczenia skierowanego przeciw spadkowi, jeżeli wykonawca testamentu jest uprawniony do prowadzenia sporu.

§ 328. Uznanie wyroku sądu zagranicznego jest wykluczone:

1. gdy sądy państwa, do którego sąd zagraniczny należy, nie są według ustaw Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾ sądami właściwymi;
2. gdy pozwany, który uległ w sporze, jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej²⁾, a nie wdał się w spór, o ile wezwanie lub zarządzenie rozpoczynające spór nie zostało mu do rąk własnych doręczone ani w państwie, do którego należy sąd procesowy, ani też za pośrednictwem użycia pomocy prawnej sądów Rzeczypospolitej Polskiej³⁾;
3. gdy w wyroku ze szkodą obywatela Rzeczypospolitej Polskiej⁴⁾ odstąpiono od przepisów ust. 1, 3 artykułu 13 lub artykułu 17, 18, 22 ustawy wprowadzczej do kodeksu cywilnego, albo od części art. 27 tejże ustawy, odnoszącej się do ust. 1 artykułu 13, albo gdy w przypadku wskazanym w ust. 3 artykułu 9, odstąpiono ze szkodą żony obcokrajowca, uznanego za zmarłego, od przepisu ust. 2 artykułu 13;
4. gdy uznanie wyroku uchybiałoby dobrem obyczajom lub celowi ustaw Rzeczypospolitej Polskiej⁵⁾;
5. gdy wzajemność nie jest poręczoną.

Przepis pod l. 5 podany nie przeszkadza uznaniu wyroku, jeżeli wyrok nie dotyczy prawno-majątkowego rozszczenia, a według ustaw Rzeczypospolitej Polskiej⁶⁾ właściwość sądu wewnątrz kraju nie była uzasadnioną.

10. Ogłaszanie uchwał.

§ 329. Uchwały sądu, wydane na podstawie ustnej rozprawy muszą być ogłoszone.

¹⁾ w oryg.: „nach den deutschen Gesetzen“.

²⁾ w oryg.: „ein Deutscher“.

³⁾ w oryg.: „durch Gewährung deutscher Rechtshilfe“.

⁴⁾ w oryg.: „einer deutschen Partei“.

⁵⁾ w oryg.: „eines deutschen Gesetzes“.

⁶⁾ w oryg.: „nach den deutschen Gesetzen“.

Przepisy §§ 309, 310 stosują się odpowiednio do uchwał sądu, przepisy zaś §§ 312, 317 do uchwał sądu i zarządzeń przewodniczącego oraz sędziego wyznaczonego lub wezwanego.

Z urzędu należy doręczyć stronom nieogłoszone uchwały sądu i nieogłoszone zarządzenia przewodniczącego oraz sędziego wyznaczonego lub wezwanego.

Tytuł trzeci.

Wyrok zaoczny.

Warunki i wydanie.

§ 330. Jeżeli powód nie staje na terminie, wyznaczonym do ustnej rozprawy, należy na wniosek wydać wyrok zaoczny, w tym względzie, że się oddala skargę powoda.

§ 331. Jeżeli powód postawił wniosek o wydanie wyroku zaocznego przeciw pozwanemu, który nie stawiał się na terminie wyznaczonym do ustnej rozprawy, należy przyjąć ustne wyjaśnienie powoda, dotyczące strony faktycznej, za przyznane.

O ile to wyjaśnienie usprawiedliwia żądanie skargi, należy orzec według żądania; o ile zaś ten wypadek nie zachodzi, należy oddalić skargę powoda.

§ 332. Jako termin rozpraw w myśl poprzednich paragrafów, należy uważać także te terminy, na które odroczone zostaną rozprawy lub które przeznaczono do dalszego prowadzenia tejże, przed lub po wydaniu uchwały dowodowej.

§ 333. Jako niestawającą uważa się także tę stronę, która wprowadziła stającą na terminie, lecz nie przystępuje do rozprawy.

§ 334. Przepisy niniejszego rozdziału nie mają zastosowania, gdy strona przystępuje na terminie do rozprawy, jednak nie oświadcza się co do faktów, dokumentów lub co do wskazań przysięgi.

§ 335. Wniosek o wydanie wyroku zaocznego należy oddalić bez ujmy dla przysługującego stawającej stronie prawa żądania odroczenia ustnej rozprawy:

1. jeżeli strona, która się stawiała, nie może dostarczyć wymaganego przez sąd dowodu na okoliczności, które należy z urzędu uwzględnić;
2. jeżeli strona, która się nie stawiała, nie została wezwana zgodnie z przepisami, w szczególności zaś nie we właściwym czasie;

3. jeżeli stronie, która się nie stawiała, we właściwym czasie nie udzielono na piśmie przedstawienia podanego ustnie, dotyczącego strony faktycznej lub wniosku.

Jeżeli rozprawę się odracza, należy na nowy termin wezwać stronę, która się nie stawiała.

§ 336. Przeciw uchwale oddalającej wniosek o wydanie wyroku zaocznego, przysługuje natychmiastowe zażalenie. Jeżeli uchwałę uchylono, nie należy wzywać na nowy termin strony, która się nie stawiała.

§ 337. Sąd może z urzędu odroczyć rozprawę co do wniosku o wydanie wyroku zaocznego, jeżeli jest tego zdania, iż wyznaczony przez przewodniczącego czasokres do wdania się w spór lub czasokres dla wezwań był za krótki, albo że strona nie może stawić się wskutek przeszkód z powodu wydarzeń elementarnych lub z powodu innych nieuchronnych wypadków. Niestawiającą stronę należy wezwać do stawienia się na nowy termin.

Sprzeciw.

§ 338. Stronie, przeciwko której wydano wyrok zaoczny, przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu przeciw temuż wyrokowi.

§ 339. Czasokres do sprzeciwu wynosi dwa tygodnie; jest to czasokres konieczny i zaczyna się od doręczenia wyroku zaocznego.

Jeżeli doręczenie musi nastąpić zagranicą lub przez publiczne obwieszczenie, winien sąd oznaczyć czasokres do sprzeciwu w wyroku zaocznym albo później w osobnej uchwale, którą można wydać bez poprzedniej ustnej rozprawy.

§ 340. Założenie sprzeciwu skutecznia się przez wniesienie do sądu procesowego pisma zawierającego sprzeciw.

Pismo zawierające sprzeciw musi obejmować:

1. oznaczenie wyroku, przeciw któremu skierowany jest sprzeciw;
2. oświadczenie, że sprzeciw temu wyrokowi zakłada się sprzeciw.

Pismo, zawierające sprzeciw powinno zarazem obejmować to wszystko, co jest potrzebnem do przygotowania rozprawy w sprawie głównej.

§ 340a. Termin do ustnej rozprawy nad sprzeciwem i w sprawie głównej należy wyznaczyć z urzędu i uwiadomić o nim strony. Wraz z uwiadomieniem należy z urzędu doręczyć przeciwnikowi pismo zawierające sprzeciw. Wraz z pismem zawierającym sprzeciw strona powinna dostarczyć potrzebną ilość uwierzytelnionych odpisów.

§ 341. Sąd winien zbadać z urzędu, czy sprzeciw sam przez się jest dopuszczalny i czy go założono w ustawowej formie i czasie. W razie braku jednego z tych wymagań, należy sprzeciw odrzucić jako niedopuszczalny.

§ 342. Jeżeli sprzeciw jest dopuszczalny, spór wraca do tego stanu, w jakim znajdował się przed rozstrzygnięciem zaocznym.

§ 343. O ile rozstrzygnięcie, które należy wydać na podstawie nowej rozprawy, zgadza się z rozstrzygnięciem zawartem w wyroku zaocznym, należy orzec, że ową rozstrzygnięcie utrzymuje się w mocy. O ile nie ma tej podstawy, wyrok zaoczny uchyla się przez nowy wyrok.

§ 344. Jeżeli wyrok zaoczny został wydany w sposób zgodny z ustawą, należy koszty spowodowane zaocznością, o ile nie powstały skutkiem nieuzasadnionego sprzeciwu przeciwnika, nałożyć na stronę opieszłą nawet wówczas, gdy wskutek sprzeciwu wydano odmienne rozstrzygnięcie.

§ 345. Dalszy sprzeciw przeciw wyrokowi zaocznemu, odrzucającemu sprzeciw, nie przysługuje stronie, która założyła sprzeciw, ale na posiedzeniu wyznaczonem do ustnej rozprawy albo na tem posiedzeniu, do którego odroczone rozprawę, niestawiła się lub nie przystąpiła do rozprawy w sprawie głównej.

§ 346. Odnośnie do zrzeczenia się sprzeciwu i jego cofnięcia stosują się odpowiednio przepisy o zrzeczeniu się odwołania i cofnięcia tegoż.

§ 347. Przepisy niniejszego tytułu stosują się odpowiednio do postępowania, którego przedmiotem jest skarga wzajemna lub oznaczenie wysokości roszczenia, już ustalonego co do swej zasady.

Jeżeli termin był wyznaczony wyłącznie do rozprawy w sporze pośrednim, postępowanie zaoczne i wyrok zaoczny ograniczają się do załatwienia tego pośredniego sporu. Przepisy niniejszego tytułu stosują się odpowiednio.

Tytuł czwarty.

Postępowanie przygotowawcze w sprawach rachunkowych, rozliczeniach się i podobnych procesach.

§ 348. Jeżeli w procesach, mających za przedmiot prawdziwość rachunku, rozliczenie się majątkowe lub podobne stosunki, okaże się znaczna liczba spornych roszczeń lub spornych uwag

przeciw rachunkowi lub inwentarzowi, natenczas sąd procesowy może zarządzić postępowanie przygotowawcze przed sędzią wyznaczonym.

§ 349. Przy ogłoszeniu uchwały, zarządzającej postępowanie przygotowawcze, winien przewodniczący wymienić sędziego wyznaczonego i wyznaczyć termin do wykonania uchwały. Jeżeli wyznaczenia terminu zaniechano, wyznacza go sędzia wyznaczony; gdyby ten ostatni nie mógł skutkiem przeszkód spełnić polecenie, przewodniczący mianuje innego sędziego.

§ 350. W postępowaniu przygotowawczem należy ustalić w protokóle:

1. jakie wytoczono roszczenia i jakie podniesiono środki zaczepne i obronne;
2. które roszczenia i które środki zaczepne i obronne są sporne lub niesporne;
3. stan sprawy odnośnie do spornych roszczeń i spornych środków zaczepnych i obronnych, łącznie ze wskazaniami przez strony środkami dowodowymi, podniesionymi ekscepcjami przeciwko dowodom, złożonemi oświadczeniami co do środków dowodowych i ekscepcyj przeciwko dowodom i stawianemi wnioskami.

Postępowanie normuje się według przepisów, które byłyby zastosowane, gdyby spór zawiśł w sądzie powiatowym; należy je tak długo prowadzić, dopóki spór główny lub spór pośredni nie okaże się dojrzałym do wydania wyroku lub uchwały dowodowej.

§ 351. Jeżeli jedna ze stron nie stawia się na terminie przed sędzią wyznaczonym, winien on stosownie do przepisów poprzedniego paragrafu ustalić w protokóle przytoczenia strony stawiającej i wyznaczyć nowy termin. Na nowy termin należy wezwać stronę, która się nie stawiała, przy udzieleniu jej odpisu protokołu.

Jeżeli strona nie stawia się także na nowym terminie, uważa się faktyczne twierdzenia zawarte w doręczonym protokóle za przyznane i co do nich nie należy prowadzić dalej postępowania przygotowawczego.

§ 352. Po zamknięciu postępowania przygotowawczego należy z urzędu wyznaczyć termin do ustnej rozprawy przed sądem procesowym i zawiadomić o nim strony.

§ 353. Przy ustnej rozprawie strony winny przedstawić wynik postępowania przygotowawczego na podstawie protokołu.

Jeżeli nie stawia się jedna ze stron, należy załatwić wyrokiem częściowym roszczenia, które okazały się niespornemi w postępowaniu przygotowawczem. Pozatem należy na wniosek wydać wyrok zaoczny.

§ 354. Przy ustnej rozprawie nie można już składać oświadczeń co do faktów, dokumentów lub wskazań przysięgi, które zaniechano złożyć przed sędzią wyznaczonym lub których złożenia odmówiono. Oświadczenie strony, która się stawiała przed sędzią wyznaczonym, należy tylko wtedy uważać za zaniechane, gdy sędzia wyznaczony wezwał stronę do złożenia oświadczenia.

Roszczenia, środki zaczepne i obrotne, środki dowodowe i ekscepcje przeciwko dowodom, nie ustalone w protokóle sędziego wyznaczonego, można podnosić przy ustnej rozprawie tylko wtedy, gdy zostanie uwiarodnione, iż powstały one dopiero później, albo że strona dopiero później o nich się dowiedziała.

Tytuł piąty.

Ogólne postanowienia o przeprowadzeniu dowodu.

§ 355. Przeprowadzenie dowodu uskutecznia sąd procesowy. Jedynie w wypadkach, wymienionych w niniejszej ustawie, należy je przekazać członkowi sądu procesowego lub innemu sądowi.

Nie można zaskarżać uchwały zarządzającej ten lub inny sposób przeprowadzenia dowodu.

§ 356. Jeżeli dowód nie może być przeprowadzony wskutek przeszkody, której czas trwania nie jest wiadomy, wówczas należy na wniosek wyznaczyć czasokres, po którego bezskutecznym upływie można ze środka dowodowego tylko wówczas korzystać, gdy z tego powodu nie powstanie zwłoka w postępowaniu.

§ 357. Strony mogą być obecne przy przeprowadzaniu dowodu.

§ 358. Jeżeli przeprowadzenie dowodu wymaga osobnego postępowania, należy je zarządzić uchwałą dowodową.

§ 359. Uchwała dowodowa zawiera:

1. wymienienie spornych faktów, co do których należy przeprowadzić dowód;
2. wymienienie środków dowodowych z podaniem przesłuchać się mających świadków i biegłych;
3. wymienienie strony, która powołała się na środek dowodowy celem udowodnienia lub odparcia faktycznych twierdzeń;

4. osnowę przysięgi, skoro się zarządza odebranie wskazanej lub odkazanej przysięgi.

§ 360. Przed załatwieniem uchwały dowodowej żadna strona nie może żądać zmiany tej uchwały na podstawie poprzednich rozpraw.

Przeprowadzenie dowodów przez sędziego wyznaczonego lub wezwanego.

§ 361. Jeżeli przeprowadzenie dowodu ma dokonać członek sądu procesowego, przewodniczący, ogłaszający uchwałę dowodową, wymienia tego sędziego i wyznacza termin do przeprowadzenia dowodu.

Jeżeli terminu nie wyznaczono, dokonuje tego sędzia wyznaczony; gdyby ten nie mógł skutkiem przeszkód spełnić polecenie, przewodniczący wyznaczy innego członka sądu procesowego.

§ 362. Jeżeli przeprowadzenia dowodu powinien dokonać inny sąd, przewodniczący wyda uchwałę, z prośbą o to.

Sędzia wezwany przesyła w pierwopisie sekretarzowi sądu procesowego akta rozpraw, odnoszące się do przeprowadzenia dowodu, a ten o ich nadejściu zawiadamia strony.

Zagranicą.

§ 363. Jeżeli przeprowadzenie dowodu ma się dokonać zagranicą, przewodniczący winien prosić o przeprowadzenie dowodu właściwą władzę.

Jeżeli przeprowadzenie dowodu może być dokonane przez konsula Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾, prośba będzie skierowana do niego.

§ 364. Jeżeli o przeprowadzenie dowodu prosi się władzę zagraniczną, sąd może zarządzić, by dowodzący zajął się pismem zawierającym prośbę o to i by postarał się o załatwienie tej prośby.

Sąd może ograniczyć się do zarządzenia, iż dowodzący ma dostarczyć urzędowy dokument przeprowadzenia dowodu zgodny z ustawami obcego państwa.

W obu wypadkach należy w uchwale dowodowej oznaczyć czasokres, w ciągu którego dowodzący ma złożyć ten dokument w sekretarjacie sądu. Po bezskutecznym upływie tego czasokresu można korzystać z takiego dokumentu tylko wtedy, gdy to nie przewlecze postępowania.

¹⁾ W oryginale: „durch einen Reichskonsul“.

Jeśli to możliwe, dowodzący winien uwiadomić przeciwnika o miejscu i czasie przeprowadzenia dowodu tak wcześnie, by ten mógł w odpowiedni sposób dopilnować swych spraw. Jeżeli takiego uwiadomienia zaniechano, sąd winien ocenić, czy i o ile strona dowodząca ma prawo skorzystać z przeprowadzonego dowodu.

§ 365. W razie, gdyby później okazały się powody, dla którychby przeprowadzenie dowodu przez inny sąd mogło się przedstawiać jako odpowiadające stanowi rzeczy, sędzia wyznaczony lub wezwany mocen jest prosić ten sąd o przeprowadzenie dowodu. O tem zarządzeniu należy uwiadomić strony.

§ 366. Jeżeli przy przeprowadzeniu dowodu przed sędzią wyznaczonym lub wezwanym powstanie spór, od którego załatwienia zależy dalsze przeprowadzenie dowodu, zaś sędzią nie jest uprawniony do rozstrzygnięcia go, wówczas załatwienia dokona sąd procesowy.

Termin do ustnej rozprawy w sporze pośrednim należy wyznaczyć z urzędu i o nim zawiadomić strony.

§ 367. Jeżeli na terminie wyznaczonym do przeprowadzenia dowodu nie stawi się jedna ze stron lub obie strony, należy mimo to uskuteczyć przeprowadzenie dowodu, o ile ze względu na stan sprawy jest to możliwe.

Aż do chwili zamknięcia ustnej rozprawy, na której wydaje się wyrok, należy na wniosek zarządzić dodatkowe przeprowadzenie dowodu lub jego uzupełnienie, jeżeli przez to nie przewlecze się postępowanie lub jeżeli strona uwiarogodni, iż nie ze swej winy nie mogła stawić się w poprzednim terminie, w razie zaś wniosku o uzupełnienie, iż wskutek niestawienia się powstały istotne braki w przeprowadzeniu dowodu.

§ 368. Jeżeli dla przeprowadzenia dowodu lub dla dalszego jego prowadzenia potrzebny jest nowy termin, należy go wyznaczyć z urzędu nawet wtedy, gdyby dowodzący lub obie strony nie stawiły się.

§ 369. Jeżeli przeprowadzenie dowodu, podjęte przez władzę zagraniczną, odpowiada ustawom obowiązującym dla sądu procesowego, nie można czynić zarzutu z tego, iż ma ono braki według ustaw zagranicznych.

Termin do ustnej rozprawy.

§ 370. Jeżeli przeprowadzenie dowodu dokonywa się przed sądem procesowym, termin, na którym odbywa się przeprowadzenie dowodu, jest zarazem przeznaczony do dalszej ustnej rozprawy.

W uchwale dowodowej, zarządzającej przeprowadzenie dowodu przed sędzią wyznaczonym lub wezwanyin, sąd procesowy może wyznaczyć równocześnie termin do dalszej ustnej rozprawy. Jeżeli to się nie stało, wówczas po ukończeniu przeprowadzenia dowodu wyznacza się ten termin z urzędu i zawiadamia o nim strony.

Tytuł szósty.

Dowód z oględzin.

Przystąpienie do dowodu.

§ 371. Przystąpienie do dowodu z oględzin dokonywa się przez wymienienie przedmiotu oględzin i podanie faktów, mających się udowodnić.

Przeprowadzenie dowodu.

§ 372. Sąd procesowy może zarządzić, że do podjęcia dowodu z oględzin należy powołać jednego lub kilku biegłych.

Może on przekazać podjęcie dowodu z oględzin członkowi sądu procesowego lub innemu sądowi, a także pozostawić im ustanowienie biegłych, których należy powołać.

Tytuł siódmy.

Dowód ze świadków.

Przystąpienie do dowodu.

§ 373. Przystąpienie do dowodu ze świadków dokonywa się przez wymienienie świadków i przez określenie faktów, co do których powinno się świadków przesłuchać.

§ 374. Na wniosek należy odmówić przesłuchania nowych świadków, wymienionych po wydaniu uchwały dowodowej co do spornych okoliczności w tejże uchwale oznaczonych, jeżeli wskutek ich przesłuchania załatwienie sporu doznałoby zwłoki, a sąd dojdzie do przekonania, że strona wcześniej tych świadków nie wymieniła w zamiarze przewleczenia sporu lub przez ciężkie niedbalstwo.

Przeprowadzenie dowodu.

§ 375. Przeprowadzenie dowodu ze świadków można poruczyć członkowi sądu procesowego lub innemu sądowi:

1. gdy przesłuchanie świadków na miejscu będzie pożytecznem dla wykrycia prawdy;

2. gdy przeprowadzenie dowodu przed sądem procesowym napotykałoby na znaczne trudności;
3. gdy świadek nie może skutkiem przeszkód stawić się przed sądem procesowym;
4. gdy świadek przebywa w znacznym oddaleniu od siedziby sądu procesowego¹⁾.

§ 376. Urzędników publicznych, choćby już nie pozostawali na służbie, wolno przesłuchiwać jako świadków co do okoliczności, na które rozciąga się ich obowiązek tajemnicy urzędowej, jedynie za zezwoleniem ich władzy przełożonej, lub tej władzy, która ostatnio była ich władzą przełożoną²⁾.

Zezwolenia wolno odmówić tylko wtedy, gdyby złożenie zeznania miało przynieść szkodę dobru Rzeczypospolitej Polskiej³⁾.

Zezwolenie winien wyjednać sąd procesowy i o tem uwiadomić świadka.

Wezwanie.

§ 377. Wezwanie świadków winien sporządzić sekretarz sądowy z powołaniem się na uchwałę dowodową i doręczyć je z urzędu.

Wezwanie musi zawierać:

1. wymienienie stron;
2. przedmiot przesłuchania;
3. wskazówkę, że dla złożenia świadectwa należy stawić się na terminie określonym co do czasu i miejsca celem uniknięcia kar przez ustawę wyznaczonych.

§ 378. Wezwanie na świadka osoby stanu wojskowego, należącej do armii czynnej lub czynnej marynarki, uskutecznia się przez prośbę do władzy wojskowej.

§ 379. Sąd może wezwanie uczynić zależnem od zdeponowania przez prowadzącego dowód zaliczki na pokrycie wydatków, jakie powstaną dla kasy państwowej wskutek przesłuchania świadka.

¹⁾ Ustęp drugi tego paragrafu poczynający się od słów: „Die Landesherrn itd.“, opuszcza się jako bezprzedmiotowy.

²⁾ Zd. 2 oryg. tekstu: „Für den Reichskanzler bedarf es der Genehmigung des Kaisers, für die Minister der Genehmigung des Landesherrn“ opuszcza się jako bezprzedmiotową, gdyż do przesłuchania Ministrów może być zastosowana jedynie ustawa obowiązująca w miejscu ich siedziby; dalszą część: „für die Mitglieder der Senate der freien Handelsstädte itd.“ opuszcza się jako bezprzedmiotową.

³⁾ W oryg.: „des Reichs oder eines Bundesstaates“.

Jeżeli zdeponowanie nie nastąpi w oznaczonym czasie, wezwania się nie zarządza, chyba że następnie dokonano zdeponowania tak wcześnie, że przesłuchanie może się odbyć bez zwłoki w postępowaniu.

Skutki niestawienia się.

§ 380. Świadek, który się nie stawia, będąc prawidłowo wezwanym, należy, bez potrzeby wniosku co do tego, zasądzić na koszty spowodowane niestawieniem się oraz na karę pieniężną do trzech tysięcy marek¹⁾, a w razie, gdyby jej nie można było ściągnąć, na karę aresztu do sześciu tygodni.

W razie ponownego niestawienia się, należy ponownie skazać świadka na karę, można także zarządzić przymusowe sprowadzenie świadka.

Przeciw tym uchwałom służy zażalenie.

Oznaczenie lub wykonanie kary na osobie wojskowej, należącej do czynnej armii lub czynnej marynarki, skutecznie na prośbę sąd wojskowy, sprowadzenie zaś takiej osoby dokonywa się na skutek prośby do władzy wojskowej.

§ 381. Jeżeli niestawienie się świadka zostanie dostatecznie usprawiedliwione, można zaniechać skazania go na karę i na koszty oraz zarządzenia przymusowego sprowadzenia. Jeżeli dostateczne usprawiedliwienie nastąpi później, uchyla się wydane przeciw świadkowi zarządzenia.

Świadek może wnosić doniesienia i podania pisemnie lub do protokołu sekretarza sądowego albo też ustnie na nowym terminie, wyznaczonym do przesłuchania.

§ 382. Prezesa Rady Ministrów i Ministrów należy przesłuchiwać w miejscu ich urzędowania, a jeżeli przebywają poza tem miejscem, w miejscu ich pobytu.

Członków Sejmu w czasie sesji sejmowej i podczas ich pobytu w miejscu, gdzie się Sejm odbywa, należy przesłuchiwać w owem miejscu.

Do odstąpienia od powyższych przepisów potrzebnem jest: względem Prezesa Rady Ministrów i względem Ministrów zezwo-

¹⁾ W orygin.: „dreihundert“; zmiana na zasadzie art. z 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31 z r. 1921 poz. 181); ust. nie obowiązujące w górnol. cz. Wojew. Śl.

lenie Rady Ministrów, względem członków Sejmu zezwolenie Sejmu¹⁾).

Odmówienie zeznań.

§ 383. Mają prawo odmówić zeznania:

1. narzeczony strony;
2. małżonek strony, choćby małżeństwo już nie istniało;
3. ci, którzy są w prostej linii ze stroną spokrewnieni, spowinowaceni lub związani na skutek przysposobienia albo w bocznej linii spokrewnieni do trzeciego stopnia lub spowinowaceni do drugiego stopnia, choćby małżeństwo, na którym opiera się powinowactwo, już nie istniało;
4. duchowni co do tego, co im powierzono przy sprawowaniu duszpasterstwa;
5. osoby, którym z mocy ich urzędu, stanowiska lub zawodu powierzono takie fakty, których utrzymanie w tajemnicy jest wskazane ze względu na ich charakter lub przepisy ustawowe, co do faktów, na które rozciąga się obowiązek tajemnicy.

Oznaczone pod l. 1—3 osoby należy przed ich przesłuchaniem pouczyć o ich prawie odmówienia zeznania.

¹⁾ Paragraf ten w orygin.: brzmi:

382. Der Reichskanzler, die Minister eines Bundesstaates, die Mitglieder der Senate, der freien Hansestädte, die Vorstände der obersten Reichsbehörden und die Vorstände der Ministerien sind an ihrem Amtssitze oder wenn sie sich ausserhalb desselben aufhalten, an ihrem Aufenthaltsorte zu vernehmen.

Die Mitglieder des Bundesrats sind während ihres Aufenthalts am Sitze des Bundesrats an diesem Sitze, die Mitglieder einer deutschen gesetzgebenden Versammlung an diesem Orte zu vernehmen.

Zu einer Abweichung von den vorstehenden Bestimmungen bedarf es:

- in betreff des Reichskanzlers der Genehmigung des Kaisers,
- in betreff der Minister und der Mitglieder des Bundesrats der Genehmigung des Landesherrn,
- in betreff der Mitglieder der Senate der freien Hansestädte der Genehmigung des Senats,
- in betreff der übrigen vorbezeichneten Beamten der Genehmigung ihres unmittelbaren Vorgesetzten,
- in betreff der Mitglieder einer gesetzgebenden Versammlung der Genehmigung der letzteren.

Zmiany powyższe wprowadzono na podstawie art. 14 ustawy z dnia 23 czerwca 1921 (D. U. R. P. Nr. 75 poz. 511) oraz art. 18 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 (Nr. 64 Dz. Pr.).

Przesłuchania oznaczonych pod l. 4, 5 osób nie należy skierowywać na fakty, co do których jest jasnem, iż bez naruszenia obowiązku tajemnicy, zeznanie nie może być złożonem, a to nawet wówczas, gdy zeznania nie odmówiono.

§ 384. Zeznania można odmówić:

1. co do pytań, na które odpowiedź spowodowałaby bezpośrednią prawno-majątkową szkodę świadkowi albo osobie, do której tenże pozostaje w jednym z określonych pod l. 1—3 § 383 stosunków;
2. co do pytań, na które odpowiedź mogłaby ściągnąć na świadka albo na jedną z osób związanych z nim jednym ze stosunków, określonych pod l. 1—3 § 383, niesławę lub niebezpieczeństwo karno-sądowego ścigania;
3. co do pytań, na które świadek nie mógłby odpowiedzieć bez wyjawienia tajemnicy sztuki lub zawodu.

§ 385. W przypadkach l. 1—3 § 383 i l. 1 § 384 nie może świadek odmówić zeznania:

1. co do sporządzenia i treści czynności prawnej, do której sporządzenia był przyzwany jako świadek;
2. co do urodzin, zaślubin i wypadków śmierci członków rodziny;
3. co do faktów, dotyczących spraw majątkowych, jeżeli warunkiem powstania takiej sprawy jest stosunek rodzinny;
4. co do takich czynności dotyczących spornego stosunku prawnego, które on sam, jako poprzednik prawny lub zastępca strony, powinien był przedsięwziąć.

Osobom, wymienionym pod l. 4, 5 § 383 nie wolno odmówić zeznania, jeżeli je zwolniono od obowiązku tajemnicy.

§ 386. Świadek, odmawiający zeznania, winien podać i uwarogodnić pisemnie lub do protokołu sekretarza sądowego przed terminem wyznaczonym do przesłuchania albo na samym terminie, fakty, któremi uzasadnia swą odmowę.

W przypadkach pod l. 4, 5 § 383 na uwarogodnienia wystarczy zapewnienie, dane z powołaniem się na złożoną przysięgę służbową.

Jeżeli świadek odmowę swą podał pisemnie lub do protokołu sekretarza sądowego, nie jest obowiązany stawić się na terminie, wyznaczonym do jego przesłuchania.

Sekretarz sądowy winien zawiadomić strony o nadejściu takiego oświadczenia świadka lub o spisaniu takiej odmowy w protokóle.

§ 387. O słuszności odmowy rozstrzyga sąd procesowy po wysłuchaniu stron.

Świadek nie ma obowiązku ustanawiać zastępstwa przez adwokata.

Przeciw wyrokowi pośredniemu służy natychmiastowe zażalenie.

§ 388. Jeżeli świadek odmowę swą podał pisemnie lub do protokołu sekretarza sądowego i nie stawił się na terminie, członek sądu procesowego winien złożyć sprawozdanie na podstawie oświadczeń świadka.

§ 389. Jeżeli odmowa nastąpiła przed sędzią wyznaczonym lub wezwanym, należy oświadczenia świadka, o ile ich nie podano pisemnie lub do protokołu sekretarza sądowego, zapisać do protokołu wraz z oświadczeniami stron.

Do ustnej rozprawy wzywa sąd procesowy z urzędu strony i świadka.

Członek sądu procesowego winien złożyć sprawozdanie na podstawie oświadczeń, złożonych przez świadka i strony. Po przedstawieniu rzeczy przez sprawozdawcę mogą zabrać głos świadek i strony celem uzasadnienia swych wniosków; z nowymi faktami lub środkami dowodowymi nie można występować.

Skutki odmówienia zeznań bez prawnej podstawy

§ 390. Jeżeli odmówiono zeznania lub złożenia przysięgi bez podania powodu, albo gdy powód, którym się zasłaniano, zostanie prawomocnie uznany za niewystarczający, należy świadka, bez potrzeby wniosku co do tego, zasądzić na poniesienie kosztów spowodowanych odmową oraz na grzywnę do wysokości trzech tysięcy¹⁾ marek, a w razie niemożności jej ściągnięcia, na karę aresztu do sześciu tygodni.

W razie ponownej odmowy, należy celem zmuszenia do zeznań zarządzić na wniosek karę aresztu, jednak nie dłuższą, niż do chwili ukończenia procesu w instancji. Przepisy o karze aresztu w postępowaniu egzekucyjnym stosują się odpowiednio.

Przeciw tym uchwałom służy zażalenie.

Oznaczenie i wykonanie kary na osobach, należących do czynnej armii lub czynnej marynarki, skutecznie na prośbę sąd wojskowy.

¹⁾ W orygin.: „drei Hundert“; zmiana na zasadzie art. 1 ust. z 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 181); ust. nie obowiązujące w górnośl. cz. Wojew. Śl.

Zaprzysiężenie.

§ 391. O ile ustawa nie zawiera odmiennych postanowień, należy każdego świadka zaprzysiąc.

Strony mogą zrzec się zaprzysiężenia świadka.

§ 392. Zaprzysiężenie następuje po przesłuchaniu. Kilku świadków można równocześnie zaprzysiąc. Osnowa przysięgi zawiera oświadczenie, że świadek powiedział według najlepszej wiedzy czystą prawdę i o niczem nie zamilczał.

§ 393. Bez zaprzysiężenia należy przesłuchać:

1. osoby, które w czasie ich przesłuchania nie ukończyły jeszcze szesnastego roku życia, albo z powodu braku dojrzałości rozumu lub z powodu słabego rozumu nie mają dostatecznego wyobrażenia o istocie i ważności przysięgi;
2. osoby, które według postanowień ustaw karnych nie są zdolne, aby je pod przysięgą jako świadków przesłuchiowano;
3. osoby, uprawnione według przepisów pod l. 1—3 § 383 i pod l. 1, 2 § 384 do odmówienia zeznania, o ile z prawa tego nie skorzystały, jednakowoż osoby wymienione pod l. 1, 2 § 384 tylko wówczas, gdy zostały wskazane wyłącznie co do tych faktów, do których odnosi się ich prawo odmówienia zeznania;
4. osoby mające prawny interes w tem, by jedna ze stron spór wygrała, osoby, które odstąpiły dochodzone w sporze roszczenie, nawet wtedy, gdy nie są zobowiązane do rękojmi.

Sąd procesowy może zarządzić zaprzysiężenie osób, oznaczonych pod obiema ostatnimi liczbami.

Przesłuchanie.

§ 394. Każdego świadka należy przesłuchać z osobna i w nieobecności innych świadków, przesłuchać się mających.

Świadków, których zeznania są sprzeczne, można skonfrontować.

§ 395. Przesłuchanie zaczyna się od tego, że świadkowi zadaje się pytania co do jego imienia, nazwiska, wieku, wyznania, stanu lub zawodu i miejsca zamieszkania. W razie potrzeby należy mu postawić pytania co do takich okoliczności, które odnoszą się do jego wiarygodności w toczącej się sprawie, w szczególności co do jego stosunków do stron.

§ 396. Należy spowodować, aby świadek, podał w jednym związku to, co mu wiadomo o przedmiocie jego przesłuchania.

W razie potrzeby należy zadawać dalsze pytania celem wyjaśnienia i uzupełnienia zeznań, jako też celem zbadania podstawy, na której opiera się wiadomość świadka.

Przewodniczący winien na żądanie pozwolić każdemu członkowi sądu zadawać świadkowi pytania.

§ 397. Strony mają prawo zadawać świadkowi takie pytania, które uważają za pomocne do wyjaśnienia sprawy lub stosunków świadka.

Przewodniczący może dozwolić stronom, zaś ich adwokatom, gdy tego zażądata, winien dozwolić, skierowywać pytania bezpośrednio do świadków.

Wątpliwości co do dopuszczalności jakiego pytania rozstrzyga sąd.

§ 398. Sąd procesowy może według swego przekonania zarządzić powtórne przesłuchanie świadka.

Jeżeli sędzia wyznaczony lub wezwany odmówił przy przesłuchaniu zadania pytania, postawionego przez stronę, sąd procesowy może zarządzić dodatkowe przesłuchanie świadka co do tego pytania.

Przy powtórnym lub dodatkowym przesłuchaniu, może sędzia zezwolić świadkowi, aby zamiast powtórnego zaprzysiężenia zapewnił o prawdziwości swych zeznań przez powołanie się na poprzednio złożoną przysięgę.

§ 399. Stronie wolno rzec się świadka, którego przedstawiła, przeciwnik może jednak żądać przesłuchania świadka, skoro ten się stawił, a jeśli przesłuchanie już się rozpoczęło, by się odbywało dalej.

§ 400. Sędzia, któremu zlecono przeprowadzenie dowodu, ma prawo w razie niestawienia się świadka lub odmowy zeznania wydać ustawą przewidziane zarządzenia, jak również uchylić je po załatwieniu polecenia, o ile to jest wogóle dopuszczalnym, rozstrzygać tymczasowo o dopuszczalności zadanego świadkowi pytania i podejmować powtórne przesłuchanie świadka.

Należytości.

§ 401. Stosownie do ustawy o należytościach każdemu świadkowi służy roszczenie o odszkodowanie za stratę czasu, a, gdy jego stawiennictwo wymagało odbycia podróży, o zwrot kosztów spowodowanych podróżą i pobytem w miejscu przesłuchania.

Tytuł ósmy.

Dowód z biegłych.

§ 402. Przepisy o dowodzie ze świadków mają odpowiednie zastosowanie do dowodu z biegłych, o ile następne paragrafy nie zawierają odmiennych postanowień.

1. Przystąpienie do dowodu.

§ 403. Przystąpienie do dowodu następuje przez wymienienie punktów, co do których ma się wydać opinię.

§ 404. Sąd procesowy dokonuje wyboru biegłych, którzy mają być powołani i określa ich liczbę. Może on ograniczyć się do mianowania jednego biegłego. Może również, zamiast poprzednio mianowanych biegłych zamianować innych.

Jeżeli do pewnych rodzajów opinii są biegli publicznie ustanowieni, powinno się wybrać inne osoby tylko wówczas, jeżeli tego wymagają szczególne okoliczności.

Sąd może wezwać strony do wskazania osób odpowiednich, by je przesłuchano jako biegłych.

Jeżeli strony zgodzą się na pewne osoby, jako biegłych, sąd winien zgodę tę uwzględnić; sąd może jednak wybór stron ograniczyć do pewnej oznaczonej liczby.

2. Przeprowadzenie dowodu.

§ 405. Sąd procesowy może upoważnić sędziego, któremu powierzono przeprowadzenie dowodu, do mianowania biegłych. W tym wypadku winien sędzia korzystać z tych uprawnień, jakie według poprzedniego paragrafu przysługują sądowi.

Wyłączenie.

§ 406. Biegłych można wyłączyć z tych samych powodów, jakie uprawniają do wyłączenia sędziego. Za przyczynę wyłączenia nie może jednak służyć ta okoliczność, że biegły był przesłuchiwany jako świadek.

Podanie o wyłączenie należy wnieść do tego sądu lub sędziego, który zamianował biegłego, przed jego przesłuchaniem, przy wydaniu zaś opinii na piśmie, przed złożeniem opinii. Po tej chwili wyłączenie jest dopuszczalne tylko wówczas, gdy zostanie uwiarogodnione, że przedtem nie można było wystąpić z przyczyną wyłączenia. Podanie o wyłączenie można zeznać przed sekretarzem sądowym do protokołu.

Przyczynę wyłączenia należy uwiarogodnić; nie można strony dopuścić do złożenia zapewnienia zastępującego przysięgę.

Rozstrzygnięcie wydaje wymieniony w ustępie drugim sąd lub sędzia; poprzednia ustna rozprawa zainteresowanych stron nie jest potrzebną.

Przeciw uchwale uznającej wyłączenie za uzasadnione, niema środka prawnego; przeciw uchwale, którą uznano je za nieuzasadnione, służy natychmiastowe zażalenie.

Odmówienie opinii.

§ 407. Kto został mianowany biegłym, winien przyjąć mianowanie, gdy został ustanowiony publicznie do wydania opinii żądanego rodzaju, albo gdy publicznie uprawia, jako zawód, umiejętność, sztukę lub przemysł, których znajomość jest podstawą wydania opinii, albo też gdy do ich uprawiania publicznie został ustanowiony lub upoważniony.

Do wydania opinii obowiązany jest także ten, kto oświadczy przed sądem ku temu gotowość.

§ 408. Te same powody, które uprawniają świadka do odmówienia zeznania, upoważniają biegłego do odmówienia opinii. Sąd może z innych również powodów uwolnić biegłego od obowiązku wydania opinii.

Urzędnika publicznego nie można przesłuchiwać jako biegłego, jeżeli jego władza przełożona oświadczy, że przesłuchanie go wyizdałoby szkodę interesom służbowym.

Kto brał udział w rozstrzygnięciu sądu, tego nie powinno się przesłuchiwać jako biegłego co do kwestyj, które stanowiły przedmiot rozstrzygnięcia.

Skutki niestawienia się lub odmówienia.

§ 409. W razie niestawienia się biegłego do złożenia opinii obowiązanego lub w razie odmówienia przezeń opinii, zasądza go się na zwrot kosztów i na karę pieniężną do wysokości trzech tysięcy¹⁾ marek. W razie powtórnego nieposłuszeństwa, można orzec ponownie grzywnę do wysokości sześciu tysięcy²⁾ marek.

Przeciw tej uchwale przysługuje zażalenie.

Oznaczenie i wykonanie kary na osobie wojskowej należącej do czynnej armii lub czynnej marynarki, uskutecznia na prośbę sąd wojskowy.

¹⁾ W orygin.: „dreihundert Mark“; p. uw. do § 390.

²⁾ W orygin.: „sechshundert“; p. uw. do § 390.

Zaprzysiężenie.

§ 410. Zaprzysiężenie biegłego następuje przed lub po wydaniu opinii. Osnowa przysięgi zawiera oświadczenie, że biegły wyda lub wydał żadaną od niego opinię bezstronnie i według najlepszej wiedzy i sumienia.

Jeżeli biegły został ogólnie zaprzysiężony na wydanie opinii pewnego rodzaju, wystarczy powołanie się na złożoną przysięgę.

§ 411. Jeżeli zarządzono wydanie opinii na piśmie, biegły winien złożyć opinię przez siebie podpisaną w sekretarjacie sądu.

Sąd może zarządzić stawienie się biegłego w celu wyjaśnienia złożonej przezeń na piśmie opinii.

§ 412. Sąd może zarządzić wydanie nowej opinii przez tych samych lub innych biegłych, jeżeli uważa opinię za niedostateczną.

Sąd może zarządzić wydanie opinii przez innego biegłego, jeżeli biegłego po wydaniu opinii skutecznie wyłączono.

Należytości.

§ 413. Stosownie do ustawy o należytościach biegłemu przysługuje roszczenie o odszkodowanie za stratę czasu, zwrot spowodowanych mu kosztów, a oprócz tego o stosowne wynagrodzenie za pracę.

Świadkowie biegli.

§ 414. O ile dla udowodnienia minionych faktów lub stanów, dla których spostrzeżenia potrzebną była szczególna znajomość rzeczy, mają być przesłuchane osoby fachowe, stosują się przepisy o dowodzie ze świadków.

Tytuł dziewiąty.**Dowód z dokumentów.****I. Moc dowodowa dokumentów.****a) co do oświadczeń.**

§ 415. Dokumenty, które w przepisanej formie spisała władza publiczna w zakresie swych urzędowych upoważnień lub osoba, której przysługuje publiczne zaufanie w zakresie zleconych sobie czynności (dokumenty publiczne), stanowią zupełny dowód zdarzenia, stwierdzonego przez władzę lub osobę poświadczającą, jeżeli je sporządzono odnośnie do oświadczenia, złożonego przed władzą lub osobą poświadczającą.

Dopuszczalnym jest dowód, że czynność mylnie została stwierdzoną.

§ 416. O ile dokumenty prywatne są przez wystawców własnoręcznie podpisane lub podznaczone znakiem odręcznym, sądownie lub notarialnie uwierzytelnionym, stanowią zupełny dowód, że zawarte w nich oświadczenia pochodzą od wystawców.

b) co do zarządzeń władz.

§ 417. Wystawione przez władzę publiczną dokumenty, zawierające urzędowe zarządzenie, rozporządzenie lub rozstrzygnięcie, stanowią zupełny dowód co do swej treści.

c) co do faktycznych zdarzeń.

§ 418. Publiczne dokumenty o treści innej, aniżeli określonej w §§ 415, 417, stanowią zupełny dowód co do faktów w nich poświadczonych.

Dopuszczalnym jest dowód co do niezgodności poświadczonych faktów¹⁾.

Jeżeli poświadczenie nie opiera się na własnym spostrzeżeniu władzy lub osoby poświadczającej, przepis ustępu pierwszego stosuje się tylko wówczas, gdy z ustawy²⁾ wynika, iż moc dowodowa świadectwa nie jest zawisłą od własnego spostrzeżenia.

§ 419. Sąd rozstrzyga według swobodnego przekonania, czy i w jakiej mierze przekreślenia, podskrobania, dopiski lub inne zewnętrzne braki uchylają w zupełności lub też zmniejszają moc dowodową dokumentu.

**2. Przystąpienie do dowodu. Przedłożenie.
a) przez dowodzącego.**

§ 420. Przystąpienie do dowodu następuje przez przedłożenie dokumentu.

b) przez przeciwnika.

§ 421. Jeżeli według twierdzenia dowodzącej strony, dokument znajduje się w rękach przeciwnika, przystąpienie do dowodu następuje zapomocą wniosku o polecenie przeciwnikowi przedłożenia dokumentu.

¹⁾ dalszą część: „sofern nicht die Landesgesetze diesen Beweis ausschliessen oder beschränken“, opuszcza się jako bezprzedmiotową.

²⁾ W orygin.: „aus den Landesgesetzen“. (p. 1. i § 16 ust. wprowadzkiej do ust. o post. cyw. także §§ 1, 11, 12 ustaw Rzeszy z 4/5. 70 (Dz. U. Rz. 599), § 15 ustawy o stanie osobowym z 6/2. 75 (Dz. U. Rz. 23). Zanotowanie w rejestrze urodzin i ślubów w myśl § 25 tejże ustawy i ust. 2 § 172 kod. cyw. uznania ojcostwa nieślubnego dziecka, nie ma mocy dowodowej w myśl tego przepisu (Orz. S. Rz. T. 68 str. 63).

§ 422. Przeciwnik obowiązany jest do przedłożenia dokumentu, jeżeli dowodzący według przepisów ustaw cywilnych może żądać wydania lub przedłożenia dokumentu.

§ 423. Przeciwnik jest także obowiązany do przedłożenia tych, w swych rękach się znajdujących dokumentów, na które powołał się w procesach celem przeprowadzenia dowodu, nawet, gdyby to stało się jedynie w piśmie przygotowawczem.

§ 424. Wniosek powinien zawierać:

1. wymienienie dokumentu;
2. wymienienie faktów, które powinny być udowodnione za pomocą dokumentu;
3. możliwe zupełne określenie treści dokumentu;
4. podanie okoliczności, na których opiera się twierdzenie, że dokument znajduje się w posiadaniu przeciwnika;
5. wymienienie podstawy, z której wynika zobowiązanie do przedłożenia dokumentu. Podstawę należy uwiarogodnić.

§ 425. Jeżeli sąd uzna fakt, który powinien być udowodniony za pomocą dokumentu za ważny, a wniosek za uzasadniony, zarządza przedłożenie dokumentu, gdy przeciwnik przyzna, iż dokument znajduje się w jego rękach, albo gdy przeciwnik nie oświadczy się co do wniosku.

§ 426. Jeżeli przeciwnik zaprzecza, by dokument był w jego posiadaniu, winien złożyć przysięgę:

że po starannem zbadaniu nabrał przekonania, że dokument nie znajduje się w jego posiadaniu, że nie zatracił dokumentu w zamiarze odjęcia dowodzącemu możności korzystania z owego dokumentu, że również nie wie, gdzie się dokument znajduje.

Sąd może uchwalić, stosownie do stanu sprawy, odpowiednią zmianę powyższej osnowy przysięgi.

Przepisy §§ 472—474 stosują się odpowiednio do składania przysięgi przez uczestników sporu, ustawowych zastępców i osoby wymienione w ust. 2, 3 § 473.

Jeżeli władza publiczna ma przedłożyć dokumenty, przysięgę składa urzędnik, któremu poruczono przechowywanie dokumentów.

§ 427. Jeżeli przeciwnik nie czyni zadość zarządzeniu co do przedłożenia dokumentu lub złożenia przysięgi, natenczas, gdy dowodzący przedłoży odpis dokumentu, należy ten odpis uważać za prawdziwy. Jeżeli odpisu nie przedłożono, wówczas można uznać

za udowodnione twierdzenie dowodzącego, odnoszące się do istoty i treści dokumentu.

c) przez trzeciego.

§ 428. Jeżeli według twierdzenia dowodzącego, dokument znajduje się w rękach osoby trzeciej, przystąpienie do dowodu następuje zapomocą wniosku o wyznaczenie czasokresu dla dostarczenia dokumentu.

§ 429. Osoba trzecia jest obowiązana przedłożyć dokument na tej samej podstawie, co przeciwnik dowodzącego; można ją zmusić do przedłożenia tylko w drodze skargi.

§ 430. Celem uzasadnienia wniosku, który ma być postawiony zgodnie z § 428, dowodzący winien uczynić zadość wymogom pod l. 1—3, 5 § 424, a prócz tego uwiarogodnić, że dokument znajduje się w rękach osoby trzeciej.

§ 431. Jeżeli fakt, który winien być udowodniony zapomocą dokumentu, jest ważny, a wniosek odpowiada postanowieniom poprzedzających paragrafów, sąd winien wyznaczyć czasokres dla przedłożenia dokumentu na terminie, który ma dowodzący wyjednać.

Przeciwnik może żądać dalszego prowadzenia postępowania przed upływem wyznaczonego czasokresu, gdy skargę przeciw osobie trzeciej już załatwiono lub gdy dowodzący zwleka z wytoczeniem skargi lub z popieraniem procesu albo egzekucji.

d) przez władzę publiczną.

§ 432. Jeżeli według twierdzenia dowodzącego, dokument znajduje się w ręku władzy publicznej lub publicznego urzędnika, przystąpienie do dowodu następuje zapomocą wniosku o wezwanie władzy lub urzędnika o udzielenie dokumentu.

Przepis ten nie ma zastosowania do dokumentów, które strony według przepisów ustawowych mogą dostarczyć bez współdziałania sądu.

Jeżeli władza lub urzędnik wzbraniają się udzielić dokumentu w wypadkach, w których zobowiązanie do przedłożenia dokumentu opiera się na § 422, stosują się postanowienia §§ 428—431.

§ 433. Jeżeli po wydaniu uchwały dowodowej przystępuje się po myśli §§ 428, 432 do dowodu co do faktów spornych w tej uchwale wymienionych, wówczas na wniosek należy odrzucić przystąpienie do dowodu, gdyby przez postępowanie, potrzebne do dostarczenia dokumentów, załatwienie sporu uległo zwłoce, a sąd nabrał przekonania, że strona nie przystąpiła wcześniej do tego

dowodu w zamiarze przewleczenia sporu albo z powodu ciężkiego niedbalstwa.

3. Przeprowadzenie dowodu.

§ 434. Jeżeli przedłożenie dokumentu przy ustnej rozprawie nie może nastąpić z powodu znacznych trudności, lub jeżeli z powodu ważności dokumentu i obawy jego zaginięcia lub uszkodzenia okazuje się niebezpiecznem, sąd procesowy może zarządzić, żeby przedłożenie nastąpiło przed jednym z jego członków lub przed innym sądem.

§ 435. Publiczny dokument można przedłożyć w pierwopisie albo w uwierzytelnionym odpisie, odpowiadającym co do uwierzytelnienia publicznemu dokumentowi; sąd może jednak zarządzić, aby dowodzący przedłożył pierwopis lub podał i uwiarogodnił okoliczności, stojące na przeszkodzie przedłożeniu pierwopisu. Jeżeli to zarządzenie nie odnosi skutku, sąd rozstrzyga według swobodnego przekonania, jaką moc dowodową należy przepisać uwierzytelnionemu odpisowi.

§ 436. Po przedłożeniu dokumentu dowodzący może zrzec się tego środka prawnego tylko za przyzwoleniem przeciwnika.

4. Dowód prawdziwości.

§ 437. Dokumenty, które co do swej formy i treści przedstawiają się jako sporządzone przez władzę publiczną lub osobę, której przysługuje wiara publiczna, mają za sobą domniemanie prawdziwości.

Jeżeli sąd uważa prawdziwość za wątpliwą, może także z urzędu spowodować władzę lub osobę, przez którą dokument ów powinien być sporządzonym, do oświadczenia się co do prawdziwości.

§ 438. Czy dokument przedstawiający się jako sporządzony przez zagraniczną władzę lub przez osobę, której zagranicą przysługuje wiara publiczna, należy bez bliższego dowodu uważać za prawdziwy, ocenić winien sąd wedle okoliczności danego przypadku.

Na dowód prawdziwości takiego dokumentu wystarcza legalizacja przez konsula lub posła Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾.

§ 439. Przeciwnik dowodzącego winien się oświadczyć stosownie do przepisu § 138 co do prawdziwości dokumentu prywatnego.

Jeżeli pod dokumentem podpisane jest nazwisko, należy oświadczyć się co do prawdziwości podpisu.

¹⁾ W orygin.: „des Reichs“.

Jeżeli oświadczenia nie złożono, dokument należy uważać jako uznany, gdy z innych oświadczeń stron nie wynika zamiar zaprzeczenia prawdziwości.

§ 440. Prawdziwość nieuznanego dokumentu prywatnego należy udowodnić.

Jeżeli ustalono prawdziwość podpisu nazwiska, albo jeżeli znajdujący się pod dokumentem znak odręczny jest sądownie lub notarialnie uwierzytelniony, wtedy pismo umieszczone ponad tym podpisem lub znakiem odręcznym ma za sobą domniemanie prawdziwości.

§ 441. Dowód co do prawdziwości lub nieprawdziwości dokumentu można także prowadzić zapomocą porównania pisma.

W tym wypadku dowodzący winien przedłożyć pisma nadające się do porównania lub w myśl postanowienia § 432 żądać ich udzielenia, a w razie potrzeby przystąpić do dowodu prawdziwości tychże.

Jeżeli pisma, nadające się do porównania, znajdują się w rękach przeciwnika, jest on obowiązany do przedłożenia ich na wniosek dowodzącego. Postanowienia §§ 421—426 stosują się odpowiednio. Jeżeli przeciwnik nie czyni zadość zarządzeniu przedłożenia pism, nadających się do porównania, lub złożenia przysięgi w § 426 ustanowionej, uważa się dowód co do prawdziwości za przeprowadzony.

Jeżeli dowodzący uwiarogodni, że pisma nadające się do porównania, których przedłożenie będzie on mógł urzeczywistnić zapomocą skargi, znajdują się w rękach osoby trzeciej, wówczas stosują się odpowiednio przepisy § 431.

§ 442. O wyniku porównania pism sąd winien rozstrzygnąć według swobodnego przekonania, w odpowiednim zaś przypadku po wysłuchaniu biegłych.

§ 443. Dokumenty, których prawdziwość została zaprzeczoną lub których treść powinna ulec zmianie, przechowuje się do załatwienia sporu w sekretarjacie sądu, o ile w interesie porządku publicznego nie będzie koniecznem wydanie ich innej władzy.

§ 444. Jeżeli jedna ze stron ukryje dokument lub uczyni go niezdatnym do użytku w zamiarze uniemożliwienia przeciwnikowi zrobienia zeń użytku, można uznać twierdzenia przeciwnika co do istoty i treści dokumentu za udowodnione.

Tytuł dziesiąty.

Dowód z przysięgi.

1. Dopuszczalność.

§ 445. Wskazanie przysięgi dopuszczalne jest tylko na fakty, polegające na czynnościach przeciwnika, jego poprzedników prawnych lub zastępców, albo na fakty, które były przedmiotem spostrzeżenia tych osób.

§ 446. Niedopuszczalnym jest wskazanie przysięgi na fakty, których przeciwnieństwo sąd uważa za udowodnione.

§ 447. Strona, nie obowiązana do dowodu, nie przejmując obowiązku dowodzenia przez wskazanie przysięgi.

§ 448. Odkazanie przysięgi jest tylko o tyle dopuszczalne, o ileby według postanowień § 445 dopuszczalnym było jej wskazanie.

Nie ma ono miejsca, gdy strona, której przysięgę wskazano, a nie strona przeciwna, miałyby złożyć przysięgę co do jej własnej czynności lub spostrzeżenia.

§ 449. Przysięgę można wskazać lub odkazać tylko stronie, a nie osobie trzeciej. Wskazanie lub odkazanie przysięgi interwenjentowi pobocznemu tylko wówczas jest dopuszczalne, gdy należy go uważać za uczestnika strony głównej w sporze (§ 69).

§ 450. Sąd może zarządzić, że do wskazania i odkazania przysięgi nie będą stosowane ograniczenia zawarte w §§ 445, 448, 449, jeżeli strony są zgodne co do przysięgi złożyć się mającej i jeśli przysięga dotyczy faktów.

2. Zgłoszenie dowodu.

§ 451. Zgłoszenie dowodu następuje przez oświadczenie, że przeciwnikowi wskazuje się przysięgę na fakt, ściśle określić się mający.

Oświadczenie się na przysięgę.

§ 452. Strona, której przysięgę wskazano, winna się oświadczyć, czy przysięgę przyjmuje, czy odkazuje, nawet gdy wnosi zarzuty co do wskazania przysięgi.

Jeżeli strona nie składa oświadczenia lub odkazuje przysięgę wtedy, gdy odkazanie jest niedopuszczalne, nie przyjmując jej warunkowo, uważa się, że przysięgi odmówiła.

§ 453. Wskazanie, przyjęcie lub odkazanie przysięgi nie wyklucza wystąpienia przez jedną lub drugą stronę z innymi środkami dowodowymi.

Jeżeli wystąpiono z innemi środkami dowodowemi, uważa się przysięgę za wskazaną tylko na wypadek, gdyby zgłoszenie dowodu zapomocą innych środków było bezskuteczne.

§ 454. Jeżeli wystąpiono z innemi środkami dowodowemi, strona, której wskazano przysięgę, nie jest obowiązana wcześniej się oświadczać co do wskazania przysięgi, zanim po przeprowadzeniu lub jakim innem załatwieniu środków dowodowych nie zostanie powtórzonem wskazanie przysięgi.

Jeżeli przeprowadzono inne środki dowodowe, można odwołać poprzednio złożone oświadczenie.

§ 455. Jeżeli zaniechano złożenia oświadczenia co do wskazanej przysięgi, natenczas można tylko wtedy uważać, iż odmówiono przysięgi, gdy sąd wezwał stronę o złożenie oświadczenia co do przysięgi.

§ 456. Odkazaną przysięgę uważa się za przyjętą przez dowodzącego, nawet bez wyraźnego oświadczenia co do jej przyjęcia.

Odwołanie oświadczenia.

§ 457. Oprócz wypadku ust. 2 § 454 można odwołać odkazanie przysięgi, jeżeli obowiązany do przysięgi zostanie prawomocnie skazany za świadome naruszenie obowiązku przysięgi, albo jeżeli będzie uwiarogodnione, iż przeciwnik powziął wiadomość o takim skazaniu dopiero po odkazaniu przysięgi.

§ 458. Oprócz wypadków ust. 2 § 454 i § 457, przyjęcia albo odkazania przysięgi nie można odwołać.

Osnowa przysięgi.

§ 459. Przysięga na fakt, polegający na czynności obowiązującego do złożenia przysięgi lub będący przedmiotem jego spostrzeżenia, składa się na to:

że fakt ten jest prawdziwy lub nieprawdziwy.

Jeżeli o takim fakcie twierdzi przeciwnik obowiązującego do złożenia przysięgi, a od tego ostatniego według okoliczności danego wypadku nie można wymagać, aby zaprzysięgł jego prawdziwość lub nieprawdziwość, sąd może na wniosek zarządzić złożenie przysięgi na to:

że zobowiązany do złożenia przysięgi po troskliwym zbadaniu i dowiadrywaniu się nabrał przekonania, że fakt jest prawdziwy lub nieprawdziwy.

Co do innych faktów składa się przysięgę na to:

że zobowiązany do złożenia przysięgi po troskliwym zbadaniu i dowiadrywaniu się nabrał lub też nie nabrał przekonania, że fakt jest prawdziwy.

Przeprowadzenie dowodu.

§ 460. Złożenie przysięgi należy orzec warunkowym wyrokiem końcowym.

Złożenie przysięgi nastąpi dopiero po uprawomocnieniu się wyroku.

§ 461. Jeżeli strony są zgodne co do znaczenia i osnowy przysięgi lub jeśli przysięga służy do załatwienia sporu pośredniego, można zarządzić złożenie przysięgi uchwałą dowodową.

Jeżeli rozstrzygnięcie co do poszczególnych samoistnych środków zaczepnych i obronnych zależy od złożenia przysięgi, można zarządzić złożenie przysięgi uchwałą dowodową albo orzec je warunkowym wyrokiem pośrednim. W ostatnim wypadku złożenie przysięgi następuje tylko wówczas, gdy warunkowym wyrokiem końcowym prawomocnie orzeczono, iż końcowe rozstrzygnięcie sporu będzie jeszcze od niej zależało.

§ 462. W wyroku warunkowym należy tak dokładnie, jak tylko na to pozwala stan sprawy, ustalić osnowę przysięgi i skutki tak złożenia, jak i niezłożenia przysięgi.

O tych skutkach orzeka wyrok końcowy.

§ 463. Złożenie przysięgi stanowi zupełny dowód co do faktu zaprzysiężonego.

Dowód przeciwny jest dopuszczalny tylko z takich samych powodów, z jakich można zaskarżyć prawomocny wyrok z powodu naruszenia obowiązku przysięgi.

§ 464. Zwolnienie od przysięgi przez przeciwnika ma taki sam skutek, jak jej złożenie.

Odmowa złożenia przysięgi ma ten skutek, że rzecz przeciwną faktowi, który miał być zaprzysiężony, uważa się za zupełnie udowodnioną.

§ 465. Jeżeli obowiązany do złożenia przysięgi nie stawia się na terminie, wyznaczonym do jej złożenia, należy na wniosek uważać, iż przysięgi odmawia, i przystąpić do rozprawy w sprawie głównej.

§ 466. Obowiązany do przysięgi może usunąć skutek zaniedbania terminu, wyznaczonego do złożenia przysięgi, w ten sposób,

ż ż dodatkowo zażąda w sądzie odebrania odeń przysięgi. Wniosek ten jest dopuszczalny tylko w przeciągu tygodniowego czasokresu koniecznego po terminie; można go podać do protokołu sekretarza sądowego.

§ 467. Jeżeli skutkiem zaniedbania terminu uważa się, iż przysięgi odmówiono, natenczas, gdy na podstawie rozprawy w sprawie głównej wydaje się wyrok lub uchwałę dowodową, należy owo rozstrzygnięcie ogłosić na osobnym terminie, wyznaczonym po upływie tygodnia; gdyby żądanie odebrania przysięgi nastąpiło w należyтым czasie, termin ten jest przeznaczony do złożenia przysięgi i do dalszej rozprawy ustnej. Jeżeli rozprawa nie zakończyła się wydaniem wyroku lub uchwały dowodowej, natenczas, gdy żądanie odebrania przysięgi nastąpiło w należyтым czasie, najbliższy termin przeznaczony jest także do ustnej rozprawy i do złożenia przysięgi.

Jeżeli odebranie przysięgi poruczono jednemu z członków sądu procesowego lub innemu sądowi, natenczas w razie, gdyby obowiązany do przysięgi nie stawił się na terminie, ale w ciągu czasokresu koniecznego zażądał jednak odebrania przysięgi, należy wyznaczyć w tym celu nowy termin.

§ 468. Jeżeli obowiązany do złożenia przysięgi nie stawia się też na tym drugim terminie, przeznaczonym do złożenia przysięgi, wtedy ponowny wniosek o odebranie przysięgi nie jest dopuszczalny.

§ 469. Obowiązany do złożenia przysięgi, który cofa swe pierwotne twierdzenie lub przyznaje fakty, którym przedtem zaprzeczył, może zaofiarować złożenie bardziej ograniczonej przysięgi nawet wówczas, gdy przysięgę już nakazano wyrokiem warunkowym. Można także sprostować okoliczności małej wagi, przyjęte w osnowie przysięgi.

§ 470. Jeżeli wyrok warunkowy nakłada przysięgę, można także po uprawomocnieniu się wyroku odwołać wskazanie lub odkazanie przysięgi, gdy obowiązany do złożenia przysięgi został prawomocnie skazany za świadome naruszenie obowiązku przysięgi, albo gdy uwiarogodniono, iż przeciwnik powziął wiadomość o takim skazaniu dopiero po wskazaniu lub odkazaniu przysięgi.

§ 471. Jeżeli obowiązany do złożenia przysięgi umrze, jeżeli stanie się niezdolnym do złożenia przysięgi lub przestanie być ustawowym zastępcą, obie strony mogą wykonywać odnośnie do pro-

wadzenia dowodu wszelkie prawa, jakie im przysługiwały przed wskazaniem przysięgi.

To samo stosuje się, gdy wskazanie lub odkazanie przysięgi zostanie odwołane skutkiem skazania obowiązane do przysięgi za świadome naruszenie obowiązku przysięgi.

Jeżeli przysięgę nałożono wyrokiem warunkowym, w razie uchylenia wyroku wydaje się inne orzeczenie.

§ 472. Przysięga na fakt, który ma wpływ na stosunek prawny, mający być jednolicie ustalony względem wszystkich uczestników sporu, musi być wskazaną lub odkazaną wszystkim uczestnikom sporu, o ile względem poszczególnych uczestników wskazanie lub odkazanie przysięgi nie jest dopuszczalne. W każdym wypadku dla wskazania lub odkazania przysięgi potrzebne jest zgodne oświadczenie wszystkich uczestników sporu. Co do przyjęcia przysięgi mają się oświadczyć tylko ci uczestnicy sporu, którym wskazano przysięgę.

Jeżeli z pomiędzy wszystkich lub z pomiędzy kilku uczestników sporu, którzy mieli złożyć przysięgę, jeden lub kilku odmówi złożenia przysięgi, lub jeżeli przysięgi, mającej się złożyć przez część uczestników sporu odmówią wszyscy do przysięgi obowiązani lub jeżeli należy uważać, iż odmówili oni złożenia przysięgi, wówczas sąd rozstrzyga według swobodnego przekonania, czy należy uważać za prawdziwe twierdzenie, do którego udowodnienia przystąpiono przez wskazanie przysięgi. Jeżeli kilku uczestników sporu oświadczy, że nie złoży przysięgi, nie należy odnośnie do reszty uczestników sporu zażądać złożenia przysięgi ani też przysięgi od nich odbierać, o ile sąd uzna ją za niemającą wielkiego znaczenia.

§ 473. Jeżeli strona nie ma zdolności procesowej, wskazanie lub odkazanie przysięgi jest dopuszczalne tylko jej ustawowemu zastępcy i tylko o tyle, o ileby zastąpiona strona, gdyby proces osobiście prowadziła, lub zastępca, gdyby on sam był stroną, musieli na nią się zgodzić.

Małoletnim, którzy ukończyli szesnasty rok życia, jako też pełnoletnim, pozbawionym własnej woli z powodu niedołężności umysłowej, marnotrawstwa lub nałogu pijaństwa, można wskazać lub odkazać przysięgę na fakty, które polegały na ich czynnościach, lub były przedmiotem ich spostrzeżenia, o ile to sąd na wniosek przeciwnika uzna za dopuszczalne stosownie do okoliczności poszczególnego przypadku. To samo stosuje się do strony mającej, zdolność procesową, lecz zastąpionej w sporze przez kuratora.

Do pełnoletnich, pozostających pod tymczasową opieką, stosują się co do wskazania lub odkazania przysięgi przepisy, obowiązujące według ustępu 1, 2 przy pozbawieniu własnej woli.

§ 474. Jeżeli jest kilku ustawowych zastępców, stosują się odpowiednio przepisy § 472. Jeżeli przysięga dotyczy własnych czynności lub spostrzeżeń tylko niektórych lub jednego z zastępców, reszta nie będzie jej składała.

4. Przysięga nakazana przez sąd.

§ 475. Jeżeli wynik rozpraw i przeprowadzonego dowodu nie wystarcza do uzasadnienia przekonania sądu o prawdziwości lub nieprawdziwości wykazać się mających faktów, sąd może nakazać przysięgę na sporny fakt jednej lub drugiej stronie.

§ 476. Można nakazać przysięgę sądownie wszystkim uczestnikom sporu lub ustawowym zastępcom, można ją nakazać niektórym lub jednemu z nich.

§ 477. Postanowienia §§ 457—471, 473 stosują się odpowiednio do przysięgi nakazanej przez sąd.

Jeżeli obowiązany do złożenia przysięgi został prawomocnie skazany za świadome naruszenie obowiązku przysięgi, wniosek przeciwnika o cofnięcie nakazanej przez sąd przysięgi jest usprawiedliwiony, choćby przeciwnik wiedział o tem skazaniu już przed nakazaniem przysięgi.

Przysięgę przez sąd nakazaną orzeka się wyrokiem warunkowym.

T y t u ł j e d e n a s t y .

Postępowanie przy odbieraniu przysięgi.

§ 478. Obowiązany do złożenia przysięgi musi składać przysięgę osobiście.

§ 479. Sąd procesowy może zarządzić, aby przysięgę złożono przed jednym z jego członków lub przed innym sądem, jeżeli zobowiązany do złożenia przysięgi ma przeszkodę w stawieniu się do sądu procesowego lub przebywa w znacznej odległości od siedziby tegoż sądu¹⁾.

§ 480. Przed złożeniem przysięgi sędzia winien pouczyć w odpowiedni sposób o jej znaczeniu obowiązowanego do przysięgi.

¹⁾ Dalszy ustęp w orygin.: „Die Eidesleistung der Landesherren ist..... itd. — opuszcza się jako bezprzedmiotowy.

§ 481. Przysięgę składa się w ten sposób, że sędzia wypowiada najpierw osnowę przysięgi wraz z rotą wstępną:

„Przysięga Pan (Pani) Bogu Wszechmogącemu i Wszechwiedzącemu“;

poczem obowiązany do przysięgi mówi słowa (rota przysięgi):

„Przysięgam na to, tak mi Boże dopomóż“.

Przysięgający powinien przy składaniu przysięgi podnieść prawą rękę.

Jeżeli kilka osób powinno równocześnie składać przysięgę, każdy z pomiędzy obowiązanych do przysięgi wypowiada zosobną rotę przysięgi¹⁾.

§ 482²⁾.

§ 483. Niemi, którzy umieją pisać, składają przysięgę zapomocą przepisaną i podpisania osnowy przysięgi, zawierającej rotę przysięgi.

Niemi, którzy pisać nie umieją, składają przysięgę za pośrednictwem tłumacza zapomocą znaków.

§ 484. Za równoznaczne ze złożeniem przysięgi poczytuje się, gdy członek stowarzyszenia religijnego, któremu ustawa zezwala na używanie pewnych formuł w postaci uroczystego zapewnienia zastępującego przysięgę, złoży oświadczenie z taką właśnie formułą tego stowarzyszenia religijnego.

T y t u ł d w u n a s t y .

Zabezpieczenie dowodu.

§ 485. Jeżeli zachodzi obawa utraty środka dowodowego lub utrudnienia korzystania z niego, może nastąpić w celu zabezpieczenia dowodu podjęcie oględzin lub przesłuchanie świadków i biegłych.

§ 486. Podanie należy wnieść do tego sądu, w którym spór wytoczono; można je oświadczyć protokółarnie przed sekretarzem sądowym.

W przypadkach nagłego niebezpieczeństwa podanie można wnieść także do sądu powiatowego, w którego okręgu znajdują się osoby, przesłuchać się mające, lub przedmiot, co do którego mają być podjęte oględziny.

¹⁾ p. art. 177 ust. o ustroju Rzeszy niem. z 11. 8. 1919 (Dz. U. Rz. str. 1383).

²⁾ w orygin.: „Die Landesherren und die Mitglieder der landesherrlichen Familien itp.“ opuszcza się jako bezprzedmiotowy.

Podanie należy wnieść do oznaczonego wyżej sądu powiatowego, gdy spór jeszcze nie został wytoczony.

§ 487. Podanie musi zawierać:

1. wymienienie przeciwnika;
2. wymienienie faktów, co do których ma nastąpić przeprowadzenie dowodu;
3. wymienienie środków dowodowych z wyszczególnieniem mających się przesłuchać świadków i biegłych;
4. przedstawienie powodu, usprawiedliwiającego obawę utraty środka dowodowego lub utrudnienia korzystania z niego. Powód ten trzeba uwiarogodnić.

§ 488. Mimo, że nie zachodzą warunki § 485, można żądać przeprowadzenia dowodu, jeżeli należy ustalić wady rzeczy lub dzieła, z których wynika prawo względem przeciwnika, albo jeżeli należy ustalić stan mienia, którego udowodnienie jest obowiązkiem komisjonera, spedytora, posiadacza składu lub przewoźnika.

Jżeli nabywca rzeczy doniósł zbywającemu o wadzie lub jeżeli odmówił przyjęcia rzeczy z powodu wadliwości, wówczas także zbywający żądać może w myśl ust. 1 przeprowadzenia dowodu. W taki sam sposób ma prawo postawić wniosek wykonania dzieła, jeżeli zamawiający doniósł mu o wadzie lub odmówił przyjęcia dzieła z powodu wadliwości.

§ 489. Jeżeli przeciwnik zezwała, można zarządzić żądane przeprowadzenie dowodu nawet wtedy, gdy niema warunków § 485.

§ 490. Rozstrzygnięcie podania może nastąpić bez poprzedniej ustnej rozprawy.

W uchwale, uwzględniającej podanie, należy określić fakty, co do których ma być przeprowadzony dowód, oraz środki dowodowe, przy wymienieniu mających się przesłuchać świadków i biegłych. Uchwała ta nie ulega zaskarżeniu.

§ 491. Dowodzący jest obowiązany, o ile okoliczności danego wypadku na to pozwalają, wezwać przeciwnika na termin wyznaczony do przeprowadzenia dowodu, przy doręczeniu uchwały i odpisu prośby, tak wcześnie, by ten mógł na terminie bronić swych praw.

Niezachowanie powyższego przepisu nie stanowi przeszkody do przeprowadzenia dowodu.

§ 492. Przeprowadzenie dowodu odbywa się według przepisów, obowiązujących wogóle co do przeprowadzenia odnośnego środka dowodowego.

Protokół o przeprowadzeniu dowodu należy przechować w sądzie, który przeprowadzenie dowodu zarządził.

§ 493. Każda strona ma prawo korzystać w procesie z praw dowodowych.

Jeżeli przeciwnik nie stawil się na terminie, na którym nastąpiło przeprowadzenie dowodu, dowodzący może tylko wtedy korzystać z czynności dowodowych, gdy przeciwnika na termin we właściwym czasie wezwano, lub gdy dowodzący uwiarogodni, że bez jego winy wezwania nie uskutecznilo albo że nie dokonano go na czas.

§ 494. Jeżeli dowodzący nie wymieni przeciwnika, podanie tylko wtedy będzie dopuszczalne, gdy dowodzący uwiarogodni, że bez winy ze swej strony nie jest w stanie wymienić przeciwnika.

Jeżeli podanie uwzględniono, sąd może ustanowić zastępcę niewiadomego przeciwnika, celem obrony jego praw przy przeprowadzeniu dowodu.

ROZDZIAŁ DRUGI.

POSTĘPOWANIE PRZED SĄDAMI POWIATOWEMI.

§ 495. W postępowaniu przed sądami powiatowymi stosują się przepisy o postępowaniu przed sądami okręgowymi, o ile nie odmiennego nie wynika z ogólnych postanowień księgi pierwszej, z następnych szczególnych przepisów i z ustroju sądów powiatowych.

§ 496. Doręczenia uskutecznią się z urzędu, bez ujemy dla przepisu ust. 1 § 317.

Skargę, jako też inne wnioski i oświadczenia strony, które powinny być doręczone, należy wnieść do sądu na piśmie lub podać ustnie do protokołu sekretarza sądowego. Strona powinna do pism wniesionych do sądu dołączyć potrzebną dla doręczenia ilość odpisów.

Jeżeli przez doręczenie ma być zachowany czasokres lub przewidziane przedawnienie, skutek ten osiąga się już z chwilą wniesienia lub podania wniosku albo oświadczenia, o ile zaraz potem następuje doręczenie.

Jeśli stronę zastępuje adwokat, dla stwierdzenia dowodu doręczenia wystarczy pisemne potwierdzenie odbioru, zaopatrzone w datę i podpis adwokata.

Na zarządzenie sądu można pisma zawierające wnioski i oświadczenia udzielać bez szczególnej formy.

O ile strona nie zgłosi odmiennego żądania, wypis wyroku skutecznia się z opuszczeniem stanu faktycznego i powodów rozstrzygnięcia. Doręczenie takiego wypisu ma te same skutki, jak doręczenie całkowitego wyroku.

§ 497. Niedopuszczalne są wezwania przez same strony. Terminy wyznacza się z urzędu. Po wyznaczeniu terminu sekretarz sądowy winien zarządzić wezwanie stron.

Wezwanie strony nie jest potrzebne, gdy się ją uwiadomi o terminie przy wręczeniu lub podaniu skargi albo wniosku, na skutek którego wyznacza się termin. Odnosne uwiadomienie należy uwidocznić w aktach.

§ 498. Wraz z wezwaniem należy doręczyć pozwanemu skargę lub protokół zawierający skargę.

Bez ujemy dla postanowień ust. 3 § 496 skargę uważa się za wytoczoną dopiero z chwilą doręczenia jej pozwanemu.

§ 499. Czasokres do wdania się w spór wynosi najmniej trzy dni, gdy doręczenie dokonywa się w miejscu, które jest siedzibą sądu procesowego, albo gdy leży w okręgu sądu procesowego, albo gdy część tego miejsca należy do okręgu sądu procesowego; najmniej jednak tydzień, gdy doręczenie dokonywa się w kraju; w sprawach rynkowych i targowych najmniej 24 godzin.

Jeżeli doręczenie należy dokonać zagranicą, sąd winien przy wyznaczeniu terminu oznaczyć czasokres do wdania się w spór.

§ 500. W zwykłych dniach sądowych strony mogą bez wyznaczenia terminu stawić się w sądzie do rozprawy w sporze.

W tym wypadku wytoczenie skargi następuje zapomocą ustnego przedstawienia sprawy. Jeżeli sprawa pozostaje sporną, należy skargę wnieść do protokołu.

§ 501¹⁾.

§ 502. W ustnej rozprawie sąd przy współudziale stron winien wyjaśnić stosunek faktyczny i sporny oraz dążyć do tego, by strony w zupełności na wszystkie ważne fakty się oświadczyły i postawiły wnioski rzeczowe.

Można powoływać się na pisma, o ile żadna ze stron nie sprzeciwia się temu, a sąd uzna to za właściwe.

¹⁾ został uchylony w b. dzielnicy pruskiej art. 2 l. 2 rozporządzenia z 23 czerwca 1920 r. poz. 304 (Dz. Urz. str. 689), por. uwagę przy § 135a, gdzie § 501 w całości się znajduje.

§ 503. Jeżeli obie strony się nie stawiają na terminie do ustnej rozprawy, postępowanie będzie spoczywało, dopóki nie będzie zgłoszone żądanie wyznaczenia nowego terminu do rozprawy.

§ 504. Przepis, że ekscepcje wstrzymujące spór należy zgłosić równocześnie i przed rozprawą w sprawie głównej, stosuje się tylko o tyle, że ekscepcję niewłaściwości sądu i ekscepcję, iż rozstrzygnięcie sporu należy do sędziego polubownego, trzeba podnieść przed wdaniem się w spór w sprawie głównej.

Jeżeli sąd powiatowy jest ze względu na przedmiot sporu niewłaściwym, winien przed przystąpieniem pozwanego do rozprawy w sprawie głównej zwrócić jego uwagę na tę niewłaściwość.

Nie wolno odmawiać przystąpienia do rozprawy głównej z powodu ekscepcyj, wstrzymujących spór; sąd może jednak zarządzić osobną rozprawę co do tych ekscepcyj.

§ 505. Jeżeli na podstawie przepisów o miejscowej i przedmiotowej właściwości sądów ma być orzeczona niewłaściwość sądu, winien sąd, przed którym spór wytoczono, wydać na wniosek powoda uchwałę o swej niewłaściwości i o ile właściwy sąd można oznaczyć, przekazać spór właściwemu sądowi. Jeżeli jest kilka sądów właściwych, spór przekazuje się sądowi wybranemu przez powoda.

Uchwała nie ulega zaskarżeniu; z chwilą ogłoszenia uchwały uważa się spór za toczący się w sądzie w uchwale oznaczonym. Uchwała jest dla tego sądu obowiązująca.

Koszty narosłe w postępowaniu przed sądem, przed którym spór wytoczono, uważa się za część kosztów, które narosną w sądzie wymienionym w uchwale. Nadwyżkę kosztów należy nałożyć na powoda nawet wówczas, gdy wygra sprawę główną.

§ 506. Jeżeli wskutek skargi wzajemnej lub rozszerzenia żądania skargi (l. 2, 3 § 268) wytoczono roszczenie, należące do właściwości sądów okręgowych, albo jeżeli po myśli § 280 żądano ustalenia stosunku prawnego, dla którego są właściwymi sądy okręgowe, wówczas winien sąd powiatowy, o ile jedna ze stron przed dalszą rozprawą w sprawie głównej tego zażąda, wydać uchwałę o swej niewłaściwości i przekazać spór sądowi okręgowemu.

Przepisy ust. 2, zd. 1 ust. 3 § 505 stosuje się odpowiednio.

§ 507. Przepisów § 297 i §§ 348—354 nie stosuje się.

¹⁾ p. § 27 ust. o ulżeniu sądom.

§ 508. Sekretarz sądowy winien zarządzić doręczenie wyroku zaocznego, o ile strona, która wyrok uzyskała, nie oświadczy, iż chce sama zlecić komornikowi doręczenie wyroku.

Czasokres, wskazany w ust. 1 § 339, wynosi jeden tydzień.

Przekazanie sporu wedle §§ 505, 506 innemu sądowi dopuszczalne jest tylko wówczas, gdy sąd powiatowy uzna sprzeciw za uzasadniony. Rozstrzygnięcie sądu powiatowego, dopuszczające sprzeciw, jest obowiązujące dla sądu, któremu spór przekazano.

§ 509. Jeżeli sąd uchwali podjęcie dowodu, przeprowadzenie dowodu, o ile to się da wykonać, powinno zaraz nastąpić, w szczególności powinno się natychmiast przesłuchać świadków i biegłych, jeżeli są na miejscu lub jeśli ich bezzwłoczne stawienie się jest możliwem.

§ 509a¹⁾. W cywilnych sprawach spornych sędzia powiatowy może wykonanie uchwały dowodowej polecić sędziemu pokoju, któremu poruczono orzecznictwo w sprawach cywilnych, jako sędziemu wyznaczonemu.

Stosuje się przepis § 22a ustęp 3 niemieckiej ustawy o ustroju sądownictwa.

§ 510. Niezłożenie oświadczenia może być powodem uważania dokumentu za uznany tylko wówczas, gdy sąd wezwał stronę do oświadczenia się co do prawdziwości dokumentu.

§ 510a. Wnioski tudzież oświadczenia co do przyjęcia lub odwołania wskazanej przysięgi należy ustalić w protokole posiedzenia; zamiast ustalenia wystarczy powołanie się na treść pisma przygotowawczego.

Inne oświadczenia strony, w szczególności przyznania, należy ustalić w protokole o tyle, o ile sąd przy zamknięciu ustnej rozprawy uzna to ustalenie za wskazane.

§ 510b. W razie zasądzenia na wykonanie czynności, można na wniosek powoda zasądzić równocześnie pozwanego na zapłatę odszkodowania na wypadek niewykonania czynności w ciągu mającego się oznaczyć czasokresu; wysokość odszkodowania winien sąd oznaczyć według swobodnego przekonania.

§ 510c. Kto zamierza wytoczyć skargę, może w tym sądzie powiatowym, w którym pozwany ma swoją podsiadłość ogólną,

¹⁾ Przepis tego paragrafu odpowiada l. 3. artykułu 2 rozporządzenia z d. 23 czerwca 1920 r. poz. 304 (Dz. Urz. str. 689). Rozporządzenie to nie obowiązuje w Górnośl. cz. Wojew. Śl.

wymienić swe roszczenie i zażądać wyznaczenia terminu w celu próby pojednania.

Jeżeli obie strony się stawia i zostanie zawartą ugoda, należy ugodę ustalić w protokóle. Jeżeli ugoda nie dojdzie do skutku, należy na wniosek obu stron przystąpić zaraz do rozprawy w sporze; wytoczenie skargi następuje w tym wypadku zapomocą ustnego przedstawienia. Jeżeli sprawa pozostaje sporną, należy skargę wnieść do protokółu.

Jeżeli przeciwnik nie stawia się, albo próba ugody do skutku nie przyjdzie, narosłe wskutek tego koszty uważa się za część kosztów sporu.

KSIEGA TRZECIA.

Środki prawne.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

ODWOŁANIE.

1. Dopuszczalność.

§ 511. Przeciw wyrokowi końcowym wydanym w pierwszej instancji służy odwołanie.

¹⁾

§ 512. Ocenie sądu odwoławczego podlegają również te orzeczenia, które poprzedziły wyrok końcowy, chyba że według przepisów niniejszej ustawy nie podlegają zaskarżeniu, lub też mogą być zaskarżone w drodze zażalenia.

§ 513. Wyroku zaocznego nie może zaskarżyć zapomocą odwołania ta strona, przeciw której go wydano.

Wyrok zaoczny, przeciw któremu sprzeciw sam przez się nie jest dopuszczalny, podlega zaskarżeniu w drodze odwołania o tyle, o ile odwołanie opiera się na tem, że nie zaszedł przypadek zaniebdania.

§ 514. Skuteczność złożonego po wydaniu wyroku oświadczenia o zrzeczeniu się prawa odwołania nie jest zawisłą od tego, że przeciwnik zrzeczenie się przyjął.

§ 515+. Cofnięcie odwołania bez zezwolenia przeciwnika jest dopuszczalne tylko przed rozpoczęciem się ustnej rozprawy.

¹⁾ P. § 20 ust. o ulżeniu sądom.

* P. uw. do § 119.

Cofnięcie, jeśli go nie zgłoszono przy ustnej rozprawie, uskutecznia się przez doręczenie pisma.

Następstwem cofnięcia jest utrata środka prawnego i obowiązku poniesienia kosztów powstałych z powodu tego środka prawnego. Na wniosek przeciwnika należy o tych skutkach orzec wyrokiem.

2. Wniesienie

§ 516*. Czasokres do wniesienia odwołania wynosi jeden miesiąc, a w sprawach o zabezpieczenie (areszt) lub o tymczasowe zarządzenie — dwa tygodnie. Czasokres ten jest czasokresem koniecznym i biegnie od doręczenia wyroku.

Wniesienie przed doręzeniem wyroku nie ma skutków.

§ 517. Jeżeli w ciągu czasokresu przeznaczanego do wniesienia odwołania, uzupełniono wyrok po myśli § 321 dodatkowym orzeczeniem, bieg czasokresu dla odwołania również przeciw wyrokowi pierwszej wydanemu zaczyna się na nowo od doręczenia dodatkowego orzeczenia. Jeżeli ta sama strona zakłada odwołanie przeciw obu wyrokom, należy oba te odwołania z sobą połączyć.

§ 518*. Odwołanie zakłada się do sądu odwoławczego przez wniesienie pisma odwoławczego w sądzie procesowym, którego wyrok jest przedmiotem odwołania.

Pismo odwoławcze musi zawierać:

1. oznaczenie wyroku, przeciw któremu odwołanie jest skierowane;
2. o ile wyroku nie doręczono z urzędu — dokument stwierdzający doręczenie wyroku, a w razie braku dokumentu — wskazanie środków dowodowych, dotyczących doręczenia;
3. oświadczenie, że przeciw temu wyrokowi zakłada się odwołanie.

Ogólne postanowienia o pismach przygotowawczych mają zastosowanie do pisma odwoławczego.

§ 519*. Apelant musi odwołanie uzasadnić bądź to w piśmie odwoławczem, bądź też w osobnem piśmie wniesionem wprost do sądu odwoławczego. Czasokres do uzasadnienia odwołania wynosi jeden miesiąc, a w sprawach o zabezpieczenie lub o tymczasowe zarządzenie — dwa tygodnie i rozpoczyna się z upływem czasokresu do założenia odwołania. Czasokres do uzasadnienia odwołania może być na wniosek przez przewodniczącego przedłużony. Umawianie się stron o przedłużenie tego czasokresu nie jest dozwolone.

Uzasadnienie odwołania musi zawierać:

1. oświadczenie, w jakiej rozciągłości wyrok się zaskarża¹⁾ i jakich zmian w nim się żąda (wnioski odwoławcze);
2. podanie powodów odwołania.

Do pisma tego ma odpowiednie zastosowanie ustęp trzeci § 518. Po upływie czasokresu do uzasadnienia odwołania wnoszenia dalszych wniosków odwoławczych i uzasadnienie tychże są dopuszczalne.

§ 519a*. Do pisma odwoławczego, uzasadnienia odwołania i do każdego pisma przygotowawczego powinna być dołączona potrzebna ilość uwierzytelnionych odpisów.

§ 519b*. Jeżeli pisma odwoławczego nie doręcza się adwokatowi, należy oznajmić przeciwnikowi apelanta, że winien dla postępowania odwoławczego ustanowić w charakterze pełnomocnika adwokata, dopuszczonego do wykonywania zawodu adwokackiego w sądach b. dzielnicy pruskiej²⁾.

§ 519c*. Przeciwnik apelanta powinien w czasokresie jednego miesiąca, a w sprawach o zabezpieczenie lub o tymczasowe zarządzenie w czasokresie dwóch tygodni, licząc od doręczenia mu uzasadnienia odwołania, wnieść pismo przygotowawcze z odpowiedzią na odwołanie.

§ 519d*. Przewodniczący winien już przed rozprawą spełnić obowiązki włożone nań w pierwszym i drugim ustępie § 139 i w tym celu albo określi stronie odpowiedni czasokres do wniesienia pisma przygotowawczego, albo wyznaczy termin w sądzie i zawiadzi nań zastępców stron, ewentualnie także strony, do osobistego stawienia się. Przesłuchanie odbędzie się przed przewodniczącym lub przed członkiem senatu, względnie izby, któremu przewodniczący czynność tę poruczy.

W postępowaniu przed przewodniczącym lub sędzią, przez niego delegowanym, mają odpowiednie zastosowanie przepisy o postępowaniu przed sędzią wyznaczonym.

§ 519e*. Za zgodą stron może sąd odwoławczy na posiedzeniu niejawnem powziąć uchwałę dowodową. Ma ona dla oznaczenia wysokości kosztów sądowych i należności adwokackich takie same znaczenie, jak powzięta przy ustnej rozprawie.

¹⁾ w orygin. ustawie sejmowej: „wzrusza“.

²⁾ p. uw. do § 78 (co do Górnośl. cz. Woj. śl.).

§ 520*. Po upływie czasokresu wymienionego w § 519c, wyznacza się z urzędu termin do ustnej rozprawy i zawiadamia się o nim strony.

Co do czasokresu, jaki ma oddzielać chwilę uwiadomienia o terminie od ustnej rozprawy, stosują się odpowiednio przepisy § 262.

§ 521. Przeciwnik apelanta może aż do upływu czasokresu do uzasadnienia odwołania przyłączyć się do odwołania nawet wówczas, gdy się zrzekł odwołania, lub upłynął termin do wniesienia onegoż.

Odwołanie przyłączne winno być wniesione do sądu odwoławczego w oddzielnem piśmie, lub razem z pismem wymienionem w § 519c), i musi odpowiadać wymogom § 518 ustępu drugiego l. 1 i 3 oraz ustępu trzeciego, jako też § 519 ustępu drugiego.

Przepis § 519 ustępu czwartego ma odpowiednie zastosowanie.

Przepisy o zaskarżeniu wyroku zaocznego w drodze odwołania mają zastosowanie przy zaskarżeniu takiego wyroku przez przyłączenie się.

§ 522. Przyłączenie się traci swój skutek, gdy odwołanie zostanie cofnięte, lub jako niedopuszczalne odrzucone.

Jeżeli przeciwnik apelanta w ciągu czasokresu odwołania przyłączy się do wniesionego odwołania, należy to tak uważać, jakby odwołanie założył samodzielnie.

3. Postępowanie przed sądem odwoławczym.

§ 523. W dalszem postępowaniu mają odpowiednie zastosowanie przepisy, odnoszące się do postępowania w pierwszej instancji przed sądami okręgowymi, o ile niniejszy rozdział nie zawiera zmian.

§ 523a*. W postępowaniu odwoławczem skutecznią się z urzędu wszystkie doręczenia, z wyjątkiem wyroku, chyba, że wedle szczególnych przepisów tej ustawy także wyrok z urzędu doręczony być winien.

§ 524. Jeżeli w dniu wyznaczonym dla rozprawy ustnej nie upłynął jeszcze czasokres do odwołania, należy na wniosek przeciwnika apelanta odroczyć ustną rozprawę aż do upływu czasokresu do odwołania, a jeżeli przeciwnik apelanta wniósł sprzeciw przeciw wyrokowi, rozprawę należy odroczyć również z urzędu, aż do załatwienia sprzeciwu.

§ 524a*. Skuteczność umowy stron o spoczywanie postępowania odwoławczego zależna jest od uwiadomienia o niej sądu odwoławczego przez obie strony.

Spoczywające postępowanie nie może być na nowo wszczęte przed upływem trzech miesięcy, licząc od zawiadomienia sądu.

§ 524b*. W postępowaniu odwoławczym stronom nie wolno umawiać się o zniesienie terminu.

§ 524c*. Wnioskami jednej lub obu stron o przełożenie terminu lub o odroczenie rozprawy sąd odwoławczy nie jest związany.

§ 524d*. Sąd odwoławczy winien rozprawę odroczyć, jeżeli strona niestawająca nie została prawidłowo, w szczególności w przepisany czasie zawezwana, albo jeżeli jej w przepisany czasie nie uwiadomiono zapomocą pisma o ustnie przytoczonym fakcie lub wniosku.

§ 525. W sądzie odwoławczym rozprawa w sporze toczy się na nowo w granicach zakreślonych przez wnioski.

§ 526. Przy ustnej rozprawie strony winny przedstawić wyrok zaskarżony przez odwołanie, tudzież orzeczenia poprzedzające wyrok, wraz z motywami rozstrzygnięcia i rozprawami dowodowymi, o ile tego wymaga zrozumienie wniosków odwoławczych i zbadanie słuszności zaskarżonego orzeczenia.

W razie pomyłek lub niedokładności w przedstawieniu, przewodniczący winien spowodować sprostowanie lub uzupełnienie tegoż przy wznowieniu, w razie koniecznym, rozprawy.

§ 527. Zmiana skargi jest dopuszczalną jedynie za zezwoleniem przeciwnika.

§ 528. Ekscepcje wstrzymujące spór, których strona może się zrzec skutecznie, wolno tylko wówczas podnosić, gdy strona uwiarogodni, że bez swej winy nie była w stanie przedstawić ich w pierwszej instancji. To samo stosuje się do ekscepcji niewłaściwości sądu, jeżeli przy roszczeniach prawno-majątkowych uzasadniona jest dla skargi podsądność wyłączna, o ile w pierwszej instancji pozwany przystąpił do rozprawy ustnej w sprawie głównej; badanie z urzędu właściwości sądu nie ma miejsca.

Z powodu ekscepcyj wstrzymujących spór, nie można odmówić przystąpienia do rozprawy w sprawie głównej, sąd może jednak także z urzędu zarządzić nad temi ekscepcjami osobną rozprawę.

§ 529. Strony mogą przytaczać środki zaczepne i obronne, jakich nie podnosiły w pierwszej instancji, w szczególności zaś nowe fakty i środki dowodowe.

Nowe roszczenia, niezależnie od przypadków przewidzianych pod 1. 2, 3 § 268 wolno podnosić tylko za zezwoleniem przeciwnika.

Jeżeli pozwany domaga się potrącenia pretensji wzajemnej, należy zarzut na tem się opierający odrzucić, gdy powód na takie żądanie nie zezwala lub gdy pozwany nie uwarogodni, że bez swej winy nie był w stanie domagać się potrącenia w pierwszej instancji. W razie odrzucenia stosują się przepisy §§ 540, 541.

§ 530. W instancji odwoławczej nie można już wytykać naruszenia przepisu dotyczącego postępowania pierwszej instancji, jeżeli strona, zgodnie z postanowieniem § 295, utraciła już w pierwszej instancji prawo wytknięcia.

§ 531. Oświadczenia co do faktów, dokumentów i wskazania przysięgi, których zaniechano lub odmówiono w pierwszej instancji, można dodatkowo przedstawić w instancji odwoławczej.

§ 532. Przyznanie sądowe, złożone w pierwszej instancji, zatrzymuje swą skuteczność także w instancji odwoławczej.

§ 533. Dokonane w pierwszej instancji przyjęcie lub odkazanie przysięgi zatrzymuje swą skuteczność także w instancji odwoławczej.

To samo odnosi się do złożenia, do odmowy złożenia i do zwolnienia od przysięgi, jeżeli sąd odwoławczy uzna rozstrzygnięcie, zarządzające złożenie przysięgi, za uzasadnione.

§ 534. Na wniosek uczyniony w toku ustnej rozprawy sąd odwoławczy winien wyrok pierwszej instancji nie uznany za tymczasowo wykonalny lub uznany za taki nie bezwarunkowo, uznać za tymczasowo wykonalny, o ile nie został on zaskarżony wnioskami odwoławczymi.

Zaskarżenie tego rozstrzygnięcia nie ma miejsca.

§ 535*. Sąd odwoławczy winien z urzędu badać, czy odwołanie jest samo przez się dopuszczalne, jako też czy odwołanie, uzasadnienie onegoż i odwołanie przyłączone wniesiono w ustawowej formie i w ustawowym czasie. W braku jednego z tych wymogów należy odwołanie, względnie odwołanie przyłączone, jako niedopuszczalne odrzucić.

Odwołanie i odwołanie przyłączone można odrzucić uchwałą bez ustnej rozprawy.

§ 536. Wyrok pierwszej instancji wolno o tyle tylko zmienić, o ile we wniosku domagano się zmiany.

§ 537. Przedmiotem rozprawy i rozstrzygnięcia sądu odwoławczego są wszystkie sporne kwestje, dotyczące przyznanego lub zaprzeczonego roszczenia, które w myśl wniosków wymagają roz-

prawy i rozstrzygnięcia i to nawet wówczas, gdy w pierwszej instancji nad nimi nie było rozprawy i gdy co do nich nie wydano rozstrzygnięcia. Sąd odwoławczy winien załatwić wydany przez siebie wyrok warunkowy. Załatwić może wyrok warunkowy w pierwszej instancji wydany, jeżeli odwołanie odrzucił.

§ 538. Sąd odwoławczy winien przekazać sprawę napowrót sądowi pierwszej instancji, jeżeli okaże się koniecznem dalsze jej rozpoznanie.

1. gdy przez zaskarżony wyrok odrzucono sprzeciw jako niedopuszczalny;
2. gdy w zaskarżonym wyroku rozstrzygnięto jedynie ekscepcje wstrzymujące spór;
3. gdy w razie roszczenia spornego co do zasady i wysokości rozstrzygnięto w zaskarżonym wyroku najpierw zasadę tego roszczenia lub odrzucono skargę;
4. gdy wydano zaskarżony wyrok z zastrzeżeniem praw w sporze z dokumentów lub wymianów;
5. gdy zaskarżony wyrok jest wyrokiem zaocznym.

W przypadku 1. 2 sąd odwoławczy winien załatwić wszystkie wstrzymujące spór ekscepcje.

§ 539. Jeżeli postępowanie w pierwszej instancji zawiera istotne braki, sąd odwoławczy może przy uchyleniu wyroku i postępowania, o ile to ostatnie wykazuje braki, przekazać sprawę napowrót sądowi pierwszej instancji.

§ 540. Jeżeli po myśli § 279 odrzuca się środki obronne, należy zastrzec pozwanemu prawo powołania się na nie.

Jeżeli wyrok nie zawiera żadnego zastrzeżenia, można żądać uzupełnienia wyroku według przepisu § 321.

Wyrok, wydany z zastrzeżeniem podniesienia środków obronnych, należy uważać odnośnie do środków prawnych i do egzekucji za wyrok końcowy.

§ 541. Odnośnie do środków obronnych, których podniesienie zastrzeżono pozwanemu, spór pozostaje zawisłym w instancji odwoławczej.

O ile w dalszem postępowaniu okaże się, że podniesione w skardze roszczenie było nieuzasadnione, należy wyrok poprzedni uchylić, roszczenie powoda oddalić i na wniosek zasądzić odeń zwrot tego, co pozwany na podstawie wyroku zapłacił lub świadczył, jak również orzec następnie o kosztach. Obowiązek powoda do zwrotu określa się według przepisów o wydaniu niesłusznego

wzbogacenia. Gdy taki wniosek postawiono, należy owo roszczenie o zwrot uważać za prawnie zawisłe od chwili zapłaty lub świadczenia; skutki, połączone z zawisłością prawną według przepisów ustaw cywilnych, następują z chwilą zapłaty lub świadczenia nawet wówczas, gdy takiego wniosku nie podano.

Postępowanie zaoczne.

§ 542*. Rozprawa przed sądem odwoławczym odbędzie się mimo niestawiennictwa jednej lub obu stron.

Strona niestawająca uważana będzie za przyznającą fakty przez przeciwnika w piśmie jego przytoczone, jeżeli nie stoi temu na przeszkodzie ustalony stosunek rzeczowy lub oświadczenie i twierdzenie w jej piśmie zawarte.

Zezwolenie strony niestawającej na zmianę skargi (§ 527) albo na wystąpienie z nowemi roszczeniami lub z zarzutem potrącenia (§ 529 ust. 2 i 3) będzie uważane za udzielone, jeżeli temu w piśmie przygotowawczem wyraźnie się nie sprzeciwiła.

§ 542a*. W razie niestawiennictwa obu stron, lub jeśli tylko jedna z nich stawi się do rozprawy odwoławczej, rozpocznie się rozprawa od tego, że jeden z członków senatu, względnie izby, w charakterze sprawozdawcy sprawę, wyłoży, przedstawiając na podstawie aktów procesowych jej stan, dotychczasowy przebieg sporu, wnioski odwoławcze i uzasadnienie tychże. Następnie wysłucha sąd przemówień stawającego do rozprawy zastępcy strony.

§ 542b*. O ile rozchodzi się o oznaczenie wysokości kosztów sądowych — uważać należy za ustną rozprawę kontradyktoryjną w rozumieniu przepisów o kosztach sądowych także tę rozprawę przed sądem odwoławczym, która się odbyła w nieobecności jednej lub obydwóch stron, a dla oznaczenia wysokości należytości adwokackich uważana będzie za kontradyktoryjną także ta rozprawa, przy której tylko jedna ze stron rozprawiała, lecz tylko dla tejże strony.

§ 543. Przy przedstawieniu w wyroku stanu faktycznego, nie wyklucza się możliwości powołania się na wyrok poprzedniej instancji.

§ 544*. Po załatwieniu odwołania należy odesłać sekretarzowi sądu pierwszej instancji akta wraz z uwierzytelnionym odpisem wyroku wydanej przez instancję odwoławczą.

ROZDZIAŁ DRUGI.

REWIZJA.

1. Dopuszczalność.

§ 545. Przeciw wyrokom końcowym, wydanym w instancji odwoławczej przez sądy apelacyjne, służy rewizja.

Przeciwko wyrokom, zawierającym rozstrzygnięcie co do nakazania zmiany lub zniesienia aresztu lub tymczasowego zarządzenia, rewizja jest niedopuszczalną.

§ 546**. W sporach o roszczenia z prawa majątkowego warunkiem dopuszczalności rewizji jest, aby wartość przedmiotu zażalenia przenosiła kwotę piętnastu tysięcy (15.000) marek.

Przy ocenianiu wartości przedmiotu stosują się przepisy §§ 3—9.

Wnoszący rewizję winien tę wartość uwiarogodnić; nie inożna go dopuścić do złożenia zapewnienia zastępującego przysięgę.

§ 547. Rewizja jest dopuszczalną bez względu na wartość przedmiotu zażalenia:

1. jeżeli chodzi o niedopuszczalność drogi prawnej lub o niedopuszczalność odwołania;
2. w sporach o roszczenia, dla których rozstrzygnięcia wyłącznie są właściwemi sądy okręgowe bez względu na wartość przedmiotu sporu.

§ 548. Ocenie sądu rewizyjnego podlegają również rozstrzygnięcia, poprzedzające wyrok końcowy, chyba że według przepisów niniejszej ustawy nie podlegają zaskarżeniu.

§ 549*. Rewizja może się opierać tylko na tem, że orzeczenie narusza przepisy ustawy sejmowej lub innych ustaw, których moc obowiązująca rozciąga się poza obręb sądu apelacyjnego, od którego orzeczenia założono rewizję.

W sporach o roszczenia prawno-majątkowe nie można opierać rewizji na tej okoliczności, że sąd niesłusznie uznał swą miejscową właściwość.

§ 550. Ustawa jest naruszoną, jeżeli nie zastosowano lub mylnie zastosowano pewną normę prawną.

§ 551. Rozstrzygnięcie należy zawsze uważać jako wydane z naruszeniem ustawy:

1. jeżeli skład sądu orzekającego nie był zgodny z przepisami;
2. jeżeli w rozstrzygnięciu brał udział sędzia, który z mocy ustawy był wykluczony od sprawowania urzędu sędziowskiego,

**) Patrz uw. do § 127.

o ile tej przeszkody nie podniesiono bez skutku zapomocą podania o wyłączenie;

3. jeżeli w rozstrzygnięciu brał udział sędzia, mimo, iż go wyłączono z powodu obawy stronnictwości, a prośbę o wyłączenie uznano za uzasadnioną;
4. jeżeli sąd niesłusznie uznał swą właściwość lub niewłaściwość;
5. jeżeli jedna ze stron nie była zgodnie z przepisami ustaw zastąpioną w postępowaniu, o ile prowadzenia sporu wyraźnie lub milcząco nie zatwierdziła;
6. jeżeli rozstrzygnięcie wydano na podstawie ustnej rozprawy, przy której naruszono przepisy o jawności postępowania;
7. jeżeli rozstrzygnięcie nie zawiera powodów rozstrzygnięcia.

2. Założenie.

§ 552. Czasokres rewizyjny wynosi jeden miesiąc; jest on czasokresem koniecznym i zaczyna się z chwilą doręczenia wyroku. Założenie rewizji przed doręzeniem wyroku nie ma skutków.

§ 553**. Rewizję zakłada się, wnosząc pismo rewizyjne do sądu apelacyjnego, którego wyrok jest przedmiotem rewizji. Pismo rewizyjne musi zawierać:

1. oznaczenie wyroku, przeciw któremu skierowana jest rewizja;
 2. oświadczenie, że przeciw temu wyrokowi zakłada się rewizję;
- Przepisy ogólne o pismach przygotowawczych mają zastosowanie także do pisma rewizyjnego.

§ 553a**. Wraz z pismem rewizyjnym powinno się przedłożyć sądowi rewizyjnemu dowód doręczenia wyroku.

Sąd apelacyjny winien pismo rewizyjne doręczyć z urzędu stronie przeciwnej.

§ 554**. Wnoszący rewizję musi rewizję uzasadnić.

Uzasadnienie rewizji, o ile nie mieści się już w piśmie rewizyjnym, następuje przez wniesienie pisma do sądu apelacyjnego, którego wyrok jest przedmiotem rewizji. Czasokres do uzasadnienia rewizji wynosi jeden miesiąc; zaczyna się z upływem czasokresu rewizyjnego i na wniosek może być przedłużony przez prezesa senatu, w którym zapadł wyrok, będący przedmiotem rewizji; przedłużenie czasokresu przez układ stron jest niedopuszczalne.

Uzasadnienie rewizji musi zawierać:

1. oświadczenie, o ile zaskarża się wyrok i o ile żądane jest jego uchylenie (wnioski rewizyjne);

2. podanie przyczyn rewizji, a mianowicie:

a) wymienienie naruszonej normy prawnej;

b) o ile rewizja opiera się na tem, że naruszono ustawę, odnośnie do postępowania, wymienienie faktów, które to uchybienie wykazuje.

Jeżeli dopuszczalność rewizji zawisłą jest od wartości przedmiotu zażalenia, powinno się w uzasadnieniu rewizji podać wartość tego przedmiotu, o ile przedmiot nie stanowi sumy pieniężnej.

Przepisy ust. 2 § 553 i ust. 2 § 553a stosują się odpowiednio przy uzasadnieniu rewizji.

Po upływie czasokresu do uzasadnienia podnoszenie nowych powodów rewizji nie jest dopuszczalne.

Stronie, o ile jej nie przysługuje prawo ubogich lub zwolnienie od opłat, prezes senatu, w którym zapadł wyrok, będący przedmiotem rewizji, wyznaczy czasokres do złożenia dowodu, że w kasie sądowej, będącej w siedzibie¹⁾ sądu apelacyjnego, uiściła zaliczkę na opłaty przypadające na instancję rewizyjną (§ 81 ustawy o kosztach sądowych). Jeżeli przed upływem czasokresu nie dostarczono dowodu, uważa się rewizję jako prawnie nieuzasadnioną. Jeżeli przed upływem czasokresu wnoszący rewizję żądał przyznania mu prawa ubogich, wstrzymuje się bieg czasokresu aż do doręczenia uchwały mającej zapaść na skutek tego wniosku.

§ 554a**. Sąd apelacyjny, którego wyrok jest przedmiotem rewizji, winien zbadać z urzędu, czy rewizja wogóle jest dopuszczalną i czy jej założenie i uzasadnienie nastąpiło w ustawowej formie i w ustawowym czasokresie. Jeżeli brak jednego z tych wy-mogów, rewizję należy odrzucić jako niedopuszczalną.

Rozstrzygnięcie następuje przez uchwałę bez poprzedniej ustnej rozprawy.

Przeciw uchwale, odrzucającej rewizję, służy natychmiastowe zażalenie: wnosi się je do sądu apelacyjnego, który wydał uchwałę, odrzucającą rewizję.

§ 555**. Przeciwnik zakładającego rewizję może aż do upływu czasokresu do uzasadnienia rewizji przyłączyć się do niej, choćby nawet zrzekł się rewizji.

Przyłączenie następuje przez wniesienie do sądu apelacyjnego, którego wyrok jest przedmiotem rewizji, pisma o przyłączeniu się

¹⁾ w oryg. rozp. z 15 maja 1920 (Dz. U. str. 507) „w kasie głównej“.

do rewizji. Rewizja przyłączna musi być uzasadnioną w piśmie o przyłączeniu się do rewizji. Przepisy ust. 2 § 521, §§ 522, 553, ust. 2 § 553a., ust. 3, 6 § 554 i § 554a. stosują się odpowiednio.

§ 556.** Rewizję, której nie odrzucono uchwałą, przedłoży sąd apelacyjny po upływie czasokresu w § 555 określonego wraz z wniesionymi pismami i wszystkimi aktami procesowymi Sądowi Najwyższemu. Sąd Najwyższy bez względu na przyjęcie rewizji przez sąd apelacyjny może odrzucić rewizję jako niedopuszczalną.

Sąd Najwyższy wyznaczy z urzędu termin do rozprawy ustnej i uwiadomi o nim strony.

Co do czasokresu, jaki musi przegradzać chwilę uwiadomienia o terminie od rozprawy ustnej, mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 262.

3. Postępowanie przed Sądem Najwyższym

§ 557. W dalszem postępowaniu stosują się odpowiednio przepisy obowiązujące w pierwszej instancji co do postępowania przed sądami okręgowymi, o ile z postanowień tego rozdziału nic odmiennego nie wynika.

§ 557a.** Rozprawa przed Sądem Najwyższym odbędzie się mimo niestawiennictwa jednej lub obydwóch stron.

Rozprawa rozpocznie się od tego, że jeden z członków izby w charakterze sprawozdawcy sprawę wyłoży, przedstawiając na podstawie aktów procesowych jej stan, dotychczasowy przebieg sporu, przyczyny i wnioski rewizyjne. Następnie wysłucha Sąd przemówień pełnomocników stron, o ile się przy rozprawie stawili.

§ 558. W instancji rewizyjnej nie można już wytykać naruszenia przepisu, dotyczącego postępowania w instancji odwoławczej, gdy strona po myśli § 295 utraciła już prawo wytknięcia w instancji odwoławczej.

§ 559.** Rozważaniu Sądu Najwyższego¹⁾ ulegają jedynie wnioski postawione przez strony, a o ile rewizja opiera się na naruszeniu przepisów ustawowych dotyczących postępowania, tylko przyczyny rewizji podniesione stosownie do §§ 554, 555. Przy rozważaniu, czy pozatem ustawa została naruszona, Sąd Najwyższy²⁾ nie jest związany wskazaniami przez strony podstawami rewizji.

¹⁾ w orygin. „des Revisionsgerichtes“.

²⁾ w orygin. „das Revisionsgericht“.

§ 560**. Wyrok sądu odwoławczego, nie uznany lub tylko warunkowo uznany za tymczasowo wykonalny, winien Sąd Najwyższy¹⁾ na wniosek podany pisemnie lub zgłoszony w toku rozprawy, uznać za tymczasowo wykonalny, o ile nie jest on zaskarżony wnioskami rewizyjnymi.

§ 561**. Ocenie Sądu Najwyższego podlega tylko to ustne przedstawienie stron, które jest widoczne ze stanu faktycznego wyroku sądu odwoławczego lub z protokołu rozprawy. O ile strony przy rozprawie nie stawily się²⁾, Sąd Najwyższy, rozstrzygając sprawę, rozpatrzy to, co mu strony przedłożyły w swych pismach rewizyjnych i w pismach zawierających przyłączenie się do rewizji, uwzględniając stan sprawy wymikający ze stanu faktycznego³⁾ wyroku, będącego przedmiotem rewizji i z protokołu. Pozatem można uwzględnić tylko fakty wymienione pod l. 2b. ust. 3 § 554.

Jeżeli sąd odwoławczy ustalił, że faktyczne twierdzenie jest prawdziwe lub nieprawdziwe, ustalenie to wiąże Sąd Najwyższy, chyba że co do tego ustalenia podniesiono dopuszczalny i uzasadniony zarzut rewizyjny.

§ 562. Rozstrzygnięcie sądu odwoławczego o istnieniu i osnowie ustaw, na których naruszeniu po myśli § 549 nie można oprzeć rewizji, jest miarodajnem dla rozstrzygnięcia, mającego zapasć wskutek rewizji.

§ 563. Jeżeli powody rozstrzygnięcia wykazują wprawdzie naruszenie ustawy, lecz samo rozstrzygnięcie z innych powodów przedstawia się jako słuszne, należy rewizję odrzucić.

§ 564. O ile rewizja okaże się uzasadnioną, należy wyrok zaskarżony uchylić.

Jeżeli uchylenie wyroku następuje skutkiem wadliwości postępowania, należy równocześnie uchylić postępowanie w tych punktach, w których jest ono wadliwem.

§ 565. W razie uchylenia wyroku, należy sprawę przekazać sądowi odwoławczemu w celu ponownej rozprawy i rozstrzygnięcia. Sprawę można przekazać innemu senatowi sądu odwoławczego.

Sąd odwoławczy winien przyjąć za podstawę swego rozstrzygnięcia także ocenę prawną, która była podstawą uchylenia wyroku.

¹⁾ w orygin. „vor dem Revisionsgerichte“.

²⁾ w orygin.: „nie jawily się“.

³⁾ w orygin.: „z rzeczostanu“.

Sąd Najwyższy¹⁾ winien wszakże rozstrzygnąć w sprawie samej:

1. jeżeli uchylenie wyroku następuje tylko z powodu naruszenia ustawy przy zastosowaniu jej do ustalonego stanu sprawy, a według tego ostatniego sprawa jest dojrzałą do rozstrzygnięcia;
2. jeżeli uchylenie wyroku następuje z powodu niewłaściwości sądu lub niedopuszczalności drogi prawnej.

Jeżeli w przypadkach pod 1. i 2 wymienionych, przy wydaniu rozstrzygnięcia w sprawie samej, powstaje wątpliwość co do możliwości zastosowania ustaw, na których naruszeniu według § 549 nie można opierać rewizji, wówczas można przekazać sprawę sądowi odwoławczemu w celu ponownej rozprawy i rozstrzygnięcia.

§ 566**. Odnoszące się do odwołania przepisy o rzeczeniu się środka prawnego i o jego cofnięciu, o odroczeniu rozprawy ustnej, o rozprawie nad wstrzymującą spór ekscepcjami, o przedstawieniu sprawy przez strony przy ustnej rozprawie i o zwrocie aktów procesowych, stosują się odpowiednio do rewizji.

Doręczenie wyroków, zapadłych w Sądzie Najwyższym, następuje z urzędu; przytem należy odpowiednio stosować postanowienia §§ 208 do 213.

Przepisy o kosztach sądowych, dotąd obowiązujące, mają zastosowanie i w postępowaniu przed Sądem Najwyższym z dodatkiem, że jako ustną rozprawę kontradiktoryjną uważa się i taką rozprawę przed Sądem Najwyższym, która się odbyła w nieobecności jednej lub obydwóch stron.

ROZDZIAŁ TRZECI.

ZAZALENIE.

§ 567**. Zażalenie jako środek prawny, przysługuje w przypadkach wymienionych szczegółowo w niniejszej ustawie i przeciw takim nie wymagającym poprzedniej ustnej rozprawy rozstrzygnięciom, na skutek których odrzucono wnioszek, dotyczący postępowania.

Od rozstrzygnięć sądów apelacyjnych zażalenie jest niedopuszczalne, z wyjątkiem zażaleń z ust. 2 § 127 i ust. 3 § 554a.

§ 568. O zażaleniu rozstrzyga w drodze instancji sąd bezpośrednio wyższy.

¹⁾ w orygini.: „Revisionsgericht“.

Przeciw rozstrzygnięciu sądu rozpatrującego zażalenie nie jest dopuszczalne dalsze zażalenie, o ile nie zawiera ono nowej samostnej przyczyny zażalenia.

Rozstrzygnięcia sądów okręgowych w przedmiocie kosztów sądowych podlegają dalszemu zażaleniu tylko wówczas, gdy suma zażalenia przenosi kwotę dwustu marek¹⁾).

2. Założenie.

§ 569. Zażalenie zakłada się w tym sądzie, który lub którego przewodniczący wydał zaskarżoną uchwałę; w nagłych wypadkach można je także założyć w sądzie rozpatrującym zażalenie.

Założenie skutecznia się przez wniesienie pisma zawierającego zażalenie. Założenie można dokonać także przez oświadczenie do protokołu sekretarza sądowego, jeżeli spór toczy się lub toczył się w sądzie powiatowym, jeżeli zażalenie dotyczy prawa ubogich albo jeżeli je wnosi świadek lub biegły.

§ 570. Zażalenie może opierać się na nowych faktach i dowodach.

§ 571. Jeżeli sąd lub przewodniczący, którego rozstrzygnięcie zaskarżono, uważa zażalenie za uzasadnione, winien je sam załatwić; w przeciwnym razie należy przed upływem tygodnia przedłożyć zażalenie sądowi rozpatrującemu zażalenie.

§ 572. Zażalenie ma tylko wówczas skutek wstrzymujący, gdy jest zwrócone przeciw rozstrzygnięciom wymienionym w §§ 109, 380, 390, 409, 619, 656, 678.

Sąd lub przewodniczący, którego rozstrzygnięcie zaskarżono, może zarządzić wstrzymanie wykonania tegoż.

Sąd rozpatrujący zażalenie przed swem rozstrzygnięciem może wydać tymczasowe zarządzenie; w szczególności może zarządzić wstrzymanie wykonania zaskarżonego rozstrzygnięcia.

§ 573. Rozstrzygnięcie zażalenia może zapaść bez poprzedniej ustnej rozprawy.

Jeżeli sąd zarządzi złożenie wyjaśnienia na piśmie, można je złożyć przez adwokata, który dopuszczony jest do stawania przed tym sądem, który lub którego przewodniczący wydał zaskarżone rozstrzygnięcie. W wypadkach, w których wolno założyć zaża-

¹⁾ W orygin.: „fünfhzig“; zmiana na zasadzie art. 2 p. 5 rozporządzenia z dnia 23 czerwca 1920 poz. 304 (Dz. U. str. 689); nie obowiązuje w górnośl. części Województwa Śląskiego.

lenie do protokołu sekretarza sądowego, można również do tegoż protokołu złożyć wyjaśnienie.

§ 574. Sąd rozpatrujący zażalenie winien zbadać z urzędu, czy zażalenie wogóle jest dopuszczalne i czy je założono w ustawowej formie i ustawowym czasie. Jeżeli brak jednego z tych warunków, zażalenie należy odrzucić jako niedopuszczalne.

§ 575. Jeżeli sąd rozpatrujący zażalenie uzna zażalenie za uzasadnione, może przekazać wydanie potrzebnych zarządzeń sądowi lub przewodniczącemu sądowi, który wydał rozstrzygnięcie, będące przedmiotem zażalenia.

§ 576. Jeżeli się żąda zmiany rozstrzygnięcia sędziego wyznaczonego lub wezwanego albo sekretarza sądowego, należy zwrócić się o rozstrzygnięcie do sądu procesowego.

Przeciw rozstrzygnięciu sądu procesowego służy zażalenie.

Postanowienie ustępu pierwszego ma zastosowanie także w postępowaniu przed Sądem Najwyższym i sądami apelacyjnymi¹⁾.

§ 577. Do natychmiastowych zażaleń mają zastosowanie podane niżej szczegółowe przepisy.

Zażalenie należy założyć w dwutygodniowym czasie koniecznym, który zaczyna się z chwilą doręczenia, a w przypadkach przewidzianych w § 336 i § 952 ust. 4 z chwilą ogłoszenia rozstrzygnięcia. Założenie do sądu rozpatrującego zażalenie wystarcza do zachowania czasu koniecznego nawet wtedy, gdy wypadek nie uważa się za nagły. Jeżeli zachodzą warunki do skargi nieważności lub skargi restytucyjnej można wnieść zażalenie także po upływie koniecznego czasu w ciągu czasokresów koniecznych dla owych skarg przepisanych.

Sąd nie ma prawa zmieniać swego rozstrzygnięcia, podlegającego zażaleniu.

W wypadkach § 576 musi się w ciągu czasu koniecznego żądać rozstrzygnięcia sądu procesowego w drodze przepisanej dla założenia zażalenia. Jeśli sąd procesowy nie chce żądaniu zadość uczynić, winien przedłożyć prośbę sądowi rozpatrującemu zażalenie.

¹⁾ W orygin.: „für das Reichsgericht und die Oberlandesgerichte“.

KSIĘGA CZWARTA.

Wznowienie postępowania.

§ 578. Wznowienie postępowania, zamkniętego prawomocnym wyrokiem końcowym, można skutecznie zapomocą skargi nieważności lub skargi restytucyjnej.

W razie wytoczenia obu tych skarg przez jedną i tą samą stronę lub przez różne strony, należy rozprawę i rozstrzygnięcie skargi o przywrócenie wstrzymać aż do prawomocnego rozstrzygnięcia skargi nieważności.

1. Dopuszczalność.

a) skarga nieważności.

§ 579. Skarga nieważności jest dopuszczalna:

1. jeżeli skład sądu orzekającego nie był zgodny z przepisami;
2. jeżeli w rozstrzygnięciu brał udział sędzia, który z mocy ustawy był wykluczony od wykonywania urzędu sędziowskiego, o ile tej przeszkody nie podniesiono bez skutku zapomocą podania o wyłączenie lub zapomocą środka prawnego;
3. jeżeli w rozstrzygnięciu brał udział sędzia, pomimo że go wyłączone wskutek obawy stronnictwa, a prośbę o wyłączenie uznano za uzasadnioną;
4. jeżeli jedna ze stron nie była zgodnie z przepisami ustaw zastąpioną w postępowaniu, o ile wyraźnie lub milcząco nie za twierdziła prowadzenia sporu.

W przypadkach l. 1, 3 skarga nieważności nie jest dopuszczalną, jeżeli nieważności można dochodzić zapomocą środka prawnego.

b) skarga restytucyjna.

§ 580. Skarga restytucyjna jest dopuszczalną:

1. jeżeli przeciwnik przez złożenie jako strona przysięgi, na której opiera się wyrok, rozmyślnie lub z niedbalstwa stał się winnym naruszenia obowiązku przysięgi;
2. jeżeli dokument, na którym wyrok się opiera, był fałszywie sporządzony lub sfałszowany;
3. jeżeli przez zaprzysiężenie świadectwa lub opinii, na której wyrok się opiera, świadek lub biegły stał się winnym rozmyślnie lub z niedbalstwa naruszenia obowiązku przysięgi;

4. jeżeli zastępca strony albo jej przeciwnik lub zastępca tegoż uzyskał wyrok przez dokonanie, odnoszącej się do sporu czynności, zagrożonej karą publiczną w postępowaniu sądowo-karnem wymierzyć się mającą;
5. jeżeli w wydaniu wyroku brał udział sędzia, który odnośnie do toczącego się sporu stał się winnym naruszenia swych obowiązków urzędowych wobec strony, o ile naruszenie to jest zagrożone karą publiczną, w postępowaniu sądowo-karnem wymierzyć się mającą;
6. jeżeli sądowo-karny wyrok, na którym wyrok się opiera, uchylono innym wyrokiem prawomocnym;
7. jeżeli strona znalazła lub uzyskała możliwość skorzystania
 - a) z wyroku wydanego w tej samej sprawie, który wcześniej stał się prawomocnym albo
 - b) z innego dokumentu, który byłby spowodował pomyślniejsze dla niej rozstrzygnięcie.

Postanowienie niniejsze nie ma zastosowania w wypadku pod b) wymienionym, jeżeli zaskarżony wyrok opiera się na tem, że dane fakty lub rzecz im przeciwną uznano za udowodnione na podstawie złożenia przysięgi przez przeciwnika.

§ 581. W przypadkach l. 1—5 poprzedniego paragrafu można wnieść skargę restytucyjną tylko wówczas, gdy zapadł wyrok prawomocny z powodu przestępstwa lub gdy wdrożenie albo przeprowadzenie postępowania karnego nie może nastąpić z innych powodów, niż z braku dowodu.

Faktów, uzasadniających skargę restytucyjną, nie można udowadniać przez wskazanie przysięgi.

§ 582. Skarga restytucyjna jest tylko wtedy dopuszczalna, gdy strona bez swej winy nie była w stanie przedstawić powodu, uzasadniającego restytucję, w poprzednim postępowaniu, w szczególności zapomocą sprzeciwu lub odwołania albo przyłączenia się do odwołania.

§ 583. W skargach można przytaczać powody zaskarżenia, którymi dotknięte jest poprzedzające wyrok rozstrzygnięcie tej samej lub niższej instancji, o ile zaskarżony wyrok opiera się na tem rozstrzygnięciu.

2. Właściwość.

§ 584. Dla skarg jest wyłącznie właściwym: sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji; sąd odwoławczy, jeżeli zaskarżony

wyrok albo też tylko jeden z pośród kilku wyroków zaskarżonych wydał sąd odwoławczy, albo jeżeli na podstawie l. 1—3, 6, 7 § 580 został zaskarżony wyrok wydany przez instancję rewizyjną; sąd rewizyjny — jeżeli na podstawie § 579 i § 580 l. 4, 5 zaskarża się wyrok, wydany przez instancję rewizyjną.

Jeżeli skargi są skierowane przeciw nakazowi wykonawczemu, należą one wyłącznie do właściwości sądu powiatowego, którego sekretarz wydał nakaz; jeżeli dla roszczenia sąd powiatowy nie jest właściwym, należy ono do sądu, który jest właściwym dla sporu o roszczenie.

3. Postępowanie.

§ 585. Do wytaczania skarg i dalszego postępowania stosują się odpowiednio ogólne przepisy, o ile z postanowień niniejszej ustawy nic innego nie wynika.

§ 586. Skargi należy wnieść przed upływem koniecznego czasokresu wynoszącego jeden miesiąc.

Czasokres zaczyna się z dniem, w którym strona otrzymała wiadomość o powodach zaskarżenia, jednakowoż nie przed uprawomocnieniem się wyroku. Po upływie pięciu lat od dnia uprawomocnienia się wyroku skargi są niedopuszczalne.

Przepisy poprzedniego ustępu nie mają żadnego zastosowania do skargi o unieważnienie z powodu wadliwego zastępstwa; czasokres dla wniesienia tej skargi biegnie od dnia, w którym doręczono wyrok stronie, a w razie braku zdolności procesowej — jej ustawowemu zastępcy.

§ 587. Skarga musi zawierać wymienienie wyroku, przeciw któremu zwraca się skarga nieważności lub skarga restytucyjna, oraz oświadczenie, którą z tych skarg się wnosi.

§ 588. Jako pismo przygotowawcze, skarga powinna zawierać:

1. wymienienie podstawy zaskarżenia;
2. podanie środków dowodowych na fakty, wykazujące podstawę i dotrzymanie czasokresu koniecznego;
3. oświadczenie, w jakiej mierze żąda się uchylenia zaskarżonego wyroku i jakiego innego rozstrzygnięcia żąda się w sprawie głównej.

Do pisma, zapomocą którego wnosi się skargę restytucyjną, należy dołączyć w pierwopisie lub odpisie dokumenty, na których się skarga opiera. Jeżeli dokumenty nie znajdują się w rękach powoda, ma on oświadczyć, jaki wniosek zamierza podać w celu dostarczenia tych dokumentów.

§ 589. Sąd winien zbadać z urzędu, czy skarga jest wogóle dopuszczalną i czy ją wniesiono w ustawowej formie i czasokresie. Jeżeli brak jednej z tych podstaw, należy skargę odrzucić jako niedopuszczalną.

Okoliczności, które stwierdzają, że skargę wniesiono przed upływem czasokresu koniecznego, należy uwiarogodnić.

§ 590. Sprawę główną należy rozpatrzyć na nowo, o ile jest dotkniętą przez przyczyny zaskarżenia.

Sąd może zarządzić, aby rozprawa i rozstrzygnięcie o przyczynach i dopuszczalności wznowienia postępowania nastąpiły przed rozprawą w sprawie głównej. W tym wypadku należy uważać rozprawę co do sprawy głównej, za dalszy ciąg rozprawy nad przyczyną i dopuszczalnością wznowienia postępowania.

Sąd rewizyjny, właściwy dla tych skarg, winien załatwić rozprawę nad przyczyną i dopuszczalnością wznowienia postępowania nawet wówczas, gdy to załatwienie jest zawisłem od ustalenia i oceny spornych okoliczności.

§ 591. Środki prawne są o tyle dopuszczalne, o ile wogóle one mogą mieć zastosowanie do rozstrzygnięć sądów, rozpoznających owe skargi.

KSIEGA PIĄTA.

Proces z dokumentów i wymianów.

1. Dopuszczalność procesu z dokumentów.

§ 592. Roszczenia, mającego za przedmiot zapłatę pewnej oznaczonej sumy pieniężnej albo świadczenie pewnej oznaczonej ilości innych rzeczy zamiennych lub papierów wartościowych, można dochodzić w procesie z dokumentów, jeżeli zapomocą dokumentów dadzą się udowodnić wszystkie okoliczności, potrzebne do uzasadnienia roszczenia. Za roszczenie, mające za przedmiot zapłatę pewnej sumy pieniężnej, uważa się także roszczenie oparte na hipotece, długu gruntowym lub długu rentowym.

2. Postępowanie.

§ 593. Skarga musi zawierać oświadczenie, że się ją wnosi w procesie z dokumentów.

Dokumenty muszą być dołączone w pierwopisie lub w odpisie do skargi lub do pisma przygotowawczego. W ostatnim wypadku doręczenie pisma od terminu ustnej rozprawy musi przedzielać okres czasu, równy czasokresowi do wdania się w spór.

§ 594. Z powodu ekscepcyj wstrzymujących spór nie wolno odmawiać przystąpienia do rozprawy w sprawie głównej; sąd może jednak zarządzić z urzędu oddzielną rozprawę nad temi ekscepcjami.

§ 595. Skargi wzajemne nie są dopuszczalne.

Jako środki dowodowe co do prawdziwości lub nieprawdziwości dokumentu, tudzież co do innych faktów, aniżeli wspomniane w § 592, dopuszczalne są tylko dokumenty i wskazanie przysięgi.

Przystąpienie do dowodu z dokumentów można skutecznie jedynie przez złożenie dokumentów.

Złożenie przysięgi należy zarządzić uchwałą dowodową.

§ 596. Powód może, bez zezwolenia pozwanego, przed zakończeniem ustnej rozprawy odstąpić od procesu z dokumentów w ten sposób, że spór będzie się toczył w postępowaniu zwyczajnem.

§ 597. O ile roszczenie w skardze wytoczone samo przez się lub wskutek ekscepcji pozwanego przedstawia się bezzasadnem, należy roszczenie powoda oddalić.

Jeżeli proces z dokumentów jest niedopuszczalny, w szczególności zaś, jeżeli powód nie przystąpił do ciężącego na nim obowiązku udowodnienia, zapomocą środków dowodowych, dopuszczalnych w procesie z dokumentów, lub też nie przeprowadza dowodu zapomocą wyłącznie takich środków, wówczas oddala się skargę, jako w obranym rodzaju procesu niedopuszczalną, choćby w terminie wyznaczonym do ustnej rozprawy pozwany się nie stawił, albo sprzeciwił się skardze tylko na podstawie zarzutów prawnie nieuzasadnionych lub niedopuszczalnych w procesie z dokumentów.

§ 598. Zarzuty pozwanego należy oddalić, jako niedopuszczalne w procesie z dokumentów, jeżeli pozwany nie przystąpił do ciężącego na nim obowiązku ich udowodnienia zapomocą środków dowodowych, dopuszczalnych w procesie z dokumentów, lub też nie przeprowadza dowodu zapomocą wyłącznie takich środków.

Zastrzeżenie praw.

§ 599. We wszystkich wypadkach, w których pozwany zostanie zasądzonym, należy zastrzec mu możliwość wykazania praw, skoro sprzeciwiał się wytoczonemu roszczeniu.

Jeżeli wyrok nie zawiera żadnego zastrzeżenia, można żądać uzupełnienia wyroku według przepisu § 321.

Wyrok, wydany z zastrzeżeniem praw, uważać należy odnośnie do środków prawnych i egzekucji za wyrok końcowy.

§ 600. Jeżeli pozwanemu zastrzeżono wykazanie jego praw, uważa się, iż spór toczy się w postępowaniu zwyczajnem.

Jeżeli w tem postępowaniu okaże się, iż roszczenie powoda było nieuzasadnione, mają zastosowanie przepisy zd. 2—4 ust. 4 § 302.

Jeżeli w tem postępowaniu nie stawia się jedna strona, mają odpowiednie zastosowanie przepisy o wyroku zaocznym.

§ 601. Przepisy §§ 540, 541 nie mają zastosowania w procesie z dokumentów.

Proces z wymianów.

§ 602. Jeżeli w procesie z dokumentów dochodzi się roszczeń z wymianów w rozumieniu ustawy o wymianach (proces z wymianów), mają zastosowanie niżej podane przepisy szczególne.

§ 603. Skargi z wymianów można wnosić tak w sądzie miejscza zapłaty, jak również w sądzie, w którym pozwany ma swoją ogólną podsądność.

Jeżeli skarży się wspólnie kilku dłużników z wymianów, wówczas oprócz sądu miejsca zapłaty właściwym jest każdy sąd, w którym jeden z pozwanych ma swoją ogólną podsądność.

§ 604. Skarga musi zawierać oświadczenie, że się ją wnosi w procesie z wymianów.

Czasokres do wdania się w spór wynosi najmniej dwadzieścia cztery godziny, jeżeli skargę doręcza się w miejscu, będącem siedzibą sądu procesowego; najmniej trzy dni, jeżeli skargę doręcza się w innym miejscu, znajdującem się w okręgu sądu procesowego, a jeśli tym sądem procesowym jest sąd powiatowy — w okręgu sądu okręgowego, który jest przełożonym nad tym sądem powiatowym lub którego część należy do tegoż okręgu; najmniej tydzień, jeśli skargę doręcza się w innym miejscu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾. To samo stosuje się do czasokresu dla wezwania, jeżeli ten ostatni według ogólnych przepisów nie jest krótszy od ustanowionego w pierwszym zdaniu czasokresu do wdania się w spór.

W wyższych instancjach czasokres do wdania się w spór i czasokres dla wezwania wynosi najmniej dwadzieścia cztery go-

¹⁾ W orygin.: „im Inlande“.

dziny, jeżeli doręczenie pisma odwoławczego lub rewizyjnego albo wezwanie dokonywa się w tem miejscu, które jest siedzibą sądu wyższego, najmniej trzy dni, gdy doręczenie dokonywa się w innem miejscu, znajdującem się w całości lub w części w okręgu sądu okręgowego, w którym ma siedzibę sąd wyższy; najmniej tydzień, jeżeli doręczenie dokonywa się w innem miejscu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej').

§ 605. O ile dla utrzymania w mocy roszczenia opartego na wymianie nie potrzeba sporządzenia w przepisany czasie protestu, dopuszczalne jest wskazanie przysięgi jako środek dowodu, iż wymian przedstawiono do zapłaty.

Dla uwzględnienia wierzytelności ubocznej wystarczy, że się ją uwiarogodni.

KSIEGA SZÓSTA.

Sprawy małżeńskie. Ustalenie stosunku prawnego między rodzicami a dziećmi. Sprawy o pozbawienie własnej woli.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

POSTĘPOWANIE W SPRAWACH MAŁŻEŃSKICH.

Podsądność.

§ 606. Dla sporów, których przedmiotem jest rozwód, unieważnienie lub zaczepienie małżeństwa, albo ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa między stronami, albo przywrócenie pożycia małżeńskiego (sprawy małżeńskie), właściwym jest wyłączyć ten sąd okręgowy, w którym mąż ma ogólną podsądność.

Jeżeli mąż jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej²⁾ a nie ma w państwie polskiem³⁾ ogólnej podsądności, skargę można wnieść do tego sądu okręgowego, w którego okręgu miał on w państwie polskiem⁴⁾ swe ostatnie zamieszkanie; w braku takiego za-

¹⁾ W orygin.: „im Inlande“.

²⁾ W orygin.: „ein Deutscher“.

³⁾ W orygin.: „im Inlande“.

⁴⁾ W orygin.: „im Inlande“.

mieszkania mają odpowiednie zastosowanie przepisy zd. 2, 3 ust. 1 § 15. To samo obowiązuje, o ile mąż nie ma w państwie polskiem¹⁾ powszechnej pod sądności, w tym wypadku, gdy mąż utracił przynależność państwową, lecz żona ją zatrzymała, albo gdy oboje małżonkowie utracili przynależność państwową, lecz mąż nie uzyskał innej przynależności państwowej.

Jeżeli obywatelka Rzeczypospolitej Polskiej²⁾ zawarła małżeństwo z cudzoziemcem, nie mającym w państwie polskiem³⁾ ogólnej pod sądności, żona może wnieść skargę o unieważnienie lub zaczepienie małżeństwa w tym sądzie okręgowym, w którego okręgu miała w państwie polskiem⁴⁾ swe ostatnie zamieszkanie; w braku takiego zamieszkania mają odpowiednie zastosowanie przepisy zd. 2, 3 ust. 1 § 15. To samo obowiązuje, o ile pod sądność nie jest uzasadniona według zd. 2 ust. 2, w tym wypadku, gdy obywatelka Rzeczypospolitej Polskiej⁵⁾ zawarła małżeństwo z obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej⁶⁾, lecz ten utracił polską przynależność państwową i nie miał w państwie polskiem⁷⁾ powszechnej pod sądności.

Jeżeli oboje małżonkowie są cudzoziemcami, skargę o rozwód można wnieść w państwie polskiem⁸⁾ tylko wtedy, gdy sąd, w państwie polskiem położony⁹⁾, jest właściwym także według ustaw państwa, do którego mąż należy¹⁰⁾.

Prokuratura.

§ 607. Prokuratura jest upoważnioną do współdziałania w sprawach małżeńskich.

Prokurator może być obecnym przy rozprawie w sądzie orzekającym, oraz przed sędzią wyznaczonym albo wezwanym. O wszystkich terminach należy go z urzędu zawiadamiać.

Może on wypowiadać swe zdanie co do mającego zapasć rozstrzygnięcia, a o ile chodzi o utrzymanie małżeństwa, przytaczać nowe fakty i środki dowodowe.

¹⁾ W orygin.: „im Inlande“.

²⁾ W orygin.: „eine Deutsche“.

³⁾ W orygin.: „im Inlande“.

⁴⁾ W orygin.: „im Inlande“.

⁵⁾ W orygin.: „eine Deutsche“.

⁶⁾ W orygin.: „mit einem Deutschen“.

⁷⁾ W orygin.: „im Inlande“.

⁸⁾ W orygin.: „im Inlande“.

⁹⁾ W orygin.: „das inländische Gericht“.

¹⁰⁾ W orygin.: „nach den Gesetzen des Staates zuständig ist, dem der Ehemann angehört“.

W protokóle posiedzenia należy wymienić nazwisko prokuratora, należy także zamieścić w nim wnioski podane przez prokuratora.

Próba pojednania.

§ 608. Przewodniczącemu wolno dopiero wtedy wyznaczyć termin do ustnej rozprawy w sprawach o rozwód lub o przywrócenie pożycia małżeńskiego, gdy stanie się zadość podanym niżej przepisom, dotyczącym próby pojednania.

§ 609. Powód winien żądać wyznaczenia terminu do pojednania w sądzie powiatowym, w którym mąż ma swoją ogólną pod sądność.

Jeżeli się oznacza według przepisów ust. 2 § 606 właściwy dla skargi sąd okręgowy, wówczas przepisy te mają odpowiednie zastosowanie dla oznaczenia sądu powiatowego, właściwego dla terminu do pojednania.

§ 610. Strony muszą stawić się osobiście na terminie do pojednania; doradców można nie dopuścić.

Jeżeli w terminie do pojednania nie stawi się powód lub nie stawia się obie strony, powód musi żądać wyznaczenia nowego terminu do pojednania. Jeżeli stawi się powód, lecz nie stawia się pozwany, należy uważać próbę pojednania za nieudaną.

§ 611. Próba pojednania nie jest wymagana, jeżeli miejsce pobytu pozwanego jest nieznane lub jest zagranicą, jeżeli próbie pojednania stoi na przeszkodzie inna trudna do usunięcia przeszkoda, o którą nie można winić powoda, lub jeżeli bezskuteczność próby pojednania da się zgóry z całą pewnością przewidzieć.

O istnieniu tych podstaw rozstrzyga przewodniczący sądu okręgowego bez uprzedniego przesłuchania pozwanego.

§ 612. W sprawach małżeńskich małżonek ma zdolność procesową, choćby miał ograniczoną zdolność do działania; nie ma to jednak zastosowania o tyle, o ile według zd. 2 ust. 2 § 1336 kodeksu cywilnego tylko jego ustawowy zastępca może zacząć stosunek małżeństwa.

Za małżonka niezdolnego do działania prowadzi spór jego ustawowy zastępca. Do wytaczania jednak skargi o przywrócenie małżeńskiego pożycia zastępca ustawowy nie jest jednak upoważniony; do wytoczenia skargi o rozwód lub o rozpoczęcie małżeństwa potrzebuje on zezwolenia sądu opiekuńczego.

§ 613. Pełnomocnik małżonka, wnoszącego skargę, winien mieć szczegółowe, odnoszące się do sporu pełnomocnictwo. Na brak pełnomocnictwa sąd winien z urzędu zwrócić uwagę.

Skupienie zasad skargi.

§ 614. Aż do końca tej ustnej rozprawy, na której zapada wyrok, można podnosić inne zasady skargi, aniżeli te, które przytoczono w skardze.

Nowe przytoczenie i wytoczenie skargi wzajemnej nie są zawisłe od próby pojednania.

§ 615. Skargę o przywrócenie pożycia małżeńskiego, skargę o rozwód i skargę zaczepiającą można połączyć.

Połączenie innej skargi z wymienionemi skargami oraz wytoczenie skargi wzajemnej innego rodzaju jest niedopuszczalne.

§ 616. Powód, którego skargę o rozwód lub skargę zaczepiającą oddalono, nie może już więcej opierać prawa żądania rozwodu lub zaczepienia małżeństwa na okolicznościach, które w poprzednim sporze podnosił lub które mógł być podnosić przez połączenie skarg. To samo stosuje się w przypadku oddalenia skargi o rozwód lub skargi zaczepiającej i do pozwanego odnośnie do takich okoliczności, na których miał on możność oprzeć skargę wzajemną.

Postępowanie.

§ 617. Przepis o skutkach przyznania nie ma zastosowania.

Przepisy o skutkach zaniedbania lub odmowy oświadczenia się co do faktów lub co do prawdziwości dokumentów, przepisy o zrzeczeniu się przez strony zaprzysiężenia świadków i biegłych, przepisy o skutku sądowego przyznania i zwolnienia od przysięgi, oraz przepisy o wskazaniu przysięgi i o wniosku zwolnienia przeciwnika od przedłożenia dokumentu, nie mają zastosowania odnośnie do takich okoliczności, które mają uzasadniać rozwód lub zaczepienie małżeństwa, albo prawo odmowy małżeńskiego pożycia.

W sporze o unieważnienie małżeństwa albo o ustalenie istnienia lub nieistnienia między stronami małżeństwa, przepisy, wymienione w ust. 2, nie mają zastosowania zarówno odnośnie do faktów, które mają uzasadniać unieważnienie lub nieistnienie małżeństwa, jak również odnośnie do faktów, które mają uzasadniać ważność lub istnienie małżeństwa.

§ 618. Przepis ust. 2 § 261 nie ma zastosowania.

Jeżeli pozwany nie stanął na terminie wyznaczonym do ustnej rozprawy, można przeprowadzić rozprawę dopiero na nowym terminie, który będzie wyznaczony na wniosek powoda.

Pozwanego należy wezwać na każdy termin, wyznaczony w jego nieobecności.

Przepisy ust. 2, 3 nie mają zastosowania, jeżeli pozwany był wezwany przez publiczne obwieszczenie, lecz nie stawił się.

Wyrok zaoczny przeciwko pozwanemu jest niedopuszczalny.

Przepisy ust. 2—5 stosują się odpowiednio do pozwanego ze skargi wzajemnej.

§ 619. Sąd może zarządzić osobiste stawienie strony i przesłuchać ją na fakty, przytoczone przez nią, przez przeciwnika lub przez prokuratora.

Jeżeli strona, która ma być przesłuchana, nie może skutkiem przeszkód stawić się w sądzie procesowym lub jeżeli strona przebywa w znacznej odległości od siedziby tegoż, przesłuchanie może dokonać sędzia wyznaczony lub wezwany.

Względem strony, która się nie stawiła, należy postąpić tak, jak względem świadka, który się nie stawiał na terminie do przesłuchania; kary aresztu orzec nie wolno.

§ 620. Jeżeli powód zażądał zawieszenia postępowania w sprawie rozwodowej, sąd nie może orzec rozwodu, dopóki nie zarządzone zawieszenia. Zawieszenie należy zarządzić z urzędu, jeżeli rozwodu zażądano na podstawie § 1568 kodeksu cywilnego, a możliwość pojednania się stron nie wydaje się wykluczoną.

Na podstawie tych postanowień można w toku sporu zarządzić zawieszenie tylko raz jeden i to najwyżej na dwa lata.

§ 621. Sąd może z urzędu zarządzić zawieszenie postępowania w sprawie o przywrócenie pożycia małżeńskiego, jeżeli pojednanie się stron nie jest nieprawdopodobnem.

Na podstawie niniejszego postanowienia w toku sporu można zarządzić zawieszenie tylko raz jeden i to najwyżej na dwa lata.

§ 622. W celu utrzymania w mocy małżeństwa sąd może uwzględnić fakty, nie przytoczone przez strony, i zarządzić z urzędu przeprowadzenie dowodów. Przed rozstrzygnięciem należy wysłuchać strony.

Przepisy te mają zastosowanie w sporach o unieważnienie małżeństwa lub o ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa między stronami, a także celem wyjaśnienia, czy małżeństwo jest nieważne, lub czy wcale nie istnieje.

§ 623. Nie wolno orzekać rozwód z powodu choroby umysłowej, dopóki sąd nie wysłucha jednego lub kilku biegłych co do stanu umysłowego pozwanego.

§ 624. Jeżeli orzeczono rozwód z powodu cudzołóstwa, a z rozpraw okaże się, z którą osobą popełniono cudzołóstwo, należy wymienić tę osobę w wyroku.

§ 625. Wyroki, orzekające rozwód lub nieważność małżeństwa, należy doręczać z urzędu.

§ 626. Przepis § 279 nie ma zastosowania w instancji odwoławczej.

Tymczasowe zarządzenie.

§ 627. W sporach o rozwód, o unieważnienie lub zaczępienie małżeństwa, sąd może na wniosek jednego z małżonków zezwolić przez tymczasowe zarządzenie na oddzielne pozycie małżonków na czas trwania sporu, ustalić wzajemny obowiązek małżonków dawania utrzymania w myśl § 1361 kodeksu cywilnego, zarządzić opiekę nad wspólnymi małoletnimi dziećmi, o ile nie chodzi o ustawowe zastępstwo, i uregulować między małżonkami obowiązek ich odnośnie do utrzymywania dzieci.

Tymczasowe zarządzenie jest dopuszczalne, skoro tylko wyznaczono termin do rozprawy ustnej, albo w razie wniesienia skargi rozwodowej termin do próby pojednania, albo skoro w skardze wzajemnej zażądano rozwodu lub zaczępiono małżeństwo.

O tymczasowym zarządzeniu sąd procesowy winien zawiadomić sąd opiekuńczy, jeżeli małżonkowie mają wspólne nieletnie dziecko.

Pozatem do tymczasowego zarządzenia stosuje się postanowienia §§ 936—944.

§ 628. Jeżeli jeden z małżonków umrze przed uprawomocnieniem się wyroku, należy uważać spór w sprawie głównej za załatwiony.

§ 629. O ile wyrok, wydany na skutek skargi nieważności lub skargi zaczępiającej, stał się prawomocny za życia obu małżonków, jest on skuteczny dla wszystkich i przeciw wszystkim. Jeżeli jednak wytoczono skargę nieważności na podstawie § 1326 kodeksu cywilnego, wyrok oddalający tę skargę ma tylko wówczas skutek przeciw osobie trzeciej, z którą poprzednio zawarto małżeństwo, gdy brała udział w sporze.

Przepisy te mają zastosowanie także do wyroku ustalającego istnienie lub nieistnienie małżeństwa.

§ 630. Po uprawomocnieniu się wyroku sąd procesowy winien zawiadomić o tem sąd opiekuńczy, jeżeli małżonkowie mają wspólne dziecko nieletnie.

Skarga nieważności.

§ 631. Dla skarg nieważności mają zastosowanie przepisy szczegółowe, zawarte w następnych paragrafach.

§ 632. Skargę może wytoczyć każdy z małżonków, oraz prokurator, w przypadku zaś § 1326 kodeksu cywilnego także osoba trzecia, z którą było zawarte poprzednie małżeństwo. Poza tem osoba trzecia może wytoczyć skargę tylko wówczas, gdy od unieważnienia małżeństwa zależy jakie jej prawo lub od ważności małżeństwa jaki jej obowiązek.

Skargę wytoczoną przez prokuratora lub osobę trzecią należy skierować przeciwko obu małżonkom, skargę wytoczoną przez jednego małżonka — przeciw drugiemu małżonkowi.

§ 633. Ze skargą nieważności można połączyć tylko skargę o ustalenie istnienia lub nieistnienia między stronami małżeństwa.

Skarga wzajemna dopuszczalną jest tylko wówczas, gdy jest skargą nieważności lub skargą o ustalenie tego rodzaju, jaki w ust. 1 jest podany.

§ 634. Prokurator może popierać spór, choćby nawet sam skargi nie wytoczył, w szczególności może podawać samodzielnie wnioski i zakładać środki prawne.

§ 635. Wyrok zaoczny przeciw powodowi, który nie stawił się do ustnej rozprawy, należy wydać w tym względzie, że uznaje się skargę za coñniętą.

§ 636. Jeżeli środek prawny założył prokurator lub strona prywatna, w pierwszym wypadku należy strony prywatne, a w drugim — resztę stron prywatnych i prokuratora, o ile jest on stroną, uważać w postępowaniu na skutek środka prawnego jako przeciwników.

§ 637. W przypadkach, w których prokurator, występujący jako strona, spór przegrywa, należy wygrywającemu przeciwnikowi zasądzić koszty sporu od kasy państwowej stosownie do postanowien piętego tytułu drugiego rozdziału księgi pierwszej.

Skarga ustalająca.

§ 638. Przepisy §§ 633, 635 stosują się odpowiednio do skargi, której przedmiotem jest ustalenie istnienia lub nieistnienia między stronami małżeństwa.

Zniesienie spółności małżeńskiej.

§ 639. W rozumieniu przepisów niniejszego rozdziału uważać należy za rozwód także zniesienie wspólności małżeńskiej.

ROZDZIAŁ DRUGI.

POSTĘPOWANIE W SPORACH, KTÓRYCH PRZEDMIOTEM JEST USTALENIE STOSUNKU PRAWNEGO MIĘDZY RODZICAMI A DZIEĆMI.**1. Stosunek dzieci ślubnych.**

§ 640. Do sporu, którego przedmiotem jest ustalenie istnienia lub nieistnienia między stronami stosunku rodziców i dzieci, albo ustalenie istnienia lub nieistnienia władzy rodzicielskiej jednej strony nad drugą, stosują się odpowiednio przepisy zawarte w §§ 607, 613, ust. 1, 3 § 617 i §§ 618, 619, 622, 625, 626, 628, 635.

Z jedną ze skarg wymienionych w ustępie pierwszym nie można połączyć skargi innego rodzaju. Skargi wzajemnej innego rodzaju nie można wytaczać.

§ 641. Jeżeli mąż matki w drodze skargi o zaczępień zaczępi ślubne pochodzenie dziecka lub uznanie ślubnego pochodzenia, mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 607, 613, ust. 1, 2 § 617, §§ 618, 619, ust. 1 § 622 i §§ 625, 626, 628.

Mąż ma zdolność procesową, choćby miał ograniczoną zdolność do działania. Za małżonka, nie mającego zdolności do działania, spór prowadzi ustawowy zastępca; ten ostatni może wytoczyć skargę o zaczępień tylko za zezwoleniem sądu opiekuńczego.

Z jedną skargą zaczępiającą można połączyć tylko skargę zaczępiającą. Skargi wzajemnej nie można wytaczać.

§ 642. Jeżeli w przypadkach przewidzianych w §§ 640, 641 pozwany jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾, a nie ma w państwie polskiem²⁾ ogólnej podsądności, skargę można wnieść do tego sądu okręgowego, w którego okręgu miał w państwie polskiem²⁾ ostatnie zamieszkanie; w braku takiego zamieszkania mają odpowiednie zastosowanie przepisy zd. 2, 3 ust. 1 § 15. To samo obowiązuje, o ile obowiązuje nie ma w państwie polskiem²⁾ ogólnej podsądności, w tym wypadku, gdy pozwany utracił przynależność państwową, lecz powód ją zatrzymał, albo gdy obie strony utraciły przynależność państwową, lecz pozwany nie uzyskał innej przynależności państwowej.

¹⁾ W orygin.: „ein Deutscher“.

²⁾ W orygin.: „im Inlande“.

§ 643. W przypadkach w §§ 640, 641 wyrok, o ile za życia stron stał się prawomocnym, jest skuteczny dla wszystkich i przeciw wszystkim. Wyrok, ustalający stosunek między rodzicami a dziećmi lub władzą rodzicielską, ma jednak tylko wówczas skutek przeciw osobie trzeciej, roszczącej sobie prawo do stosunku rodzicielskiego lub do władzy rodzicielskiej, gdy osoba trzecia brała udział w sporze.

2. Nieślubne ojcostwo.

§ 644. Przepisy §§ 640—643 nie mają zastosowania do sporu, którego przedmiotem jest ustalenie istnienia lub nieistnienia nieślubnego ojcostwa.

ROZDZIAŁ TRZECI.

POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O POZBAWIENIE WŁASNEJ WOLI.

1. Umysłowo słaby, umysłowo niedołążny.

§ 645. Pozbawienie własnej woli wskutek choroby umysłowej lub osłabienia władz umysłowych dokonuje się na mocy uchwały sądu powiatowego.

Uchwałę wydaje się tylko na wniosek.

§ 646. Wniosek może podać małżonek, krewny lub ten ustawowy zastępca osoby, mającej być pozbawioną własnej woli, któremu przysługuje piecza nad tą osobą. Krewny nie może podać wniosku odnośnie do osoby będącej pod władzą rodzicielską lub pod opieką. Względem mężatki krewny może podać wniosek tylko wówczas, gdy orzeczono zniesienie wspólności małżeńskiej, lub gdy mąż żonę opuścił, albo gdy mąż stale nie ma możliwości podania takiego wniosku, lub gdy miejsce jego pobytu jest stale nie wiadomem.

We wszystkich przypadkach upoważnionym do podania wniosku jest także prokurator przy przełożonym sądzie okręgowym.

§ 647. Wniosek można podać do sądu na piśmie lub do protokołu sekretarza sądowego. Powinien on zawierać podanie faktów uzasadniających go oraz wymienienie środków dowodowych.

§ 648. Do wdrożenia postępowania wyłącznie właściwym jest sąd powiatowy, w którym ma ogólną podsądność osoba, mająca być pozbawioną własnej woli.

Przeciw obywatelowi Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾, nie mającemu w państwie polskiem²⁾ ogólnej pod sądności, można zgłosić wniosek w tym sądzie powiatowym, w którego okręgu miał on w państwie polskiem²⁾ swe ostatnie zamieszkanie; w braku takiego zamieszkania mają odpowiednie zastosowanie przepisy zd. 2, 3 ust 1 § 15.

§ 649. Przed wdrożeniem postępowania sąd może zarządzić przedłożenie świadectwa lekarskiego.

§ 650. Po wdrożeniu postępowania może sąd przekazać rozpoznanie sprawy i rozstrzygnięcie sądowi powiatowemu, w którego okręgu podlegający pozbawieniu własnej woli przebywa, jeżeli to uważa za wskazane ze względu na stosunki tego, kto ma być pozbawionym własnej woli.

Przekazanie nie jest już dopuszczalne, gdy sąd przesłuchał tego, kto ma być pozbawionym własnej woli (ust. 1 § 654).

Jeżeli przyjęcia odmówiono, rozstrzyga o tem najbliższy w toku instancji sąd wyższy.

§ 651. Jeżeli po przejęciu postępowania przez sąd, któremu sprawę przekazano, nastąpi zmiana miejsca pobytu tego, kto ma być pozbawionym własnej woli, wówczas ów sąd jest upoważniony do dalszego przekazania.

Pizepisy § 650 mają odpowiednie zastosowanie.

§ 652. Prokurator może we wszystkich wypadkach popierać postępowanie przez zgłaszanie wniosków i być obecnym na terminach. Należy go zawiadomić o wdrożeniu postępowania oraz o przekazaniu dokonaniem według §§ 650, 651 i o wszystkich terminach.

§ 653. Przy użytkowaniu przytoczonych we wniosku faktów i środków dowodowych sąd winien zarządzić z urzędu wyjaśnienia niezbędne dla ustalenia stanu umysłowego i przeprowadzić dowody, które będzie uważał za ważne. Przedtem należy dać możność temu, kto ma być pozbawionym własnej woli, do wskazania środków dowodowych, tak samo temu zastępcy ustawowemu osoby podlegającej pozbawieniu własnej woli, któremu przysługuje piecza nad tą osobą, o ile on sam nie żądał pozbawienia własnej woli.

¹⁾ W orygin.: „einem Deutschen“.

²⁾ W orygin.: „im Inlande“.

Do przesłuchania i zaprzysiężenia świadków i biegłych stosują się przepisy tytułu siódmego i ósmego rozdziału pierwszego księgi drugiej. Zarządzenie kary aresztu w wypadku § 390 nastąpić może z urzędu.

§ 654. Tego, kto ma być pozbawiony własnej woli, należy przesłuchać osobiście, z powołaniem jednego lub kilku biegłych. W tym celu można zarządzić sprowadzenie tego, kto ma być pozbawionym własnej woli.

Przesłuchanie może nastąpić także przez sędziego wezwanego.

Przesłuchania wolno tylko wówczas zaniechać, gdy jest ono połączone ze szczególnymi trudnościami, lub gdy nie da się wykonać bez szkody dla zdrowia tego, kto ma być pozbawionym własnej woli.

§ 655. Nie można orzec pozbawienia własnej woli, zanim sąd nie przesłucha jednego lub kilku biegłych co do stanu umysłowego tego, kto ma być pozbawionym własnej woli.

§ 656. Za przyzwoleniem wnioskodawcy sąd może zarządzić umieszczenie tego, kto ma być pozbawionym własnej woli, w zakładzie leczniczym na przeciąg czasu najwyżej sześć tygodni, jeżeli to według opinii lekarskiej okazuje się wskazanem dla ustalenia stanu umysłowego i jeżeli to da się wykonać bez szkody dla zdrowia tego, kto ma być pozbawionym własnej woli. O ile to da się wykonać, przed wydaniem rozstrzygnięcia należy przesłuchać osoby wymienione w § 646.

Przeciwko uchwale, nakazującej umieszczenie, przysługuje natychmiastowe zażalenie temu, kto ma być pozbawionym własnej woli, a w ciągu czasokresu, jaki biegnie dla tego, kto ma być pozbawionym własnej woli, także innym osobom, wymienionym w § 646.

§ 657. Skoro tylko sąd uzna za potrzebne zarządzenie pieczy nad osobą lub nad majątkiem tego, kto ma być pozbawionym własnej woli, należy uwiadomić o tem władzę opiekuńczą celem wydania tego zarządzenia.

§ 658. Jeżeli nastąpiło pozbawienie własnej woli, koszty postępowania winien ponieść ten, kto został jej pozbawiony, w przeciwnym razie kasa państwowa.

Jeżeli według przekonania sądu, jedna z podających wniosek i wymienionych w ust. 1 § 646 osób ponosi winę postawienia wniosku, można nałożyć na nią obowiązek poniesienia kosztów w całości lub części.

§ 659. Uchwałę, która ma być wydana w sprawie pozbawienia własnej woli, należy doręczyć z urzędu wnioskodawcy i prokuratorowi.

§ 660. Uchwałę, orzekającą pozbawienie własnej woli, należy doręczyć z urzędu władzy opiekuńczej, a jeżeli pozbawiony własnej woli znajduje się pod władzą rodzicielską lub pod opieką, także temu ustawowemu zastępcy, do którego należy piecza nad osobą pozbawionego własnej woli. W razie pozbawienia własnej woli z powodu choroby umysłowej, należy nadto doręczyć uchwałę samemu pozbawionemu własnej woli.

§ 661. Jeżeli pozbawiony własnej woli pozostaje pod władzą rodzicielską lub pod opieką, pozbawienie własnej woli z powodu choroby umysłowej staje się skutecznem z chwilą doręczenia uchwały temu zastępcy prawnemu, do którego należy piecza nad osobą, w innych wypadkach z chwilą zamianowania opiekuna.

Pozbawienie własnej woli z powodu słabości umysłowej staje się skutecznem z chwilą doręczenia uchwały pozbawionemu własnej woli.

§ 662. Uchwałę, odrzucającą wniosek o pozbawienie własnej woli, należy doręczyć z urzędu także temu, co do którego żądano pozbawienia własnej woli.

§ 663. Przeciw uchwale, odrzucającej wniosek o pozbawienie własnej woli, przysługuje wnioskodawcy i prokuratorowi natychmiastowe zażalenie.

W postępowaniu przed sądem zażaleniowym mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 652, 653.

Skarga zaczepiająca.

§ 664. Uchwałę orzekającą pozbawienie własnej woli można zaczepić w drodze skargi w ciągu jednomiesięcznego czasokresu.

Do wytoczenia skargi są uprawnieni sam pozbawiony własnej woli, ten ustawowy zastępca pozbawionego własnej woli, do którego należy piecza nad jego osobą, i inne osoby wymienione w § 646.

W razie pozbawienia własnej woli z powodu choroby umysłowej czasokres rozpoczyna się dla pozbawionego własnej woli z chwilą, w której otrzyma on wiadomość o pozbawieniu własnej woli, dla innych osób z chwilą, w której pozbawienie własnej woli stało się skutecznem. W razie pozbawienia własnej woli z powodu słabości umysłowej czasokres rozpoczyna się dla ustawowego zastępcy pozbawionego własnej woli, będącego pod władzą rodzi-

cielską lub pod opieką, z chwilą doręczenia mu uchwały, dla samego zaś pozbawionego własnej woli i reszty osób, z chwilą doręczenia uchwały pozbawionemu własnej woli.

§ 665. Dla skargi jest wyłącznie właściwym ten sąd okręgowy, w którego okręgu ma siedzibę sąd powiatowy, który rozstrzygnął o pozbawieniu własnej woli.

§ 666. Skargę należy skierować przeciw prokuratorowi.

Jeżeli skargę wytacza prokurator, skierować ją należy przeciw temu ustawowemu zastępcy pozbawionego własnej woli, do którego należy piecza nad jego osobą.

Jeżeli pozbawienia własnej woli żądała jedna z osób wymienionych w ust. 1 § 646 należy ją wezwać na termin do ustnej rozprawy, przy doręczeniu jej skargi. To samo stosuje się w wypadku przyłączenia się po myśli § 62 do sporu w charakterze uczestnika strony głównej.

§ 667. Ze skargą zaczepiającą pozbawienie własnej woli nie można łączyć żadnej innej skargi.

Skarga wzajemna jest niedopuszczalna.

§ 668. Jeżeli pozbawiony własnej woli pragnie wnieść skargę, przewodniczący sądu procesowego winien wyznaczyć mu na jego wniosek adwokata jako zastępcę.

§ 669. Przy rozprawie ustnej strony winny przedstawić w zupełności wyniki dochodzeń, w sądzie powiatowym dokonanych, o ile to jest potrzebnem dla zbadania słuszności zaczepionej uchwały.

W razie niezgodności lub niezupełności przedstawień, przewodniczący winien spowodować sprostowanie lub uzupełnienie, przy ponownem otwarciu, gdyby tego zaszła potrzeba, rozprawy.

§ 670. Przepisy ust. 1, 3 § 617 oraz §§ 618, 622 mają odpowiednie zastosowanie.

Przysięga stron jest wykluczona.

§ 671. Postanowienia §§ 654, 655 mają odpowiednie zastosowanie w postępowaniu na skutek skargi zaczepiającej.

Sądowi wolno odstąpić od przesłuchania biegłych, jeżeli uważa opinię wydaną przez nich w sądzie powiatowym za wystarczającą.

§ 672. Jeżeli sąd uzna skargę zaczepiającą za uzasadnioną, należy uchylić uchwałę orzekającą pozbawienie własnej woli. Uchylenie staje się skuteczne dopiero z chwilą prawomocności wyroku.

Jednakowoż na wniosek można wydać stosownie do §§ 936—944 tymczasowe zarządzenia, celem ochrony osoby lub majątku pozbawionego własnej woli.

§ 673. Jeżeli prokurator spór przegra, należy zasądzić od kasy państwowej zwrot kosztów wynikłych dla wygrywającego przeciwnika stosownie do tytułu piątego rozdziału drugiego księgi pierwszej.

Jeżeli skargę wytoczy prokurator, koszty sporu we wszystkich wypadkach winna ponieść kasa państwowa.

§ 674. Sąd procesowy winien zawiadomić władzę opiekuńczą i sąd powiatowy o każdym wyroku końcowym, wydanym w tej sprawie.

2. Uchylenie pozbawienia własnej woli.

§ 675. Uchylenie pozbawienia własnej woli dokonywa się przez uchwałę sądu powiatowego na wniosek pozbawionego własnej woli lub tego ustawowego zastępcy pozbawionego własnej woli, któremu przysługuje piecza nad jego osobą, bądź też na wniosek prokuratora.

§ 676. Dla uchylenia pozbawienia własnej woli wyłącznie właściwym jest sąd powiatowy, w którym pozbawiony własnej woli ma swoją ogólną podsadność.

Jeżeli pozbawiony własnej woli jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾, a nie ma w państwie polskim²⁾ ogólnej podsadności, można podać wniosek w tym sądzie powiatowym, który rozstrzygał o pozbawieniu własnej woli. To samo stosuje się do cudzoziemca, który został pozbawiony własnej woli w państwie polskim²⁾, a który nie ma w państwie polskim²⁾ ogólnej podsadności.

Postanowienia § 647 i §§ 649—655 mają odpowiednie zastosowanie.

§ 677. Koszty postępowania winien ponosić pozbawiony własnej woli, a gdy postępowanie wdrożono bez skutku na wniosek prokuratora — kasa państwowa.

§ 678. Uchwałę, która ma być wydana co do uchylenia pozbawienia własnej woli, należy doręczyć z urzędu wnioskodawcy, a/w razie uchylenia pozbawienia własnej woli i prokuratorowi.

¹⁾ w orygin.: „ein Deutscher“.

²⁾ W orygin.: „im Inlande“.

Przeciw uchwale uchylającej pozbawienie własnej woli prokuratorowi służy natychmiastowe zażalenie.

O uprawomocnieniu się uchylenia pozbawienia własnej woli należy zawiadomić władzę opiekuńczą.

Skarga o uchylenie.

§ 679. Jeżeli sąd powiatowy nie uwzględnił wniosku o uchylenie pozbawienia własnej woli, można żądać uchylenia w drodze skargi.

Do wytoczenia skargi jest uprawniony ten ustawowy zastępca pozbawionego własnej woli, do którego należy piecza nad jego osobą, oraz prokurator.

Jeżeli ustawowy zastępca nie chce wytoczyć skargi, przewodniczący sądu procesowego może wyznaczyć pozbawionemu własnej woli adwokata jako zastępcę.

Przy postępowaniu mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 665—667, 669—674.

11. Marnotrawcy i nałogowi opilcy.

1. Pozbawienie własnej woli.

§ 680. Pozbawienie własnej woli z powodu marnotrawstwa lub nałogu pijaństwa dokonywa się uchwałą sądu powiatowego.

Uchwałę wydaje się tylko na wniosek.

Przy postępowaniu mają odpowiednie zastosowanie przepisy ust. 1 § 646 i §§ 647, 648, 653, 657, 663.

Współdział prokuratury nie ma miejsca.

Nienaruszonymi pozostają przepisy ustaw¹⁾ uprawniających gminę lub związek równoznaczny z gminą lub też związek wspierania ubogich, do żądania pozbawienia własnej woli z powodu marnotrawstwa lub nałogu pijaństwa.

§ 681. W razie żądania pozbawienia własnej woli z powodu nałogu pijaństwa, sąd może odroczyć powzięcie uchwały o pozbawieniu własnej woli, jeżeli jest nadzieja, że ten, kto ma być pozbawionym własnej woli, poprawi się.

§ 682. Jeżeli nastąpi pozbawienie własnej woli, koszty postępowania przed sądem powiatowym winien ponieść pozbawiony własnej woli, w przeciwnym zaś razie wnioskodawca.

¹⁾ W orygin.: „die landesgesetzlichen Vorschriften. (P. § 3 ust. wykonawczej do ust. o post. cyw. z 24/3 79 w brzmieniu według ustawy z 6/10 99 (Zb. U. 388) oraz Gruchot T. 52/159).

§ 683. Uchwałę, która ma być wydana co do pozbawienia własnej woli, należy doręczyć z urzędu wnioskodawcy i temu, kto ma być pozbawionym własnej woli.

Uchwała, orzekająca pozbawienie własnej woli, staje się skuteczną z chwilą doręczenia jej pozbawionemu własnej woli. O takiej uchwale należy z urzędu zawiadomić władzę opiekuńczą.

Skarga zaczepiająca.

§ 684. Uchwałę, orzekającą pozbawienie własnej woli, pozbawiony własnej woli może zaczepić w czasokresie jednomiesięcznym zapomocą skargi.

Czasokres zaczyna się od chwili doręczenia uchwały temu, kto został pozbawiony własnej woli.

Skargę należy skierować przeciwko temu, kto żądał pozbawienia własnej woli, a w razie jego śmierci lub gdy miejsce jego pobytu jest nieznane albo położone zagranicą, przeciwko prokuratorowi.

Przy postępowaniu mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 665, 667, 669, 670, 672—674.

2. Uchylenie pozbawienia własnej woli.

§ 685. Uchylenie pozbawienia własnej woli dokonywa się uchwałą sądu powiatowego, przy odpowiednim zastosowaniu §§ 647, 653, ust. 1, 2 § 676, § 677 i ust. 1, 3 § 678 na wniosek tego, kto został pozbawiony własnej woli lub tego ustawowego zastępcy osoby, pozbawionego własnej woli, który ma pieczęć nad tą osobą.

Skarga o uchylenie.

§ 686. Jeżeli sąd powiatowy nie uwzględni wniosku o uchylenie pozbawienia własnej woli, można żądać uchylenia zapomocą skargi.

Do wytoczenia skargi uprawniony jest ten ustawowy zastępca osoby, mającej być pozbawioną własnej woli, któremu przysługuje pieczęć nad jej osobą. Jeżeli skargi wytoczyć on nie chce, przewodniczący sądu procesowego może wyznaczyć temu, kto został pozbawiony własnej woli, adwokata, jako zastępcę.

Skargę należy skierować przeciwko temu, kto żądał pozbawienia własnej woli, a w razie jego śmierci lub gdy jego miejsce pobytu jest nieznane, albo położone poza granicami tutejszej dzielnicy, przeciwko prokuratorowi.

Przy postępowaniu mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 665, 667, 669, 670, 672—674.

§ 687. Sąd powiatowy winien podać do powszechnej wiadomości o pozbawieniu własnej woli kogokolwiek z powodu marnotrawstwa lub nałogu pijaństwa, jak również o uchyleniu takiego pozbawienia własnej woli.

KSIĘGA SIÓDMA.

Postępowanie upominawcze¹⁾.

Nakaz zapłaty.

§ 688. Z powodu roszczenia, którego przedmiotem jest zapłata pewnej oznaczonej sumy pieniężnej lub świadczenie pewnej oznaczonej ilości innych zamiennych rzeczy albo papierów wartościowych, należy na wniosek wierzyciela wydać warunkowy nakaz zapłaty. Za roszczenie o zapłatę pewnej sumy pieniężnej uważa się także roszczenie na zasadzie hipoteki, długu gruntowego lub długu rentowego.

Postępowanie upominawcze nie ma zastosowania, jeżeli według treści wniosku dochodzenie roszczenia zawisłem jest od wzajemnego świadczenia, które jeszcze nie nastąpiło, albo jeżeli doręczenie nakazu zapłaty musiałyby nastąpić zagranicą lub przez publiczne ogłoszenie.

§ 689. Nakazy zapłaty wydają sądy powiatowe.

Właściwym jest ten sąd powiatowy, który byłby właściwym dla skargi wytoczonej w zwyczajnym postępowaniu, gdyby sądy powiatowe były w pierwszej instancji rzeczowo właściwe bez ograniczenia.

§ 690. Podanie musi zawierać:

1. wymienienie stron według nazwiska, stanu lub zawodu i miejsca zamieszkania;
2. wymienienie sądu;
3. dokładne podanie kwoty lub przedmiotu i zasady roszczenia;
4. prośbę o wydanie nakazu zapłaty.

§ 691. Jeżeli podanie nie odpowiada postanowieniom poprzednich paragrafów, lub jeżeli z osnowy podania okazuje się, że roszczenie jest wogóle albo w danej chwili nieuzasadnione, należy je odrzucić.

¹⁾ p. § 13, 14, 14a, 15, 16 ust. o ulż. sądu.

Podanie należy także wówczas odrzucić, gdy nie można wydać nakazu zapłaty tylko co do części roszczenia; przed odrzuceniem należy wysłuchać wierzyciela.

Zaskarżenie zarządzenia o odrzuceniu jest niedopuszczalne.

§ 692. Nakaz zapłaty zawiera wymienione pod l. 1—3 § 690 szczegóły podania, a oprócz tego polecenie dłużnikowi, aby w ciągu czasokresu wynoszącego jeden tydzień, licząc od dnia doręczenia, zaspokoił roszczenie wierzyciela wraz z kosztami postępowania, które należy oznaczyć cyfrowo, tudzież ze żądaniami odsetkami, celem uniknięcia natychmiastowej egzekucji, albo żeby wniósł do sądu opozycję, jeżeliby miał przeciw roszczeniu zarzuty.

§ 693. Doręczenie nakazu zapłaty dłużnikowi dokonywa się z urzędu.

Z chwilą doręczenia nakazu zapłaty następują skutki zawisłości prawnej.

Jeżeli przez doręczenie ma być zachowany czasokres lub ma nastąpić przerwa przedawnienia, skutek ten osiąga się już z chwilą wniesienia lub podania prośby o wydanie nakazu zapłaty, o ile doręczenie zaraz potem nastąpi.

Sekretarz sądowy winien zawiadomić wierzyciela o doręczeniu nakazu zapłaty.

§ 694. Dopóki nie wydano nakazu wykonawczego, dłużnik może wnieść opozycję przeciwko roszczeniu lub jego części.

Sąd winien zawiadomić wierzyciela o wniesionej w należyтым czasie opozycji, a dłużnikowi wydać na jego żądanie poświadczenie, że w należyтым czasie wniósł opozycję.

Odrzucenie opozycji, nie wniesionej w należyтым czasie, nie jest potrzebnem.

§ 695. Wskutek wniesienia w należyтым czasie opozycji przeciw całemu roszczeniu lub jego części, nakaz zapłaty traci swą moc. Skutki zawisłości prawnej pozostają w mocy.

§ 696. Jeżeli opozycję wniesiono w należyтым czasie, należy uważać, jak gdyby w chwili doręczenia nakazu zapłaty wniesiono skargę do sądu powiatowego, który wydał nakaz.

Termin do rozprawy ustnej należy wyznaczyć tylko na wniosek jednej ze stron; wniosek taki można uczynić już w podaniu o wydanie nakazu zapłaty; termin wezwania wynosi najmniej trzy dni.

Dla sporządzenia wyroku w formie skróconej (ust. 3 § 313. ust. 3 § 317) można użyć nakazu zapłaty zamiast skargi.

§ 697. Jeżeli wytoczono roszczenie, należące do właściwości sądów okręgowych, winien sąd powiatowy, o ile strona przed rozprawą w sprawie głównej tego zażąda, uznać się uchwałą za niewłaściwy i przekazać spór sądowi okręgowemu; przepisy ust. 2, zd. 1, ust. 3, § 505 mają zastosowanie.

Jeżeli wniosek o przekazanie uczyniono już w podaniu o wydanie nakazu zapłaty, albo połączono go z opozycją, rozstrzygnięcie wniosku może nastąpić bez poprzedniej ustnej rozprawy. Jeżeli uchwalono przekazanie, spór prawny uważa się za toczący się w sądzie okręgowym od chwili doręczenia uchwały.

§ 698. Koszty postępowania upominawczego, w razie wniesienia opozycji w należyтым czasie, należy uważać za część kosztów wynikłego sporu.

Nakaz wykonawczy.

§ 699. Nakaz zapłaty po upływie wymienionego w nim czasu kresu należy uznać na wniosek wierzyciela za tymczasowo wykonalny, o ile przed uznaniem wykonalności dłużnik nie wniósł opozycji. Uznanie wykonalności dokonywa się przez umieszczenie przez sekretarza sądowego na nakazie zapłaty nakazu wykonawczego. W nakazie wykonawczym należy wskazać koszty dotychczasowego postępowania, które wierzyciel winien obliczyć. Doręczenie nakazu wykonawczego dokonywa się na żądanie wierzyciela. Sekretarz sądowy winien skutecznie doręczyć, o ile wierzyciel nie oświadczy, że chce sam zlecić doręczenie komornikowi sądowemu.

Jeżeli sekretarz sądowy podaniu wierzyciela nie chce uczynić zadość, winien przedłożyć podanie sądowi do rozstrzygnięcia. Przeciwno uchwale sądu, odrzucającej podanie, przysięguje natychmiastowe zażalenie.

§ 700. Nakaz wykonawczy jest równoznaczny z wyrokiem końcowym zaocznym, uznanym za tymczasowo wykonalny. Przeciwno nakazowi wykonawczemu służy sprzeciw; przepisy o sprzeciwie przeciwko wyrokom zaocznym, wydanym przez sąd powiatowy, mają odpowiednie zastosowanie. Jeżeli roszczenie nie podlega właściwości sądów powiatowych, przekazanie sporu w myśl § 697 sądowi okręgowemu ma miejsce tylko wówczas, gdy sąd powiatowy uzna sprzeciw za dopuszczalny. Rozstrzygnięcie sądu powiatowego, dopuszczające sprzeciw, obowiązuje sąd okręgowy.

§ 701. Jeżeli w wypadku niewniesienia opozycji nie żądano wydania nakazu wykonawczego w ciągu sześciomiesięcznego cza-

sokresu, rozpoczynającego się z upływem wymienionego w nakazie zapłaty czasokresu, nakaz zapłaty traci swą moc w tym stopniu, że wygasają również skutki zawisłości prawnej. To samo zachodzi, gdy w należytych czasie żądano wydania nakazu wykonawczego, lecz żądaniu temu odmówiono.

§ 702. Podanie o wydanie nakazu zapłaty lub nakazu wykonawczego, jak również wniesienie opozycji, nie doręczają się w odpisach stronie przeciwnej; w razie ustnego ich zgłoszenia, nie jest wymagane spisanie protokołu.

§ 703. Udowodnienie pełnomocnictwa nie jest potrzebne, jeżeli żąda się wydania nakazu zapłaty w imieniu wierzyciela, lub jeżeli w imieniu dłużnika wnosi się opozycję przeciwko nakazowi zapłaty.

KSIEGA ÓSMA.

Egzekucja.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

POSTANOWIENIA OGÓLNE.

§ 704. Egzekucja ma miejsce na podstawie wyroków końcowych, które uznane zostały za prawomocne lub za tymczasowo wykonalne.

Nie wolno uznawać za tymczasowo wykonalne wyroków zapadłych w sprawach małżeńskich i w sporach ustalających stosunek prawny między rodzicami a dziećmi.

1. Prawomocność.

§ 705. Wyroki nie uzyskują prawomocności przed upływem czasokresu, wyznaczonego dla założenia dopuszczalnego środka prawnego lub dopuszczalnego sprzeciwu. Przez założenie w należytych czasie środka prawnego lub sprzeciwu wstrzymuje się uzyskanie prawomocności.

§ 706*. Zaświadczenia prawomocności wyroków winien wydawać na podstawie akt procesowych sekretarz sądowy pierwszej instancji, a dopóki spór toczy się w wyższej instancji — sekretarz sądowy tej instancji.

§ 707. Jeżeli żądano przywrócenia do stanu pierwotnego lub wznowienia postępowania, sąd na wniosek może zarządzić, aby egzekucja została tymczasowo wstrzymana za daniem lub bez dania zabezpieczenia, lub aby mogła się odbyć tylko za daniem zabezpieczenia, oraz aby dokonane akty egzekucyjne w razie dania zabezpieczenia zostały uchylone. Wstrzymanie egzekucji bez dania zabezpieczenia jest tylko wówczas dopuszczalne, gdy zostanie uwiarogodnione, że wykonanie wyrządziłoby szkodę niedającą się powetować.

Rozstrzygnięcie można wydać bez poprzedniej ustnej rozprawy. Uchwała nie ulega zaskarżeniu.

2. Tymczasowa wykonalność

§ 708. Nawet bez wniosku należy uznać za tymczasowo wykonalne:

1. wyroki, orzekające zasądzenie na skutek uznania (§ 307);
2. wyroki, orzekające spełnienie się skutków wyrażonych w warunkowym wyroku końcowym;
3. wyroki zaoczne sądu rewizyjnego, jak również drugi lub dalszy wyrok zaoczny, wydany w tej samej instancji przeciwko tej samej stronie w sprawie głównej;
4. wyroki, wydane w sporach z dokumentów lub wymianów;
5. wyroki, uchylające areszt lub tymczasowe zarządzenia;
6. wyroki, orzekające obowiązek uiszczania alimentów lub renty pieniężnej należnej po myśli §§ 843, 844 kodeksu cywilnego, o ile uiszczenie ma nastąpić za czas po wytoczeniu skargi i za ostatni kwartał przed wytoczeniem skargi;
7. wyroki sądów apelacyjnych w sprawach prawno-majątkowych z wyjątkiem wyroków zaocznych.

§ 709. Na wniosek należy uznać za tymczasowo wykonalne wyroki, które dotyczą:

1. sporów między wynajmującym a najemcą lub podnajemcą pomieszczeń mieszkalnych lub innych pomieszczeń albo między najemcą a podnajemcą takich pomieszczeń, o ich opuszczenie, używanie lub opróżnienie, jak również o zatrzymanie rzeczy wniesionych do wynajętych pomieszczeń przez najemcę lub podnajemcę;
2. sporów między służbodawcami a służącymi, między pracodawcami a robotnikami odnośnie do stosunku lub pracy, jak również sporów wymienionych w ust. 1 § 3 ustawy o sądach

przemysłowych z 29 lipca 1890 (Dz. Ust. Rz. str. 141), o ile powstaną one w czasie trwania stosunku służby, pracy lub nauki;

3. sporów między podróżującymi a gospodarzami, woźnicami, szypkami, flisakami lub wysyłającymi emigrantów w portach wyjazdowych, z powodu należności za gospodę, wynagrodzenia za jazdę, opłaty za przewóz, przewożenia podróżnych i ich mienia i z powodu utraty i uszkodzenia tego ostatniego, oraz sporów między podróżującymi a rzemieślnikami wynikłych z powodu podróży;
4. innych roszczeń prawno-majątkowych, o ile przedmiot zasądzenia nie przekracza kwoty trzystu marek w gotówiznie lub wartości pieniężnej; co do wartości przedmiotu mają zastosowanie przepisy §§ 3—9.

§ 710. Na wniosek należy uznać wyroki za tymczasowo wykonalne, gdy będzie uwarogodnione, że odroczenie wykonania przyniosłoby wierzycielowi szkodę trudną do powetowania lub trudną do udowodnienia, albo gdy wierzyciel oświadczy gotowość dania przed wykonaniem zabezpieczenia.

§ 711¹⁾.

§ 712. Jeżeli uwarogodniono, że wykonanie wyroku przyniosłoby dłużnikowi niepowetowaną szkodę, należy w wypadkach § 708 na wniosek dłużnika orzec, że wyrok nie jest tymczasowo wykonalny; w wypadkach §§ 709, 710 wniosek wierzyciela należy odrzucić.

Przepis części pierwszej ustępu 1 nie ma zastosowania do wyroków wymienionych pod l. 7 § 708, jeżeli według uznania sądu niewątpliwie niema wymienionych w §§ 546, 547 podstaw dla dopuszczenia rewizji.

§ 713. Na wniosek sąd może uzależnić tymczasową wykonalność od dania zabezpieczenia. Przepis ten nie ma zastosowania do wyroków wymienionych pod l. 7 § 708.

Na wniosek dłużnika sąd winien mu pozwolić, aby przez danie zabezpieczenia lub przez zdeponowanie uwolnił się od wykonania, jeżeli wierzyciel nie oświadczy gotowości dania zabezpieczenia przed wykonaniem.

§ 714. Wnioski, wymienione w §§ 709—713, należy podać przed końcem tej ustnej rozprawy, na której zapada wyrok.

¹⁾ został skreślony nowelą z 22 maja 1910 r.

§ 715. W wypadkach §§ 710, 713 sąd, który zarządził lub dozwolił danie zabezpieczenia, może na wniosek zarządzić zwrot danego przez wierzyciela zabezpieczenia, jeżeli przedłożono zaświadczenie, że wyrok, uznany za tymczasowo wykonalny, stał się prawomocnym. Przepisy ust. 3 § 109 mają odpowiednie zastosowanie.

§ 716. Jeżeli pominięto wniosek o uznanie wyroku za tymczasowo wykonalny lub w wypadkach, w których wyrok bez wniosku należy uznać za tymczasowo wykonalny, nie nastąpiło rozstrzygnięcie co do tymczasowej wykonalności, mają zastosowanie przepisy § 321 co do uzupełnienia wyroku.

§ 717. Z chwilą ogłoszenia wyroku, uchylającego lub zmieniającego rozstrzygnięcie w sprawie głównej albo uznanie tymczasowej wykonalności, wykonalność ta traci moc o tyle, o ile nastąpiło uchylenie lub zmiana.

Jeżeli wyrok, uznany za tymczasowo wykonalny, uchylono lub zmieniono, powód obowiązany jest do wynagrodzenia szkody, jaka powstała dla pozwanego z powodu wykonania wyroku lub z powodu dania zabezpieczenia, celem uwolnienia się od wykonania. Pozwany może dochodzić swego roszczenia o wynagrodzenie szkody w toczącym się sporze; jeżeli dochodzi się roszczenia, uważać je należy jako zawisłe z chwilą zapłaty lub świadczenia.

Przepisy ust. 2 nie mają zastosowania do wymienionych pod l. 7 § 708 wyroków sądów apelacyjnych. O ile taki wyrok uchylono lub zmieniono, należy na wniosek pozwanego zasądzić powoda na zwrot tego, co na podstawie wyroku pozwany zapłacił lub świadczył. Przepisy zd. 2, 3, ust. 2 § 541 mają zastosowanie.

§ 718. W instancji odwoławczej na wniosek należy przede wszystkim rozprawić i rozstrzygnąć co do tymczasowej wykonalności.

W tym wypadku nie ma zastosowania przepis § 524 o odroczeniu ustnej rozprawy.

Zaskarżenie rozstrzygnięcia, wydanego w instancji odwoławczej w sprawie tymczasowej wykonalności nie jest dopuszczalne.

§ 719. Jeżeli przeciwko wyrokowi, uznanemu za tymczasowo wykonalny, wniesiono sprzeciw lub odwołanie, stosują się odpowiednio przepisy § 707.

Jeżeli przeciwko wyrokowi, uznanemu za tymczasowo wykonalny, wniesiono rewizję, sąd rewizyjny winien na wniosek za-

rządzić tymczasowe wstrzymanie egzekucji, gdy będzie uwiarogodnione, że wykonanie przyniosłoby niepowetowaną szkodę.

Rozstrzygnięcie to można wydać bez ustnej rozprawy.

§ 720. Jeżeli po myśli ust. 2 § 713 dozwolono dłużnikowi, by uwolnił się od wykonania przez danie zabezpieczenia lub przez zdeponowanie, należy zajęte pieniądze lub uzyskaną ze sprzedaży zajętych przedmiotów kwotę zdeponować.

§ 721. Jeżeli orzeczono opróżnienie mieszkania, sąd może na wniosek udzielić dłużnikowi stosownie do okoliczności odpowiedniej zwłoki na opróżnienie.

Do tego wniosku stosują się odpowiednio przepisy §§ 714, 716.

3. Wykonanie wyroków zagranicznych.

§ 722. Na podstawie wyroku sądu zagranicznego egzekucja ma miejsce tylko wówczas, gdy jej dopuszczalność została orzeczona wyrokiem wykonawczym.

Dla skargi o wydanie powyższego wyroku właściwym jest sąd powiatowy lub okręgowy, w którym dłużnik ma swoją ogólną podsadność, a w braku takiego ten sąd powiatowy lub okręgowy, w którym stosownie do § 23 można wnieść skargę przeciw dłużnikowi.

§ 723. Wyrok wykonawczy należy wydać, nie badając zgodności rozstrzygnięcia z ustawami.

Wyrok wykonawczy należy wydać dopiero wtedy, gdy wyrok sądu zagranicznego stanie się prawomocnym wedle prawa dla tegoż sądu obowiązującego. Nie należy go wydawać, gdy według § 328 uznanie wyroku jest wykluczone.

4. Wypis wykonawczy.

§ 724. Egzekucja odbywa się na podstawie wypisu wyroku opatrzonego klauzulą wykonawczą (wypis wykonawczy).

Wypis wykonawczy wydaje sekretarz sądu pierwszej instancji, a jeśli spór toczy się w wyższej instancji — sekretarz tegoż sądu.

§ 725. Klauzulę wykonawczą:

„Powyższy wypis wydaje się itd. (wymienienie strony) celem przeprowadzenia egzekucji“

należy dodać na końcu wypisu wyroku, zaopatrzyć ją w podpis sekretarza sądowego i umieścić na niej pieczęć sądową.

§ 726. Z wyroków, których wykonalność stosownie do ich treści zawisła jest od udowodnienia przez wierzyciela spełnienia się innego faktu, aniżeli danie ciążącego na wierzycielu zabezpieczenia, wolno tylko wtedy udzielić wypisu wykonawczego, gdy dowód zo-

stanie przeprowadzony przez publiczne lub publicznie uwierzytelnione dokumenty.

Jeżeli wykonanie zawisło od świadczenia, z ręki do ręki dokonać się mającego przez wierzyciela na rzecz dłużnika, natenczas tylko wtedy potrzebny jest dowód, iż dłużnik został zaspokojony lub że co do przyjęcia dopuszcza się zwłoki, gdy świadczenie, jakie dłużnik ma skutecznić, polega na złożeniu oświadczenia woli.

§ 727. Wypis wykonawczy można wydać temu, kto jest następcą prawnym wymienionego w wyroku wierzyciela, jak również przeciw temu, kto jest następcą prawnym wymienionego w wyroku dłużnika i przeciw temu posiadaczowi rzeczy objętej sporem, przeciwko której wyrok jest według § 325 skuteczny, jeżeli następstwo prawne lub stosunek posiadania są w sądzie ogólnie znane lub zostaną udowodnione zapomocą dokumentów publicznych lub publicznie uwierzytelnionych.

Jeżeli następstwo prawne lub stosunek posiadania są w sądzie ogólnie znane, należy uczynić o tem wzmiankę w klauzuli wykonawczej.

§ 728. Jeżeli zapadł wyrok przeciw spadkobiercy poprzedniemu, według § 326 skuteczny wobec spadkobiercy następnego, wówczas co do udzielenia wypisu wykonawczego na rzecz spadkobiercy następnego i przeciwko niemu mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 727.

To samo stosuje się przy udzielaniu wypisu wykonawczego na rzecz spadkobiercy i przeciw niemu, jeżeli zapadł wyrok przeciw wykonawcy testamentu, według § 327 skuteczny wobec spadkobiercy. Przeciw spadkobiercy można udzielić wypisu wykonawczego nawet wówczas, gdy trwa jeszcze sprawowanie zarządu przez wykonawcę testamentu.

§ 729. Jeżeli kto przejął majątek drugiej osoby na podstawie umowy z nią zawartej po prawomocnem ustaleniu długu drugiej osoby, wówczas co do wydania wypisu wykonawczego wyroku przeciw przejmującemu majątek mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 727.

To samo obowiązuje względem wydania wypisu wykonawczego przeciwko temu, kto pod dotychczasową firmą prowadzi dalej interes handlowy nabyty przez umowę między żyjącymi, odnośnie do tych zobowiązań, za które odpowiada on według zd. 1. ust. 1, ust. 2 § 25 kodeksu handlowego, o ile te zobowiązania zostały prawo-

mocnie ustalone przeciwko poprzedniemu posiadaczowi przed nabyciem interesu.

§ 730. W wypadkach ust. 1 § 726 i §§ 727—729 wolno wydać wypis wykonawczy tylko na zarządzenie przewodniczącego.

Przed rozstrzygnięciem można przesłuchać dłużnika.

O zarządzeniu należy uczynić wzmiankę w klauzuli wykonawczej.

Skarga o udzielenie klauzuli wykonawczej.

§ 731. Jeżeli nie można przeprowadzić wymaganego według ust. 1 § 726 i §§ 727—729 dowodu zapomocą dokumentów publicznych lub publicznie uwierzytelnionych, wierzyciel winien wnieść do sądu procesowego pierwszej instancji skargę o wydanie mu na podstawie wyroku klauzuli wykonawczej.

Zarzuty przeciw dopuszczalności klauzuli wykonawczej.

§ 732. Zarzuty dłużnika dotyczące dopuszczalności klauzuli wykonawczej rozstrzyga sąd, którego sekretarz sądowy udzielił klauzulę wykonawczą. Rozstrzygnięcie może nastąpić bez poprzedniej ustnej rozprawy.

Przed rozstrzygnięciem sąd może wydać tymczasowe zarządzenie; w szczególności może zarządzić, aby egzekucja była tymczasowo wstrzymaną za daniem lub bez dania zabezpieczenia lub że winna być przeprowadzoną tylko za daniem zabezpieczenia.

Dalszy wypis wykonawczy.

§ 733. Dopóki strona poprzednio wydanego jej wypisu nie odda, dalszy wypis wykonawczy wolno jej wydać tylko na zarządzenie przewodniczącego.

Przed rozstrzygnięciem można przesłuchać dłużnika.

O wydaniu dalszego wypisu sekretarz sądowy winien zawiadomić przeciwnika, jeżeli rozstrzygnięcie zarządzające to wydanie, nie zostało ogłoszone.

Dalszy wypis należy wyraźnie oznaczyć, jako taki, ze wzmianką o rozstrzygnięciu.

§ 734. Przed wręczeniem wypisu wykonawczego należy zaznaczyć na pierwopisie wyroku, której stronie i kiedy wydano wypis.

Szczególne podstawy egzekucji na masach majątkowych.

§ 735. Dla egzekucji z majątku stowarzyszenia, nie mającego zdolności prawnej, wystarcza wyrok zapadły przeciwko temu stowarzyszeniu.

§ 736. Dla egzekucji z majątku spółki, zawartej według § 705 kodeksu cywilnego, potrzebny jest wyrok, wydany przeciw wszystkim spółnikom.

§ 737. Jeżeli istnieje użytkowanie majątku, dopuszczalną jest, bez względu na istniejące użytkowanie, egzekucja z przedmiotów podlegających użytkowaniu z powodu powstałych przed ustanowieniem użytkowania zobowiązań tego, kto ustanawiał użytkowanie, gdy ustanawiający zasądzony został na świadczenie, a użytkownik na poddanie się egzekucji.

To samo stosuje się do zobowiązań spadkowych przy użytkowaniu spadku.

§ 738. Jeżeli ustanowienie użytkowania majątku nastąpiło po prawomocnem ustaleniu długu osoby, która ustanawiała użytkowanie, wówczas co do wydania wypisu wykonawczego wyroku przeciw użytkownikowi odnośnie do przedmiotów podlegających użytkowaniu stosują się odpowiednio przepisy §§ 727, 730—732.

To samo stosuje się przy użytkowaniu spadku co do udzielenia wypisu wykonawczego wyroku zapadłego przeciwko spadkodawcy.

§ 739. Jeżeli majątek podlega zarządowi i pobieraniu użytków, wspólności dorobku lub wspólności mienia ruchomego, egzekucja z wniesionego przez żonę mienia dopuszczalną jest tylko wtedy, gdy żonę zasądzono na świadczenie, a męża na poddanie się egzekucji z wniesionego mienia.

§ 740. Jeżeli majątek podlega ogólnej małżeńskiej wspólności majątkowej, wspólności dorobku lub wspólności mienia ruchomego, dla prowadzenia egzekucji z mienia łącznego potrzebny jest i będzie wystarczał wyrok zapadły przeciwko mężowi.

§ 741. Jeżeli żona prowadzi samodzielnie przedsiębiorstwo zarobkowe, dla prowadzenia egzekucji z mienia wniesionego i z mienia łącznego będzie wystarczał wyrok zapadły przeciwko żonie, chyba, że w chwili nastania zawisłości wpisano do rejestru małżeńskich praw majątkowych sprzeciw męża przeciwko prowadzeniu przedsiębiorstwa zarobkowego lub odwołanie jego zezwolenia na prowadzenie.

§ 742. Jeżeli stan majątku uległ zarządowi i pobieraniu użytków, wspólności dorobku lub wspólności mienia ruchomego dopiero wówczas, gdy już zawisł spór prowadzony przez żonę lub przeciwko niej, wówczas co do udzielenia wypisu wykonawczego

wyroku na rzecz męża lub przeciwko niemu odnośnie do mienia wniesionego przez żonę, mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 727, 730—732.

To samo stosuje się przy udzieleniu wypisu wykonawczego odnośnie do mienia łącznego, jeżeli ogólna małżeńska wspólność majątkowa lub wspólność mienia ruchomego nastąpiły dopiero wówczas, gdy już zawist spór prowadzony przez żonę lub przeciwko niej.

§ 743. Po ustaniu ogólnej małżeńskiej wspólności majątkowej, wspólności dorobku lub wspólności mienia ruchomego, można przed rozliczeniem się prowadzić egzekucję z mienia łącznego tylko wtedy, gdy zasądzono obu małżonków na świadczenie, lub jednego małżonka na świadczenie, a drugiego na poddanie się egzekucji.

§ 744. Jeżeli ogólna małżeńska wspólność majątkowa, wspólność dorobku lub wspólność mienia ruchomego ustała po ukończeniu sporu prowadzonego przez męża, wówczas co do udzielenia przeciwko żonie wykonawczego wypisu wyroku odnośnie do mienia łącznego mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 727, 730—732.

§ 745. W wypadku trwającej nadal małżeńskiej wspólności majątkowej, do prowadzenia egzekucji z mienia łącznego potrzebny jest i będzie wystarczał wyrok zapadły przeciwko pozostałemu przy życiu małżonkowi.

Po ustaniu trwającej nadal małżeńskiej wspólności majątkowej, mają zastosowanie przepisy §§ 743, 744 z tem, że miejsce męża zajmuje pozostała przy życiu małżonka, a miejsce żony potomkowie, mający prawo do udziału w spadku.

§ 746. Dla prowadzenia egzekucji z majątku dziecka, podlegającego pobieraniu użytków przez rodziców, wystarcza wyrok zapadły przeciwko dziecku.

§ 747. Dla prowadzenia egzekucji ze spadku, jeżeli jest kilku spadkobierców, potrzebny jest do chwili podziału wyrok, wydany przeciwko wszystkim spadkobiercom.

§ 748. Jeżeli spadek podlega zarządowi wykonawcy testamentu, dla prowadzenia egzekucji ze spadku potrzebny jest i będzie wystarczał wyrok, wydany przeciwko wykonawcy testamentu.

Jeżeli wykonawcy testamentu przysługuje tylko zarząd poszczególnych przedmiotów spadku, prowadzenie egzekucji z tych przedmiotów jest dopuszczalne tylko wówczas, gdy spadkobierca został zasądzony na świadczenie, a wykonawca testamentu na poddanie się egzekucji.

Dla prowadzenia egzekucji z powodu roszczenia o zachowek, wymagany jest tak w wypadku ust. 1, jak w wypadku ust. 2, wyrok wydany zarówno przeciwko spadkobiercom, jak i przeciwko wykonawcy testamentu.

§ 749. Do udzielenia na rzecz wykonawcy testamentu lub przeciw niemu wykonawczego wypisu wyroku, wydanego na rzecz spadkodawcy lub przeciwko niemu, mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 727, 730—732. Na podstawie takiego wypisu można wykonać egzekucję jedynie z tych przedmiotów spadku, które podlegają zarządowi wykonawcy testamentu.

5. Początek egzekucji.

§ 750. Egzekucję wolno tylko wówczas rozpocząć, gdy wyrok lub dołączona doń klauzula wykonawcza imiennie wymienia strony, dla których lub przeciwko którym ma mieć miejsce egzekucja, i gdy wyrok został już doręczony lub gdy go się równocześnie doręcza.

Jeżeli chodzi o wykonanie wyroku, którego wypis wykonawczy udzielono według ust. 1 § 726, albo jeżeli wyrok, który według §§ 727—729, 738, 742, 744, ust. 2 § 745 i § 749 jest skuteczny dla osób lub przeciwko osobom w nim wymienionym, ma być wykonany dla lub przeciwko jednej z tych osób, natenczas przed rozpoczęciem egzekucji lub równocześnie z jej rozpoczęciem musi być doręczony, oprócz wyroku, który ma się wykonać, także dołączona doń klauzula wykonawcza, o ile zaś tę klauzulę udzielono na podstawie publicznych lub publicznie uwierzytelnionych dokumentów — także odpis tych dokumentów.

§ 751. Jeżeli dochodzenie roszczenia zawisłem jest od nadejścia dnia kalendarzowego, egzekucję wolno rozpocząć tylko z upływem owego dnia kalendarzowego.

Jeżeli wykonanie zawisłem jest od dania zabezpieczenia przez wierzyciela, egzekucję wolno rozpocząć tylko wówczas, gdy danie zabezpieczenia udowodniono zapomocą publicznego lub publicznie uwierzytelnionego dokumentu, a odpis tego dokumentu został już doręczony lub równocześnie go się doręcza.

§ 752. Przeciw wojskowemu, należącemu do armji czynnej lub do czynnej marynarki, wolno rozpocząć egzekucję wówczas, gdy przełożona władza wojskowa otrzymała o niej zawiadomienie.

Na żądanie wierzyciela władza wojskowa winna mu poświadczyć odbiór zawiadomienia.

6. Czynność komornika sądowego.

§ 753. O ile egzekucja nie jest przekazana sądom, przeprowadzają ją komornicy sądowi, którzy mają ją wykonać na zlecenie wierzyciela.

W celu udzielenia polecenia przeprowadzenia egzekucji, wierzyciel może korzystać ze współdziałania sekretarza sądowego. Polecenie, dane komornikowi sądowemu przez sekretarza sądowego, ma takie samo znaczenie, jak gdyby pochodziło od wierzyciela.

§ 754. W pisemnem lub ustnem poleceniu przeprowadzenia egzekucji, w połączeniu z oddaniem wypisu wykonawczego, mieści się polecenie dla komornika sądowego do przyjmowania zapłat lub innych świadczeń, do ważnego pokwitowania z odbioru, oraz do wydania dłużnikowi wypisu wykonawczego, gdy ten zobowiązaniu swemu zadość uczyni.

§ 755. Wskutek posiadania wypisu wykonawczego komornik sądowy upoważniony jest względem dłużnika i osób trzecich do przeprowadzenia egzekucji oraz do czynności wymienionych w § 754. W stosunku do tych osób wierzyciel nie może zarzucać braku lub ograniczenia polecenia.

§ 756. Jeżeli wykonanie jest zawisłe od świadczenia, które wierzyciel ma skutecznie dłużnikowi z ręki do ręki, komornikowi sądowemu nie wolno rozpocząć egzekucji, zanim nie zaofiaruje dłużnikowi należnego mu świadczenia w sposób uzasadniający zwłokę w przyjęciu, chyba że za pomocą publicznych lub publicznie uwierzytelnionych dokumentów udowodniono, iż dłużnik został zaspokojony lub dopuścił się zwłoki w przyjęciu, a odpis tych dokumentów już doręczono lub równocześnie go się doręcza.

§ 757. Po otrzymaniu świadczeń komornik sądowy winien wydać dłużnikowi wypis wykonawczy wraz z pokwitowaniem, a w razie częściowego świadczenia zaznaczyć je na wypisie wykonawczym i wydać dłużnikowi pokwitowanie.

Niniejsze postanowienia nie naruszają prawa dłużnika do dodatkowego żądania pokwitowania od samego wierzyciela.

§ 758. Komornik sądowy ma prawo przeszukiwać mieszkanie i schowki dłużnika, o ile wymaga tego cel wykonania.

Ma prawo kazać otworzyć zamknięte drzwi domu, drzwi pokoju i schowki.

W razie oporu ma prawo do użycia siły i w tym celu może zażądać pomocy policyjnych organów wykonawczych. Jeżeli jest

potrzebna pomoc wojskowa, winien się zwrócić do sądu wykonawczego.

§ 759. Jeżeli przy czynności wykonawczej stawiono opór, albo jeżeli przy czynności wykonawczej w mieszkaniu dłużnika nie jest obecny ani dłużnik, ani żadna dorosła osoba, należąca do rodziny dłużnika lub będąca na służbie w tej rodzinie, komornik sądowy winien przybrać jako świadków dwie dorosłe osoby lub urzędnika gminnego lub policyjnego.

§ 760. Każdej osobie, która jest dotkniętą postępowaniem wykonawczem, należy na jej żądanie dozwolnić przejrzeć akta komornika sądowego i udzielić odpisu poszczególnych pism z akt.

§ 761. W porze nocnej (ust. 1 § 188) jak również w niedziele i w powszechne dni świąteczne można przedsięwziąć czynność wykonawczą tylko za zezwoleniem sędziego powiatowego w którego okręgu ma się czynność wykonać.

Zarządzenie, na mocy którego udzielono zezwolenia, należy okazać przy egzekucji.

§ 762. Komornik sądowy winien spisać protokół o każdej czynności wykonawczej.

Protokół musi zawierać:

1. miejsce i czas spisania;
2. przedmiot czynności wykonawczej z krótką wzmianką o istotnym przebiegu;
3. nazwiska osób, z którymi miano do czynienia;
4. podpis owych osób z uwagą, że podpisanie nastąpiło po poprzednim przeczytaniu lub przedłożeniu do przejrzania i po poprzednim przyjęciu;
5. podpis komornika sądowego.

Jeżeli nie można było zadość uczynić jednemu z wymagań pod 1—4 wymienionych, należy podać przyczynę.

§ 763. Wezwania i inne zawiadomienia, należące do czynności wykonawczych, komornik sądowy winien wydać ustnie i wciągnąć je całkowicie do protokołu.

Jeżeli nie może nastąpić ustne wykonanie, komornik sądowy winien doręczyć odpis protokołu przy odpowiednim zastosowaniu przepisów §§ 172, 181—186, lub przesłać go pocztą, jeżeli w miejscu egzekucji nie można skutecznie doręczyć tej osobie, do której winno być skierowane wezwanie lub zawiadomienie. Zachowanie tego przepisu musi być zaznaczone w protokole. Doręczenie za pomocą publicznego obwieszczenia nie ma zastosowania.

7. Sąd wykonawczy.

§ 764. Przekazane sądom zarządzenie czynności wykonawczych oraz współdziałanie przy nich należą do właściwości sądów powiatowych, jako sądów wykonawczych.

O ile ustawa nie oznacza innego sądu powiatowego, należy uważać za sąd wykonawczy ten sąd powiatowy, w którego okręgu ma mieć miejsce lub miało miejsce postępowanie wykonawcze.

Sąd wykonawczy może wydawać rozstrzygnięcia bez poprzedniej ustnej rozprawy.

§ 765. Jeżeli wykonanie jest zawisłe od świadczenia, które wierzyciel ma skutecznie dłużnikowi z ręki do ręki, sądowi wykonawczemu wolno zarządzić środki wykonawcze tylko wtedy, gdy zapomocą dokumentów publicznych lub publicznie uwierzytelnionych udowodniono, iż dłużnik został zaspokojony lub dopuścił się zwłoki w przyjęciu, a odpis tych dokumentów już doręczono. Doręczenia nie potrzeba, gdy komornik sądowy stosownie do § 756 rozpoczął już egzekucję, a dowód przeprowadzony zostanie zapomocą protokołu komornika sądowego.

8. Zarzuty przeciw rodzajowi i sposobowi wykonania.

§ 766. Sąd wykonawczy rozstrzyga wnioski, zarzuty i uwagi, które dotyczą rodzaju i sposobu egzekucji lub postępowania, jakiego ma przestrzegać przy niej komornik sądowy. Tenże sąd ma prawo wydawać zarządzenia wymienione w ust. 2 § 732.

Sądowi wykonawczemu przysługuje także prawo rozstrzygania, gdy komornik sądowy wzbrania się przyjąć polecenie wykonania lub wykonać czynność wykonawczą stosownie do polecenia, albo gdy wniesiono uwagi co do kosztów wstawionych do rachunku przez komornika sądowego.

9. Zarzuty przeciw roszczeniu.

§ 767. Zarzuty dotyczące samego roszczenia ustalonego przez wyrok, dłużnik winien wnieść w drodze skargi w sądzie procesowym w pierwszej instancji.

Są one o tyle tylko dopuszczalne, o ile powody, na których się opierają, powstały dopiero po ukończeniu tej ustnej rozprawy, na której w myśl postanowień niniejszej ustawy musiałyby być wniesione zarzuty a nie można już ich wnieść zapomocą sprzeciwu.

Dłużnik musi w skardze przez siebie wytoczyć się mającej, wnieść wszystkie zarzuty, jakie był w stanie wnieść w czasie wytoczenia skargi.

10. Skarga z powodu niedopuszczalności klauzuli wykonawczej.

§ 768. Postanowienia ust. 1, 3 § 767 mają odpowiednie zastosowanie, jeżeli w wypadkach przewidzianych w ust. 1 § 726, §§ 727—729, 738, 742, 744, ust. 2 § 745 i § 749 dłużnik zaprzecza, by zaszła podstawa do wydania klauzuli wykonawczej, którą przy udzieleniu tej klauzuli przyjęto za udowodnioną, co nie przeszkadza prawu dłużnika do podniesienia w tych wypadkach stosownie do § 732 zarzutów przeciw dopuszczalności klauzuli wykonawczej.

§ 769. Sąd procesowy może na wniosek zarządzić, aby wstrzymano egzekucję za daniem zabezpieczenia lub bez dania zabezpieczenia do chwili wydania wyroku co do zarzutów wymienionych w §§ 767, 768, albo by egzekucję dalej prowadzono jedynie za daniem zabezpieczenia, i by dokonane środki wykonawcze zostały uchylone za daniem zabezpieczenia. Faktyczne twierdzenia, uzasadniające wniosek, należy uwiarogodnić.

W nagłych wypadkach może sąd wykonawczy wydać takie zarządzenie, wyznaczając czasokres, w ciągu którego należy przedłożyć rozstrzygnięcie sądu procesowego. Po bezwocnym upływie czasokresu egzekucję należy dalej prowadzić.

O wnioskach tych można rozstrzygać bez poprzedniej ustnej rozprawy.

§ 770. Sąd procesowy może w wyroku rozstrzygającym zarzuty wydać zarządzenia wymienione w poprzednich paragrafach lub uchylić, zmienić albo potwierdzić już wydane zarządzenia. Do zaskarżenia takiego rozstrzygnięcia mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 718.

11. Opozycja osób trzecich.

§ 771. Jeżeli osoba trzecia twierdzi, że na przedmiocie egzekucji służy jej prawo stanowiące przeszkodę w zbyciu tego przedmiotu, winna wnieść opozycję w drodze skargi przeciwko egzekucji w tym sądzie, w którego okręgu odbywa się egzekucja.

Jeżeli skargę skierowano przeciwko wierzycielowi i dłużnikowi, należy ich uważać za uczestników sporu.

Do wstrzymania egzekucji i uchylenia dokonanych już środków egzekucyjnych stosują się odpowiednio §§ 769, 770. Uchylenie środka egzekucyjnego jest dopuszczalne także bez dania zabezpie-

§ 772. Dopóki istnieje zakaz zbycia tego rodzaju, jaki określają §§ 135, 136 kodeksu cywilnego, nie powinno się z powodu osobistego roszczenia lub z powodu prawa, które wskutek tego zakazu nie ma skutków, zbywać lub przekazywać w drodze egzekucji przedmiotu, tym zakazem objętego. Na podstawie zakazu zbycia można wnieść opozycję stosownie do § 771.

§ 773. Nie powinno się w drodze egzekucji zbywać lub przekazywać przedmiotu, należącego do dziedzictwa poprzedniego, jeżeli, w wypadku nadejścia dziedziczenia następnego według § 2115 kodeksu cywilnego, zbycie lub przekazanie nie ma skutków wobec spadkobiercy następnego. Spadkobierca następny może wnieść opozycję stosownie do § 771.

§ 774. Jeżeli według § 741 prowadzi się egzekucję z wniesionego mienia żony lub z mienia łącznego, mąż może wnieść opozycję stosownie do § 771, gdy zapadły przeciw żonie wyrok nie ma przeciwko niemu skutków odnośnie do mienia wniesionego lub łącznego.

12. Wstrzymanie lub ograniczenie wykonania.

§ 775. Egzekucję należy wstrzymać lub ograniczyć:

1. jeżeli przedłożono wypis podlegającego wykonaniu rozstrzygnięcia, z którego wynika, że uchylono wyrok, wykonać się mający, lub jego tymczasową wykonalność, albo że uznano egzekucję za niedopuszczalną lub zarządzono jej wstrzymanie;
2. jeżeli przedłożono wypis sądowego rozstrzygnięcia, z którego wynika, że zarządzono tymczasowe wstrzymanie wykonania lub środków wykonawczych;
3. jeżeli przedłożono publiczny dokument, z którego wynika, że nastąpiło danie zabezpieczenia lub zdeponowanie, dozwolone celem uwolnienia się od wykonania;
4. jeżeli przedłożono publiczny dokument lub dokument prywatny, wystawiony przez wierzyciela, z którego wynika, że po wydaniu wyroku, wykonać się mającego, wierzyciel został zaspokojony lub udzielił zwłoki;
5. jeżeli przedłożono dowód pocztowy, z którego wynika, że po wydaniu wyroku wpłacono na pocztę sumę potrzebną dla zaspokojenia wierzyciela, celem jej wypłaty wierzycielowi.

§ 776. W wypadkach pod l. 1, 3 § 775 należy jednocześnie uchylić dokonane środki wykonawcze. W wypadkach pod l. 4, 5

środki owe pozostają tymczasowo w mocy; to samo odnosi się do wypadków pod l. 2, o ile tylko odnośne rozstrzygnięcie nie zarządza także uchylenia dotychczasowych czynności wykonawczych.

13. Ograniczenie egzekucji

a) odnośnie do rzeczy zajętych i t. d.

§ 777. Jeżeli wierzyciel ma w swem posiadaniu ruchomą rzecz dłużnika, względem której przysługuje mu prawo zastawu lub zatrzymania dla jego wierzytelności, dłużnik może według § 766 zaproponować przeciw ~~przewodzeniu~~ egzekucji na pozostałym swoim majątku, o ile wierzytelność pokrywa się wartością rzeczy. Jeżeli także prawo w odniesieniu do rzeczy przysługuje wierzycielowi także i dla innej wierzytelności, opozycja dopuszczalna jest tylko wówczas, gdy i ta wierzytelność pokrywa się wartością rzeczy.

b) odnośnie do spadku.

§ 778. Dopóki spadkobierca spadku nie przyjął, egzekucja z powodu roszczenia skierowanego przeciwko spadkowi, dopuszczalna jest tylko ze spadku.

Z powodu własnych zobowiązań spadkobiercy nie jest dopuszczalną egzekucja ze spadku, dopóki nie nastąpiło przyjęcie spadku.

§ 779. Egzekucję, którą już rozpoczęto przeciwko dłużnikowi w chwili jego śmierci, prowadzi się dalej ze spadku po nim.

Jeżeli przy czynności wykonawczej koniecznem jest wezwanie dłużnika, sąd wykonawczy — na wniosek wierzyciela winien ustanowić dla spadkobiercy tymczasowego osobnego zastępcę, gdy spadku jeszcze nie przyjęto, albo gdy spadkobierca jest nieznany, lub też — gdy niewiadomo, czy spadek przyjął. Ustanowienia zastępcy należy zaniechać, gdy został ustanowiony kurator spadku albo gdy zarząd spadku należy do wykonawcy testamentu.

c) odnośnie do spadkobiercy, którego odpowiedzialność jest ograniczoną.

§ 780. Pozwany, zasądzony jako spadkobierca dłużnika, może żądać ograniczenia swej odpowiedzialności tylko wtedy, gdy mu to zastrzeżono w wyroku.

Nie potrzeba tego zastrzeżenia, gdy zasądzono Skarb Państwa jako ustawowego spadkobiercę, albo gdy wyrok zostaje wydany co do zobowiązania spadku przeciw zarządcy spadku, lub innemu kuratorowi spadku, lub też przeciwko wykonawcy testamentu, do którego należy zarząd spadku.

§ 781. Przy egzekucji przeciwko spadkobiercy dłużnika nie uwzględnia się ograniczenia odpowiedzialności, dopóki na jej podstawie spadkobierca nie wniesie zarzutów przeciw egzekucji.

§ 782. Spadkobierca na podstawie przysługujących mu według §§ 2014, 2015 kodeksu cywilnego ekscepcyj może żądać tylko, aby na czas trwania wyznaczonych tam czasokresów ograniczono egzekucję do takich kroków, które są dopuszczalne względem wykonania aresztu. Jeżeli przed upływem tego czasokresu podano wniosek o otwarcie upadłości względem spadku, należy na wniosek utrzymać w mocy ograniczenie egzekucji także po upływie owego czasokresu, dopóki nie nastąpi prawomocne rozstrzygnięcie co do otwarcia postępowania upadłościowego.

§ 783. Odnośnie do przedmiotów spadku spadkobierca może żądać według § 782 ograniczenia egzekucji także przeciwko wierzycielom, nie będącym wierzycielami spadku, chyba że za zobowiązania spadku odpowiada bez ograniczenia.

§ 784. Jeżeli nakazano zarząd spadku lub otwarto upadłość spadku, spadkobierca może żądać uchylecia kroków egzekucyjnych, dokonanych na korzyść wierzyciela spadku względem jego majątku nie należącego do spadku, chyba że za zobowiązania spadku odpowiada bez ograniczenia.

W razie zarządu spadku takie samo prawo przysługuje zarządcy spadku odnośnie do kroków egzekucyjnych, dokonanych względem spadku na korzyść innego wierzyciela, a nie wierzyciela spadku.

§ 785. Załatwienie zarzutów podniesionych na podstawie §§ 781—784 odbywa się według postanowień §§ 767, 769, 770.

d) odnośnie do małżonka, przejemcy majątku, potomków, zapisobiorcy.

§ 786. Postanowienia ust. 1 § 780 i §§ 781—785 mają odpowiednie zastosowanie do ograniczonej odpowiedzialności, zachodzącej według § 1489 kodeksu cywilnego, a postanowienia w ust. 1 § 780 i w §§ 781, 785 do ograniczonej odpowiedzialności, zachodzącej według §§ 419, 1480, 1504, 2187 kodeksu cywilnego.

14. Egzekucja z gruntu, którego się wyzbyto.

§ 787. Jeżeli zapomocą egzekucji powinno się dochodzić prawa do gruntu, którego według § 928 kodeksu cywilnego dotychczasowy właściciel się wyzbył, a którego uprawniony do jego nabycia jeszcze nie objął, sąd wykonawczy winien na wniosek usta-

nowic zastępcę, który ma obowiązek aż do czasu wpisania nowego właściciela strzec w postępowaniu egzekucyjnym praw i zobowiązań wynikających z własności.

15. Koszty wykonania.

§ 788. Koszty egzekucji, o ile były one konieczne (§ 91), ponosi dłużnik; należy je ściągać równocześnie z roszczeniem podlegającym egzekucji. Za koszty egzekucji uważa się również koszty wypisu i doręczenia wyroku.

Koszty egzekucji należy zwrócić dłużnikowi, gdy uchylono wyrok, na podstawie którego prowadzono egzekucję.

16. Wezwanie władzy.

§ 789. Jeżeli celem wykonania potrzebnem jest wkroczenie władzy, winien sąd wezwać władzę o wkroczenie.

§ 790. Jeżeli wykonanie egzekucji przeciwko wojskowemu, należącemu do armii czynnej lub marynarki czynnej, ma być uskutecznione w koszarach i innych wojskowych zabudowaniach służbowych albo na statkach wojennych, sąd wykonawczy na wniosek wierzyciela winien wezwać właściwą władzę wojskową o przeprowadzenie egzekucji.

Zajęte przedmioty należy oddać komornikowi sądowemu, który otrzymał polecenie wierzyciela.

§ 791. Jeżeli wykonanie egzekucji ma być uskutecznione w państwie zagranicznym, którego władze w drodze pomocy prawnej wykonują wyroki sądów polskich¹⁾, sąd procesowy pierwszej instancji winien na wniosek wierzyciela prosić właściwą władzę zagraniczną o wykonanie egzekucji.

Jeżeli wykonanie może być uskutecznione przez konsula Rzeczypospolitej Polskiej²⁾, prośba będzie skierowana do niego.

§ 792. Jeżeli celem przeprowadzenia egzekucji wierzyciel potrzebuje poświadczenia dziedziczenia lub innego dokumentu, który na wniosek ma udzielić dłużnikowi władza, urzędnik lub notariusz, może on zamiast dłużnika żądać tego udzielenia.

17. Zażalenie.

§ 793. Przeciw rozstrzygnięciom, które w postępowaniu egzekucyjnym mogą nastąpić bez poprzedniej ustnej rozprawy, służy natychmiastowe zażalenie.

¹⁾ W oryginale: „Deutscher Gerichte“.

²⁾ W oryg.: „durch einen Reichskonsul“.

II. Inne tytuły wykonawcze.

§ 794. Egzekucja ma dalej miejsce:

1. z ugód, które po wniesieniu skargi przed sądem polskim¹⁾ zawarły strony albo jedna ze stron z osobą trzecią, celem załatwienia sporu w całej jego rozciągłości lub odnośnie do części przedmiotu sporu;
2. z ugód, które zawarto w wypadku § 510 w sądzie powiatowym;
- 2a. z uchwał ustalających koszty;
3. z rozstrzygnięć, przeciwko którym jako środek prawny służy zażalenie;
4. z dokumentów, sporządzonych w przepisanej formie przez sąd polski²⁾ lub przez polskiego notariusza w granicach jego upoważnień urzędowych, o ile dokument sporządzono co do roszczenia, którego przedmiotem jest zapłata pewnej oznaczonej sumy pieniężnej albo świadczenie pewnej oznaczonej ilości innych zamiennych rzeczy lub papierów wartościowych, a dłużnik poddał się w dokumencie natychmiastowej egzekucji. Za roszczenie, którego przedmiot stanowi zapłata sumy pieniężnej, uważa się także roszczenie z hipoteki, długu gruntowego lub długu rentowego.

O ile według przepisów §§ 737, 739, 743, ust. 2 § 745 i ust. 2 § 748 potrzeba zasądzenia osoby interesowanej na poddanie się egzekucji, zastąpi się je przez to, iż osoba interesowana w spisanym według ust. 1 l. 5 dokumencie zezwoli na natychmiastową egzekucję z przedmiotów podlegających jej prawom.

§ 795. Do egzekucji z tytułów dłużnych, wymienionych w poprzednim paragrafie, mają odpowiednie zastosowanie postanowienia §§ 724—793, o ile §§ 795a—800 nie zawierają odmiennych przepisów.

§ 795a. Egzekucji z uchwały ustalającej koszty, umieszczonej stosownie do § 105 na wyroku, dokonywa się na podstawie wykonawczego wypisu wyroku; dla uchwały ustalającej koszty nie jest wymagana osobna klauzula wykonawcza.

§ 796. Nakazy wykonawcze wymagają klauzuli wykonawczej tylko wtedy, gdy egzekucja ma nastąpić na rzecz innego wierzyciela aniżeli tego, który w nakazie wykonawczym został wymieniony lub przeciw innemu dłużnikowi, aniżeli w nakazie wykonawczym wymienionemu.

¹⁾ W orygin.: „vor einem deutschen Gericht“.

²⁾ W orygin.: „von einem deutschen Gericht“.

Zarzuty, dotyczące samego roszczenia, są dopuszczalne tylko o tyle, o ile powody, na których się opierają, powstały po doręczeniu nakazu wykonawczego.

Dla skarg o udzielenie klauzuli wykonawczej, jak również dla skarg, w których podnosi się zarzuty dotyczące samego roszczenia lub w których zaprzecza się, by zachodziła podstawa udzielenia klauzuli wykonawczej, którą przy udzieleniu tej klauzuli przyjęto za udowodnioną, właściwym jest ten sąd powiatowy, którego sekretarz sądowy wydał nakaz wykonawczy. Jeżeli roszczenie nie podlega właściwości sądów powiatowych, skargi należy wytoczyć we właściwym sądzie okręgowym.

§ 797. Wypisu wykonawczego z dokumentów sądowych udziela sekretarz sądowy tego sądu, który przechowuje dokumenty.

Wypisu wykonawczego z dokumentów notarialnych udziela ten notariusz, który przechowuje dokument. Jeżeli dokument jest w przechowaniu u władzy, ma ona wydać ów wypis wykonawczy.

Rozstrzygnięcie zarzutów dotyczących dopuszczalności klauzuli wykonawczej, jak również rozstrzygnięcie co do udzielenia dalszego wypisu wykonawczego wydaje odnośnie do sądowych dokumentów sąd wymieniony w ustępie pierwszym, zaś odnośnie do notarialnych dokumentów ten sąd powiatowy, w którego okręgu wymieniony w ustępie drugim notariusz lub wymieniona tam władza mają swą siedzibę urzędową.

Przy podnoszeniu zarzutów, dotyczących samego roszczenia, nie ma zastosowania ograniczający przepis ust. 2 § 767.

Dla skarg o udzielenie klauzuli wykonawczej, jak również dla skarg, w których podnosi się zarzuty dotyczące samego roszczenia lub w których zaprzecza się, by zachodziła podstawa udzielenia klauzuli wykonawczej, którą przy udzieleniu tej klauzuli przyjęto za udowodnioną, właściwym jest ten sąd, w którym dłużnik ma w Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾ swoją ogólną podsądnosc, a w braku takiego ten sąd, w którym można stosownie do § 23 wytoczyć skargę przeciwko dłużnikowi.

§ 798. Z uchwały ustalającej koszty, a nie umieszczonej w wyroku, oraz z dokumentów spisanych według przepisów l. 5 § 794, wolno rozpocząć egzekucję tylko wtedy, gdy co najmniej na trzy dni przedtem został doręczony tytuł długu.

¹⁾ W orygin.: „im deutschen Reiche“.

§ 799. Jeżeli właściciel gruntu obciążonego hipoteką, długiem gruntowym lub długiem rentowym poddał się w jednym z dokumentów spisanych według przepisów l. 5 § 794 natychmiastowej egzekucji i jeżeli wydano wypis wykonawczy następcy prawnemu wierzyciela, nie jest wymagane dla udowodnienia następstwa prawnego doręczenie publicznego lub publicznie uwierzytelnionego dokumentu, gdy następca prawny jest zapisany jako wierzyciel w księdze wieczystej.

§ 800. W jednym z dokumentów, spisanych według przepisów l. 5 § 794, właściciel może poddać się natychmiastowej egzekucji co do hipoteki, długu gruntowego lub długu rentowego w ten sposób, że prowadzenie egzekucji z dokumentu ma być dopuszczalne przeciw każdemu właścicielowi gruntu. W tym wypadku poddanie się takie wymaga wpisania do księgi wieczystej.

Przy egzekucji przeciwko późniejszemu właścicielowi, wpisanemu do księgi wieczystej, nie jest wymagane doręczenie dokumentu publicznego lub publicznie uwierzytelnionego, wykazującego nabycie własności.

Jeżeli natychmiastowa egzekucja jest dopuszczalną przeciwko każdorazowemu właścicielowi, dla skarg, wymienionych w ust. 5 § 797, właściwym jest ten sąd, w którego okręgu leży grunt.

§ 801¹⁾.

Wyłączność właściwości sądów.

§ 802. Właściwość ustanowionych w tej księdze sądów jest wyłączną.

¹⁾ Bezprzedmiotowy, (gdyż ustawodawstwa krajowego, tj. państwa związkowego w Rzeczypospolitej niema). (W orygin.: Die Landesgesetzgebung ist nicht gehindert, auf Grund anderer als der in den §§ 704, 794 bezeichneten Schuldtitel die gerichtliche Zwangsvollstreckung zuzulassen und insoweit abweichende Vorschriften von den Bestimmungen dieses Gesetzes über die Zwangsvollstreckung zu treffen).

Artykuł ten przytacza się z tego powodu, iż może on mieć znaczenie w tych wypadkach, w których ustawy pruskie poza ustawami niemieckimi stworzyły dalsze tytuły długu.

(P. §§ 32, 34 ordynacji o sądach rozjemczych z 29/3 79 (Zb. U. 321) w brzmieniu art. 3 ust. wyk. dotyczącej zmian ust. o post. cyw. z 22/9 99 Zb. U. 284 (ugody przed rozjemcą). Por. także §§ 84, 85 ust. dotyczącej postęp. w sprawach o rozliczeniu się w brzmieniu ogłoszonym 10/10 99 (Zb. U. 403), §§ 1, 10 ust. dotyczącej egzekucji z wierzytelności zakładów kredytowych rolnych z 3/8 97 (Zb. U. 388).

ROZDZIAŁ DRUGI.

**EGZEKUCJA Z POWODU WIERZYTELNOŚCI
PIENIĘŻNYCH.**

Tytuł pierwszy.

Egzekucja z majątku ruchomego.**I. Postanowienia ogólne.****Zajęcie.**

§ 803. Egzekucję z majątku ruchomego skutecznia się przez zajęcie. Nie wolno go rozszerzać dalej, aniżeli to jest koniecznem dla zaspokojenia wierzyciela i dla pokrycia kosztów egzekucyjnych.

Zajęcia należy zaniechać, jeżeli nie można się spodziewać, by ze spieniężenia przedmiotów, które mają ulec zajęciu, osiągnęło się nadwyżkę ponad koszty egzekucji.

Skutek zajęcia.

§ 804. Przez zajęcie wierzyciel nabywa prawo zastawu na zajęтым przedmiocie.

Prawo zastawu daje wierzycielowi w stosunku do innych wierzycieli te same prawa, jakie się nabywa przez ustanowienie ręcznego prawa zastawu na podstawie umowy; ma ono pierwszeństwo przed prawami zastawu i prawami pierwszeństwa, które na wypadek upadłości nie stoją narówni z prawami zastawu ręcznego.

Prawo zastawu, uzyskane przez wcześniejsze zajęcie, ma pierwszeństwo przed tem, które zostało uzyskane przez następne zajęcie.

§ 805. Osoba trzecia, nie będąca w posiadaniu rzeczy, nie może oponować przeciw zajęciu tej rzeczy z powodu przysługującego jej prawa zastawu lub prawa pierwszeństwa; może wszakże w drodze skargi dochodzić swego roszczenia o zaspokojenie jej w pierwszej linii z uzyskanej kwoty bez względu na to, czy jej wierzytelność jest wymagalna czy nie.

Skargę należy wytoczyć w sądzie wykonawczym, a gdy przedmiot sporu nie należy do właściwości sądów powiatowych, w tym sądzie okręgowym, w którego okręgu sąd wykonawczy ma swą siedzibę.

Jeżeli skarga jest skierowana przeciwko wierzycielowi i dłużnikowi, należy ich uważać za uczestników sporu.

Jeżeli roszczenie uwiarogodniono, sąd winien zarządzić zdeponowanie uzyskanej kwoty. Przepisy §§ 769, 770 mają przytem odpowiednie zastosowanie.

§ 806. Jeżeli na podstawie zajęcia przedmiot sprzedano, nabywcy nie przysługuje roszczenie o danie rękojmi z powodu braku w prawie lub wady rzeczy sprzedanej.

§ 807. Jeżeli zajęcie nie doprowadziło do zupełnego zaspokojenia wierzyciela albo jeśli wierzyciel uwiarogodni, że przez zajęcie nie może uzyskać całkowitego zaspokojenia, dłużnik na wniosek będzie obowiązany przedłożyć wykaz swego majątku, oznaczyć podstawę i środki dowodowe odnośnie do swych wierzytelności, tudzież złożyć przysięgę wyjawienia:

że według swej najlepszej wiedzy wykazał całkowicie swój majątek tak, jak to tylko uczynić był w stanie.

II. Egzekucja z rzeczy zmysłowych.

1. Zajęcie.

§ 808. Zajęcie rzeczy zmysłowych, znajdujących się w przechowaniu dłużnika, uskutecznia się w ten sposób, że komornik sądowy bierze je w posiadanie.

Inne rzeczy, niż pieniądze, kosztowności i papiery wartościowe, należy pozostawić w przechowaniu dłużnika, jeżeli tylko zaspokojenie wierzyciela nie będzie przez to narażone na niebezpieczeństwo. Jeżeli rzeczy pozostawiono w przechowaniu dłużnika, skuteczność zajęcia zostanie w ten sposób zastrzeżona, że zajęcie będzie uwidocznione zapomocą przyłożenia pieczęci lub w inny sposób.

Komornik sądowy ma zawiadomić dłużnika o dokonaniu zajęcia.

§ 809. Przepisy poprzednie stosują się odpowiednio do zajęcia rzeczy, będących w przechowaniu wierzyciela lub osoby trzeciej, gotowej do ich wydania.

Płody na pnii.

§ 810. Płody, nieoddzielone jeszcze od gruntu, można zajmować, dopóki nie obłożono ich aresztem w drodze egzekucji z majątku nieruchomego. Zajęcie nie może nastąpić wcześniej, aniżeli na miesiąc przed zwykłą porą dojrzewania.

Wierzyciel, mający prawo do zaspokojenia z gruntu, może stosownie do § 771 zaoponować przeciw zajęciu, jeżeli tylko zajęcie nie nastąpiło dla roszczenia, mającego pierwszeństwo do zaspokojenia w razie egzekucji z gruntu.

Rzeczy nie ulegające zajęciu.

§ 811. Następujące rzeczy nie ulegają zajęciu:

1. ubrania, łóżka, pościel i bielizna, sprzęty domowe i kuchenne, w szczególności piece do ogrzewania i gotowania, o ile te przedmioty są niezbędne do użytku dłużnika lub dla utrzymania odpowiedniego gospodarstwa domowego;
2. środki spożywcze, środki do ogrzewania i oświetlenia, potrzebne dłużnikowi, jego rodzinie i jego służbie na cztery tygodnie, lub gdy takich zapasów na przeciąg dwóch tygodni nie ma, a dostarczenie ich na ten okres czasu nie jest zapewnione, kwota pieniężna potrzebna dla ich nabycia;
3. jedna krowa dojna albo według wyboru dłużnika zamiast niej dwie kozy lub dwie owce wraz z zapasami żywności i podściółki, potrzebnymi dla utrzymania i na ściółkę dla nich na cztery tygodnie, lub gdy takich zapasów na przeciąg dwóch tygodni nie ma, kwota pieniężna potrzebna dla ich nabycia, o ile wymienione zwierzęta są niezbędne dla wyżywienia dłużnika, jego rodziny i jego służby;
4. u osób prowadzących gospodarstwo rolne, potrzebne dla prowadzenia gospodarstwa narzędzia i bydło wraz z koniecznym nawozem, oraz płody gospodarstwa rolnego, o ile są potrzebne dla dalszego prowadzenia gospodarstwa do czasu, kiedy prawdopodobnie uzyska się takie same lub podobne płody;
5. u artystów, rzemieślników, robotników przemysłowych i innych osób, czerpiących zarobki z pracy ręcznej lub innych osobistych świadczeń, przedmioty niezbędne dla dalszego osobistego zatrudnienia zarobkowego;
6. u wdów i małoletnich spadkobierców osób wymienionych pod l. 5, jeżeli prowadzą dalej interes zarobkowy przez zastępcę na swój rachunek, przedmioty niezbędne dla dalszego osobistego prowadzenia interesu przez zastępcę;
7. u oficerów, oficerów marynarki, urzędników, duchownych, nauczycieli w publicznych zakładach naukowych, adwokatów, notariuszów, jak również u lekarzy i akuszerów, przedmioty potrzebne dla sprawowania obowiązków lub wykonywania zawodu oraz przyzwoita odzież;
8. u oficerów, lekarzy wojskowych, oficerów marynarki, urzędników, duchownych, lekarzy i nauczycieli w publicznych zakładach naukowych kwota pieniężna, która równa się niepodlega-

jącej zajęciu części dochodów służbowych lub emerytury za czas od zajęcia do najbliższego terminu wypłaty płacy lub emerytury;

9. sprzęty, naczynia i towary niezbędne dla prowadzenia apteki;
10. książki, przeznaczone do użytku dłużnika i jego rodziny w kościele lub w szkole lub w innym zakładzie naukowym lub też do nabożeństwa domowego;
11. używane przy prowadzeniu domu i zawodu książki, papiery rodzinne, oraz obrączki ślubne, order i odznaki honorowe;
12. sztuczne członki, okulary i inne środki pomocnicze, konieczne z powodu ułomności cielesnej, o ile przedmioty te są przeznaczone do użytku dłużnika lub jego rodziny;
13. przedmioty przeznaczone do bezpośredniego użytku na pochowanie ciała.

§ 812. Nie powinno się zajmować przedmiotów, należących do zwykłych sprzętów domowych i używanych w gospodarstwie domowym dłużnika, jeżeli jest bezwzględnie widocznem, że z ich spieniężenia otrzyma się tylko taką cenę kupną, która nie stoi w żadnym stosunku do ich wartości.

§ 813. Przy zajmowaniu u osób, trudniących się gospodarstwem rolnem, płodów, nie oddzielonych jeszcze od gruntu, oraz przy zajmowaniu przedmiotów, wymienionych pod l. 4 § 811, powinno się wezwać biegłego w zakresie gospodarstwa rolnego, o ile przyjąć należy, że wartość przedmiotów, które ma się zająć, przewyższa kwotę tysiąca marek.

W jakich przypadkach powinno się wezwać biegłego przy mniejszej wartości, postanawia zarząd wymiaru sprawiedliwości¹⁾.

2. Przetarg.

§ 814. Zajęte rzeczy należy sprzedać przez komornika sądowego w drodze publicznego przetargu, kosztowności należy przed przetargiem oszacować przez biegłego.

§ 815. Zajęte pieniądze należy wydać wierzycielowi.

Jeżeli wobec komornika sądowego zostanie uwiarogodnione, że osobie trzeciej przysługuje na zajętych pieniądzech prawo, stanowiące przeszkodę do ich wydania, pieniądze należy zdeponować. Egzekucję należy dalej prowadzić, gdy w czasokresie dwutygodniowym, licząc od dnia zajęcia, nie zostanie przedłożone rozstrzygnię-

¹⁾ W oryg.: „Landesjustizverwaltung“.

cie właściwego według ust. 1 § 771 sądu w przedmiocie wstrzymania egzekucji.

Odebranie pieniędzy przez komornika sądowego uważa się za zapłatę ze strony dłużnika, jeżeli tylko nie ma nastąpić zdeponowanie według ust. 2 lub według § 720.

§ 816. Przetargu zajętych rzeczy nie wolno odbyć przed upływem tygodnia od dnia zajęcia, o ile wierzyciel i dłużnik nie zgodzą się na wcześniejszy przetarg lub o ile tenże nie jest potrzebnym dla uniknięcia niewspółmiernych kosztów dłuższego przechowania.

Przetarg dokonywa się w gminie, w której nastąpiło zajęcie, o ile wierzyciel i dłużnik nie zgodzą się na inne miejsce.

Czas i miejsce przetargu należy ogłosić publicznie, wraz z ogólnem oznaczeniem rzeczy, które mają być sprzedane.

Przy przetargu mają odpowiednie zastosowanie przepisy zd. 1, ust. 1, ust. 2 § 1239 kodeksu cywilnego.

§ 817. Trzykrotnie wywołanie powinno poprzedzać przybicie targu dla najwięcej ofiarującego; przepisy § 156 kodeksu cywilnego mają zastosowanie.

Rzecz, co do której nastąpiło przybicie targu, wolno wydać tylko za zapłatą w gotówce.

Jeżeli najwięcej ofiarujący nie żądał wydania mu rzeczy za zapłatą ceny kupna w czasie ustanowionym w warunkach licytacyjnych lub w braku takiego ustanowienia przed końcem terminu przetargu, należy rzecz tę powtórnie sprzedać z przetargu. Najwięcej ofiarującego nie dopuszcza się do wnoszenia dalszej oferty; odpowiada on za niedobór, do nadwyżki zaś nie może rościć pretensji.

Jeżeli przybicia targu udzielono wierzycielowi, jest on zwolniony od obowiązku złożenia zapłaty w gotówce o tyle, o ile uzyskana kwota, po potrąceniu kosztów egzekucji, ma być obróconą na jego zaspokojenie, jeśli tylko dłużnik nie otrzymał zezwolenia na uwolnienie się od wykonania przez danie zabezpieczenia lub przez zdeponowanie. O ile wierzyciel jest zwolniony od zapłaty w gotówce, uważa się, że dłużnik zapłacił tę kwotę wierzycielowi.

§ 818. Przetarg zostaje umorzony, skoro uzyskana kwota wystarcza na zaspokojenie wierzyciela i na pokrycie kosztów egzekucji.

§ 819. Uzyskaną przez komornika sądowego kwotę uważa się jako zapłatę ze strony dłużnika, jeśli tylko dłużnik nie otrzymał zezwolenia na uwolnienie się od wykonania przez danie zabezpieczenia lub przez zdeponowanie.

Rzeczy złote i srebrne.

§ 820. Co do rzeczy złotych i srebrnych nie można udzielić przybicia targu poniżej ich wartości jako złota lub srebra. Jeżeli nie wniesiono oferty umożliwiającej przybicie targu, komornik sądowy może skutecznie sprzedaż z wolnej ręki za cenę wartości złota lub srebra.

Papiery wartościowe.

§ 821. Jeżeli zajęte papiery wartościowe mają cenę giełdową lub targową, komornik sądowy winien sprzedać je z wolnej ręki po kursie dziennym, a jeżeli takiej ceny nie mają, wedle postanowień ogólnych.

§ 822. Jeżeli papier wartościowy jest imienny, sąd wykonawczy może upoważnić komornika sądowego do skutecznego przepisania go na imię kupującego i do złożenia zamiast dłużnika potrzebnych w tym celu oświadczeń.

§ 823. Jeżeli papier na okaziciela wyszedł z obiegu z powodu wpisania nazwiska lub w jakiś inny sposób, sąd wykonawczy może upoważnić komornika sądowego do przywrócenia mu obiegu i do złożenia zamiast dłużnika potrzebnych w tym celu oświadczeń.

Plody na pniu.

§ 824. Przetarg zajętych plodów, nie oddzielonych jeszcze od gruntu, dopuszczalny jest dopiero po ich dojrzeniu. Może nastąpić przed lub po oddzieleniu ich od gruntu; w tym ostatnim wypadku komornik sądowy winien zarządzić ich sprzątnięcie.

§ 825. Na wniosek wierzyciela lub dłużnika sąd egzekucyjny może zarządzić, aby spieniężenie zajętych rzeczy nastąpiło w inny sposób lub w innym miejscu, aniżeli to postanowiono w poprzednich paragrafach, albo by przetarg przeprowadziła inna osoba, a nie komornik sądowy.

3. Zajęcie przylączne.

§ 826. Dla zajęcia rzeczy już zajętych wystarcza oświadczenie komornika sądowego, które należy wpisać do protokołu, że rzeczy zajmuje na rzecz tego, kto mu dał polecenie.

Jeżeli pierwsze zajęcie skutecznił inny komornik sądowy, należy doręczyć mu odpis protokołu.

Dłużnika należy zawiadomić o dalszych zajęciach.

§ 827. Na komornika sądowego, który skutecznił pierwsze zajęcie, przechodzi z mocy ustawy polecenie drugiego wierzyciela, jeśli tylko sąd wykonawczy na wniosek interesowanego wierzyciela

lub dłużnika nie zarządził, że czynności pierwszego komornika sądowego ma przejąć drugi. Przetarg dokonywa się na rzecz wszystkich wierzycieli.

Jeżeli uzyskana kwota nie wystarcza na pokrycie wszystkich wierzytelności, a wierzyciel, na rzecz którego nastąpiło drugie lub dalsze zajęcie, bez przyzwolenia innych interesowanych wierzycieli żąda innego rozdziału niż według kolejności zajęć, wówczas komornik sądowy, po zdeponowaniu uzyskanej kwoty, winien donieść o stanie sprawy sądowi egzekucyjnemu. Do tego doniesienia dołączyć należy pisma odnoszące się do tego postępowania.

W ten sam sposób należy postąpić, gdy zajęcia dokonano równocześnie na rzecz kilku wierzycieli.

III. Egzekucja z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych.

§ 828. Czynności sądowe, których przedmiotem jest egzekucja z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych, uskutecznia sąd wykonawczy.

Sądem wykonawczym jest ten sąd powiatowy, w którego okręgu dłużnik ma na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾ swoją ogólną podsądnosc, a w braku takiego sądu ten sąd powiatowy, w którym można stosownie do § 23 wytoczyć przeciwko dłużnikowi skargę.

1. Wierzytelności pieniężne.

§ 829. Jeżeli ma być zajęta wierzytelność pieniężna, winien sąd zakazać dłużnikowi dłużnika uskuteczniać wypłaty dłużnikowi. Równocześnie winien sąd wydać dłużnikowi nakaz, aby się wstrzymał od jakiegokolwiek rozporządzenia wierzytelnością, w szczególności zaś od jej ściągnięcia.

Wierzyciel winien zlecić doręczenie tej uchwały dłużnikowi dłużnika. Komornik sądowy winien bezzwłocznie doręczyć dłużnikowi uchwałę z odpisem zaświadczenia o doręczeniu, jeśli tylko nie jest wymagane doręczenie przez obwieszczenie publiczne. Jeżeli na bezpośrednie żądanie sekretarza sądowego doręczenie nastąpiło przez pocztę, sekretarz sądowy winien w ten sam sposób zająć się doręczeniem dłużnikowi. Zamiast doręczenia, które ma się dokonać dłużnikowi zagranicą, uskutecznia się doręczenie przez nadanie na pocztę.

Z chwilą doręczenia uchwały dłużnikowi dłużnika należy uważać zajęcia za dokonane.

¹⁾ W oryg.: „im Deutschen Reiche“.

§ 830. Dla zajęcia wierzytelności, dla której istnieje hipoteka, wymaganem jest oprócz uchwały o zajęciu także wydanie wierzycielowi listu hipotecznego. Jeżeli wydanie skutecznia się w drodze egzekucji, uważa się je za dokonane, skoro komornik sądowy odbierze list celem doręczenia go wierzycielowi. Jeżeli udzielenie listu hipotecznego jest wykluczone, potrzebny jest wpis zajęcia do księgi wieczystej; wpis następuje na podstawie uchwały o zajęciu.

Jeżeli uchwałę o zajęciu doręczono dłużnikowi dłużnika przed wydaniem listu hipotecznego lub przed wpisem zajęcia, uważa się zajęcie za dokonane wobec dłużnika dłużnika względem osoby trzeciej od chwili doręczenia.

Przepisy niniejsze nie mają zastosowania, o ile chodzi o zajęcie roszczeń do świadczeń wymienionych w § 1159 kodeksu cywilnego. To samo obowiązuje przy hipotece zabezpieczającej w wypadku przewidzianym w § 1187 kodeksu cywilnego o zajęciu wierzytelności głównej.

§ 831. Zajęcie wierzytelności z wymianów i innych papierów, które mogą być przenoszone zapomocą indosu, skutecznia się w ten sposób, że komornik sądowy bierze owe papiery w posiadanie.

§ 832. Prawo zastawu, które się uzyskuje przez zajęcie wierzytelności z tytułu płacy lub podobnych wierzytelności, polegających na bieżących wypłatach, rozciąga się również na kwoty, które będą wymagalne po zajęciu.

§ 833. Zajęcie dochodu służbowego obejmuje także ten dochód, który dłużnik ma pobierać na skutek przeniesienia na inny urząd, otrzymania nowego urzędu lub podwyżki płacy.

Postanowienie to nie ma zastosowania na wypadek zmiany służbodawcy.

§ 834. Przed zajęciem nie należy przesłuchiwać dłużnika co do próby o zajęcie.

Przekazanie.

§ 835. Zajętą wierzytelność pieniężną należy przekazać wierzycielowi stosownie do jego wyboru albo do ściągnięcia albo w miejsce zapłaty według nominalnej wartości.

W ostatnim wypadku wierzytelność przechodzi na wierzyciela z takim skutkiem, że, o ile wierzytelność istnieje, uważa się go za zaspokojonego co do wierzytelności swej do dłużnika.

Postanowienia ust. 2, 3 § 829 mają odpowiednie zastosowanie do przekazania.

§ 836. Przekazanie zastępuje formalne oświadczenia dłużnika, od którego według przepisów ustaw cywilnych zależy prawo do ściągania wierzytelności.

Uchwałę o przekazaniu, nawet wydaną niesłusznie, uważa się wobec dłużnika za mającą skutki prawne na korzyść dłużnika dłużnika, dopóki nie zostanie uchylona i dopóki dłużnik dłużnika nie otrzyma wiadomości o uchyleniu.

Dłużnik jest obowiązany udzielić wierzycielowi potrzebnych dla dochodzenia wierzytelności wiadomości i wydać mu dokumenty, dotyczące tej wierzytelności. Wierzyciel może uzyskać wydanie w drodze egzekucji.

§ 837. Dla przekazania zajętej wierzytelności, dla której istnieje hipoteka, wystarcza wydanie wierzycielowi uchwały o przekazaniu. Jeżeli udzielenie listu hipotecznego jest wykluczone, potrzebny jest dla uzyskania przekazania w miejsce zapłaty wpis przekazania do księgi wieczystej; wpis następuje na podstawie uchwały o przekazaniu.

Przepisy niniejsze nie mają zastosowania, o ile chodzi o przekazanie roszczeń do świadczeń wymienionych w § 1159 kodeksu cywilnego. To samo obowiązuje przy hipotece zabezpieczającej w wypadku przewidzianym w § 1187 kodeksu cywilnego względem przekazania wierzytelności głównej.

Przy istnieniu hipoteki zabezpieczającej tego rodzaju jaki jest wskazany w § 1190 kodeksu cywilnego, można zająć i przekazać wierzytelność główną według ogólnych przepisów, jeśli wierzyciel w miejsce zapłaty żąda przekazania mu wierzytelności bez hipoteki.

§ 838. Jeżeli została przekazana wierzytelność zabezpieczona prawem zastawu na rzeczy ruchomej, dłużnik może odmówić wydania zastawu wierzycielowi, dopóki nie otrzyma zabezpieczenia odpowiedzialności, jaka może wyniknąć dlań z powodu uchybienia obowiązkom, ciążącym na wierzycielu względem zastawcy.

§ 839. Jeżeli stosownie do ust. 2 § 713 czczwolono dłużnikowi na uwolnienie się od wykonania przez danie zabezpieczenia lub przez zdeponowanie, przekazanie zajętych wierzytelności pieniężnych na miejsce tylko celem ich ściągnięcia i tylko z tym skutkiem, że dłużnik dłużnika dłużną kwotę zdeponuje.

§ 840. Na żądanie wierzyciela dłużnik dłużnika winien w ciągu dwóch tygodni, licząc od doręczenia uchwały o zajęciu oświadczyć wierzycielowi:

1. czy i o ile uznaje zajętą wierzytelność za uzasadnioną i czy jest gotów do zapłaty;
2. czy i jakie roszczenia mają inne osoby do tej wierzytelności;
3. czy i dla jakich roszczeń zajęto już wierzytelność na rzecz innych wierzycieli.

Wezwanie do złożenia tych oświadczeń musi być umieszczone na zaświadczeniu o doręczeniu. Dłużnik dłużnika odpowiada przed wierzycielem za szkodę powstałą z powodu niewypełnienia swego obowiązku.

Dłużnik dłużnika może złożyć oświadczenia przy doręczeniu uchwały o zajęciu lub przed sekretarzem sądowym w czasokresie oznaczonym w ustępie pierwszym. W pierwszym wypadku należy je spisać na zaświadczeniu o doręczeniu, przyczem dłużnik dłużnika winien je podpisać.

Ściąganie wierzytelności.

§ 841. Wierzyciel, który o wierzytelność skarży, obowiązany jest oznajmić sądownie dłużnikowi spór, o ile nie jest wymagane doręczenie zagranicą lub przez obwieszczenie publiczne.

§ 842. Wierzyciel, który zwleka ze ściąganiem przekazanej mu do ściągnięcia^a wierzytelności, odpowiada przed dłużnikiem za powstałą stąd szkodę.

§ 843. Wierzyciel bez uszczerbku dla swego roszczenia może zrzec się praw nabytych wskutek zajęcia roszczenia i przekazania go do ściągnięcia. — Zrzeczenie uskutecznia się zapomocą oświadczenia, które należy doręczyć dłużnikowi. Oświadczenie to^a należy doręczyć również dłużnikowi dłużnika

Spieniężenie innego rodzaju.

§ 844. Jeżeli zajęta wierzytelność jest warunkową lub terminową, albo jeżeli jej ściągnięcie jest połączone z trudnościami wskutek jej zależności od świadczenia wzajemnego lub z innych powodów, sąd na wniosek może zarządzić zamiast przekazania inny rodzaj spieniężenia.

Przed uchwałą, rozstrzygającą wniosek, należy wysłuchać dłużnika, jeśli nie jest wymagane doręczenie zagranicą lub przez obwieszczenie publiczne.

Oznajmienie o zajęciu.

§ 845. Jeszcze przed zajęciem wierzyciel może na podstawie wykonawczego tytułu długu zlecić komornikowi sądowemu doręczenie dłużnikowi dłużnika i dłużnikowi zawiadomienia o zamie-

rzonem zajęciu wraz z zawezwaniem pierwszego, aby nie płacił dłużnikowi, oraz z zawezwaniem dłużnika, by powstrzymał się od jakiegokolwiek rozporządzania wierzytelnością, a w szczególności od jej ściągnięcia. Poprzednie udzielanie wypisu wykonawczego i doręczenie tytułu długu nie są wymagane.

Zawiadomienie dłużnika dłużnika ma skutek taki, jak areszt, (§ 930), o ile zajęcie wierzytelności nastąpi w ciągu trzech tygodni. Czasokres ten zaczyna się od dnia, w którym zawiadomienie zostało doręczone.

Roszczenie o wydanie lub świadczenie rzeczy zmysłowych.

§ 846. Egzekucja z roszczeń, których przedmiotem jest wydanie lub świadczenie rzeczy zmysłowych, uskutecznia się według przepisów §§ 829—845 z uwzględnieniem niżej podanych postanowień.

§ 847. Przy zajęciu roszczenia, dotyczącego ruchomej rzeczy zmysłowej, należy zarządzić, aby rzecz tę wydano komornikowi sądowemu, który otrzymał polecenie od wierzyciela.

Do spieniężenia tej rzeczy mają zastosowanie przepisy o spieniężeniu rzeczy zajętych.

§ 848. Przy zajęciu roszczenia, dotyczącego rzeczy nieruchomości należy zarządzić, aby ją wydano sekwestratorowi, którego na wniosek wierzyciela zamianuje ten sąd powiatowy, w którego okręgu nieruchomość jest położona.

Jeżeli roszczenie skierowane jest na przeniesienie prawa własności, winno nastąpić powzwanie¹⁾ na sekwestratora jako zastępcę dłużnika. Z przejściem prawa własności na dłużnika wierzyciel uzyskuje hipotekę zabezpieczającą dla swej wierzytelności. Sekwestrator winien zezwolić na zapisanie hipoteki zabezpieczającej.

Egzekucję z rzeczy wydanej uskutecznia się według przepisów obowiązujących przy egzekucji z nieruchomości.

§ 849. Przekazanie roszczeń wymienionych w § 846 zamiast zapłaty jest niedopuszczalne.

Roszczenia nie ulegające zajęciu.

§ 850. Nie ulegają zajęciu:

1. wynagrodzenia robotników i służby stosownie do postanowień ustawy Rzeszy niem. z 21 czerwca 1869 r. (Dz. Ust. Rady Zw. z 1869 r. str. 242 i z 1871 r. str. 63, Dz. U. Rz. z 1897 r. str. 159);

¹⁾ Staropolski wyraz wyjęty ze słownika Lindego, dziś jeszcze używany na Pomorzu i odpowiadający starogermańskiemu, w autentycznym tekście użytemu: „Auflassung“.

2. wierzytelności alimentacyjne, oparte na przepisie ustawy, oraz renta pieniężna, którą według § 844 kodeksu cywilnego winno się płacić z powodu pozbawienia takiej wierzytelności;
3. bieżące dochody, które dłużnik pobiera z fundacyj dobroczynnych lub wogóle wskutek pieczy albo szcudroblowości osoby trzeciej, o ile dłużnik potrzebuje tych dochodów dla opędzenia niezbędnego utrzymania siebie, swojego małżonka i swoich niezaopatrzonych jeszcze dzieci;
4. wypłaty, które mają być otrzymane z kas chorych, z kas za-pomogowych lub pogrzebowych, w szczególności z kas bractw górniczych i z kas stowarzyszeń bractwa górniczego;
5. żołd i pensja inwalidzka podoficerów i żołnierzy;
6. dochód służbowy osób wojskowych, należących do zmobilizowanej części wojsk lub do załogi powołanego do służby statku wojennego;
7. pensje wdowie i sieroce oraz pobory otrzymywane przez wdowy i sieroty z kas wdowich i sierocych, pieniądze na wychowanie i stypendja na kształcenie się, jak również pensje robotników-inwalidów;
8. dochód służbowy oficerów, lekarzy wojskowych, oficerów marynarki, urzędników, duchownych, tudzież lekarzy i nauczycieli w zakładach publicznych; pensja tych osób po przeniesieniu ich w tymczasowy lub stały stan spoczynku, jak również pensja pośmiertelna i dary z łaski, jakie po śmierci wymienionych osób ma wypłacić się osobom po nich pozostałym;
9. ¹⁾.

Jeżeli w przypadkach pod l. 7 i 8 wymienionych dochód służbowy, pensja lub inne pobory przewyższają rocznie sumę tysiąca pięciuset marek, jedna trzecia część przewyżki ulega zajęciu²⁾.

Renta pieniężna, płacić się mająca według § 843 kodeksu cywilnego za uszkodzenie ciała lub zdrowia, ulega zajęciu tylko o tyle, o ile ogólna suma przewyższa rocznie kwotę tysiąca pięciuset marek³⁾.

¹⁾ opuszcza się, jako bezprzedmiotowy. (W orygin.: 9. die Aufwandsentschädigungen, die auf Grund der Bekanntmachung des Reichskanzlers, betreffend Aufwandsentschädigung an Familien für im Reichsheer, in der Marine oder in den Schutztruppen eingestellte Söhne, vom 26. März 1914 (BGBl. S. 57) gewährt werden.

²⁾ patrz §§ 47 i nast. ust. z 17/2 22 (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164).

³⁾ rozporządzeniem rady zw. z 17/5 15 (Dz. U. Rz. str. 285) podniesiono do 2000 mk.

W przypadkach wymienionych w obu poprzednich ustępach, dopuszczalne jest zajęcie bez względu na kwotę, jeżeli będzie ążdane celem zasiłku na utrzymanie, uiszczac się mające w myśl ustawy krewnym, małżonkowi i poprzedniemu małżonkowi, za czas od wytoczenia skargi i za ostatni kwartał poprzedzający ten czas. To samo odnosi się do zasiłków na utrzymanie, jakie ma płacić ojciec przez wyżej wymieniony okres czasu swemu nieślubnemu dziecku; przepis ten nie ma jednak zastosowania, jeśli poborów tych dłużnik potrzebuje dla opędzenia niezbędnego jego utrzymania oraz dla wypełnienia ciążącego na nim ustawowego obowiązku utrzymywania krewnych, żony lub poprzedniej jego żony. Przytem uwzględnia się wyłącznie te świadczenia, które wskutek powyższego obowiązku utrzymania mają być uiszczone za wymieniony okres czasu, albo, w razie wniesienia skargi na rzecz nieślubnego dziecka po wytoczeniu skargi przez mającego prawo do utrzymania, za czas od rozpoczęcia się ostatniego kwartału poprzedzającego wytoczenie skargi przez mającego prawo do utrzymania¹⁾.

Dochody, przeznaczone dla opędzenia wydatków związanych ze służbą, oraz kwaterunkowe oficerów, lekarzy wojskowych i urzędników wojskowych ani nie ulegają zajęciu, ani też nie będą liczone przy badaniu, czy i do jakiej wysokości dochody służbowe podlegają zajęciu.

§ 851. W braku szczególnych przepisów wierzytelność ulega zajęciu tylko o tyle, o ile może być przeniesiona.

Wierzytelność, która według § 399 kodeksu cywilnego ulega przeniesieniu, może być zajęta i przekazana do ściągnięcia o tyle, o ile dłużny przedmiot może ulec zajęciu.

§ 852. Roszczenie o zachówek ulega zajęciu tylko wówczas, gdy je przyznano w umowie lub gdy jest już prawnie zawisłe.

To samo stosuje się do roszczenia, przysługującego wedle § 528 kodeksu cywilnego darującemu o zwrot daru.

Zajęcie na rzecz kilku wierzycieli.

§ 853. Jeżeli wierzytelność pieniężną zajęto na rzecz kilku wierzycieli, dłużnik dłużnika ma prawo, a na żądanie wierzyciela, któremu wierzytelność przekazano, ma obowiązek, przy doniesieniu o stanie sprawy i wręczeniu doręczonych sobie uchwał zdeponować dłużną kwotę w tym sądzie powiatowym, którego uchwała najpierw została jemu doręczona.

¹⁾ p. rozp. z 22/6 19 (Dz. U. Rz. str. 587) nowe brzmienie (rozp. z 25/6 19 str. 589) obow. poza b. linią dem.

§ 854. Jeżeli roszczenie, dotyczące ruchomej rzeczy zmysłowej, zajęto na rzecz kilku wierzycieli, dłużnik dłużnika ma prawo, a na żądanie wierzyciela, któremu wierzytelność przekazano, ma obowiązek, przy doniesieniu o stanie sprawy i wręczeniu doręczonych sobie uchwał wydać ową rzecz temu komornikowi sądowemu, który jest upoważniony do przyjęcia rzeczy, w myśl uchwały najpierw mu doręczonej. Jeżeli wierzyciel nie wyznaczył takiego komornika sądowego, na wniosek dłużnika dłużnika zamianuje komornika sądowego sąd powiatowy tego miejsca, w którym rzecz ma być wydana.

Jeżeli uzyskana kwota nie wystarczy na pokrycie wierzytelności, a wierzyciel, na którego rzecz dokonano drugiego lub późniejszego zajęcia, żąda bez pozwolenia reszty zainteresowanych wierzycieli, by rozdział przeprowadzono inaczej, niż według kolejności zajęć, komornik sądowy, składając osiągniętą cenę, winien donieść o stanie sprawy temu sądowi powiatowemu, którego uchwała najpierw została dłużnikowi dłużnika doręczona. Do tego doniesienia należy dołączyć pisma, odnoszące się do postępowania.

W taki sam sposób należy postąpić, gdy zajęcia dokonano równocześnie na rzecz kilku wierzycieli.

§ 855. Jeżeli roszczenie dotyczy nieruchomości, dłużnik dłużnika ma prawo, a na żądanie wierzyciela, któremu wierzytelność przekazano, ma obowiązek, przy doniesieniu o stanie sprawy i wręczeniu doręczonych sobie uchwał, wydać ową rzecz sekwestratorowi zamianowanemu lub na jego wniosek zamianować się mającemu przez ten sąd powiatowy, w którego okręgu nieruchomość jest położona.

§ 856. Każdy wierzyciel, któremu roszczenie przekazano, ma prawo wytoczyć skargę przeciwko dłużnikowi dłużnika o dopełnienie ciążących na nim według przepisów §§ 853—855 obowiązków.

Każdy wierzyciel, na rzecz którego zajęto roszczenie, może w każdym stadium sporu przyłączyć się do powoda jako uczestnik sporu.

Dłużnik dłużnika winien wezwać na termin do rozprawy ustnej wierzycieli, którzy skargi nie wytoczyli i nie przyłączyli się do powoda.

Rozstrzygnięcie, wydane w sporze co do roszczenia wytoczonego w skardze, jest skuteczne dla wszystkich i przeciwko wszystkim wierzycielom.

Dłużnik dłużnika nie może powołać się na korzystne dlań rozstrzygnięcie wobec wierzyciela, którego na termin wyznaczony do ustnej rozprawy nie wezwał, mimo że powinien to być uczynić.

3. Inne prawa majątkowe.

§ 857. Do egzekucji z innych praw majątkowych, których przedmiotem nie jest egzekucja z majątku nieruchomego, mają odpowiednie zastosowanie poprzednio podane postanowienia.

Jeżeli niema dłużnika dłużnika, należy uważać zajęcie za skuteczne z tą chwilą, w której doręczono dłużnikowi nakaz, aby się wstrzymał od jakiegokolwiek rozporządzania prawem.

Prawo, które nie ulega zbyciu, w braku osobnych przepisów może być zajęte o tyle, o ile jego wykonywanie może być pozostawione innej osobie.

Przy egzekucji z praw, które nie ulegają zbyciu, a których wykonanie może być pozostawione innej osobie, sąd może wydać szczególne zarządzenia. W szczególności przy egzekucji z prawa pobierania użytków sąd może ustanowić zarząd; w tym wypadku zajęcie skutecznia się przez oddanie zarządcy rzeczy, ulegającej pobieraniu użytków, o ile tego nie skuteczniejszono już przedtem przez doręczenie uchwały.

Jeżeli zbycie prawa, jako takiego, jest dopuszczalne, sąd może je również nakazać.

Do egzekucji z ciężaru realnego, długu gruntowego lub długu rentowego mają odpowiednie zastosowanie przepisy o egzekucji z wierzytelności, dla której ustanowiono hipotekę.

Udział w własności okrętu.

§ 858. Do egzekucji z udziału do okrętu, zapisanego do rejestru okrętowego (udział okrętowy), mają odpowiednie zastosowanie postanowienia § 857 z następującymi zmianami.

Jako sąd wykonawczy właściwym jest ten sąd powiatowy, w którego okręgu znajduje się port ojczysty lub miejsce przynależności okrętu.

Do wniosku o zarządzenie sprzedaży udziału należy dołączyć wyciąg z rejestru okrętowego, zawierający wszystkie wpisy dotyczące udziału; wyciąg nie może być dawniejszy, niż z przed tygodnia.

Uchwałę o zajęciu należy doręczyć pełnomocnikowi spółki okrętowej¹⁾; zajęcie staje się skutecznem również od chwili tego doręczenia.

¹⁾ w oryg. : „Korrespondentreeder.“

Sąd wykonawczy powinien zawiadomić bezzwłocznie władzę rejestrową o wydaniu uchwały o zajęciu.

Jeżeli z wyciągu rejestru okrętowego okaże się, że udział jest obciążony prawem zastawu, przysługującym komu innemu, a nie wierzycielowi prowadzącemu egzekucję, należy nakazać zdeponowanie ceny kupna. W tym wypadku rozdział uzyskanej kwoty uskutecznia się według postanowień §§ 873—882; wierzytelności, dla których zostało zapisane prawo zastawu na udziale, należy przyjąć do planu podziału według treści rejestru okrętowego.

Ograniczenia zdatności do zajęcia przy szczególnych masach majątkowych.

§ 859. Udział spółnika w majątku spółki, zawartej według § 705 kodeksu cywilnego, ulega zajęciu. Udział spółnika w poszczególnych przedmiotach, należących do majątku spółki, nie ulega zajęciu.

Te same przepisy stosują się do udziału współspadkobiercy w spadku i w poszczególnych przedmiotach, należących do spadku.

§ 860. Przy stanie majątku podlegającym ogólnej wspólności majątkowej, wspólności dorobku lub wspólności mienia ruchomego, udział jednego z małżonków w mieniu łącznym lub w poszczególnych przedmiotach do niego należących nie ulega zajęciu. To samo stosuje się przy trwającej nadal wspólności majątkowej do udziałów pozostałego przy życiu małżonka oraz potomków.

Po ustaniu wspólności udział w mieniu łącznym osoby, mającej doń prawo, ulega zajęciu na rzecz wierzyciela.

§ 861. Przy stanie majątku podlegającym zarządowi i pobieraniu użytków, prawo, przysługujące mężowi do mienia wniesionego, nie ulega zajęciu. Uzyskane przez męża owoce mienia wniesionego nie ulegają zajęciu, o ile są potrzebne do wypełnienia zobowiązań męża, wskazanych w §§ 1384—1387 kodeksu cywilnego, do wypełnienia ciążącego na nim w myśl ustawy obowiązku dania utrzymania swej żonie, swej poprzedniej żonie lub swym krewnym i do opędzenia swego własnego utrzymania, odpowiadającego jego stosunkom.

Opozycję według § 766 może wnieść także żona.

§ 862. Prawo, przysługujące ojcu lub matce do majątku dziecka na mocy należnego rodzicom pobierania użytków, nie ulega zajęciu. To samo stosuje się do roszczeń, przysługujących im według §§ 1655, 1656 kodeksu cywilnego, dopóki te roszczenia nie są wymagalne.

Do zajęcia owoców, uzyskanych przez ojca lub matkę na mocy przysługującego rodzicom prawa do pobierania użytków, przepisy zd. 2 ust. 1 § 861 mają odpowiednie zastosowanie z tem zastrzeżeniem, że roszczenia, oznaczone w §§ 1655, 1656 kodeksu cywilnego, gdy są wymagalne, uważane są narówni z uzyskanymi owocami.

Opozycję według § 766 może wnieść także dziecko.

§ 863. Jeżeli dłużnik jako spadkobierca, jest według § 2338 kodeksu cywilnego ograniczony przez ustanowienie spadkobiercy następnego, użytki ze spadku nie ulegają zajęciu, o ile są potrzebne do wypełnienia ciążącego na dłużniku z mocy ustawy zobowiązania dania odpowiadającego stanowi utrzymania swej żonie, swej poprzedniej żonie albo swym krewnym i do opędzenia swego utrzymania, odpowiadającego jego stosunkom. To samo stosuje się do roszczenia o czysty dochód roczny, gdy dłużnik wedle § 2338 kodeksu cywilnego został ograniczony przez mianowanie wykonawcy testamentu.

Zajęcie jest dopuszczalne bez ograniczenia, gdy jest poszukiwane roszczenie wierzyciela spadku albo prawo, mające skutki również wobec spadkobiercy następnego lub wykonawcy testamentu.

Przepisy te mają odpowiednie zastosowanie, gdy udział potomka w mieniu łącznem należącym do trwającej nadal małżeńskiej wspólności majątkowej, ulega wedle ust. 2 § 1513 kodeksu cywilnego ograniczeniu tego rodzaju, jaki jest podany w ust. 1.

Tytuł drugi.

Egzekucja z majątku nieruchomego.

§ 864. Egzekucji z majątku nieruchomego ulegają, oprócz gruntów, uprawnienia, do których stosują się przepisy odnoszące się do gruntów, oraz okręty wpisane do rejestru okrętowego.

Egzekucja z części ułamkowej gruntu lub uprawnienia jest wtedy tylko dopuszczalną, gdy część ułamkowa stanowi udział współwłaściciela lub gdy roszczenie wierzyciela opiera się na prawie, obciążającym część ułamkową jako taką.

§ 865. Egzekucja z majątku nieruchomego obejmuje także te przedmioty, na które rozciąga się przy gruntach i uprawnieniach — hipoteka, a przy okrętach — wpisane prawo zastawu.

Przedmiotów tych, o ile stanowią przynależność, nie można zajmować. Pozatem podlegają one egzekucji z majątku ruchomego, dopóki nie obłożono ich aresztem w drodze egzekucji z majątku nieruchomego.

§ 866. Egzekucja z gruntu uskutecznia się przez wpis hipoteki zabezpieczającej dla wierzytelności, przez przetarg przymusowy i przez zarząd przymusowy.

Wierzyciel może żądać, by jeden z tych środków był wykonany oddzielnie albo też łącznie z innemi.

Na podstawie tytułu długu, podlegającego wykonaniu można wpisać hipotekę zabezpieczającą jedynie dla wierzytelności, przewyższającej kwotę trzystu marek; przepisy §§ 4 i 5 mają odpowiednie zastosowanie.

§ 867. Hipotekę zabezpieczającą wpisuje się na wniosek wierzyciela do księgi wieczystej; wpis należy uwidocznic na tytule wykonawczym. Z chwilą wpisu powstaje hipoteka. Grunt odpowiada również za koszty wpisu, obciążające dłużnika.

Jeżeli hipoteką ma być obciążonych kilka gruntów, należy kwotę wierzytelności rozdzielić na pojedyncze grunty; wysokość części oznacza wierzyciel.

§ 868. Jeżeli przez rozstrzygnięcie, podlegające wykonaniu, zostanie uchylone rozstrzygnięcie, które miało być wykonane, lub jego tymczasowa wykonalność, albo jeżeli egzekucję uznano za niedopuszczalną lub zarządzono jej wstrzymanie, właściciel gruntu nabywa hipotekę.

To samo stosuje się, gdy na mocy rozstrzygnięcia sądowego zarządzono tymczasowe wstrzymanie wykonania z równoczesnem uchyleniem dokonanych środków egzekucyjnych, albo gdy nastąpi danie zabezpieczenia lub zdeponowanie, dozwolone celem uniknięcia wykonania.

§ 869. Przymusowy przetarg i przymusowy zarząd normują postanowienia osobnej ustawy.

§ 870. Przepisy o egzekucji z gruntów mają odpowiednie zastosowanie do egzekucji z uprawnienia, do którego stosują się przepisy dotyczące gruntów.

Egzekucja z okrętu zarejestrowanego uskutecznia się tylko przez przetarg przymusowy.

§ 871. Niezmienionemi pozostają przepisy¹⁾), wedle których w razie, gdy kto inny, niż właściciel kolei lub kolejki, eksploatuje kolej na mocy własnego prawa pobierania użytków, a owe prawo pobierania użytków i pewne przedmioty, potrzebne do eksploatacji, należą ze względu na egzekucję do majątku nieruchomego, egzekucja zaś odbywa się odmiennie od przepisów byłych ustaw Rzeszy niemieckiej²⁾).

Tytuł trzeci.

Postępowanie działowe.

§ 872. Jeżeli przy egzekucji z majątku ruchomego zostanie zdeponowana kwota pieniężna, nie wystarczająca na zaspokojenie wszystkich interesowanych wierzycieli, następuje postępowanie działowe.

§ 873. Po otrzymaniu doniesienia o stanie sprawy właściwy sąd powiatowy (§§ 827, 853, 854) winien wezwać każdego z interesowanych wierzycieli, by w ciągu dwóch tygodni złożył obrachunek swej wierzytelności w kapitale, odsetkach, kosztach i innych pobocznych wierzytelnościach.

Plan podziału.

§ 874. Po upływie czasokresów dwutygodniowych sąd sporządza plan podziału.

Kwotę kosztów postępowania należy poprzednio odliczyć z ogólnej sumy do podziału.

Wierzytelność wierzyciela, który przed sporządzeniem planu podziału nie uczynił zadość wystosowanemu doń przez sąd wezwaniu, oblicza się według doniesienia i załączników do tegoż. Dodatkowe uzupełnienie wierzytelności nie ma miejsca.

§ 875. Sąd winien wyznaczyć termin do oświadczenia się co do planu podziału jak również co do jego wykonania. Plan podziału musi być najpóźniej na trzy dni przed terminem wyłożony w sekretarjacie sądowym dla przejrzenia przez osoby interesowane.

Wezwanie dłużnika na termin nie jest potrzebne, jeżeliby musiało nastąpić przez doręczenie zagranicą lub przez publiczne obwieszczenie.

¹⁾ w orygin.: „die landesgesetzlichen“ (słowo to jako bezprzedmiotowe odpada). (por. § 58 ust. pr. z 13. 8. 95 (Zb. U. 499), §§ 4, 21 i dalsze ust. z 8. 7. 02 (Dz. U. Rz. 237)).

²⁾ w orygin.: „Reichsgesetze“.

§ 876. Jeżeli na terminie nie wniesiono opozycji przeciwko planowi, należy go wykonać. Jeżeli wniesiono opozycję, każdy z zainteresowanych wierzycieli winien natychmiast się nań oświadczyć. Jeżeli interesowani uznali opozycję za uzasadnioną lub jeżeli porozumienie osiągnięto w inny sposób, należy stosownie do tego plan sprostować. Jeżeli opozycji nie da się w ten sposób załatwić, następuje wykonanie planu o tyle, o ile nie jest on objęty opozycją.

§ 877. Co do wierzyciela, który w terminie nie stanął, ani przed terminem nie wniósł w sądzie opozycji, należy przyjąć, iż zgadza się na wykonanie planu.

Jeżeli wierzyciel, interesowany w opozycji wniesionej przez innego wierzyciela, nie stanął na terminie, należy przyjąć, że nie uznaje tej opozycji za uzasadnioną.

Spory.

§ 878. Wierzyciel, wnoszący opozycję, musi bez poprzedniego wezwania wykazać przed sądem w czasokresie jednomiesięcznym, rozpoczynającym się od dnia terminu, iż przeciw interesowanym wierzycielom wniósł skargę. Po bezskutecznym upływie tego czasokresu zarządza się wykonanie planu bez względu na opozycję.

Wskutek zaniedbania czasokresu i wykonania planu nie wyklucza się prawa wierzyciela, który wniósł opozycję przeciwko planowi, do dochodzenia w drodze skargi lepszego swego prawa przeciwko wierzycielowi, który według planu kwotę pieniężną otrzymał.

§ 879. Skargę należy wnieść do sądu przeprowadzającego podział, a gdy roszczenie nie należy do właściwości sądów powiatowych, do tego sądu okręgowego, w którego okręgu sąd przeprowadzający podział ma swoją siedzibę.

Sąd okręgowy jest właściwy dla wszystkich skarg, jeżeli według treści wniesionej, a w terminie nie załatwionej opozycji właściwość jego jest uzasadnioną, choćby tylko dla jednej skargi, o ile wszyscy interesowani wierzyciele ułożą się, iż sąd przeprowadzający podział powinien rozstrzygnąć wszystkie opozycje.

§ 880. W wyroku, rozstrzygającym wniesioną opozycję, należy postanowić, którym wierzycielom i w jakich kwotach ma być wypłaconą sporna część masy. Jeżeli tego nie uzna się za wskazane, należy nakazać w wyroku sporządzenie nowego planu i ponowne przeprowadzenie postępowania działowego.

§ 881. Wyrok zaoczny przeciwko wierzycielowi, wnoszącemu opozycję, ma być wydany w tym względzie, że opozycję należy uznać za cofniętą.

§ 882. Na podstawie wydanego wyroku zarządza sąd przeprowadzający podział wypłatę, względnie ponowne postępowanie działowe.

ROZDZIAŁ TRZECI.

EGZEKUCJA CELEM UZYSKANIA WYDANIA RZECZY ORAZ CELEM UZYSKANIA DZIAŁANIA LUB ZANIECHANIA.

1. Uzyskanie wydania lub świadczenia rzeczy.

§ 883. Jeżeli dłużnik ma wydać rzecz ruchomą lub pewną ilość określonych rzeczy ruchomych, komornik sądowy winien rzeczy te od niego odebrać i oddać wierzycielowi.

Jeżeli rzeczy, wydać się mającej, nie znaleziono, dłużnik na wniosek wierzyciela obowiązany jest złożyć przysięgę wyjawienia: że rzeczy nie posiada, a także nie wie, gdzie rzecz się znajduje.

Stosownie do stanu sprawy sąd może zarządzić zmianę podanej wyżej osnowy przysięgi.

§ 884. Jeżeli dłużnik ma uiścić pewną oznaczoną ilość zamiennych rzeczy lub papierów wartościowych, wówczas stosuje się odpowiednio przepis ust. 1 § 883.

§ 885. Jeżeli dłużnik ma wydać, opuścić lub opróżnić nieruchomości lub zamieszkały okręt, komornik sądowy winien usunąć dłużnika i wprowadzić wierzyciela w posiadanie.

Rzeczy ruchome, nie będące przedmiotem egzekucji, komornik sądowy usuwa i oddaje lub pozostawia do rozporządzenia dłużnikowi, a gdy ten jest nieobecny, jego pełnomocnikowi lub jednej z osób dorosłych, należących do rodziny dłużnika lub służących w tej rodzinie.

Jeżeli ani dłużnik, ani żadna z wymienionych osób nie są obecni, komornik sądowy winien odstawić rzeczy na koszt dłużnika do lokalu, przeznaczonego na zajęte rzeczy, lub oddać je w inny sposób na przechowanie.

Jeżeli dłużnik zwleka z żądaniem zwrotu, sąd wykonawczy może nakazać sprzedaż rzeczy i zdeponowanie uzyskanej kwoty.

§ 886. Jeżeli rzecz, wydać się mająca, znajduje się w przechowaniu osoby trzeciej, należy na wniosek wierzyciela przekazać mu roszczenie dłużnika o wydanie rzeczy, stosownie do przepisów dotyczących zajęcia i przekazania wierzytelności pieniężnej.

2. Uzyskanie działania.

§ 887. Jeżeli dłużnik nie spełnia obowiązku wykonania czynności, która może być uskuteczniiona przez osobę третią, sąd procesowy pierwszej instancji na wniosek winien upoważnić wierzyciela, by się postarał o wykonanie czynności na koszt dłużnika.

Wierzyciel może równocześnie żądać, by zasądzono dłużnika na zapłacenie zgóry kosztów, jakie powstaną z powodu wykonania czynności, jeśli wykonanie czynności spowoduje większy nakład kosztów.

Przepisy powyższe nie mają zastosowania do egzekucji celem uzyskania wydania lub świadczenia rzeczy.

§ 888. Jeżeli czynność nie może być wykonaną przez osobę третią, a zależy wyłącznie od woli dłużnika, sąd procesowy pierwszej instancji na wniosek winien orzec, że dłużnik ma być zniewolony do wykonania czynności zapomocą grzywny do wysokości łącznej piętnastu tysięcy¹⁾ marek lub zapomocą aresztu.

Przepis ten nie ma zastosowania w razie wyroku nakazującego zawarcie małżeństwa, w razie wyroku nakazującego przywrócenie małżeńskiego pożycia i w wypadku zasądzenia na świadczenie usług z umowy najmu usług.

§ 888a. Jeżeli w wypadku § 510b pozwanego skazano na zapłatę odszkodowania, jest wykluczoną egzekucja na podstawie przepisów §§ 887, 888.

§ 889. Jeżeli dłużnika na podstawie przepisów ustaw cywilnych skazano na złożenie przysięgi wyjawienia, złożenie przysięgi następuje w sądzie procesowym pierwszej instancji. Do odebrania przysięgi mają zastosowanie przepisy §§ 478—484.

Jeżeli dłużnik nie stawia się w terminie wyznaczonym do złożenia przysięgi lub odmówi złożenia przysięgi, należy postąpić według § 888. Jeżeli dłużnika, celem zmuszenia do złożenia przysięgi, zaaresztowano, mają zastosowanie przepisy § 902.

3. Uzyskanie poddania się lub zaniechania.

§ 890. Jeżeli dłużnik działa wbrew obowiązkowi zaniechania jakiej czynności lub poddania się wykonaniu jakiej czynności, sąd procesowy pierwszej instancji na wniosek wierzyciela winien skazać go za każdy czyn przeciwny na grzywnę do piętnastu tysięcy¹⁾ marek lub na karę aresztu do sześciu miesięcy. Wysokość łącznej kary aresztu nie może przekraczać dwóch lat.

¹⁾ w orygini.: „fünfzehnhundert“ (por. uw. do § 390).

Skazanie musi być poprzedzone zagrożeniem karą, które na wniosek wydaje sąd procesowy pierwszej instancji, jeśli nie jest zawarte w wyroku orzekającym o obowiązku.

Na wniosek wierzyciela można także skazać dłużnika na pewien oznaczony czas na ustanowienie zabezpieczenia dla szkód, jakie mogą powstać wskutek dalszych jego uchybień.

§ 891. Rozstrzygnięcia, mające być wydane stosownie do §§ 887—890, mogą zapaść bez poprzedniej ustnej rozprawy. Przed rozstrzygnięciem należy wysłuchać dłużnika.

§ 892. Jeżeli dłużnik stawia opór dokonaniu czynności, której według postanowień §§ 887, 890 ma się poddać, wierzyciel może dla usunięcia oporu przybrać komornika sądowego, który winien postąpić wedle postanowień ust. 3 § 758 i § 759.

4. Szkody i straty.

§ 893. Postanowienia niniejszego rozdziału nie naruszają prawa wierzyciela domagania się uiszczenia szkód i strat.

Wierzyciel winien dochodzić roszczenia swego o uiszczenie szkód i strat zapomocą skargi w sądzie procesowym pierwszej instancji.

5. Zeznanie oświadczenia woli.

§ 894. Jeżeli dłużnika skazano na zeznanie oświadczenia woli, oświadczenie uważa się jako złożone, skoro tylko wyrok stanie się prawomocnym. Jeżeli zeznanie oświadczenia woli uczyniono zawisłem od oświadczenia wzajemnego, skutek ten następuje z chwilą, skoro tylko według postanowień §§ 726, 730 zostanie wydany wypis wykonawczy prawomocnego wyroku.

Przepis poprzedniego ustępu nie ma zastosowania w razie wyroku nakazującego zawarcie małżeństwa.

§ 895. Jeżeli wyrokiem, podlegającym tymczasowemu wykonaniu, skazano dłużnika na zeznanie oświadczenia woli, na którego podstawie ma być dokonany wpis do księgi wieczystej lub do rejestru okrętowego, uważa się wpis ostrzeżenia lub opozycji jako dokonany za zgodą dłużnika.

§ 896. Jeżeli na podstawie wyroku, zastępującego oświadczenie woli dłużnika, ma być dokonany wpis do księgi publicznej lub rejestru, wierzyciel może w miejsce dłużnika żądać wydania mu dokumentów, wymienionych w § 792, o ile ich potrzebuje dla uzyskania wpisu.

§ 897. Jeżeli dłużnika zasądzono na przeniesienie prawa własności lub ustanowienie prawa na rzeczy ruchomej, uważa się wydanie rzeczy za dokonane z chwilą, gdy komornik sądowy zabierze rzecz ową celem oddania jej wierzycielowi.

To samo stosuje się do wydania listu hipotecznego, gruntowego lub rentowego, gdy dłużnik skazany będzie na ustanowienie hipoteki, długu gruntowego lub długu rentowego albo na odstąpienie lub obciążenie hipoteki, długu gruntowego lub długu rentowego.

§ 898. Przepisy ustaw cywilnych na korzyść osób, wywodzących swe prawa od kogoś nieuprawnionego, mają zastosowanie do nabycia, dokonanego według §§ 894, 897.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

PRZYSIĘGA WYJAWIENIA I ARESZT.

1. Przysięga wyjawienia.

§ 899. Do odebrania przysięgi wyjawienia w przypadkach §§ 807, 883 właściwym jest jako sąd wykonawczy ten sąd powiatowy, w którego okręgu dłużnik na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾ ma swoje miejsce zamieszkania, a w braku takiego miejsca swe miejsce pobytu.

§ 900. Postępowanie rozpoczyna się na skutek wniosku wierzyciela o wyznaczenie terminu do złożenia przysięgi wyjawienia. Do wniosku należy dołączyć tytuł wykonawczy oraz inne dokumenty, z których wynika obowiązek dłużnika do złożenia przysięgi.

Obecność wierzyciela na terminie nie jest wymagana.

Jeżeli dłużnik zaprzecza obowiązku złożenia przysięgi, sąd winien przez uchwałę rozstrzygnąć tę opozycję. Złożenie przysięgi następuje dopiero po uprawomocnieniu się rozstrzygnięcia; sąd wykonawczy może jednak nakazać złożenie przysięgi przed uprawomocnieniem się, jeżeli wcześniejszą opozycję prawomocnie już odrzucono.

§ 901. Jeżeli dłużnik nie stawia się na terminie wyznaczonym dla złożenia przysięgi, albo jeśli bezpodstawnie odmówi jej złożenia, sąd na wniosek winien zarządzić areszt dłużnika celem zniewolenia go do złożenia przysięgi.

¹⁾ w orygini.: „im Deutschen Reiche“.

§ 902. Zaaresztowany dłużnik może każdego czasu żądać w sądzie powiatowym miejsca aresztu, aby od niego odebrano przysięgę. Takiemu wnioskowi należy bezzwłocznie zadość uczynić.

Po złożeniu przysięgi dłużnika uwalnia się z aresztu i uwiadamia o tem wierzyciela.

§ 903. Dłużnik, który złożył wymienioną w § 807 przysięgę, ma tylko wtedy obowiązek do złożenia jeszcze raz przysięgi także wobec innego wierzyciela, gdy uwarogodniono, że nabył on później majątek.

Przepis ten nie ma zastosowania, jeżeli od złożenia przysięgi upłynęło pięć lat.

§ 904. Areszt nie ma być stosowany:

1. względem członków Sejmu i Senatu w czasie trwania sesji, o ile Sejm lub Senat nie zatwierdzi wykonania¹⁾;
2. względem osób wojskowych, należących do zmobilizowanej części wojska lub do załogi powołanego do służby statku wojennego;
3. względem szypa, marynarzy, służby okrętowej i wszystkich osób zatrudnionych na okręcie, gdy okręt gotów jest do odplynięcia (gotów do żeglugi).

§ 905. Areszt przerywa się:

1. względem członków Sejmu i Senatu na czas trwania sesji, o ile Sejm lub Senat zarządzi uwolnienie²⁾;
2. względem osób wojskowych, powołanych do zmobilizowanej części wojska lub do powołanego do służby statku wojennego, na czas trwania tych stosunków.

§ 906. Nie można wykonać aresztu względem dłużnika, którego zdrowie przez wykonanie aresztu byłoby narażone na bezpośrednie i poważne niebezpieczeństwo, dopóki stan taki trwać będzie.

§ 907. Areszt wykonywa się w pomieszczeniu, w którym równocześnie nie znajdują się więźniowie pozostający pod śledztwem i skazani.

¹⁾ w orygin.: gegen Mitglieder, einer deutschen gesetzgebenden Versammlung während der Sitzungsperiode, sofern nicht die Versammlung die Vollstreckung genehmigt“.

²⁾ w orygin.: „gegen Mitglieder einer deutschen gesetzgebenden Versammlung für die Dauer der Sitzungsperiode, wenn die Versammlung die Freilassung verlangt“.

ad ¹⁾ ²⁾ zmiana na zasadzie ust. z 23/6 1921 (Dz. U. R. P. No. 75, poz. 511) i ust. z 16/6 1922 (Dz. U. R. P. No. 46, poz. 388); to samo odnosi się do członków sejmu śląskiego w myśl art. 17 ust. z 15/7 1920 (Dz. U. R. P. No. 73, poz. 497).

§ 908. Sąd, zarządzając areszt, winien wydać nakaz zaaresztowania, w którym należy wymienić wierzyciela, dłużnika i powód zaaresztowania.

§ 909. Zaaresztowania dłużnika dokonywa komornik sądowy. Nakaz aresztowania musi być okazany dłużnikowi przy aresztowaniu i na żądanie udzielony w odpisie.

§ 910. Przed zaaresztowaniem urzędnika, duchownego lub nauczyciela w publicznych zakładach naukowych, komornik sądowy winien donieść o tem władzy przełożonej¹⁾. Zaaresztowania wolno tylko wówczas dokonać, gdy władza przełożona postara się o służbowe zastępstwo dłużnika. Władza jest obowiązana bezzwłocznie wydać odpowiednie zarządzenia i zawiadomić o tem komornika sądowego.

§ 911. Wierzyciel winien z miesiąca na miesiąc płacić zgóry koszty spowodowane aresztem łącznie z kosztami utrzymania. Nie dopuszczalnem jest przyjęcie dłużnika do aresztu, jeśli nie złożono zapłaty przynajmniej za jeden miesiąc. Jeżeli zapłaty nie wniesiono ponownie najpóźniej do południa ostatniego dnia, za który ją uiszczono, należy z urzędu zwolnić dłużnika z aresztu. Względem dłużnika, którego zwolniono z aresztu z tego powodu lub bez jego współdziałania na wniosek wierzyciela, nie można zastosować ponownie aresztu na wniosek tego samego wierzyciela.

§ 912. Jeżeli areszt ma być wykonany względem osoby wojskowej, należącej do armji czynnej lub do czynnej marynarki, sąd winien wezwać o wykonanie władzę wojskową.

§ 913. Areszt nie może przekraczać sześciu miesięcy. Po upływie sześciu miesięcy zwalnia się dłużnika z aresztu z urzędu.

§ 914. Dłużnika, względem którego wykonano już areszt sześciomiesięczny z powodu odmówienia złożenia przysięgi wyjawienia wymienionej w § 807, można na wniosek innego wierzyciela ponownie zniewolić zapomocą aresztu do złożenia przysięgi tylko wtedy, gdy będzie uwiarogodnione, iż dłużnik nabył później majątek.

Przepis ten nie ma zastosowania, gdy od ukończenia aresztu upłynęło pięć lat.

§ 915. Sąd wykonawczy winien prowadzić wykaz tych osób, które złożyły przed nim przysięgę wyjawienia, wskazaną w § 807 lub względem których zarządzono areszt z powodu odmówienia przysięgi. Jeżeli areszt trwał sześć miesięcy, o wykonaniu jego należy uczynić wzmiankę w wykazie.

¹⁾ co do sędziów p. art. 79 ust. konst.

Jeżeli od końca roku, w którym uskutecznilo wpis w rejestrze, uplynęło pięć lat, należy wpis wykreślić w ten sposób, że nazwisko się wymaże albo rejestr się zniszczy.

Każdemu rejestr wolno przeglądać, nadto sekretarz sądowy na wniosek winien udzielać wiadomości o istnieniu lub nieistnieniu wpisu.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

ARESZT I TYMCZASOWE ZARZĄDZENIA.

1. Areszt.

Dopuszczalność.

§ 916. Areszt ma miejsce celem zabezpieczenia egzekucji z majątku ruchomego lub nieruchomego z powodu wierzytelności pieniężnej lub z powodu roszczenia, które może być zmienione na wierzytelność pieniężną.

Dopuszczalność aresztu nie jest wykluczoną przez to, że roszczenie jest terminowe lub warunkowe, chyba że roszczenie z powodu dalekiej możliwości spełnienia się warunku nie ma na razie wartości majątkowej.

§ 917. Areszt na rzeczach ma miejsce, gdy zachodzi obawa, że bez jego zarządzenia wykonanie wyroku byłoby udaremnione albo istotnie utrudnione.

Za wystarczający powód do aresztu należy uważać, że wyrok musiałby być wykonany zagranicą.

§ 918. Zabezpieczenie przez areszt osobisty ma miejsce tylko wtedy, gdy jest potrzebne dla zabezpieczenia zagrożonej egzekucji z majątku dłużnika.

2. Zarządzenie.

§ 919. Dla zarządzenia aresztu właściwym jest tak sąd sprawy głównej, jak i sąd powiatowy, w którego okręgu znajduje się przedmiot, który ma się obłożyć aresztem lub osoba, którą się ma ograniczyć w wolności osobistej.

§ 920. Podanie powinno zawierać wymienienie roszczenia, wraz ze wskazaniem kwoty pieniężnej lub wartości pieniężnej, oraz wymienienie powodów do aresztu.

Roszczenie i powody do aresztu należy uwiarogodnić.

Podanie można zeznać do protokołu u sekretarza sądowego.

§ 921. Rozstrzygnięcie może nastąpić bez poprzedniej ustnej, rozprawy,

Sąd może zarządzić areszt nawet bez uwiarogodnienia roszczenia lub powodu do aresztu, jeżeli dane będzie zabezpieczenie szkód, zagrażających przeciwnikowi, które należy oznaczyć według swobodnego przekonania. Zarządzenie aresztu można uczynić zawisłem od dania takiego zabezpieczenia nawet wówczas, gdy uwiarogodniono roszczenie i powody do aresztu.

§ 922. Rozstrzygnięcie podania następuje w razie poprzedniej ustnej rozprawy przez wyrok końcowy, w innych wypadkach przez uchwałę.

Strona, która uzyskała areszt, ma postarać się o doręczenie uchwały zarządzającej areszt.

Przeciwnikowi nie należy doręczać uchwały odrzucającej wniosek o areszt lub uznającej za potrzebne poprzednie danie zabezpieczenia.

§ 923. W nakazie aresztu należy ustalić kwotę pieniężną, za której złożeniem zostaje wstrzymane wykonanie aresztu i dłużnikowi udzielone prawo żądania uchylenia dokonanego aresztu.

§ 924. Przeciwnko uchwale, zarządzającej areszt, ma miejsce opozycja.

Strona, wnosząca opozycję ma wezwać przeciwnika na rozprawę ustną, wraz z wymienieniem powodów, które chce podać celem uchylenia aresztu. Jeżeli sądem aresztowym jest sąd powiatowy, opozycję należy wnieść pisemnie lub do protokołu sekretarza sądowego wraz z wymienieniem powodów, które powinno się podać celem uchylenia aresztu; sąd winien wyznaczyć z urzędu termin do ustnej rozprawy.

Wniesienie opozycji nie wstrzymuje wykonania aresztu.

§ 925. Jeżeli wniesiono opozycję, należy rozstrzygnąć wyrokiem końcowym, czy areszt jest prawnie uzasadniony.

Sąd może w całości lub części zatwierdzić, zmienić lub uchylić, a także uzależnić zatwierdzenie, zmianę lub uchylenie od dania zabezpieczenia, które oznaczy wedle swobodnej oceny.

§ 926. Jeżeli sprawa główna nie została wytoczona, sąd aresztowy może zarządzić na wniosek bez poprzedniej ustnej rozprawy, by strona, która uzyskała nakaz aresztu, wniosła skargę w ciągu czasokresu, który winien być oznaczony.

Jeżeli zarządzeniu temu zadość nie uczyniono, należy na wniosek orzec wyrokiem końcowym uchylenie aresztu.

§ 927. Także po zatwierdzeniu aresztu można żądać uchylenia aresztu wskutek zmiany okoliczności, w szczególności wskutek usunięcia powodu do aresztu, lub na podstawie oświadczenia gotowości do dania zabezpieczenia, które winno być wyznaczone wedle swobodnego przekonania.

Rozstrzygnięcie należy wydać przez wyrok końcowy; wydaje je sąd, który zarządził areszt, albo jeśli sprawa główna została wytoczona — sąd sprawy głównej.

Wykonanie.

§ 928. Do wykonania aresztu mają odpowiednie zastosowanie przepisy o egzekucji, o ile niżej podane paragrafy nie zawierają odmiennych postanowień.

§ 929. Nakazy aresztu wymagają klauzuli wykonawczej tylko wtedy, gdy wykonanie ma nastąpić na rzecz innego wierzyciela, aniżeli wymieniony w nakazie, lub przeciwko innemu dłużnikowi, aniżeli wymienionemu w nakazie.

Wykonanie nakazu aresztu nie jest dozwolone, gdy upłynie miesiąc od dnia, w którym ogłoszono nakaz lub w którym go doręczono stronie, na której żądanie został wydany.

Wykonanie jest dopuszczalne przed doręczeniem dłużnikowi nakazu aresztu. Pozostaje ono jednak bez skutku, gdy doręczenie nie nastąpi w przeciągu tygodnia po wykonaniu i przed upływem czasokresu, wyznaczonego dla doręczenia w poprzednim ustępie.

§ 930. Wykonanie aresztu na majątku ruchomym skutecznie się przez zajęcie. Zajęcie dokonywa się wedle tych samych zasad, jak każde inne zajęcie, i ustanawia ono prawo zastawu ze skutkami w § 804 wymienionymi. Dla zajęcia wierzytelności właściwym jest sąd aresztu jako sąd egzekucyjny.

Pieniądze zajęte oraz suma, przypadająca wierzycielowi z uzyskanej kwoty na podstawie postępowania działowego, będą zdeponowane.

Sąd wykonawczy na wniosek może nakazać, aby zmysłową rzecz ruchomą sprzedano w drodze przetargu, a uzyskaną kwotę zdeponowano, jeżeli grozi jej niebezpieczeństwo znacznego obniżenia wartości lub jeżeli jej przechowanie spowodowałoby niewspółmierne wysokie koszty.

§ 931. Przepisy § 930 stosują się także przy wykonaniu aresztu na okręcie, wpisanym do rejestru okrętowego.

Jeżeli w czasie wykonania aresztu wdrożono przetarg przy-
rusowy okrętu, dokonane w tem postępowaniu obłożenie okrętu
aresztem uważa się za pierwsze zajęcie w rozumieniu § 826; odpis
protokołu zajęcia należy wręczyć sądowi egzekucyjnemu.

Prawo zastawu z aresztu wpisuje się na wniosek wierzyciela
do rejestru okrętowego; ustaloną według § 923 kwotę pieniężną
należy oznaczyć jako najwyższą kwotę, za którą okręt odpowiada.
Pozatem mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego o prawie
zastawu na okręcie, ustanowionem na mocy czynności prawnej.

§ 932. Wykonanie aresztu na gruncie lub na uprawnieniu,
względem którego stosują się przepisy dotyczące gruntów, usku-
tecznia się przez zapisanie hipoteki zabezpieczającej dla wierzytel-
ności; ustaloną wedle § 923 kwotę pieniężną oznaczyć należy jako
najwyższą kwotę, za którą grunt lub uprawnienie odpowiada.

Pozatem stosują się przepisy, zawarte w §§ 867, 868.

Wniosek o wpis hipoteki uważa się w rozumieniu ust. 2, 3
§ 929 za wykonanie nakazu aresztu.

§ 933. Wykonanie zabezpieczenia przez osobisty areszt usku-
tecznia się według przepisów §§ 904—913, gdy ma być dokonane
przez zaaresztowanie, a gdy ma być dokonane zapomocą innego
ograniczenia wolności osobistej, według osobnych przez sąd wydać
się mających zarządzeń, dla których miarodajnymi są ograniczenia
aresztowania. W nakazie zaaresztowania należy wymienić usta-
loną według § 923 kwotę.

Uchylenie.

§ 934. Uchylenie wykonania aresztu przez zdeponowanie usta-
lonej w nakazie aresztu kwoty pieniężnej skutecznia sąd wyko-
nawczy.

Sąd wykonawczy może zarządzić uchylenie aresztu także
wtedy, gdy dalsze jego trwanie wymaga szczególnych wkładów,
a strona, na której wniosek areszt zastosowano, nie zalicza po-
trzebnej kwoty pieniężnej.

Rozstrzygnięcia, wymienione w niniejszym paragrafie, można
wydać bez poprzedniej ustnej rozprawy.

Przeciwko uchwale, uchylającej areszt, przysługuje natych-
miastowe zażalenie.

2. Tymczasowe zarządzenia.

§ 935. Względem przedmiotu sporu dopuszczalne są tymczasowe zarządzenia, skoro zachodzi obawa, że przez zmianę istniejącego stanu urzeczywistnienie prawa strony mogłoby być udaremnione lub znacznie utrudnione.

§ 936. O ile niżej podane paragrafy nie zawierają przepisów odmiennych, do wydania tymczasowych zarządzeń i dalszego postępowania mają odpowiednie zastosowanie przepisy o areszcie i o postępowaniu aresztowym.

§ 937. Dla wydania zarządzeń tymczasowych właściwym jest sąd sprawy głównej.

W nagłych wypadkach rozstrzygnięcie może nastąpić bez poprzedniej ustnej rozprawy.

§ 938. Sąd postanawia wedle swobodnego przekonania, jakie zarządzenia są potrzebne dla osiągnięcia celu.

Tymczasowe zarządzenie może polegać także na sekwestrze, jak również na tem, że przeciwnikowi nakaże się lub zakaze jakiejś czynności, w szczególności zbycia, obciążenia lub zastawienia gruntu.

§ 939. Na uchylenie tymczasowego zarządzenia za daniem zabezpieczenia można zezwolić tylko w szczególnych okolicznościach.

§ 940. Tymczasowe zarządzenia są dopuszczalne także w celu uregulowania tymczasowego stanu odnośnie do spornego stosunku prawnego, o ile takie uregulowanie, zwłaszcza przy trwałych stosunkach prawnych, okazuje się koniecznem celem odwrócenia istotnej szkody lub powstrzymania grożącej przemocy lub też z innych powodów.

§ 941. Jeżeli na podstawie tymczasowego zarządzenia ma nastąpić wpis do księgi wieczystej lub do rejestru okrętowego, sąd ma prawo wezwać wydział hipoteczny lub władzę rejestrową do skutecznego wpisu.

§ 942. Sąd powiatowy, w którego okręgu znajduje się przedmiot sporu, może w nagłych wypadkach wydać tymczasowe zarządzenie, wraz z wyznaczeniem czasokresu, w ciągu którego należy wezwać przeciwnika przed sąd sprawy głównej do ustnej rozprawy co do słuszności tymczasowego zarządzenia.

Sąd powiatowy, w którego okręgu leży grunt lub znajduje się port ojczysty lub też miejsce przynależności okrętu, może wydać tymczasowe zarządzenie, na podstawie którego ma być wpisane ostrzeżenie lub opozycja przeciwko prawidłowości księgi wieczystej

lub rejestru okrętowego, nawet gdy sprawa nie jest uważana za nagłą. Ustanowienie czasokresu, określonego w ust. 1 winno nastąpić tylko na wniosek przeciwnika.

Po bezskutecznym upływie czasokresu sąd powiatowy na wniosek winien uchylić wydane zarządzenie.

Rozstrzygnięcia sądu powiatowego, wskazane w niniejszym paragrafie, mogą nastąpić bez poprzedniej rozprawy ustnej.

3. Właściwość.

§ 943. Za sąd sprawy głównej w rozumieniu tego rozdziału należy uważać sąd pierwszej instancji, a gdy sprawa toczy się w instancji odwoławczej, sąd odwoławczy.

Jeżeli sprawa główna toczy się lub została wytoczona, sąd sprawy głównej jest wyłącznie właściwy dla zarządzeń, które mają być wydane według § 109.

§ 944. W wypadkach nagłych przewodniczący może w miejsce sądu rozstrzygnąć wnioski wymienione w rozdziale niniejszym, o ile ich załatwienie nie wymaga poprzedniej ustnej rozprawy.

4. Wynagrodzenie szkody.

§ 945. Jeżeli zarządzenie obłożenia aresztem lub tymczasowe zarządzenie okaże się od początku nieusprawiedliwionem, albo jeżeli zarządzone środki zostaną na zasadzie ust. 2 § 926 lub ust. 3 § 942 uchylone, strona, która zarządzenie uzyskała, obowiązana jest wynagrodzić przeciwnikowi szkodę, która dlań powstała z wykonania zarządzonych środków lub z powodu tego, że dał zabezpieczenie w celu uwolnienia się od wykonania lub w celu uzyskania uchylenia podjętych środków.

KSIĘGA DZIEWIĄTA.

Postępowanie wywoławcze.

I. Postanowienia ogólne. Dopuszczalność.

§ 946. Publiczne wezwanie sądowe do zgłoszenia roszczeń lub praw z tym skutkiem, że zaniechanie zgłoszenia spowoduje ujemne skutki prawne, ma miejsce jedynie w wypadkach, określonych przez ustawę.

Dla postępowania wywoławczego właściwym jest sąd określony przez ustawę.

§ 947. Wniosek można podać pisemnie lub do protokołu sekretarza sądowego. Rozstrzygnięcie może nastąpić bez poprzedniej ustnej rozprawy.

Jeżeli wniosek jest dopuszczalny, sąd winien zarządzić wywołanie. W szczególności należy w nim zamieścić:

1. wymienienie wnioskodawcy;
2. wezwanie do zgłoszenia roszczeń i praw najpóźniej w terminie wywoławczym;
3. wymienienie ujemnych skutków prawnych, które nastąpią w razie niezgłoszenia;
4. ustanowienie terminu wywoławczego.

Publiczne obwieszczenie.

§ 948. Publiczne obwieszczenie wywołania skutecznia się przez przybicie go na tablicy sądowej i przez ogłoszenie w Monitorze Polskim¹⁾ a oprócz tego, jeśli tylko ustawa nie zawiera dla poszczególnego wypadku odmiennego zarządzenia, według przepisów, podanych w § 204 dla wezwań.

§ 949. Na ważność obwieszczenia publicznego nie ma żadnego wpływu, gdy pismo, przybić się mające, przedwcześnie usunięto z miejsca przybicia lub gdy w razie ponownego obwieszczenia nie dotrzymano przepisanych czasokresów.

§ 950. Pomiedzy dniem ogłoszenia lub pierwszego ogłoszenia wezwania wywoławczego w Monitorze Polskim a terminem wywoławczym musi upłynąć czasokres (czasokres wywoławczy) co najmniej sześciotygodniowy, o ile ustawa nie zawiera odmiennego zarządzenia.

§ 951. Zgłoszenie, następujące po upływie terminu wywoławczego, lecz przed wydaniem wyroku wykluczającego, należy uważać za wniesione w należytem czasie.

Wyrok wykluczający.

§ 952. Wyrok wykluczający należy wydać na wniosek na jawnem posiedzeniu.

Wniosek, podany przed terminem wywoławczym na piśmie lub wyrażony do protokołu sekretarza sądowego, uważa się za jednoznaczny z wnioskiem podanym na posiedzeniu.

Przed wydaniem wyroku można nakazać bliższe wyjaśnienia, w szczególności zapewnienie zastępujące przysięgę o prawdziwości twierdzenia wnioskodawcy.

¹⁾ w orygin.: „in dem deutschen Reichsanzeiger“; (p. uw. do § 204).

Przeciw uchwale, odrzucającej wniosek o wydanie wyroku wykluczającego, jak również przeciw ograniczeniom i zastrzeżeniom dołączonym do wyroku wykluczającego, ma miejsce natychmiastowe zażalenie.

§ 953. Jeżeli nastąpi zgłoszenie, w którym zaprzeczone będzie prawo, podane przez wnioskodawcę celem uzasadnienia wniosku, należy, stosownie do właściwości danego wypadku, albo wstrzymać postępowanie wywoławcze aż do ostatecznego rozstrzygnięcia zgłoszonego prawa, albo zastrzec zgłoszone prawo w wyroku wykluczającym.

§ 954. Jeżeli wnioskodawca nie stawiał się w terminie wywoławczym, ani nie podał przed terminem wniosku o wydanie wyroku wykluczającego, należy na jego wniosek wyznaczyć nowy termin. Wniosek ten jest dopuszczalny tylko w ciągu sześciomiesięcznego czasokresu biegnącego od dnia terminu wywoławczego.

§ 955. Jeżeli dla załatwienia postępowania wywoławczego wyznaczono nowy termin, publiczne obwieszczenie o terminie nie jest wymagane.

§ 956. Sąd może nakazać publiczne obwieszczenie istotnej treści wyroku wykluczającego przez jednorazowe ogłoszenie go w Monitorze Polskim¹⁾.

Skarga zaczepiająca.

§ 957. Przeciw wyrokowi wykluczającemu nie ma środka prawnego.

Wyrok wykluczający można zaskarżyć w drodze skargi, którą należy wnieść przeciwko wnioskodawcy w tym sądzie okręgowym, w którego okręgu ma swą siedzibę sąd wywoławczy:

1. jeżeli nie zachodził wypadek, w którym ustawa dopuszcza postępowanie wywoławcze;
2. jeżeli pominięto publiczne obwieszczenie wywołania lub przepisany w ustawie sposób obwieszczenia;
3. jeżeli nie zachowano przepisanego czasokresu wywoławczego;
4. jeżeli sędzia orzekający z mocy ustawy był wykluczony od wykonania urzędu sędziowskiego;
5. jeżeli mimo dokonanego zgłoszenia wbrew ustawie uwzględniono w wyroku roszczenie lub prawo;
6. jeżeli istnieją przyczyny, dla których może mieć miejsce skarga restytucyjna z powodu przestępstwa.

¹⁾ patrz uwaga przy § 204.

§ 958. Skargę zaczepiającą należy wnieść w ciągu czasokresu koniecznego, wynoszącego jeden miesiąc. Czasokres rozpoczyna się z dniem, w którym powód otrzymał wiadomość o wyroku wykluczającym, w wypadku jednak, gdy skarga opiera się na jednej z przyczyn do zaczepienia, wymienionych pod l. 4, 6 § 957, i gdy przyczyna ta w owym dniu nie była jeszcze znaną powodowi, dopiero z dniem, w którym powód dowiedział się o przyczynie do zaczepienia.

Po upływie dziesięciu lat, licząc od dnia ogłoszenia wyroku wykluczającego, skarga jest niedopuszczalną.

§ 959. Sąd może zarządzić połączenie kilku wywołań, nawet gdy nie zachodzą warunki wymienione w § 147.

Wywołanie w celu uznania za zmarłego.

§ 960. Do postępowania wywoławczego, celem uznania za zmarłego, stosują się następujące przepisy szczególne.

Dopuszczalność.

§ 961. Właściwym jest sąd, w którego okręgu zaginiony miał ostatnie zamieszkanie na obszarze państwa polskiego¹⁾. W braku takiego zamieszkania, ogólne rozporządzenie zarządu wymiaru sprawiedliwości²⁾ wyznaczy sąd właściwy dla obywateli Rzeczypospolitej oraz dla innych zaginionych.

§ 962. Podać wniosek ma prawo ustawowy zastępca zaginionego, jako też każdy, kto ma interes prawny w uznaniu kogoś za zmarłego.

Ustawowy zastępca dla wniosku potrzebuje zatwierdzenia sądu opiekuńczego.

§ 963. Przed wdrożeniem postępowania wnioskodawca winien uwiarogodnić fakty, konieczne dla uzasadnienia wniosku.

¹⁾ w orygini.: „den letzten inländischen Wohnsitz“.

²⁾ w orygini.: „Landesjustizverwaltung“. Patrz rozp. Rady Ministrów z 2. 10. 1922 r. (Dz. U. R. P. No. 90 poz. 834) i rozp. Min. Sprawiedl. z 9. 9. 1922 r. (Dz. U. R. P. No. 90 poz. 835), wedle których dla przeprowadzenia postępowania celem uznania za zmarłego zaginionego obywatela jednego z państw Rzeszy niem., jak również zaginionego, który uczynił zadość warunkom obywatelstwa polskiego wobec Ziemi Zachodnich Polski, należących przedtem do Niemiec, jeżeli nie mieli ostatniego zamieszkania w Polsce, właściwymi są, stosownie do wyboru uprawnionych do podania wniosku, sądy powiatowe w Poznaniu, Toruniu lub Katowicach.

Publiczne obwieszczenie.

§ 964. W wywołaniu należy zamieścić:

1. wezwanie do zaginionego, aby zgłosił się najpóźniej w terminie wywoławczym, gdyż w przeciwnym razie nastąpi uznanie go za zmarłego;
2. wezwanie do wszystkich, którzy mogliby udzielić wiadomości o życiu lub śmierci zaginionego, by donieśli o tem sądowi najpóźniej w terminie wywoławczym.

§ 965. Czasokres wywoławczy musi wynosić najmniej sześć miesięcy.

§ 966. W przypadkach wymienionych w §§ 15—17 kodeksu cywilnego, można zaniechać obwieszczenia w dziennikach publicznych. To samo obowiązuje, gdy od urodzenia zaginionego upłynęło lat sto.

Jeżeli zaniechano ogłoszenia w dziennikach publicznych, czasokres wywoławczy musi wynosić najmniej sześć tygodni; w takim razie rozpoczyna się z chwilą przybicia wywołania na tablicy sądowej.

**Przystąpienie do postępowania.
Dochodzenia, Zgłoszenia.**

§ 967. Każdy uprawniony do zgłoszenia wniosku może obok wnioskodawcy lub w miejsce wnioskodawcy przyłączyć się do postępowania. Przez przyłączenie się uzyskuje on prawne stanowisko wnioskodawcy.

§ 968. Korzystając z podanych we wniosku faktów i środków dowodowych, sąd winien zarządzić z urzędu dochodzenia, konieczne dla ustalenia stanu rzeczy, i podjąć dowody, jakie się okażą stosownemi.

§ 969. Jeżeli tego, kto zgłasza się jako rzekomo zaginiony, wnioskodawca nie uznaje za zaginionego, należy postępowanie wstrzymać.

Wyrok.

§ 970. Sąd winien orzec uznanie za zmarłego tylko wówczas, gdy uważa za udowodnione okoliczności, potrzebne dla uzasadnienia uznania.

W wyroku należy ustalić czas śmierci stosownie do ust. 2 § 18 kodeksu cywilnego.

§ 971. Koszty, które powstały dla wnioskodawcy, a które były niezbędne dla celowego przeprowadzenia postępowania, obciążają — jeżeli nastąpiło uznanie za zmarłego — spadek.

Ustanowienie sądu wywoławczego.

§ 972. Zarząd wymiaru sprawiedliwości¹⁾ może przekazać jednemu sądowi powiatowemu załatwianie dla kilku okręgów sądów powiatowych wniosków o wywołanie. Na żądanie wierzyciela załatwia wniosek sąd właściwy według § 961.

Jeżeli wywołanie zarządzi inny sąd, a nie ten, który według § 961 jest właściwym, należy wywołanie podać do wiadomości publicznej także zapomocą przybicia go na tablicy sądowej owego drugiego sądu.

Skarga zaczepiająca.

§ 973. Prócz wypadków ust. 2 § 957, skarga zaczepiająca ma miejsce także wówczas, gdy uznanie za zmarłego nastąpiło niesłuszenie, albo gdy czas śmierci zaginionego został nienależycie ustalony.

§ 974. Do wniesienia skargi zaczepiającej jest uprawniony każdy, kto ma interes prawny w tem, aby uznanie za zmarłego zostało uchylone, albo czas śmierci sprostowany.

Skargę zaczepiającą należy skierować przeciwko temu, kto uzyskał uznanie za zmarłego, a w razie, gdy ta osoba wytacza skargę, lub gdy zmarła, lub też miejsce jej pobytu jest nieznane, przeciwko prokuratorowi.

§ 975. W postępowaniu przy skardze zaczepiającej stosują się odpowiednio przepisy §§ 667, 669, 670, ust. 1 § 673 i § 956.

§ 976. O ile skarga zaczepiająca nie opiera się na jednej z przyczyn wymienionych w ust. 2 § 957, dopuszczalną jest tylko w ciągu jednomiesięcznego czasokresu. Czasokres zaczyna się z wydaniem wyroku, orzekającego uznanie za zmarłego. Przed upływem tego czasokresu nie przeprowadza się ustnej rozprawy.

Kilka procesów zaczepiających należy połączyć celem jednoczesnego rozpoznania i rozstrzygnięcia. Przepis § 62 ma zastosowanie.

Jeżeli na skutek skargi zaczepiającej uchylono uznanie za zmarłego albo jeżeli ustalono inny czas śmierci, wyrok ma skutek prawny dla wszystkich i przeciw wszystkim.

III. Wywołanie celem wykluczenia właściciela gruntu.

§ 977. Do postępowania wywoławczego, mającego na celu wykluczenie właściciela gruntu wedle § 927 kodeksu cywilnego, stosują się niżej podane przepisy szczególne.

§ 978. Właściwym jest ten sąd, w którego okręgu grunt leży.

¹⁾ w orygini.: „Landesjustizverwaltung“.

§ 979. Uprawnionym do podania wniosku jest ten, kto od czasu oznaczonego w § 927 kodeksu cywilnego ma grunt w samostannym posiadaniu.

§ 980. Przed wdrożeniem postępowania wnioskodawca winien uwiarogodnić okoliczności wymagane dla uzasadnienia wniosku.

Publiczne obwieszczenie.

§ 981. W wywołaniu należy wezwać dotychczasowego właściciela, aby zgłosił swe prawo najpóźniej w terminie wywoławczym, gdyż w przeciwnym razie nastąpi jego wykluczenie.

IV. Wywołanie w celu wykluczenia wierzyciela z hipoteki, długu gruntowego lub długu rentowego.

§ 982. Do postępowania wywoławczego, mającego na celu wykluczenie wierzyciela z hipoteki, długu gruntowego lub długu rentowego na zasadzie §§ 1170, 1171 kodeksu cywilnego, stosują się niżej podane przepisy szczególne.

Dopuszczalność.

§ 983. Właściwym jest ten sąd, w którego okręgu leży grunt obciążony.

§ 984. Uprawnionym do podania wniosku jest właściciel obciążonego gruntu.

W przypadku, podanym w § 1170 kodeksu cywilnego, uprawnionym do podania wniosku jest również wierzyciel, mający co do stopnia pierwszeństwa równe lub dalsze z kolei prawo, na korzyść którego wpisane zostało ostrzeżenie według § 1179 kodeksu cywilnego, a przy hipotece łącznej, przy łącznym długu gruntowym lub łącznym długu rentowym oprócz niego ma prawo podać wniosek także ten, kto na podstawie przysługującego mu co do stopnia pierwszeństwa równego lub dalszego z kolei prawa, może żądać zaspokojenia z obciążonego gruntu, o ile wierzyciel lub inny uprawniony uzyskali dla swego roszczenia wykonalny tytuł długu.

Postępowanie i wyrok.

§ 985. Przed wdrożeniem postępowania wnioskodawca winien uwiarogodnić, że wierzyciel jest nieznany.

§ 986. W przypadku wymienionym w § 1170 kodeksu cywilnego wnioskodawca przed wdrożeniem postępowania winien również uwiarogodnić, że nie nastąpiło uznanie prawa wierzyciela, wykluczające wywołanie.

Gdy ustanowiono hipotekę dla wierzytelności z zapisu długu na okaziciela lub z listu gruntowego lub listu rentowego na okaziciela, wnioskodawca winien uwarogodnić, że od upływu czasokresu, oznaczonego w § 801 kodeksu cywilnego, nie przedłożono zapisu długu albo listu oraz że roszczenia sądownie nie dochodzą. Jeżeli nastąpiło przedłożenie lub sądowe dochodzenie, wymagane jest uwarogodnienie przepisane w ust. 1.

Celem uwarogodnienia, w wypadkach wymienionych w ustępie 1 i 2 wystarcza zastępujące przysięgę zapewnienie wnioskodawcy, co jednak nie uchybia prawu sądu do zarządzenia innych dochodzeń.

W wywołaniu należy zagrozić, że ujemnym skutkiem prawnym będzie wykluczenie wierzyciela z jego prawem.

Jeżeli wywołanie wydaje się na wniosek jednej z osób uprawnionych według ust. 2 § 984, należy z urzędu zawiadomić o niem wierzyciela.

§ 987. W przypadku, wymienionym w § 1171 kodeksu cywilnego, wnioskodawca przed wdrożeniem postępowania winien oświadczyć gotowość zdeponowania kwoty należnej wierzycielowi.

W wywołaniu należy zagrozić, że ujemnym skutkiem prawnym będzie, iż wierzyciel po zdeponowaniu należnej mu kwoty będzie mógł żądać swego zaspokojenia tylko ze zdeponowanej kwoty zamiast z gruntu i że to prawo wygaśnie, jeżeli w przeciągu trzydziestu lat po wydaniu wyroku wykluczającego nie zgłosi się w urzędzie depozytowym.

Jeżeli wymagalność wierzytelności zależy od wypowiedzenia, czasokres wywoławczy przedłuża się o czasokres wypowiedzenia.

Wyrok wykluczający można wydać dopiero wówczas, gdy nastąpiło zdeponowanie.

IVa. Wywołanie celem wykluczenia uprawnionego przy ostrzeżeniu, prawie pierwokupu, ciężarze realnym i prawie zastawu na okrętach.

§ 988. Przepisy § 983, ust. 1 § 984, § 985, ust. 1—4 § 986 i § 987 mają odpowiednie zastosowanie do postępowania wywoławczego, mającego na celu wymienione w §§ 887, 1104, 1112, 1269 kodeksu cywilnego wykluczenie osoby uprawnionej do ostrzeżenia, do pierwokupu, ciężaru realnego i prawa zastawu na okrętach.

W wypadkach, podanych w §§ 887, 1104, 1112 kodeksu cywilnego, uprawnionym do podania wniosku jest również ten, kto na podstawie przysługującego mu co do stopnia pierwszeństwa równego

lub dalszego z kolei prawa może żądać zaspokojenia z gruntu, o ile uzyskał dla swego roszczenia wykonawczy tytuł długu. O wywołaniu należy z urzędu zawiadomić właściciela gruntu.

V. Wywołanie celem wykluczenia wierzycieli spadku.

§ 989. W postępowaniu wywoławczem, mającem na celu wykluczenie wierzyciela spadku na podstawie § 1970 kodeksu cywilnego, stosują się niżej podane przepisy szczególne.

Dopuszczalność.

§ 990. Właściwym jest ten sąd powiatowy, do którego należą czynności sądu spadkowego. Jeżeli czynności owe przekazano innej władzy, a nie sądowi powiatowemu, właściwym jest ten sąd powiatowy, w którego okręgu ma siedzibę władza dla spraw spadkowych.

§ 991. Każdy spadkobierca, o ile nie odpowiada bez ograniczenia za zobowiązania spadku, uprawnionym jest do postawienia wniosku.

Do postawienia wniosku są również uprawnieni kurator spadku i wykonawca testamentu, jeżeli im przysługuje zarząd spadkiem.

Spadkobierca i wykonawca testamentu mogą postawić wniosek dopiero po przyjęciu spadku.

§ 992. Do wniosku należy dołączyć wykaz znanych wierzycieli spadku z wymienieniem ich miejsca zamieszkania.

Publiczne obwieszczenie.

§ 993. Nie należy wydawać wezwania wywoławczego, jeżeli postawiono wniosek o otwarcie upadłości spadku.

Wskutek otwarcia upadłości spadku postępowanie wywoławcze zostanie zakończone.

§ 994. Czasokres wywoławczy winien wynosić najwyżej sześć miesięcy.

Wezwanie wywoławcze należy z urzędu doręczyć wierzycielom spadku, których wymieniono sądowi spadkowemu i których miejsce zamieszkania jest znane. Doręczenie może nastąpić przez nadanie na pocztę.

§ 995. Wierzycielom spadku, którzy się nie zgłoszą, należy zagrozić w wywołaniu, że ujemnym skutkiem prawnym będzie, iż bez uchybienia ich prawu do pierwszeństwa przed zobowiązaniami z zachowkow, zapisów i zleceń będą mogli żądać od spadkobiercy zaspokojenia tylko wówczas, gdy po zaspokojeniu niewykluczonych wierzycieli pozostanie jeszcze nadwyżka.

Zgłoszenie.

§ 996. Zgłoszenie wierzytelności winno zawierać podanie przedmiotu i zasady wierzytelności. Dokumenty dowodowe należy dołączyć w pierwopisie lub odpisie.

Sąd winien zezwolić na przejrzenie zgłoszeń każdemu, kto uwiarogodni prawny w ten interes.

Zbieg spadkobierców.

§ 997. Jeżeli jest kilku spadkobierców, wniosek podany przez jednego spadkobiercę i uzyskany przez niego wyrok wykluczający będzie miał skutki prawne także dla innych spadkobierców, co wszakże nie uchybia przepisom kodeksu cywilnego o nieograniczonej odpowiedzialności. Wierzycielom spadku, którzy się nie zgłoszą, należy też zagrozić ujemnym skutkiem prawnym, iż po podziale spadku każdy spadkobierca odpowiadać będzie tylko za część zobowiązania, odpowiadającą jego części spadkowej.

Każdy spadkobierca może nawet wówczas podać wniosek o wydanie wywołania z zagrożeniem ujemnym skutkiem prawnym, wskazanym w zdaniu 2 ust. 1, gdy za zobowiązania spadku odpowiada bez ograniczenia.

Spadkobiercy następni.

§ 998. Na wypadek dziedziczenia następnego przepis, zawarty w zd. 1 ust. 1 § 997, ma odpowiednie zastosowanie do spadkobierców poprzednich i następnych.

Małżonkowie.

§ 999. Jeżeli spadkobierczynią jest żona, a spadek należy do mienia wniesionego lub łącznego, tak żona jak i mąż mogą żądać wywołania, nie potrzebując do tego przyzwolenia drugiej strony. To samo stosuje się również po ustaniu wspólności, gdy spadek należy do mienia łącznego. Wniosek podany przez jednego z małżonków i uzyskany przez niego wyrok wykluczający mają skutki prawne także dla drugiego małżonka.

Nabywcy spadku.

§ 1000. Jeżeli spadkobierca spadek sprzedał, wywołania mogą żądać tak nabywca, jak i spadkobierca. Wniosek podany przez jedną stronę i uzyskany przez nią wyrok wykluczający mają skutki prawne także dla drugiej strony, co wszakże nie narusza przepisów kodeksu cywilnego o nieograniczonej odpowiedzialności.

Przepisy powyższe mają odpowiednie zastosowanie, gdy kto sprzeda spadek, nabyty przez umowę, lub gdy kto w jakiś inny sposób zobowiąże się do zbycia spadku, jaki na niego przeszedł lub jaki on w inny sposób nabył.

Va. Wywołanie celem wykluczenia wierzycieli łącznych.

§ 1001. W razie trwającej nadal małżeńskiej wspólności majątkowej, przepisy §§ 990—996, 999, 1000 mają odpowiednie zastosowanie do postępowania wywoławczego, mającego na celu dopuszczalne według ust. 2 § 1489 i § 1970 kodeksu cywilnego wykluczenie wierzycieli łącznych.

VI. Wywołanie celem wykluczenia wierzycieli okrętu.

§ 1002. Względem postępowania wywoławczego, mającego na celu wykluczenie wierzycieli okrętu na podstawie § 765 kodeksu handlowego i § 110 ustawy dotyczącej prywatno-prawnych stosunków żeglugi wewnętrznej, obowiązują niżej podane przepisy szczególne.

Właściwym jest sąd, w którego okręgu znajduje się port ojczysty lub miejsce przynależności okrętu.

Jeżeli okręt podlega wpisowi do rejestru okrętowego, wniosek można podać dopiero po dokonaniu wpisu zbycia okrętu.

Wnioskodawca winien podać znane sobie wierzytelności wierzycieli okrętu.

Czasokres wywoławczy musi wynosić najmniej trzy miesiące.

Niezgłaszającym się wierzycielom okrętu należy w wywołaniu zagrozić ujemnym skutkiem prawnym, że ich prawa zastawu wygasną, o ile ich wierzytelności nie są znane wnioskodawcy.

VII. Wywołanie w celu pozbawienia mocy dokumentów.

§ 1003. Względem postępowania wywoławczego, mającego na celu pozbawienie mocy dokumentu, obowiązują niżej podane przepisy szczególne.

§ 1004. Przy papierach, które są wydane na okaziciela lub które mogą być przeniesione przez indos i są zaopatrzone w indos otwarty, dotychczasowy posiadacz zaginionego lub zniszczonego papieru ma prawo podać wniosek o wdrożenie postępowania wywoławczego.

Co do innych dokumentów ma prawo podać wniosek ten, kto na podstawie dokumentu może wystąpić ze swymi prawami.

§ 1005. Dla postępowania wywoławczego właściwym jest sąd tego miejsca, które jest wskazane w dokumencie jako miejsce wypełnienia. Jeżeli dokument nie zawiera takiego wskazania, właściwym jest sąd, w którym wystawca ma swoją ogólną podsądność, a w braku takiego sądu ten sąd, w którym wystawca miał swoją ogólną podsądność w czasie wystawienia dokumentu.

Jeżeli dokument został wystawiony co do jakiegoś prawa wpisanego do księgi wieczystej, wyłącznie właściwym jest sąd, w którym rzecz jest położona.

§ 1006. Zarząd wymiaru sprawiedliwości¹⁾ może przekazać jednemu sądowi powiatowemu załatwianie dla kilku okręgów sądów powiatowych wniosków o zarządzenie wywołania w celu pozbawienia mocy papierów na okaziciela. Na żądanie wnioskodawcy załatwia wniosek sąd według § 1005 właściwy.

Jeżeli wywołanie zarządzi inny sąd, a nie ten, który według § 1005 jest właściwym, wywołanie należy podać do publicznej wiadomości również zapomocą przybicia go na tablicy sądowej owego drugiego sądu.

Pozostają w swej mocy przepisy²⁾, uznające pewien oznaczony sąd powiatowy za wyłącznie właściwy dla postępowania wywoławczego, mającego na celu pozbawienie mocy zapisów długu na okaziciela, które wystawiło państwo³⁾ lub należąca doń korporacja, fundacja lub zakład utworzony na mocy prawa publicznego, lub za którego zapłatę państwo⁴⁾ przyjęło na siebie odpowiedzialność.

§ 1007. Celem uzasadnienia wniosku winien wnioskodawca:

1. dołączyć odpis dokumentu albo też podać istotną treść dokumentu i to wszystko, co jest potrzebne dla zupełnego rozpoznania tegoż;
2. uwiarogodnić zgubę dokumentu oraz te okoliczności, od których zależy jego prawo do podania wniosku o wdrożenie postępowania wywoławczego;
3. oświadczyć gotowość złożenia zapewnienia, zastępującego przysięgę, co do prawdziwości swych twierdzeń.

¹⁾ w orygin.: „Landesjustizverwaltung“.

²⁾ w orygin.: die landesgesetzlichen Vorschriften“ (por. § 9 art. 18 ust. wyk. do kod. cyw. z 20. 9. 99 (Zb. U. 277)).

³⁾ w orygin.: „ein Bundesstaat“.

⁴⁾ w orygin.: „ein Bundesstaat“.

Publiczne obwieszczenie.

§ 1008. W wywołaniu należy wezwać posiadacza dokumentu, by najpóźniej w terminie wywoławczym zgłosił w sądzie swe prawa i przedłożył dokument. Należy zagrozić ujemnym skutkiem prawnym, że dokument będzie pozbawiony mocy.

§ 1009. Publiczne obwieszczenie wywołania dokonywa się przez przybicie na tablicy sądowej i w lokalu giełdy, jeśli ta istnieje w siedzibie sądu wywoławczego, oraz przez trzykrotne ogłoszenie w dziennikach wymienionych w ust. 2 § 204.

Sąd może nakazać, by ogłoszenie nastąpiło jeszcze w innych dziennikach i więcej razy.

Jeżeli wywołanie odnosi się do papieru na okaziciela i w dokumencie będzie zaznaczone lub jeśli postanowienia, na których podstawie udzielono wymaganego zatwierdzenia przez państwo, przepisują, że obwieszczenie publiczne winno nastąpić w innych oznaczonych dziennikach, natenczas obwieszczenie musi nastąpić również przez ogłoszenie w owych dziennikach. To samo stosuje się przy zapisach długu wystawionych przez państwo¹⁾, jeśli ustawa²⁾ przepisuje uskutecznienie publicznego obwieszczenia w wymienionych w niej dziennikach.

§ 1010. Dla papierów wartościowych, do których wydaje się od czasu do czasu kupony procentowe, rentowe lub dywidendowe, termin wywoławczy należy tak wyznaczyć, aby do chwili terminu stał się płatny pierwszy z rzędu kupon procentowy, rentowy lub dywidendowy, wydany od chwili uwarogodnienia zgubienia, i aby od czasu jego płatności upłynęło sześć miesięcy.

Przed wydaniem wyroku wykluczającego, wnioskodawca winien przedstawić zaświadczenie odnośnej władzy, kasy lub zakładu, wystawione po upływie wyżej wymienionego czasokresu sześciomiesięcznego, stwierdzające, że od czasu uwarogodnienia zguby dokument nie został im przedłożony celem wydania nowych kuponów, i że nowych kuponów prócz wnioskodawcy nikomu nie wydano.

§ 1011. Względem papierów wartościowych, do których ostatecznie wydane zostały kupony procentowe, rentowe lub dywidendowe, okres czasu, dłuższy niż cztery lata, wystarcza, że termin wywoławczy tak będzie wyznaczony, iżby od czasu uwarogodnienia zgubienia, do chwili tegoż terminu, z pośród ostatnio-

¹⁾ w orygini.: „von einem Bundesstaat“.

²⁾ w orygini.: „landesgesetzlich vorgeschrieben ist“.

wydanych kuponów stały się płatne owe kupony za cztery lata i aby od czasu wymagalności ostatniego z nich upłynęło sześć miesięcy. Nie bierze się pod uwagę kuponów za te okresy czasu, za które nie płaci się odsetek, rent lub dywidend.

Przed wydaniem wyroku wykluczającego podający wniosek winien przedstawić zaświadczenie, wystawione po upływie wyżej wymienionego sześciomiesięcznego czasokresu przez odnośną władzę, kasę lub zakład, że kuponów płatnych za wymienione cztery lata i ewentualnie później płatnych nie przedłożył nikt inny, oprócz wnioskodawcy. Jeżeli od czasu zarządzenia wywołania nastąpiło wydanie nowych kuponów, świadectwo musi zawierać także dane, wymienione w ust. 2 § 1010.

§ 1012. Przepisy §§ 1010, 1011 nie mają zastosowania, jeżeli wnioskodawcą przedłoży kupony procentowe, rentowe lub dywidendowe, których wymagalność według przepisów powyższych musiałaby była nastąpić. Przedłożenie kuponów równoznaczne jest z przedłożeniem świadectwa odnośnej władzy, kasy lub zakładu, że podający wniosek przedłożył im wymagalne kupony.

§ 1013. Dla papierów wartościowych, do których zostały wydane kupony procentowe, rentowe lub dywidendowe, lecz się ich już więcej wydawać nie będzie, należy — jeśli nie zachodzą przesłanki wymienione w §§ 1010, 1011 — termin wywoławczy tak wyznaczyć, aby od chwili wymagalności ostatnio wydanego kuponu do powyższego terminu upłynęło sześć miesięcy.

§ 1014. Jeżeli w skrypcie dłużnym podano czas płatności, który jeszcze nie nadszedł w chwili pierwszego ogłoszenia wywołania w Monitorze Polskim¹⁾, i jeśli nie zachodzą przesłanki wymienione w §§ 1010—1013, należy termin wywoławczy tak wyznaczyć, aby od dnia płatności upłynęło sześć miesięcy.

§ 1015. Czasokres wywoławczy musi wynosić conajmniej sześć miesięcy. Terminu wywoławczego nie można wyznaczyć na okres czasu dłuższy, niż jeden rok; dopóki nie można wyznaczyć tak bliskiego terminu, wezwanie wywoławcze nie jest dopuszczalne.

Zgłoszenie.

§ 1016. Jeżeli posiadacz dokumentu zgłosi swe prawa przed terminem wywoławczym i przedłoży dokument, sąd winien zawiadomić o tem podającego wniosek i zezwolić mu na przejrzanie

¹⁾ w orygin.: „in dem deutschen Reichsanzeiger“; (p. uw. do § 204).

dokumentu w ciągu czasokresu, który należy wyznaczyć. Na wniosek posiadacza dokumentu należy wyznaczyć termin dla przedłożenia tegoż dokumentu.

Wyrok wykluczający.

§ 1017. W wyroku wykluczającym należy uznać dokument za pozbawiony mocy.

Wyrok wykluczający należy w jego istotnej treści ogłosić w Monitorze Polskim¹⁾. Przepisy ust. 3 § 1009 mają odpowiednie zastosowanie.

W podobny sposób należy dokonać ogłoszenia wyroku, wydanego na skutek skargi zaczepiającej, po uprawomocnieniu się, o ile na jego podstawie zostało uchylone pozbawienie mocy.

§ 1018. Ten, kto uzyskał wyrok wykluczający, ma prawo dochodzić, swych praw z dokumentu przeciwko temu, kto jest z dokumentu zobowiązany.

Jeżeli wyrok wykluczający uchylono na skutek skargi zaczepiającej, świadczenia dokonane przez zobowiązanego na podstawie wyroku mają skutki prawne także względem osoby trzeciej, w szczególności względem wnoszącego skargę zaczepiającą, chyba że zobowiązany w czasie świadczenia wiedział o uchyleniu wyroku wykluczającego.

Zamknięcie wypłat.

§ 1019. Jeżeli postępowanie wywoławcze ma na celu pozbawienie mocy papieru opiewającego na okaziciela, sąd na wniosek winien wydać wystawcy i wymienionym w papierze i przez wnioskodawcę instytucjom, mającym dokonać zapłatę, zakaz uskutecznienia świadczeń posiadaczowi papieru, a w szczególności zakaz wydawania nowych kuponów procentowych, rentowych lub dywidendowych albo talonów (zamknięcie wypłat); z zakazem tym należy połączyć zawiadomienie o wdrożeniu postępowania wywoławczego. Zakaz należy ogłosić publicznie w taki sam sposób, jak wywołanie.

Zakaz wydany wystawcy ma skutki prawne także wobec kas, nie wymienionych w papierze.

Zakaz nie dotyczy wykupu kuponów procentowych, rentowych lub dywidendowych, wydanych przed zakazem.

¹⁾ w orygin.: „in dem deutschen Reichsanzeiger“; (p. uw. do § 204).

§ 1020. Jeżeli natychmiastowe wdrożenie postępowania wywoławczego według zd. 2 § 1015 jest niedopuszczalne, sąd na wniosek winien zarządzić zamknięcie wypłat już przed wdrożeniem postępowania, o ile zachodzą inne podstawy konieczne dla wdrożenia postępowania. Do wniosku stosują się przepisy, podane w ust. 1 § 947. Zakaz należy ogłosić publicznie stosownie do przepisów § 948.

§ 1021. Przedłożenie świadectwa, przepisanego w ust. 2 § 1010, jest wymagane, jeżeli zamknięcie wypłat zarządzono po uwierogodnieniu zagubienia, lecz przed wydaniem kuponów procentowych, rentowych lub dywidendowych.

§ 1022. Zakaz wypłaty należy z urzędu uchylić, jeżeli zagubiony papier zostanie przedłożony sądowi, albo postępowanie wywoławcze zostanie załatwione w inny sposób bez wydania wyroku wykluczającego. To samo stosuje się, gdy zakaz wypłaty wydano przed wdrożeniem postępowania wywoławczego, a nie podano wniosku o wdrożenie w przeciągu sześciu miesięcy od usunięcia przeszkody nie pozwalającej na to wdrożenie. Jeżeli wywołanie albo zakaz wypłaty zostały publicznie ogłoszone, należy w Monitorze Polskim¹⁾ z urzędu ogłosić zakończenie postępowania lub uchylenie zakazu wypłaty.

W razie przedłożenia papieru, należy zakaz wypłaty uchylić dopiero wtedy, gdy stosownie do § 1016 zostanie udzielone wnioskodawcy zezwolenie na przejrzenie go.

Przeciw uchwale, uchylającej zakaz wypłaty, przysługuje natychmiastowe zażalenie.

Dokumenty, zawierające postanowienie, że świadczenie może nastąpić na rzecz każdego okaziciela.

§ 1023. Jeżeli postępowanie wywoławcze ma na celu pozbawienie mocy dokumentu tego rodzaju, jaki jest wskazany w § 808 kodeksu cywilnego, wówczas mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 1006, ust. 3 § 1009, zd. 2 ust. 2 § 1017 i §§ 1019—1022. Ustawy¹⁾ mogą zawierać odrębne przepisy o podaniu do powszechnej wiadomości wywołania i ogłoszeń, przepisanych w ust. 2 i 3 § 1017 i w §§ 1019, 1020, 1022, jako też o czasokresie wywoławczym.

¹⁾ w orygin.: „in dem deutschen Reichsanzeiger“; (p. uw. do § 204).

²⁾ w orygin.: „die Landesgesetze“ (p. § 7 ust. wyk. do ust. o post. cyw. z 24. 3. 79. w brzmieniu ust. z 6. 10. 99. (Zb. U. 388).

VIII. Zastrzeżenia ustaw

§ 1024. Względem wywołań, dokonanych na podstawie §§ 887, 927, 1104, 1112, 1162, 1170, 1171 i 1269 kodeksu cywilnego, jak również na podstawie § 765 kodeksu handlowego oraz art. 110 ustawy, dotyczącej prawno-prywatnych stosunków żeglugi wewnętrznej, mogą ustawy¹⁾ stanowić o sposobie podania do powszechnej wiadomości wywołania i wyroku wyłączającego oraz czasokresu wywoławczego odmiennie, aniżeli jest to przepisane w §§ 948, 950 i 956.

Względem wywołań dokonywanych na podstawie § 1162 kodeksu cywilnego, mogą ustawy²⁾ stanowić o sposobie podania do powszechnej wiadomości wywołania, wyroku wyłączającego, oraz wyroku, wskazanego w ust. 3 § 1017, jak również o czasokresie wywoławczym odmiennie, aniżeli jest to przepisane w §§ 1009, 1014, 1015 i 1017.

KSIEGA DZIESIĄTA.**Postępowanie w sądzie polubownym.****1. Umowa na sąd polubowny.**

§ 1025. Układ, że rozstrzygnięcie sporu powinno nastąpić przez jednego lub przez kilku sędziów polubownych, ma o tyle skutek prawny, o ile strony mają prawo do zawarcia ugody co do przedmiotu sporu.

§ 1026. Umowa na sąd polubowny co do przyszłych sporów nie ma żadnego skutku prawnego, jeżeli nie odnosi się do określonego stosunku i do sporów z tegoż stosunku wynikających.

§ 1027. Jeżeli wedle postanowień ustaw cywilnych ustna u m o w a na sąd polubowny jest ważna, każda strona może żądać sporządzenia co do tej umowy pisemnego dokumentu.

§ 1028. Jeżeli u m o w a na sąd polubowny nie zawiera postanowień co do mianowania sędziów polubownych, każda strona mianuje jednego sędziego.

¹⁾ w orygin.: „die Landesgesetze“ (p. § 7 ust. wyk. do ust. o post. cyw. z 24. 3. 79. w brzmieniu ust. z 6. 10. 99. (Zb. U. 388).

²⁾ w orygin.: „die Landesgesetze“ (p. § 9 ust. wyk. do ust. o post. cyw.).

§ 1029. Jeżeli obu stronom służy prawo mianowania sędziów polubownych, wówczas strona prowadząca spór ma na piśmie wymienić przeciwnikowi sędziego polubownego oraz wezwać go, by w ciągu tygodniowego czasokresu to samo uczynił.

Po bezskutecznym upływie czasokresu na wniosek strony spór prowadzącej sąd właściwy zamianuje sędziego polubownego.

§ 1030. Strona, która mianowała sędziego polubownego, związana jest odnośnie do przeciwnika dokonaniem przez siebie mianowaniem, skoro tylko przeciwnik otrzymał wiadomość o zamianowaniu.

§ 1031. Jeżeli sędzia polubowny, nie wymieniony w umowie na sąd polubowny, umrze, albo z innego powodu odpadnie, lub też odmówi przyjęcia lub pełnienia urzędu sędziego polubownego, strona, która go zamianowała, winna na wezwanie przeciwnika w ciągu tygodniowego czasokresu zamianować innego sędziego polubownego. Po bezskutecznym upływie czasokresu na wniosek strony spór prowadzącej sąd właściwy zamianuje sędziego polubownego.

§ 1032. Sędziego polubownego można wyłączyć z tych samych powodów i na tych samych podstawach, jakie dają prawo do wyłączenia sędziego.

Oprócz tego można wyłączyć sędziego polubownego, gdy sędzia polubowny, nie zamianowany w umowie na sąd polubowny, zwleka niepomniernie z wypełnieniem swych obowiązków.

Można wyłączyć kobiety, małoletnich, głuchych, niemych oraz osoby, pozbawione praw czci obywatelskiej.

§ 1033. Umowa na sąd polubowny traci moc, o ile przez układ stron nie przedsięwzięto środków zaradczych dla danego wypadku:

1. gdy określone osoby zamianowano w umowie sędziami polubownymi, a jeden sędzia polubowny umrze albo z innego powodu odpadnie, lub też odmówi przyjęcia urzędu sędziego polubownego, albo od zawartej z nim umowy odstąpi, albo niepomniernie z wypełnieniem swych obowiązków zwleka;
2. gdy sędziowie polubowni zawiadomią strony, że wśród nich okazała się równość głosów.

Postępowanie przed sądem polubownym.

§ 1034. Przed wydaniem orzeczenia polubownego sędziowie polubowni winni wysłuchać strony i zbadać stan sprawy, na którym spór się opiera, o ile uważają to zbadanie za potrzebne.

W braku ułożenia się stron co do postępowania, sędziowie polubowni określają je wedle swobodnego przekonania.

§ 1035. Sędziowie polubowni mogą przesłuchiwać świadków i biegłych, którzy dobrowolnie stawiają się przed nimi.

Sędziowie polubowni nie mają prawa zaprzysięgać świadka lub biegłego i odbierać przysięgę od strony.

§ 1036. Czynność sędziowską, jaką sędziowie polubowni uznają za potrzebną, a do wykonania której nie są upoważnieni, winien dokonać na wniosek jednej ze stron sąd właściwy, o ile wniosek zostanie uznany za dopuszczalny.

Sądowi, który zarządził przesłuchanie lub zaprzysiężenie świadka lub biegłego, służy także prawo wydawania rozstrzygnięć, jakie będą konieczne w razie odmowy złożenia świadectwa lub opinii.

§ 1037. Sędziowie polubowni mogą postępowanie dalej prowadzić i wydać orzeczenie polubowne nawet wówczas, gdy oświadczono, że postępowanie polubowne jest niedopuszczalne, w szczególności, gdy podniesiono, że niema ważnej prawnie umowy na sąd polubowny, że umowa na sąd polubowny nie dotyczy sporu będącego przedmiotem rozstrzygnięcia, albo że jeden ze sędziów polubownych nie ma prawa sprawowania obowiązków sędziego polubownego.

Orzeczenie polubowne.

§ 1038. Jeżeli kilku sędziów ma wydać orzeczenie polubowne, rozstrzygającą jest bezwzględna większość głosów, o ile umowa na sąd polubowny inaczej nie stanowi.

§ 1039. Orzeczenie polubowne, obok podania dnia sporządzenia, winno być podpisane przez sędziów polubownych, doręczone stronom w wypisie, podpisanym przez sędziów polubownych, oraz złożone w sekretarjacie właściwego sądu wraz z dołączeniem dokumentu stwierdzającego doręczenie.

§ 1040. Orzeczenie polubowne ma dla stron skutki prawomocnego wyroku sądowego.

2. Uchylenie orzeczenia polubownego — wyrok wykonawczy.

§ 1041. Można żądać uchylenia orzeczenia polubownego:

1. jeżeli postępowanie było niedopuszczalne;
2. jeżeli orzeczenie polubowne skazuje stronę na spełnienie czynności, której wykonanie jest zakazane;

3. jeżeli strona podczas postępowania nie była zastąpioną według przepisu ustaw, o ile wyraźnie lub milcząco nie zatwierdziła prowadzenia procesu;
4. jeżeli stronie podczas postępowania nie udzielono należytego wysłuchania;
5. jeżeli orzeczenia polubownego nie umotywowano;
6. jeżeli zachodzą przesłanki, przy których według l. 1—6 § 580 ma miejsce skarga restytucyjna.

Uchylenie orzeczenia polubownego z powodów, wymienionych pod l. 4, 5, nie ma miejsca, jeżeli strony inaczej się ułożyły.

§ 1042. Egzekucja z orzeczenia polubownego ma miejsce tylko wówczas, gdy jej dopuszczalność orzeczono w wyroku wykonawczym.

Nie należy wydawać wyroku wykonawczego, jeżeli istnieje przyczyna, na podstawie której można żądać uchylenia orzeczenia polubownego.

§ 1043. Po wydaniu wyroku wykonawczego można żądać uchylenia orzeczenia polubownego tylko z przyczyn, wymienionych pod l. 6 § 1041, i tylko wówczas, gdy zostanie uwiarogodnionem, że strona bez swojej winy nie była w stanie w poprzednim postępowaniu wystąpić z przyczyną uchylenia.

§ 1044. W wypadku wymienionym w poprzednim paragrafie skargę o uchylenie orzeczenia polubownego należy wytoczyć w ciągu jednomiesięcznego czasokresu koniecznego.

Czasokres zaczyna się z dniem, w którym strona otrzymała wiadomość o przyczynie uchylenia, atoli nie przed uprawomocnieniem się wyroku wykonawczego. Po upływie dziesięciu lat, licząc od dnia uprawomocnienia się wyroku, skarga jest niedopuszczalną.

Jeżeli orzeczenie polubowne uchylono, należy zarazem orzec uchylenie wyroku wykonawczego.

3. Postanowienia ogólne.

§ 1045. Dla rozstrzygnięć sądowych o mianowaniu lub wyłączeniu sędziego polubownego, albo o wygaśnięciu umowy polubownej lub też o zarządzeniu czynności sędziowskich, które sędziowie polubowni uznali za potrzebne, właściwym jest sąd powiatowy lub sąd okręgowy, wymieniony w pisemnej umowie polubownej, a w braku takiego wymienienia sąd powiatowy lub sąd okręgowy, który byłby właściwym dla sądowego dochodzenia roszczenia.

Rozstrzygnięcie może nastąpić bez poprzedniej ustnej rozprawy. Przed rozstrzygnięciem należy wysłuchać przeciwnika.

Przeciwko rozstrzygnięciu przysługuje natychmiastowe zażalenie.

§ 1046. Sąd wymieniony w ust. 1 § 1045 jest właściwym także dla skarg, których przedmiotem jest uznanie niedopuszczalności postępowania polubownego, uchylenie orzeczenia polubownego lub wydanie wyroku wykonawczego.

§ 1047. Z pomiędzy kilku sądów właściwych według §§ 1045, 1046 jest i pozostanie właściwy ten sąd, do którego najpierw zwróciła się strona lub sąd polubowny (§ 1039).

§ 1048. Postanowienia niniejszej księgi stosują się odpowiednio do sądów polubownych, ustanowionych w sposób ustawowo dopuszczalny na skutek rozporządzeń ostatniej woli lub innych nie opartych na układzie.

ROZPORZĄDZENIE RADY ZWIĄZKOWEJ W PRZEDMIOCIE ULŻENIA SĄDOM

z dnia 9 września 1915 r.

(Dz. U. Rz. str. 562.).

Postępowanie upominawcze przed sądami krajowemi.

1—12. (uchylone przez art. 1 l. I rozp. z 18. 5. 16. Dz. U. Rz. str. 393).

Postępowanie upominawcze przed sądami powiatowemi.

a) postępowanie upominawcze zwykłe.

§ 13. Roszczenie, podlegające właściwości sądów powiatowych, powinno być wytoczone w drodze postępowania upominawczego, jeżeli postępowanie to dopuszczalne jest według § 688 ustawy o postępowaniu cywilnem, co jednak nie uchybia §§ 500, 510c tejże ustawy.

§ 14. Jeżeli wbrew przepisowi § 13 zostanie wniesiona w sądzie powiatowym skarga, dotycząca roszczenia, którego można dochodzić tylko w postępowaniu upominawczem, wtedy uważa się ją jako podanie o wydanie nakazu zapłaty, chyba że powód uwiarogodni, iż pozwany zaprzeczy roszczeniu i wda się w spór.

Do skargi należy dołączyć obrachunek kosztów, których zwrotu powód się domaga.

Nakaz zapłaty zamieszcza się na pierwopisie skargi lub na karcie, którą należy z nim połączyć. W ostatnim przypadku ma odpowiednie zastosowanie przepis zd. 6 ust. 3 § 313 ustawy o postępowaniu cywilnem. Nakaz zapłaty może nie zawierać danych podania, wskazanych pod l. 1 do 3 § 690 ustawy o postępowaniu cywilnem.

Doręczenie skargi, zaopatrzonej w nakaz zapłaty, ma takie skutki, jakie są związane z doręczeniem nakazu zapłaty.

Wyznaczenie terminu do rozprawy ustnej zastępuje odrzucenie żądania (§ 691 ustawy o postępowaniu cywilnem).

§ 14a. W nakazie zapłaty sąd wyznacza czasokres do wniesienia opozycji; należy go wymierzyć odpowiednio do przepisów o czasokresie dla wdania się w spór.

b) postępowanie upominawcze z dokumentów i wymianów.

§ 15. Nakaz zapłaty oznacza się jako nakaz zapłaty z dokumentu lub wymianu:

1. gdy żądanie wierzyciela skierowane jest do wydania nakazu zapłaty z dokumentu lub wymianu,
2. gdy w przypadku, wskazanym w ust. 1 § 14, skarga zawiera oświadczenie, że została wytoczona w drodze procesu z dokumentów lub wymianów.

§ 16. Następujące przepisy szczególne stosują się do postępowania upominawczego z dokumentów lub wymianów:

1. Określenie nakazu zapłaty jako nakazu z dokumentu lub wymianu, ma taki skutek, że skargę należy uważać za wytoczoną w procesie z dokumentów lub wymianów, jeśli opozycję wniesiono w prawidłowym czasie.
2. (uchylony przez art. 1 L. II rozp. zmieniającego z 18. 5. 16)¹⁾.
3. Do podania o wydanie nakazu zapłaty (l. 1 § 15) lub do skargi, (l. 2 § 15), powinny być dołączone dokumenty w pierwopisie lub odpisie, oraz doręczone w odpisie łącznie z nakazem zapłaty.
4. Przy wydaniu nakazu zapłaty i nakazu wykonawczego nie jest wymagane badanie dopuszczalności obranej drogi procesu.
5. Jeżeli opozycja ogranicza się do wniosku pozwanego, aby mu zastrzeżono wykazanie jego praw, należy wydać nakaz wykonawczy z powyższem zastrzeżeniem. Do dalszego postępowania ma odpowiednie zastosowanie przepis § 600 ustawy o postępowaniu cywilnem.
6. Czasokres dla wezwania wynosi najmniej trzy dni; o ile czasokres do wdania się w spór jest krótszy, czasokres dla wezwania odpowiada temu ostatniemu.

c) Należności.

§ 17. Przy postępowaniu upominawczem adwokat pobiera:

1. stawki § 9 ustawy o należnościach adwokackich za wyjednanie nakazu zapłaty łącznie z udzieleniem opozycji stronie, która podała wniosek;

¹⁾ w miejsce jego § 14a.

2. dwie dziesiąte części stawek § 9 za wniesienie opozycji;
3. pięć dziesiątych części stawek § 9 za wyjednanie nakazu wykonawczego.

Należitości wskazane pod l. 1 i 2 dolicza się całkowicie do opłaty procesowej, należącej się w dalszem prowadzeniu sporu.

Przy postępowaniu upominawczem z dokumentów lub wymianów (§§ 15, 16) adwokat otrzymuje tylko sześć dziesiątych części opłat, wskazanych pod l. 1 do 3.

Próba pojednania oraz postępowanie w sprawie drobnych.

a) Próba pojednania.

§ 18. Jeżeli przy postępowaniu przed sądami powiatowemi stawia się na terminie obie strony, sąd przed rozpoczęciem rozprawy ustnej winien¹⁾ starać się pojednać je.

b) Zwrot kosztów.

§ 19. (uchylony przez art. 1 l. III rozporządzenia zmieniającego z dn. 18. 5. 16).

c) Odwołanie.

§ 20. Jeżeli odwołanie dotyczy wyłącznie roszczenia, mającego za przedmiot zapłatę pewnej sumy pieniężnej, dopuszczalność odwołania zależy od wartości przedmiotu zażalenia, która winna przewyższać kwotę dwustu²⁾ marek. Za roszczenie, mające za przedmiot zapłatę pewnej sumy pieniężnej, uważa się także roszczenie z hipoteki, długu gruntowego albo długu rentowego.

Odnosnie do określenia wartości przedmiotu zażalenia mają zastosowanie przepisy §§ 3 do 9 ustawy o postępowaniu cywilnem.

Apelujący winien uwiarogodnić powyższą wartość; nie można go dopuścić do złożenia zapewnienia zastępującego przysięgę.

Bez względu na wartość przedmiotu zażalenia, odwołanie służy przeciwko wyrokom końcowym sądów okręgowych, wydanym w pierwszej instancji w sporach o roszczenia, dla których bez względu na wartość przedmiotu sporu sądy okręgowe są wyłącznie właściwe.

d) Zażalenie.

§ 21. W przypadkach, wskazanych w §§ 3, 4 rozporządzenia o udzielaniu sądowych czasokresów do zapłaty (Dziennik Praw Rzeszy 1915 ~~z.~~ str. 290), dopuszczalność natychmiastowego zażale-

¹⁾ w orygin.: „soll“; zmiana na zasadzie art. 3 rozp. Min. b. dz. pr. 23/6 1920 (Dz. Urz. poz. 304) wydanego dla b. dz. pr.

²⁾ w orygin.: „fünfhzig“; zmiana jak wyżej.

nia zależną jest od wysokości wierzytelności, która winna przewyższać kwotę dwustu¹⁾ marek.

§ 22. W przypadku ust. 3 § 99 ustawy o postępowaniu cywilnem rozstrzygnięcie podlega natychmiastowemu zażaleniu tylko wtedy, gdy suma zażalenia przewyższa kwotę dwustu²⁾ marek.

Rozprawa ustna.

§ 23. Jeżeli zamiast stron stają adwokaci, rozstrzygnięcie może nastąpić za ich zgodą bez rozprawy ustnej, skoro sąd uzna, że stan sprawy i sporu jest dostatecznie wyjaśniony na podstawie poprzedniej rozprawy ustnej, oraz wyniku przeprowadzonego dowodu, o ile ten był podjęty. Zawiadomienie pisemne zastępuje ogłoszenie rozstrzygnięcia.

Przepisy powyższe nie mają zastosowania w postępowaniu przed sądami apelacyjnymi i przed sądem rewizyjnym.

Wyrok.

§ 24. Przytoczenie stanu faktycznego może nastąpić przez powołanie się na treść pism przygotowawczych oraz na okoliczności ustalone w protokóle posiedzenia, o ile prawdziwie i zupełnie przedstawiają stan sprawy i sporu.

§ 25. Wykaz ogłoszonych i podpisanych wyroków (§ 316 ust. o post. cyw.) odpada. Wskazany w § 320 ust. o post. cyw. czasokres zaczyna się od doręczenia wyroku. Sprostowanie stanu faktycznego jest wykluczone, gdy w tym względzie nie zgłoszono żądania w ciągu trzech miesięcy od ogłoszenia wyroku.

§ 26. Przepis ust. 6 § 496 ustawy o postępowaniu cywilnem ma odpowiednie zastosowanie względem wypisu wyroków sądów okręgowych.

Właściwość.

§ 27. Przepis § 505 ustawy o postępowaniu cywilnem ma odpowiednie zastosowanie względem postępowania przed sądami okręgowymi. Jeżeli sąd okręgowy przekaze spór innemu sądowi, dalsze postępowanie przed innym sądem, łącznie z postępowaniem przed sądem okręgowym, stanowi w myśl § 28 ustawy o kosztach sądowych jedną instancję.

Prawo ubogich.

§ 28. Jeżeli dziecię nieślubne ma wystąpić przeciwko swemu ojcu z roszczeniem o utrzymanie, to dla udzielenia mu prawa ubogich nie potrzebuje świadectwa, wskazanego w ust. 2 § 118 ustawy o postępowaniu cywilnem.

¹⁾ ²⁾ p. uw. ²⁾ do § 20.

Przepisy końcowe.

§ 29. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1915 r. Sejm¹⁾ określi, kiedy i w jakiej rozciągłości rozporządzenie to traci swą moc.

§ 30. Czasokres, biegnący w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, kończy się według dotychczasowych przepisów.

§ 31. Dopuszczalność odwołania i zażalenia przeciwko rozstrzygnięciom, ogłoszonym przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, określa się na podstawie przepisów dotychczasowych.

To samo stosuje się względem dopuszczalności zażalenia przeciwko innym rozstrzygnięciom, wydanym przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia.

¹⁾ w orygin.: „Der Bundesrat“: zmiana na podstawie art. 14 ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. poz. 511) oraz art. 18 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. Nr. 64 Dziennika Praw.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

o postępowaniu sądowym w sprawach z górnosląskiej części Województwa Śląskiego, podlegających rozpo- znaniu Sądu Najwyższego.

(Dz. Ust. Nr. 46 poz. 399.) *

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut ograniczony Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 449) stanowią w porozumieniu z tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

A r t y k u ł 1.

Niemiecka ustawa o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych ulega zmianom następującym:

1. W ustępie pierwszym § 119 dodaje się następujące postanowienie, jako zdanie drugie:

„Podanie o przyznanie prawa ubogich w postępowaniu, mającem się toczyć w Sądzie Najwyższym, należy wnieść do sądu apelacyjnego; o podaniu rozstrzyga sąd apelacyjny.“

2. W § 127 dodaje się następujące postanowienie, jako ustęp drugi:

„Zażalenie przeciw uchwale sądu apelacyjnego, odmawiającej przyznania prawa ubogich w postępowaniu rewizyjnem, wnosi się do sądu apelacyjnego.“

3. Ustęp pierwszy § 546 otrzymuje brzmienie następujące:

„W sporach o roszczenia z prawa majątkowego warunkiem dopuszczalności rewizji jest, aby wartość przedmiotu zażalenia przenosiła kwotę piętnastu tysięcy marek.“

4. Ustęp pierwszy § 549 otrzymuje brzmienie następujące:

„Rewizję można oprzeć tylko na tem, że orzeczenie narusza przepisy ustawy państwowej lub innej ustawy, której moc obowiązująca rozciąga się także poza obręb sądu apelacyjnego.“

5. Zdanie pierwsze ustępu pierwszego § 553 otrzymuje brzmienie następujące:

„Rewizję zakłada się, wnosząc pismo rewizyjne do sądu apelacyjnego.“

6. § 553 a otrzymuje brzmienie następujące:

„Wraz z pismem rewizyjnem powinno się przedłożyć sądowi apelacyjnemu dowód doręczenia wyroku.

Sąd apelacyjny doręczy pismo rewizyjne z urzędu stronie przeciwnej.“

7. W § 554 wprowadza się zmiany następujące:

a) Ustęp drugi otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzasadnienie rewizji, o ile nie zawiera go już pismo rewizyjne, następuje przez wniesienie pisma do sądu apelacyjnego. Czasokres do uzasadnienia rewizji wynosi jeden miesiąc; rozpoczyna się on z upływem czasokresu do wniesienia rewizji i może na wniosek być przedłożonym przez przewodniczącego senatu, którego wyrok jest przedmiotem rewizji; przedłużenie czasokresu przez umowę stron nie jest dopuszczalne.“

b) zdanie pierwsze ustępu siódmego otrzymuje brzmienie następujące:

„O ile zakładającemu rewizję nie udzielono prawa ubogich lub nie przysługuje mu zwolnienie od opłat, przewodniczący senatu, którego wyrok jest przedmiotem rewizji, wyznaczy czasokres do przedłożenia dowodu, że zakładający rewizję uiścił do kasy sądowej, będącej w siedzibie sądu apelacyjnego, zaliczkę na opłaty, wymaganą od niego dla instancji rewizyjnej (§ 81 ustawy o kosztach sądowych).“

8. § 554 a otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd apelacyjny zbada z urzędu, czy rewizja sama przez się jest dopuszczalna oraz czy wniesienie jej i uzasadnienie nastąpiło w ustawowej formie i w ustawowym czasokresie. W braku jednego z tych wymogów należy rewizję jako niedopuszczalną odrzucić.

Rozstrzygnięcie zapada w formie uchwały bez uprzedniej ustnej rozprawy.

Przeciw uchwale, odrzucającej rewizję, przysługuje zażalenie natychmiastowe; wnosi się je do sądu apelacyjnego.“

9. § 555 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przeciwnik zakładającego rewizję może aż do upływu czasokresu do uzasadnienia rewizji przyłączyć się do niej, choćby nawet rzekł się rewizji.

Przyłączenie następuje przez wniesienie do sądu apelacyjnego pisma o przyłączenie się do rewizji. Rewizja przyłączna musi być uzasadniona w piśmie o przyłączeniu się do rewizji. Przepisy ustępu drugiego § 521, §§ 522, 553, ustępu drugiego § 553 a, ustępu trzeciego i szóstego § 554 i § 554 a stosują się odpowiednio.“

10. § 556 otrzymuje brzmienie następujące:

„Rewizję, której nie odrzucono uchwałą, przedłoży sąd apelacyjny po upływie czasokresu do uzasadnienia rewizji wraz z wniesionymi pismami i wszystkimi aktami procesowymi Sądowi Najwyższemu. Sąd Najwyższy bez względu na przyjęcie rewizji przez sąd apelacyjny może rewizję jako niedopuszczalną odrzucić.

Sąd Najwyższy wyznaczy z urzędu termin do rozprawy ustnej i uwiadomi o nim strony.

Co do czasokresu, jaki musi przegradzać chwilę uwiadomienia o terminie od rozprawy ustnej, mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 262.“

11. Po § 557 dodaje się jako § 557 a postanowienie następujące:

„Rozprawa przed Sądem Najwyższym odbędzie się mimo niestawienia się jednej lub obu stron.

Rozprawa rozpocznie się od tego, że jeden z członków izby w charakterze sprawozdawcy wyłoży sprawę, przedstawiając na podstawie aktów procesowych jej stan, dotychczasowy przebieg sporu, przyczyny i wnioski rewizyjne. Następnie wysłucha sąd przemówień pełnomocników stron, o ile do rozprawy się stawili.“

12. W pierwszym zdaniu § 559 zamiast liczby „§ 556“ umieszcza się liczbę: „§ 555“.

13. § 560 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd rewizyjny na wniosek, złożony na piśmie lub zgłoszony w toku rozprawy, uzna za tymczasowo wykonalny wyrok sądu odwoławczego, nie uznany za tymczasowo wykonalny lub nie uznany za taki bezwarunkowo, o ile wyrok ten nie jest wzruszony wnioskami rewizyjnymi.“

14. W § 561 między ustępem pierwszym a ustępem drugim dodaje się jako ustęp drugi postanowienie o następującym brzmieniu:

„Jeżeli strony nie stawiają się do rozprawy, Sąd Najwyższy, rozstrzygając sprawę, rozpatrzy to, co strony przedłożyły mu.

w swych pismach rewizyjnych i w pismach, zawierających przyłączenie się do rewizji, uwzględniając stan sprawy, wynikający z rzeczostanu wyroku, będącego przedmiotem rewizji, i z protokołu.“

15. § 566 otrzymuje brzmienie następujące:

„Odnoszące się do odwołania przepisy o zrzeczeniu się środka prawnego i o jego cofnięciu, o odroczeniu rozprawy ustnej, o rozprawie nad wstrzymującymi spór zarzutami, o wywodach stron przy rozprawie ustnej i o zwrocie aktów sporu stosują się odpowiednio do rewizji.

Wyroki, zapadłe w Sądzie Najwyższym, doręcza się z urzędu; należy przytem stosować odpowiednio postanowienia §§ 208 do 213.

Przepisy o kosztach sądowych stosują się także w postępowaniu przed Sądem Najwyższym z tem, że za ustną rozprawę uważa się także taką rozprawę przed Sądem Najwyższym, która odbyła się w nieobecności jednej lub obu stron.“

16. Ustęp drugi § 567 otrzymuje brzmienie następujące:

„Od rozstrzygnięć sądu apelacyjnego zażalenie nie jest dopuszczalne z wyjątkiem zażeń z ustępu drugiego § 127 i ustępu trzeciego § 554 a.“

A r t y k u ł 2.

Do sporów prawnych, zakończonych wyrokiem II instancji, przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, stosować należy pod względem dopuszczalności rewizji, o ile jej założenie jest zawisłe od wartości przedmiotu zażenia, przepis § 546 w dotychczasowem brzmieniu.

A r t y k u ł 3.

Przepisy niemieckiej ustawy o postępowaniu w sprawach karnych, dotyczące postępowania przed Sądem Rzeszy, mają odpowiednie zastosowanie przy rewizjach, podlegających orzecznictwu Sądu Najwyższego.

A r t y k u ł 4.

Przepisy przejściowe o używaniu języka polskiego w sądownictwie i notaryacie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego nie stosują się do postępowania przed Sądem Najwyższym.

Jeżeli pisma, dotyczące postępowania przed Sądem Najwyższym, a podpisane przez adwokata, są ułożone w języku niemieckim, musi się dołączyć przekład polski, sporządzony przez zaprzysiężonego tłumacza.

Artykuł 5.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Minister Sprawiedliwości:

w z. *Z. Rymowicz.*

SKOROWIDZ.

Liczby dopisane oznaczają paragrafy ustawy.

A.

Adopcja, p. przysposobienie.

Adwokacki przymus 78.

— czasokres do wezwania, tydzień 217.

— pełnomocnictwa nie bada się z urzędu 88.

— pisma przygotowawcze potrzebne 129, 130.

— proces 78.

Adwokat, doniesienie o ustanowieniu innego — w razie wypowiedzenia pełnomocnictwa 87.

— dopuszczenie strony samej do głosu 137.

— doręczenie 183, 198.

— — między adwokatami 198.

— — przez sekretarza sądowego celem zachowania czasokresu koniecznego 166, 168.

— — z urzędu 49.

— podpis 130.

— przerwa postępowania w razie śmierci — 244.

— przybranie 115, 668, 679, 686.

— pytania 397.

— śmierć 244.

— ściągnięcie należności od przeciwnika strony ubogiej 124.

— udzielenie dokumentów 135.

— uwierzytelnienie pism i odpisów 170, 317.

— wezwanie do przeciwnika przy wniesieniu skargi o ustanowienie 215.

— wezwanie do zastępstwa 215, 520.

— zasądzenie na koszty 102.

— zwrot należności 91.

Akta, notarialny wykonalny 794, 797.

— przedłożenie 143.

— sądowe, oddanie pełnomocnictwa 80.

— — wgląd 299.

— sporu, poświadczenia prawomocności 706.

— — zażądanie i zwrot 544, 556.

— wgląd w a. — wykonawcy sądowego 760.

— zanotowanie w — zawiadomienia o terminie 497.

Akuszerka, zajęcie 811 l. 7.

Alimenty nie podlegają zajęciu 850.

— świadczenie w sprawach małżeńskich na podstawie tymczasowego zarządzenia 627.

— wykonalność wyroków orzekających o — 708.

Apteki, inwentarz 811 l. 9.

Areszt, 904 do 934, 944, 945.

— czas trwania 913, 914.

— dopuszczalność 916 do 918.

— nakaz 908, 929, 933.

- z majątku nieruchomości 932
- niedopuszczalność rewizji przeciw wyrokom orzekającym — 545.
- osobiście celem zabezpieczenia 918, 933.
- osób wojskowych 912.
- podstawa 917, 918, 920.
- przeciw świadkowi za niestawienie się 380, 390, 653.
- powtórny 914.
- przerwa 905.
- przez tymczasowe zajęcie 845.
- przymusowy z powodu odmówienia świadectwa 390, 653.
- — celem spowodowania czynności 888.
- — celem wymuszenia przysięgi wyjawienie 902.
- roszczenia o wynagrodzenie szkody po uchyleniu nienasądnionego — 945.
- rzeczowy 917.
- uchylenie 926, 927, 934, 939.
- wykonalność wyroku orzekającego uchylenie — 708.
- wykonanie 907, 909, 928 do 933.
- wypuszczenie 911, 913.
- zarządzenie 908, 919, 944.
- za przeciwne działanie tolerowaniu lub zaniechaniu 890.

Aresztowanie 909.

- urzędników, nauczycieli, duchownych 910.

Aresztowy sąd p. sąd.

Artysta, zajęcie 811.

B.

Biegły, celem ubezpieczenia dowodu 485.

- dowód 402 do 414, 653, 680.
- gospodarstwa rolnego 813.
- mianowanie 404, 405, 412.
- należytości 413.
- odmówienie opinii 407, 408.
- protokolowanie zeznań 160, 161.
- przeprowadzenie dowodu 405, 406.

- przesłuchanie w postępowaniu polubownem 1035, 1036.
- przybranie do oględzin sądowych 372.
- przystąpienie do dowodu 403, 404.
- publicznie ustanowiony 404, 407, 410.
- uchylenie 406.
- ustalenie stanu majątku handlowego 488.
- uwolnienie od uiszczenia należytości 115, 120.
- wezwanie do ustnej rozprawy 501.
- w postępowaniu o pozbawienie własnej woli 653, 655, 671, 680.
- wykluczenie od współdziałania jako osoba sądowa 41, 49.
- wymienienie w uchwale dowodowej 359.
- zaprzysiężenie 410.
- zarządzenie z urzędu opinii 3, 144, 287, 501.
- zażalenie 569.

Błąd, odwołanie przyznania z powodu — 290.

Błędy w wyroku 319, 320.

Brak, niedopuszczalność wyknięcia b. z powodu zrzeczenia się 295.

- pełnomocnictwa procesowego 88, 613.
- uchylenie wyroku wskutek rewizji 564.
- zdolności do przedstawienia sprawy 157.
- wiadomości 138, 439.
- dania zabezpieczenia 113.
- zdolności strony, uzdatnienia procesowego, ustawowego zastępstwa, upoważnienia do prowadzenia sporu 56, 274.
- zwrot aktów pierwszej instancji z powodu b. 539.

Bydło, inwentarz, niedopuszczalność zajęcia 811.

C.

Cena (kwota) 818.

- złożenie do sądu wskutek opozycji wierzyciela 805, jeżeli dłużnikowi zezwolono na uwolnienie się od egzekucji przez złożenie do sądu 720, w razie kilku zajęć 827, w razie egzekucji o wydanie nieruchomości 885, w razie wykonania aresztu 930.

Choroba umysłowa pozbawienie własnej woli 645 do 663.

- — rozwód z powodu — wysłuchanie biegłych 623.

Chory umysłowo pozbawienie własnej woli 645 do 663.

Ciężary gruntowe, egzekucja 857.

- postępowanie wywoławcze 988.
- właściwość sądu 24, 25.
- wyroki o roszczenie wynikające z — 325.

Cofnięcie odwołania 515, 522.

- rewizji 566.
- skargi 113, 271.
- sprzeciwu 346.

Cudzołóstwo skarga rozwodowa 624.

Cudzoziemiec, doręczenie 200.

- małżeństwo polaka z —, właściwość sądu w skargach rozwodowych 606.
- prawo ubogich 114.
- wyrok sądu zagranicznego ze szkodą żony — uznanie za zmarłego 328.
- zabezpieczenie 110, 111.
- zdolność procesowa 55.

Cywilne ustawy 51, 54, 61, 100, 266, 267, 325, 422, 808, 1027.

- spory, odwołanie 511 do 544.
- — rewizja 545 do 566.
- — zażalenie 567 do 577.
- cyw. kodeks 76, 108, 222, 305, 324, 328, 620, 627, 629, 786, 816, 817, 830, 837, 850, 851, 862, 931, 966, 977, 982, 980, 1023, 1024,

Czas doręczenia 188, 191, 206, 207.

- obliczenie wartości 4.

Czasokres 221 do 226.

- dla wniosku o odebranie przysięgi po zaniechaniu terminu do złożenia przysięgi 466.
- dla wniosku o sprostowanie wyroku 320, 321.
- dla wniosku o zmianę ustalenia kosztów 107.
- dla dania zabezpieczenia 113.
- dla przedłożenia dokumentów 428, 431.
- dla przywrócenia do pierwotnego stanu 234, 235.
- dla terminu wywoławczego 950, 1010 do 1016.
- dla uzasadnienia odwołania 519, rewizji 233, 554.
- dla wglądu w dokumenty 134.
- dla wykazania zapłaty zaliczki na koszty instancji rewizyjnej 554.
- dla wykonania nakazu aresztu 929.
- dla zaskarżenia przyłączonego 958, uchwały pozbawiającej własnej woli 664, 684, wyroku sądu polubownego 1044.
- dla zezwolenia na zwrot danego zabezpieczenia 109.
- konieczny 223.
- — ferie sądowe bez wpływu 228.
- — natychmiastowe zażalenie 577.
- — nie może być układem ani skrócony ani przedłużony 224.
- — nieważności i restytucji 586.
- — odwołanie 516, 519.
- — restytucja przeciw zaniechaniu 233 do 238.
- — rewizja 552.
- — skarga o uchylenie orzeczenia polubownego po wydaniu wykonanego wyroku 1044.
- — skarga zaczepiająca przeciw wyrokowi wykluczającemu w postępowaniu wywoławczem 958.
- — spoczywanie postępowania bez wpływu 251.

- — przedstawienie przeciw uchwale ustalającej koszty 104, 107.
- — wniesienie pisma u sekretarza sądowego 207.
- — wniosek o odebranie przysięgi w razie zaniedbania terminu do przysięgi 466.
- między zajęciem a przetargiem 816.
- obliczenie 222.
- zaniedbanie 62, 95.
- oznaczenie w wyroku dla zapokojenia roszczenia 255.
- początek 221.
- ponownej prośby o nakaz egzekucyjny 701.
- przedłużenie 224 do 226.
- przerwa 207, 223, 249.
- zachowanie przez wniesienie pisma 207, 496, 693.
- wyznaczony przez sędziego i ustawowy 222 do 226.
- skrócenie 224 do 226.
- wdanie się w spór 262, 499.
- wniesienie odwołania 516, 517, 519.
- — rewizji 552.
- — obliczenia kosztów 106.
- — sprzeciwu 339, 508, 700.
- wymiany pism 132, 272, 519, 523, 554, 557.
- Członek** sądu, prawo stawiania pytań 139, 396.
- Sejmu, Senatu, areszt 904, 905.
- Członki sztuczne**, nie podlegają zajęciu 811.
- Czyn karygodny**, zasądzenie z powodu — 580, 581.
- Czynność**, egzekucja celem wymuszenia — 887 do 889.
- niedozwolona, właściwość sądu 32.
- procesowa, późniejsze wykonanie 231, 236, 354, 466 do 468, 531.
- właściwość sądu dla skargi o niedozwoloną — 32.
- z urzędu p. z urzędu czynność.

D.

Dalsze zażalenie 568.

- — wykonalny wypis 733, 797.
- przeprowadzenie dowodu 358.
- — ustna rozprawa 136, 228, 370.
- Dług** gruntowy, egzekucja 857.
- — postępowanie upominawcze 688.
- — skutek prawomocnego wyroku 325.
- — spór z dokumentów 592.
- — wykonalne dokumenty 794, 799, 800.
- — wywołanie wierzycieli w celu wykluczenia 982 do 988.
- hipoteczny p. dług gruntowy.
- rentowy, egzekucja 857.
- — postępowanie wywoławcze w celu wykluczenia wierzycieli 982 do 988.
- — roszczenie 325, 592, 688, 794, 799, 800.
- — zasądzenie na ustanowienie 897.
- Dłużnik** dłużnika, doniesienie do sądu powiatowego 853 do 856.
- — oświadczenie co do zajętej wierzytelności 840.
- — zakaz zapłaty 829, 845.
- — łączny, odpowiedzialność kilku pozwanych za koszty 100.
- spis 915.
- Dobre** obyczaje, wykroczenie przeciw — — 328.
- wiara, nabycie 266.
- Dobrodziejstwo** prawa inwentarza p. ograniczona odpowiedzialność.
- Dokument**, dołączenie do skargi 588, 593.
- dostarczenie do uchwały dowodowej 364.
- dowód 415 do 444.
- sfalszowanie 580.
- moc dowodowa 415 do 419.
- nieprawdziwy, skarga o ustalenie 256.

- pierwopis publicznego, przedłożenie 435.
- oświadczenie się 439, 510.
- postępowanie wywoławcze 1003.
- pozbawienie mocy 1003 do 1024.
- proces na podstawie — p. spór.
- prywatny 417, 439, 440.
- — siła dowodowa 416.
- przechowanie w kancelarii sądowej 142, 443.
- przedłożenie 420 do 436.
- przeprowadzenie dowodu 434, 435.
- przystąpienie do dowodu 420 do 433, 595.
- publiczny 415, 417, 418, 435, 437, 438, 726, 727, 751.
- — dowód przeciwny 415, 418.
- — dowód w egzekucji 726, 727, 751, 756, 765, 775, 779.
- — moc dowodowa 415, 417, 418, 437, 438.
- — odpis wierzytelny 415, 418.
- — prawdziwość 437, 438.
- skarga o ustalenie prawdziwości lub nieprawdziwości 256.
- sporządzenie co do umowy na sąd polubowny 1027.
- udzielenie przeciwnikowi 131, 135.
- usunięcie 144.
- wspólny 422.
- wydanie na przekazaną wierzytelność 836.
- wykonalny 794, 797, 798.
- wyszukanie nowego 580.
- zarządzenie przedłożenia 142, 501.
- zasięgnięcie wyjaśnień 354, 510.
- złożenie w kancelarii sądowej 134, 364, 411, 875, 1039.
- zrzeczenie się jako środka dowodowego po przedłożeniu 436.
- Domniemanie** prawdziwości 437, 440.
- prawne 167, 440.
- ustawowe 292.
- Dom, gospodarz d.** doręczenie 181, 181.

- Domowe** książki gospodarskie nie podlegają zajęciu 811.
- sprzęty również 811, 812.
- Domownik** doręczenie 181, 185.
- Doniesienie** dłużnika dłużnika do sądu 853 do 856, 873, 874.
- o aresztowaniu urzędnika 910.
- organu wykonawczego 827, 854, 873, 874.
- o ustanowieniu nowego adwokata 244, 250.
- o ustanowieniu zastępcy ustawowego 241, 250.
- Dopiski** w dokumencie 419.
- Dopuszczalność** odwołania 511 do 515, 535.
- aresztu 916 do 918.
- przywrócenia do pierwotnego stanu 233 do 235.
- rewizji 545 do 551, 566, 711.
- sporu z dokumentów 592.
- sprzeciwu 338, 339, 341, 508, 538, 700.
- tymczasowego zarządzenia 627, 935, 940.
- umowy na sąd polubowny 1025.
- wywołania 946, 947, 957.
- wznowienia postępowania 579, 583, 589.
- zarzutów przeciw wykonalnemu roszczeniu 767.
- zażalenia 567, 568, 574.
- Doręczenie** adwokatowi 183 za potwierdzeniem 198, 496.
- czas 188, 191, 206, 207.
- czasokresów początek 221.
- dokonanie 170.
- dokument 190 do 192, 195, 202, 212, 840.
- domownikom 181.
- dowód 190 do 192.
- dowodu zabezpieczenie 751.
- gospodarzowi domu 181.
- klauzuli wykonalności 750.
- nakazu aresztu 922.
- — egzekucji 692. •
- — zapłaty 693.
- na żądanie stron 166 do 207, 261, 315, 829, 922.
- nieprawidłowe 187.

- odmówienie przyjęcia 186.
 - odwoławczego pisma 520.
 - oświadczenie oddania 70, 73, 236, 239, 246, 271.
 - pełnomocnik dla — 174, 175, 177, 189, 210a.
 - pełnomocnikowi generalnemu 173.
 - — procesowemu 176 do 178, 210a.
 - pocztą 175, 193 do 197, 202, 210a, 244.
 - podoficerom i żołnierzom 172.
 - polecenie 167.
 - połączonej z wyrokiem uchwały ustalającej koszty 105.
 - polubownego orzeczenia 1039.
 - prokurzyście 173.
 - protokołu o zajęciu przyłączeniem 763.
 - przemysłowcowi 183.
 - przez organ wykonawczy 162 do 192.
 - przez posłańca sądowego 211.
 - przez złożenie u władzy 182.
 - publiczne 203 do 207, 339, 618, 688, 829, 841, 875.
 - — wykluczone 688, 763, 829, 841, 875.
 - rewizyjnego pisma 553a.
 - skargi 261, 498.
 - służbie 181.
 - sprzeciwu 340a.
 - środka prawnego 210a.
 - uchwały o zajęciu wierzytelności 829.
 - uchwały o przekazaniu sprawy sądowi okręgowemu w postępowaniu upominawczem 697.
 - uchwały o ubezpieczeniu do wodu 491.
 - urzędnik dla — 166, 195, 211.
 - uzupełniające 181 do 187.
 - wezwanie władzy o — 199 do 202, 207.
 - władzom, gminom, korporacjom 171, 184, 185.
 - w niedzielę i święta 188.
 - wniosek 320, 321.
 - w sądzie powiatowym 496.
 - wyroku 317, 320, 496, 508, 516, 517, 750.
 - — koszty, 788.
 - — uzupełniającego 517.
 - — zaocznego 339, 508.
 - zagranicą 199 do 202, 262, 339, 499.
 - za pośrednictwem sekretarza sądowego 133, 166 do 169, 190, 196, 508, 699, 829.
 - z urzędu 208 do 213, 340a, 496, 520, 553a, 554, 625, 659, 662, 678, 683, 693, p. z. urzędu.
- Dowód**, obowiązzek, wskazanie przysięgi 447.
- ocena swobodna 286, 419, 435, 442, 472.
 - pełny 415 do 419, 464.
 - przeciwny, przeciw protokołowi 164.
 - — przeciw dokumentom publicznym 415, 418.
 - — przeciw dowodowi z przysięgi 463.
 - — przeciw stanowi faktycznemu 314.
 - przeprowadzenie 355 do 370.
 - — co do wartości przedmiotu sporu
 - — dalsze 368.
 - — natychmiastowe 509.
 - — przed sądem procesowym 355, 372.
 - — przed ustną rozprawą 501.
 - — przez członka sądu procesowego 355, 372.
 - — przez wezwanego lub wyznaczonego sędziego 361, 362, 365, 366.
 - — rozprawa nad wynikiem 285.
 - — termin 361, 370.
 - — uzupełnienie 367.
 - — zagranicą 363, 364, 369.
 - — zarządzenie 284.
 - przystąpienie 130, 282.
 - — z dokumentu 420 do 433.
 - — z przysięgi 451 do 459.
 - — ze świadków 373, 374.
 - — z biegłych 403, 404.

- ubezpieczenie 485 do 494.
- uchylenie ustawowych zasad — 286.
- z dokumentów 415 do 444.
- z oględzin 371, 372.
- z protokołu 164.
- z przysięgi 445 do 477.
- ze świadków 373 do 401.
- z biegłych 402—414.

Dowodowe środki dopuszczalne w sporze z dokumentów 592, 595.

- — nowe w instancji odwoławczej 529.
- — protokolowanie 350.
- — uchwała 284, 358 do 360, 370.
- — groźba utraty 485, 487.
- — określenie w — — 359, 490.
- — oświadczenie się przeciwnika co do — — 282.
- — powoływanie się na inne dowody po wniosku o przysięgę 453, 454.
- — późniejsze przedstawienie 283, 354.
- — środków podanie 118, 180, 272, 487, 519, 653.
- — zarządzenie złożenia przysięgi 461, 595.

Droga prawna rewizja z powodu niedopuszczalności 547.

- — ekscepcja niedopuszczalności 274.

Duchowny aresztowanie 910.

- — odmówienie świadectwa 383, 385.
- — zajęcie 811, 850.

Dziedzictwo dekret, wydanie w celu egzekucji na wniosek wierzyciela 792.

- egzekucja 778, 779.
- postępowanie wywoławcze wierzycieli spadkowych w razie sprzedaży — 1000.
- właściwość sądu 27.
- p. spadek.

Dziedziczenie podstawione, wniosek wierzycieli spadkowych o postępowanie wywoławcze 998.

Dzieło, ustalenie braków 488.

Dzień, doręczenia 191, 206.

- kalendarzowy, zależność wykonanego roszczenia od nadejścia — — 751.

— rozprawy 159.

Dzierżawa, wartość w razie sporu 8.

Dzierżawca gruntu, właściwość sądu 21.

E.

Egzekucja, koszty 788, 803, 818.

- — tytuły — — — 794, 796.
- — podjęcie postępowania 504.
- — sprzeciw 700.
- — zarzuty 796.
- z nieruchomości 864 do 871.
- na podstawie nakazów wykonawczych 794, 796, 699 do 702.
- na podstawie ugody 794.
- na podstawie wykonanych dokumentów 794, 797, 801.
- na podstawie wyroków końcowych 704.
- na podstawie wyroków zagranicznych 722, 723.
- z praw pobierania użytków 857 do 863.
- z ruchomości 803 do 863.
- z rzeczy 808 do 827.
- ze spadku 747 do 749.
- z wierzytelności i innych praw majątkowych 828 do 863.
- o czynności 887 do 889.
- zawieszenie 572.
- uchylenie się od c. — przez danie zabezpieczenia 713, 720, 819.
- ogólne przepisy 704 do 802.
- ograniczenie 775 do 778.
- o oświadczenie woli 894 do 898.
- opór 758, 759.
- o wierzytelności pieniężne 803 do 882.
- o wydanie lub świadczenie rzeczy 846 do 849, 883 do 886.
- o tolerowanie lub zaniechanie 890 do 892.
- pełnomocnictwo 81.
- początek 750 do 752.
- polecenie 753 do 756.

- postępowanie rozdziałowe 872 do 882.
- prawo ubogich 119.
- przeciw spadkobiercom 780 do 787.
- przeciw osobom wojskowym 790.
- przez organ wykonawczy 764.
- opozycja osób trzecich 771 do 774.
- uchylenie 707, 769, 771, 776.
- w niedziele i święta 761.
- wniosek 789, 791.
- w nocy 761.
- wykluczona w razie zasądzenia na zapłatę odszkodowania w miejsce czynności 888a.
- wyrok końcowy 302, 540, 599.
- zagranicą 791.
- zarzuty 766, 768, 771 do 774, 777 do 786.
- wstrzymanie 707, 719, 732, 769, 771, 775 do 778.
- za zabezpieczeniem 707, 710, 713, 732, 751.
- Egzekucyjna** klauzula 724, 725, 796.
- — nakazów aresztu 929.
- — skarga z powodu niedopuszczalności 768.
- — skarga o udzielenie 731, 796, 797.
- — zarzuty 732.
- sąd 764.
- — doręczenia 178.
- — egzekucja z wierzytelności i innych praw majątkowych 828, 853 do 855, 858, 885.
- — odebranie przysięgi wyjawienia 899.
- — przyjęcie niewystarczającej ceny i rozdział w razie kilku zajęć 827, 873.
- — rozstrzygnięcie roszczenia trzeciego o pierwszeństwo w zaspokojeniu z ceny sprzedaży 805.
- — rozstrzygnięcie uwag itd. co do sposobu egzekucji 766.
- — tymczasowe zarządzenie wstrzymania egzekucji w nagłych wypadkach 769, 771.
- — uchylenie aresztu w wypadkach § 934 ust. 2.
- — ustanowienie osobnego zastępcy tymczasowego dla spadkobiercy 779, dla opuszczonego gruntu 787.
- — wezwanie pomocy wojskowej 758.
- — wykonanie zajęcia wierzytelności i zarządzenie przetargu aresztowanych rzeczy 930.
- — zajęcie papierów wartościowych i na okaziciela 822, 823.
- — zarządzenie spieniężenia zajętych rzeczy 825.
- — zarządzenie środków egzekucyjnych przy świadczeniach z ręki do ręki 765.
- urzędnik 753.
- wyrok 722, 723, 727, 1042, 1043.
- Ekscepcja**, 146, 278, 322, wstrzymająca spór 110, 274 i nast., 277, 504, 528, 538 l. 2, 538, względem strony ubogiej 124, zawieszająca spadkobiercy 305, małżonka 305.

F.

- Fabryka**, właściwość sądu 21.
- Fakt** powszechnie znany 291, 727.
- późniejsze przytoczenie 278, 279, 529, 540.
- wskazanie przysięgi 445.
- zasięgnięcie wyjaśnień 354, 531.
- Falszowanie** dokumentu 580.
- protokołu 164.
- Falszywa** przysięga 470, 471, 477, 580.
- Familijne** sprawy, odmówienie świadectwa 385.
- Ferje** sądowe 223.
- Ferjalne** sprawy, czasokresy 223.
- Flisak**, spory z podróżnymi, wykonano wyrok 709.
- Formalności**, dowód przestrzegania 164.

— wyknięcie naruszenia przepi-
sów formalnych dopiero w in-
stancji odwoławczej 530, w re-
wizyjnej 558, niedopuszczalne,
jeśli się tego wyraźnie lub mil-
cząco zrzucono 295.

Fundacja, niedopuszczalność' za-
jęcia dochodów z — 850.

— właściwość sądu 17.

G.

Garnizonu miejsce, właściwość są-
du 14, 20, 57.

Gielda ogłoszenie wywołania na
— 1009.

Gieldowa albo targowa cena 821.

Głosowanie w sądzie polubownym
1038.

— trzymanie w tajemnicy 290.

Głuchy, wyłączenie jako sędziego
polubownego 1032.

Gmina doręczenia 171, 184.

— doręczenie przez złożenie u na-
czelnika 182.

— przybranie urzędnika — do
egzekucji 759. (

— właściwość sądu 17, 22.

Gospodarstwo rolne, zajęcie narzę-
dzi 811, 813.

Gospodarz, spory 709.

Gotówka danie zabezpieczenia 108.

Grunt egzekucja 864, 868.

— zbycie gruntu w toku sporu
266, 325.

— prawo zaspokojenia — 810.

— skarga o uszczerbek lub wy-
właszczenie 26.

— wykonanie aresztu 932.

— zakaz zbywania lub obciążania
938.

H.

Hipoteczny wierzyciel, wywołanie
celem wykluczenia 982 do 988.

Hipoteka dokument wykonawczy
794, 799, 800.

— postępowanie upominawcze 688.

— skarga o wykreślenie 25.

— skutek prawomocnego wyroku
325.

— spór z dokumentów 592.

— zabezpieczająca 830, 837, 848.

— egzekucja przez wpis 866,
867.

— — wykonanie aresztu przez
wpis 932.

— zajęcie 830, 837.

— zasądzenie na ustanowienie 897.

J.

Jawność, naruszenie 551.

Interes ocenie 287.

— prawny w natychmiastowym
ustaleniu 256, w wywołaniu
celem uznania za zmarłego i
celem uchylenia tegoż 962, 974,
interwenienta ubocznego 66, 70,
71, świadka 393, wglądu w ak-
ta 299.

— z powodu niewykonania świad-
czenia nakazanego wyrokiem
893, przesłuchanie mającego —
393, 102.

Interwencja główna 64, 65, 265.

— pełnomocnictwo 82.

— uboczna 66 do 71, 265.

— koszty 101.

Interwenient uboczny jako uczest-
nik sporu 69.

— — wskazanie przysięgi 449.

Inwalidzka pensja nie podlega za-
jęciu 850.

Inwentarz gospodarczy rolny, nie-
dopuszczalność zajęcia 811, 813,
— dobrodziejstwo p. ograniczona
odpowiedzialność.

— spór w przedmiocie prawdzi-
wości 277, 348 do 354.

Istnienie stosunku prawnego skar-
ga o ustalenie 286.

— ustalenie wypadkowe 280.

K.

Kancelarja sądowa, doręczenie
przez złożenie w — 182.

— — przechowanie dokumentów
443.

- — złożenie dokumentów do wglądu 134, dokumentu o przeprowadzenie dowodu zagranicą 364, odpisu doręczonych pism 133, 271, 571, orzeczenia 411, planu podziału 875, wyroku polubownego 1039.
- Kara pieniężna** celem wymuszenia czynności 888.
- — celem tolerowania lub zaniechania 890.
- — świadków 380, 390.
- — biegłych 409.
- ustalenie i wykonanie przeciw osobom wojskowym 380, 390.
- zagrożenie 370, 890.
- Karne postępowanie**, odłożenie sporu do wyniku — — 149.
- wyrok, uchylenie w. stanowiącego podstawę dla wyroku cywilnego 580.
- zarządzenie, zachowanie tajemnicy pism 299.
- Karno-sądowe** ściganie, odmówienie świadectwa z obawy przed — — 384.
- Kasa chorych**, niedopuszczalność zajęcia wypłat 850.
- państwowa, ponoszenie kosztów 97.
- pośmiertna, niedopuszczalność zajęcia pensji 850.
- zapomogowa, wypłaty z niej nie podlegają zajęciu 850.
- Kasarnia p. koszary**.
- Kierownictwo** sporu 141 do 158.
- ustną rozprawą
- Klauzula** wykonawcza 724, 725, 730, 731, 732, 750, 768, 795a, 796, 797, 929.
- Kobieta** jako sędzia polubowny 1032.
- Komenda** wojskowa, doręczenie szefowi 172, 201.
- Koniec** czasokresu 222.
- Korporacja**, doręczenie 171, 184, 185.
- właściwość sądu 17, 22.
- Koszary**, egzekucja 790.
- Koszty** cofnięcia skargi 271, 274.
- — środka prawnego 515.
- egzekucji 788, 803, 818.
- jako należitości uboczne 4.
- niestawiennictwa świadka 380.
- — biegłego 409.
- obliczenie dla uchwały ustalającej koszty 103 do 106.
- obowiązek ponoszenia i zwrotu 91 do 98, 101.
- odmówienia świadectwa 390.
- odpowiedzialność kilku za zwrot 100.
- zaniedbanie 95.
- pełnomocnictwo do ich odbioru 81.
- podróży adwokata 91.
- — świadka 401.
- postępowania przed sądem powiatowym w razie przekazania z powodu niewłaściwości 505, 506.
- — rozdziałowego 874.
- — upominawczego 692, 699.
- — wywoławczego co do osoby zaginionego 971.
- restytucji 238.
- rozstrzygnięcie bez wniosku 398.
- sądowe, tymczasowe uwolnienie strony ubogiej 115, 120, 123.
- — wydatki urzędnika ustanowionego zastępcą ubogich uważa się za — — 116.
- ściąganie od przeciwnika 123, 124.
- sporu 91 do 107.
- próby pojednania 510 c.
- ustalająca uchwałą połączoną z wyrokiem 105, doręczenie jej z urzędu 104, egzekucja 794 do 795 a, 798.
- ustalenie 103 do 107.
- uwagi organu wykonawczego przeciw — 766.
- wpisu hipoteki zabezpieczającej 867.
- w sprawach małżeńskich 637.

- w sprawach o pozbawienie własnej woli 658, 673, 677, 682.
- wygotowania i doręczenia wyroku 788.
- wyroku zaocznego 344.
- zabezpieczenie 110 do 113.
- zaskarżenie rozstrzygnięcia 99.
- zapłacenie naprzód za wykonanie czynności 887.
- zażalenie przeciw rozstrzygnięciu 568.
- złożenie do sądu 75.
- zwłoki 273, 283.

Kosztowności, oszacowanie 814.

— przybicie 820.

— zajęcie 808.

Kozy, zajęcie 811.

Krewny, wniosek o pozbawienie własnej woli 646 do 680.

Krowa mleczna nie podlega zajęciu 811.

Książki nie podlegają zajęciu 811.

Księga wieczysta dokumenty wpisane: 1005.

— — nabycie 266.

— — wpis 799, 800, 880, 867, 895, 941, 942, 1005.

Kuchenne sprzęty nie podlegają zajęciu 811.

Kurator jako zastępca procesowo zdolnej strony 53, 473.

— spadku 243, 779.

Kwit dłużnika 757.

— organu wykonawczego 754, 757.

Kwota roszczenia 304, 347, p. także cena.

L.

Lecznicy zakład, umieszczenie tego, kto ma być pozbawionym własnej woli 656.

Legalizacja dokumentów 438.

Legitymacja organu wykonawczego 755.

— zarzut braku rzeczowej — 265.

— zastępcy ustawowego 56.

Lekarz niedopuszczalne zajęcie przedmiotów potrzebnych do wykonywania zawodu i dochodów służbowych 811, 850.

— wojskowy, zajęcie 811, 850.

Licytacja p. przetarg.

Lokal przedsiębiorstwa, doręczenie 180, 183, 184.

M.

Majątek, nieruchomy p. nieruchomości.

— — udział małżonka nie podlega zajęciu 860.

— — wymogi egzekucji 740—745.

— — wywołanie wierzycieli spadkowych 999, 1001.

— przedłożenie spisu 807, skarga 254.

— rozdział 277, 348 do 354.

— towarzystwa, egzekucja 736.

— — egzekucja z udziałów 859.

— udzielenie wykonanego wypisu wyroku obejmującego — 729.

— właściwość sądu 23.

— — wywołanie wierzycieli należącego do spadku — — 1009.

— zarząd, właściwość sądu 31.

Majątkowe prawa, egzekucja 857 do 863.

— — rewizja 546.

— — roszczenia, właściwość sądu 20, 23, 40.

— — wykonalność wyroku 708, 709.

Małoletni przesłuchanie jako świadka 393.

— przysięga w przedmiocie wydania dokumentu 426.

— — wskazana i odkazana 473.

— nie ma przywrócenia do pierwotnego stanu z powodu zaniedbania czynności procesowych 232.

Mażeńskie sprawy, gromadzenie dowodów 614 do 616.

— — postępowanie 617 do 630.

— — prokuratura 607, 632, 634 do 639.

— — skarga nieważności 631 do 638.

— — próby ugodowe 608 do 611.

— — właściwość sądu 606.

— — wykonanie wyroku 704, 888, 894.

- Małżeństwo**, wymuszenie zawarcia — 888.
- zasądzenie na zawarcie — 894.
- Małżonkowie** odmówienie świadectwa 383, 385.
- przesłuchanie jako świadków bez przysięgi 393.
 - tymczasowe zarządzenie odrębnego mieszkania 627.
 - wniosek o pozbawienie własnej woli 646.
 - wyrok z zastrzeżeniem ograniczonej odpowiedzialności przeciwi — 305.
 - zaskarżenie pozbawienia własnej woli 664.
- Marnotrawca** pozbawienie własnej woli 680 do 687.
- wskazanie przysięgi pozbawionemu własnej woli 473.
- Marynarka** czynna 172, 378, 380, 390, 409, 752, 790, 912.
- Marynarz** areszt 904.
- spory z podróżnymi, wykonalność wyroku 709.
- Mąż** opozycja 774.
- stanowisko w razie egzekucji z majątku żony lub wspólnego 739 do 745.
- Mianowanie sędziów polubownych** 1028 do 1031.
- biegłych 404, 405.
- Miasto** stołeczne państwa ojczystego, właściwość sądu 15, 606.
- Miejsce** pobytu nieznane pełnomocnika procesowego, dokonanie doręczeń 177, 210 a.
- — nieznane, publiczne doręczenie stronie 203.
 - — nieznane, próby pojednania w sprawach małżeńskich niepotrzebne 611.
 - — skarga przeciw prokuratorowi o uchylenie pozbawienia własnej woli, jeśli — — wnioskodawcy nieznane 686.
 - — ustanowienie zastępcy dla procesowo niezdolnego zaskarżonego w sądzie — — 57.
 - — właściwość sądu 16, 20.
- wykonanie, właściwość sądu 29.
- Miejscowość** doręczenie 180, 191.
- termin 219, 375.
 - w której dokonuje się doręczenie jest miarodajną dla czasokresu do wdania się w spór 499.
- Mienie** wniesione, egzekucja 739, 741, opozycja męża 774.
- prawa męża nie ulegają zajęciu 861.
- Mieszkanie** doręczenie 180.
- przeszukiwanie 758.
- Minister** przesłuchanie 376, 382.
- wezwanie o doręczenie osobom mającym prawo eksterytorjalności 200.
- Ministerstwo**, przesłuchanie przełożonych 382.
- Młodociany** zaprzysiężenie 393, 473.
- N.**
- Nabycie** spornych rzeczy 265, 266.
- Nadwyżka** kosztów bezpośrednio doręczenia 197.
- — wytoczenia skargi przed niewłaściwy sąd powiatowy 505.
- Najemca**, doręczenie 181.
- Najmu** stosunek, wartość sporu 8.
- Nakaz** zapłaty p. zapłata.
- Należytość** adwokata 91.
- poboczna 4, 268, 308, 321.
 - — w sporze z wymianów 605.
 - świadka 401.
 - właściwość sądu dla zaskarżenia 34.
 - zaliczka na koszty instancji rewizyjnej 554.
 - biegłego 413.
- Naruszenie** obowiązku przysięgi 457, 470, 471, 477, 580.
- — służbowego przez sędziego 580.
 - przepisu procesowego 295, 530, 539, 554, 558, 564.
 - ustawy 549 do 551, 554.
- Narzeczeni**, przesłuchanie jako świadków 383, 385.
- Następca prawny** doręczenie kłauzuli wykonawczej dla i przeciwi — — 750.

- — podjęcie postępowania 239, 265, 266.
- — skutek prawomocnych wyroków 325.
- — wykonalne wygotowanie dla i przeciw — 727 do 730, 795, 799, 800.
- — wykonalność rozstrzygnięć 265.
- Natychmiastowe zażalenie p. zażalenie.**
- Nauczyciel aresztowanie** 910.
- zajęcie 811, 850.
- Nawóz zajęcie** 811.
- Nazwisko**, papiery opiewające na — przepisanie 822.
- podpis, oświadczenie co do prawdziwości 439.
- sędziego 159, 313.
- Niedopuszczalność drogi prawa** 274, 547, 565.
- odwołanie 535, 547.
- polubownego postępowania 1041.
- postępowania wywoławczego 957.
- rewizji 566.
- — przeciw wyrokom co do aresztu i tymczasowego zarządzenia 545.
- sprzeciwu 341.
- wznowienia postępowania 589.
- zażalenia 574.
- Niedziela doręczenie** 188.
- egzekucja 761.
- koniec czasokresu 222.
- termin 216.
- Niejasności**, sprostowanie w stanie faktycznym 320.
- Niekorzyść prawna z powodu zaniedbania zgłoszenia na terminie wywoławczym**, 946, 947, 1008.
- p. szkoda.
- Niemny uchylenie jako sędziego polubownego** 1032.
- złożenie przysięgi 483.
- Nieruchomość**, egzekucja celem wydania lub opróżnienia 885.
- — roszczenia o wydanie 848, 855.
- właściwość sądu 24.
- Nieruchomy majątek** 846.
- — egzekucja 810, 864 do 871.
- — wykonanie aresztu 932.
- Niestawiennictwo strony na terminie wywoławczym** 954, do wodowym 367, 368, do przysięgi 465, 468, 889, 902, ugodowym w sprawach małżeńskich 610, 619, do rozprawy nad planem rozdziału 877, w sporze z dokumentów 251, 330 do 333-503, w postępowaniu przygotowawczym 351, w sprawach małżeńskich 618, w sprawach o pozabawienie własnej woli 670, 679, 684, 685.
- świadka 380, 381.
- biegłego 409.
- Nieważność małżeństwa**, skarga 151, 606 p. zaczepienie.
- postępowanie 617, 622, 625, 631 do 638.
- skarga 577, 578.
- — dopuszczalność 583, 584.
- — postępowanie 585 do 591.
- Niewiadomość** 138, 439.
- Niewłaściwość sądu oświadczenie kilku sądów** 36.
- — przekazanie z powodu — sądu powiatowego 505, 506.
- — rewizja z powodu — 551.
- — rzeczowa, 10, 11, 276, 505, 506, 697.
- — uchylenie wyroku 565.
- — w postępowaniu odwoławczym 528, upominawczym 697, 700.
- — ekscepcja 39, 274, 276, 504.
- Niezdolność do zaprzysiężenia** 393.
- Nocna pora doręczenie** 188.
- — egzekucja 761.
- Notarialny akt wykonalny** 794, 797.
- Notariusz doręczenie** 183.
- zajęcie 811.

O.

Obawa, skarga o przyszłe świadczona z — oświadczenia nie w porę 259.

— stroniczności 42, 43, 49.

Obcokrajowiec p. cudzoziemiec.

Objęcie majątku, udzielenie wykonanego wygotowania wyroku obejmującego majątek 729.

— postępowania o pozbawienie własnej woli przez sąd mniejsza pobytu 650, 651.

— sporu przez zastępcę prawnego 265, 266.

Obliczenie czasokresów 222.

— wartość sporu 4 do 9.

Obowiązek przedłożenia dokumentu 422, 423, 429, 432.

— urzędowy, naruszenie — przez sędziego, powód do restytucji 580.

— utrzymania p. utrzymanie.

Obronne środki 33, 67, 68, 278, 350, 354.

— koszty bezskutecznych 96, 100.

— późniejsze przytoczenie 278, 354.

— przedłożenie nowych w instancji odwoławczej 529.

— — samoistne 146, 289, 303, 461.

— — spóźnionych odrzucenie 279, 540.

— — zastrzeżenie 540.

— — rewizja z powodu — — 551.

Ocena sądu 3, 97, 100, 112, 286, 287, 510b, 938.

— — zabezpieczenie wedle — — 108, 921, 927.

— sędziego polubownego 1034.

Ocenienie szkody pod przysięgą 287.

Odbiór długu przez organ wykonawczy 754, 757.

— kosztów 81.

— potwierdzenie adwokata, doręczenie dokumentów za — — 135.

— — doręczenie 108, 496.

Odczytanie formuły wyroku 311.

— pism 137.

— protokołu 162.

— wniosku 297.

Oddalenie mimo niestawienia się pozwanego 331.

— skutki w sprawach małżeńskich 616.

— w sporze z dokumentów jako niedopuszczalnym w tego rodzaju sporze 597.

— z powodu zrzeczenia się 306.

Oddanie przy doręczeniu 169, 170, 189, 194.

— wyroku sekretarzowi sądowemu 315.

Odebranie głosu 136, 157.

— prawa ubogich 121, 126.

— przysięgi 478 do 484.

— — wniosek o późniejsze — 236, 466.

— — w postępowaniu przed sądziami polubownymi 1035, 1036.

Odkazanie przysięgi p. przysięga.

Odległość, znaczna świadka od sądu 375.

Odłożenie p. wstrzymanie.

Odmówienie orzeczenia 407 do 409.

— przedłożenia dokumentów przez władze 432.

— przyjęcia doręczenia 186, 188, 191.

— przysięgi 452, 455, 464, 465, 467, 472, 533.

— przysięgi wyjawienia 901.

— rozprawiania w sprawie głównej ze strony posiadacza rzeczy po zapowiedzeniu sporu posiadaczowi sporu pośredniemu 76, z powodu ekscypcyj stojących na przeszkodzie prowadzeniu sporu 275, w sporze z dokumentów 594, w instancji odwoławczej 528, przed sądem powiatowym 504.

— zeznania 383 do 390.

— wdanie się w spór dla braku zwrotu kosztów 271.

— wydania zastawu 838.

Odpis dokumentu publicznego, siła dowodowa wierzitelnego — 435.

— dołączenie do pism w postępowaniu przed sądem powiatowym

— wym 496.

- sporządzenie celem doręczenia 169.
- udzielenie z aktów sporu 299.
- uwierzytelnienie 170.
- wierzytelny, oddanie dokumentu na doręczenie 190.
- — pisma doręczyć się mającego 170.
- — skargi, użycie do wypisu wyroku w skróconej formie 317.
- — uzasadnienia sprzeciwu, odwołania, rewizji, uzasadnienia rewizji 340a, 520, 553a, 555.
- — wyroku 518, 544, 553a.
- wygotowanie lub — wyroku po ogłoszeniu 317.
- z aktów egzekucyjnych 760.
- złożenie w kancelarii sądowej 133, 271, 515.
- Odpowiedź na odwołanie 523.**
- na rewizję 557.
- na skargę 272.
- Odpowiedzialność** ograniczona spadkobiercy i małżonka w razie trwającej nadal spółności mająkowej 305.
- — egzekucja przeciw potomkowi, spadkobiercy, małżonkowi, obejmującemu majątek 780 do 786.
- uczestników sporu za zwrot kosztów 100.
- Odrębna rozprawa p. rozprawa.**
- Odroczenie, koszty 95.**
- rozprawy 228, 272, 277, 335, 337.
- w instancji odwoławczej 524, 718, 770.
- w instancji rewizyjnej 566.
- Odrzucenie odwołania 535.**
- pełnomocników procesowych i zastępców 157, 158.
- potrącenia z wierzytelnością wzajemną w instancji odwoławczej 529.
- rewizji 563.
- spóźnionego przystąpienia do dowodu 367, 374, 433.
- spóźnionych środków dowodowych 279.
- sprzeciwu 341, 538.
- środka prawnego dla braku zabezpieczenia 113.
- wniosku o areszt 922.
- — o nakaz egzekucyjny 699 701.
- — o nakaz zapłaty 691.
- — o uznanie wykonalności 712.
- — o wyrok zaoczny 335, 336.
- — o wywołanie 952.
- zażalenie 574.
- Odstąpienie od sporu z dokumentów 596.**
- roszczenia spornego, wpływ na proces 265.
- skutek wyroku dla i przeciw następcy prawnemu 325.
- udzielenie następcom prawnym wykonalnego wygotowania 727.
- zakaz przedstawiania sprawy w razie — roszczenia 157.
- Odszkodowanie (wynagrodzenie), świadków 401.**
- zapowiedzenie sporu z powodu — 72.
- zasądzenie na płacenie — 510b, 888a.
- biegłych 413.
- p. zwrot.
- Odwołanie, cofnięcie 515.**
- czasokres 516, 517, 521, 522, 524.
- dopuszczalność 511 do 515, 535.
- odpowiedź 272, 523.
- oświadczenia pełnomocnika procesowego lub zastępcy 85, 90.
- oświadczenia się na przysięgę 454, 457, 458, 470, 471.
- postępowanie 523 do 541.
- przyłączne 521, 522.
- przyznania 290.
- rewizja z powodu niedopuszczalności — 547.
- się na złożoną przysięgę 398, 410.
- wniesienie 516 do 522.
- wskazanie przysięgi 470, 471.
- w sporach cywilnych 511 do 544.

- wstrzymanie wykonania z powodu — 719.
- wyrok zaoczny 542.
- z powodu tymczasowej wykonalności 718.
- zrzeczenie się 514.

Odwólcwa instancja, koszty 97.

- — prawo ubogich 119, 120.
- — protokolowanie zeznań biegłych i świadków 161.
- pismo 518, 519, 544.
- sąd, jako sąd rzeczy głównej w razie wznowienia postępowania 584.
- — w postępowaniu o wydanie nakazu aresztu lub tymczasowego zarządzenia 943.
- wniosek 519, 536.

Odzież nie podlega zajęciu 811.

Odznaki honorowe nie podlegają zajęciu 811.

Oficer, zajęcie 811, 850.

Ogledziny celem zabezpieczenia dowodu 485.

- dowód 371, 372.
- protokolowanie wyniku 160.
- przeprowadzenie na miejscu 219.
- zarządzenie 3, 144, 501.

Ogłoszenie w dziennikach 204, 206, 948, 956, 1009, 1014 do 1017.

- czasokresów 221.
- przetargu 816.
- przy doręczeniach 203, 204, 207, 339.
- publiczne przy wywołaniu 948 do 957, 966, 1009, 1017.
- rozstrzygnięcia 136, 160, 249, 329.
- terminu 218.
- termin do — po zaniedbaniu terminu do przysięgi 467.
- w sprawach o pozbawienie własnej woli 687.
- wyroku 310, 311.
- — zanotowanie 315.

Ograniczenie egzekucji 775, 782, 783.

- odpowiedzialności spadkobiercy 780, 781.
- pełnomocnictwa 83.

— przysięgi 469.

— rozprawy do środków zaczepnych i obrony 238.

— sądowego przyznania 289.

— wniosku skargi 268.

Ojcstwo, skarga o ustalenie 944.

Okręt, areszt 931.

— egzekucja 864, 865, 870, 885.

— prawo zastawu 988.

— służba, areszt, 904.

— wierzyciel, postępowanie wywoławcze w celu wykluczenia 1002.

Okrętowy rejestr, wpis 895, 931, 942, 1002.

Okulary nie podlegają zajęciu 811.

Omyłki pisarskie, sprostowanie w wyroku 319

Opieka tymczasowa pełnoletnich 473.

Opiekun, wniosek o pozbawienie własnej woli 646.

— zaczepienie pozbawienia własnej woli 664, 675, 679, 686.

— zawiadomienie o pozbawieniu własnej woli 660.

Opiekuńczy sąd p. sąd.

— władza 118, 657, 660, 674, 678, 683.

Opinja, odmówienie 407, 408.

— pisemne 411.

— złożenie w kancelarii sądowej 411.

Opór, usunięcie przez organ wykonawczy 759, 892.

Opozycja, pozwanego w procesie z dokumentów 599.

— przeciw nakazowi zapłaty 696, 702, 703.

— przeciw egzekucji 771, 772, 774, 810², 861, 862.

— wpis o. 895, 942².

— przeciw przysiędze wyjawienia 900³,

— przeciw aresztowi 924 i dalsze.

Opróżnienie, czasokres dla mieszkania 721.

— nieruchomości i okrętów zamieszkałych 885.

— skarga o — 257.
Opuszczenie p. opróżnienie.
Ordery, nie podlegają zajęciu 811.
Organ wykonawczy, czynność przy egzekucji 753, 790. 808 do 827, 831, 845, 847, 854, 885, 892, 909.
 — — doręczenie 166.
 — — egzekucja 753.
 — — legitymacja 755.
 — — pokwitowanie 757.
 — — przybranie 115.
 — — ściągnięcie należitości od przeciwnika strony ubogiej 124.
 — — skarga 34.
 — — uwiarogodnienie przez — — 170, 190.
 — — wgląd w akta 760.
 — — zasądzenie na koszty 102.
 — — zażalenie 766.
Osoba sądowa, wykluczenie i uchylenie 41 do 49.
Oświadczenie co do dokumentów 439.
 — — co do faktów 138.
 — — dłużnika dłużnika co do zajętej wierzytelności 840.
 — — dostarczenie zupełnego — 139.
 — — na przysięgę 452 do 456, 472.
 — — odwołanie — na przysięgę 454, 457, 458, 470.
 — — pełnomocnika procesowego i zastępcy 85, 90.
 — — późniejsze wniesienie spóźnionego 354, 531.
 — — protokołowanie 160, 298.
 — — przed sądem powiatowym 510a.
 — — udzielenie zapomocą pism przygotowawczych 130, 272.
 — — ustalenie odstąpienia od poprzedniego — 298.
 — — woli, zasądzenie na zeznanie — 894 do 898, równoznaczne z zezwoleniem na wypis 895.
 — — wzajemne, czasokres do doręczenia 13.
Oświeślenie, środki — nie podlegają zajęciu 811.

Oszacowanie zajętych kosztowności 814.
Otwarcie schowków przez organ wykonawczy 758.
Owce zajęcie 811.
Owoce p. plody.

P.

Papier na indos, wywołanie 1004, 1019.
 — — zajęcie 831.
 — — na okaziciela odnowienie kursu 823.
 — — winkulacja zagubionego 1010 do 1023.
 — — wywołanie 1004, 1006, 1009, 1019.
Pasza dla kóz i owiec nie podlega zajęciu 811.
Pełnoletni - wskazanie przysięgi pozbawionemu własnej woli 473.
Pełnomocnictwo procesowe 80 do 88.
 — — brak 88, 613.
 — — rozmiar 81 do 83.
 — — uchylenie 86, 87.
 — — uwierzytelnienie 80.
 — — wygaśnięcie 87.
 — — zastępstwo bez — — 89.
 — — w sprawach małżeńskich 613.
 — — w sprawach upominawczych 703.
Pełnomocnik dla doręczeń 174, 175, 177, 189, 210a.
 — — doręczenie 176 do 178, 210a.
 — — generalny, doręczenie 173.
 — — nazwisko 159.
 — — odrzucenie 157, 158.
 — — podpis 130.
 — — procesowy 78 do 88.
 — — skarga 34.
 — — wniosek o odłożenie 246.
 — — wykluczony od współdziałania jako osoba sądowa 41, 49.
 — — zasądzenie na koszty 102.
Pensja, niedopuszczalność zajęcia 811, 850.

Piece, nie podlegają zajęciu 811.

Pieczeni przyłożenie 808.

— sądowa 313, 317, 725.

Pieniądze na wychowanie nie podlegają zajęciu 850.

— zdeponowanie w sądzie 108.

— — zajęcie 808, 815.

— zajęte 720, 815, 930.

Pierścione ślubny nie podlega zajęciu 811.

Pijak, pozbawienie własnej woli 680 do 687.

— wskazanie przysięgi pozbawionemu własnej woli 473.

Pisarz adwokacki, doręczenie 183.

— sądowy p. sekretarz sądowy.

Pismo, cofnięcie sprzeciwu i środka prawnego 346, 515, 566.

— odczytanie 137.

— — wniosków 297.

— oświadczenie się 70, 73, 239, 246, 271, 522.

— porównanie 441, 442.

— powołanie 502.

— przestrzeganie czasokresu 207.

— przygotowanie 70, 129 do 133, 253, 272, 335, 423, 519, 554, 588.

— sprzeciw 340.

— środek prawny 518, 553.

— wezwanie 214.

— wniosek 320, 321.

— wytoczenie skargi 253.

Plan podziału 874 do 877.

— zarządzenie przedłożenia 142, 501.

Plody gospodarstwa rolnego dopuszczalność i warunek zajęcia 811, 813.

— jako wierzytelność poboczna 4.

— przetarg 824.

— zajęte na pniu 811, 813.

Poboczne należitości p. należytości.

Pobory z łaski nie podlegają zajęciu 850.

— zajęcie 832, 833, 850.

Początek czasokresu 221.

— egzekucji 750 do 752, 756.

Pocztą, doręczenie 175, 192 do 197, 210a, 211, 213, 244, 280.

— doręczenie przez złożenie na — 182.

— dowód doręczenia 195.

— nadanie na — 175, 188, 192, 210a, 213, 244.

— przesłanie 763.

Pocztowe posyłki 175.

— potwierdzenie zapłaty pieniędzy wierzycielowi 775.

Podanie p. prośba.

Podatek stemplowy, uwolnienie w razie prawa ubogich 115.

Podjęcie przerwane lub wstrzymanego postępowania 239 do 250.

Podnajemca, wykonalność wyroku 709.

Podoficer, doręczenie 172.

— zajęcie 850.

Podpis dokumentu doręczenia 191.

— orzeczenia polubownego 1030.

— oświadczenie dłużnika dłużnika co do zajętej wierzytelności 840.

— pisma przygotowawczego 130.

— protokołu egzekucji 762.

— protokołu rozprawy 163.

— wyroku 315.

Podskrobania w dokumencie 410.

Podział, plan p. 874 do 877.

— skarga o —, właściwość sądu 24.

Pogrzeb, płaca na — nie podlega zajęciu 850.

Pojednanie, widoki — w sprawach małżeńskich 620, 621.

Pokrewieństwo, odmówienie świadectwa 383.

— przesłuchanie bez przysięgi 393.

— wykluczenie osób sądowych z powodu — 41, 49.

Polecenie doręczenia 166 do 169.

— wykonania egzekucji 753 do 755.

Polecane posyłki pocztowe 175.

Policja, doręczenie przez złożenie u naczelnika 182.

— pomoc przy egzekucji 758.

— urzędnik, przybranie do egzekucji 759.

- Polubowne** postępowanie 1025 do 1048.
- — właściwość sądu 1045 do 1047.
 - sąd p. sąd polubowny.
 - sędzia p. sędzia polubowny.
 - umowa 1025 do 1033.
 - ekscsepja stojąca na przeszkodzie prowadzeniu sporu 274, 504.
 - wyrok 1038 do 1040.
 - — 1041 do 1044.
- Połączenie** kilku odwołań 517.
- — postępowań wykluczających 976.
 - — roszczeń 60, 260.
 - — wywołań 959.
 - rozłączonych sporów 147, 150, 300.
 - skarg w sprawach małżeńskich 615, 633, 667.
 - uchwały ustalającej koszty z wyrokiem 105.
- Poprzednik prawny**, odmówienie zeznania 385.
- — wskazanie przysięgi 445.
- Poręka**, nie ma — przy przetargu rzeczy zajętych 806.
- powód do zapowiedzenia sporu 72.
- Porządek** na posiedzeniu 158.
- Pościel**, nie podlega zajęciu 811.
- Posel**, areszt przeciw — 904, 905.
- legalizacja 438.
 - prośba o doręczenie 199.
- Posiadanie**, objęcie przez organ wykonawczy 808, 831.
- odebranie — nieruchomości 885.
 - skarga o — 24.
 - wartość sporu o — 6.
 - wprowadzenie w posiadanie — 885.
- Posłaniec**, doręczenie uzupełniająca 181.
- właściwość sądu 20.
- Pośredni** posiadacz, zapowiedzenie sporu 76.
- Pośrednictwo** w doręczeniu 133, 166 do 169, 508, 699.
- Postępowanie** do wydania wyroku 253 do 299.
- naruszenie przepisów 295, 330, 539, 554, 563, 564.
 - odłożenie 246 do 250.
 - podjęcie 578 do 591.
 - — przerwane 250.
 - polubowne 1034 do 1040.
 - przed sądem odwoławczym 523 do 541.
 - przed sądem powiatowym 350, 495 do 510c.
 - przed Sądem Najwyższym 557 do 566.
 - przed sądem zażaleniowym 573 do 576.
 - przerwa 239 do 245, 240, 250.
 - przygotowawcze w sporach rachunkowych 348 do 354.
 - przy odbiorze przysięgi 478 do 484.
 - spoczywanie 251, 503.
 - w pierwszej instancji 253 do 510c.
 - w sporze z dokumentów i wymianów 602 do 605.
 - w sprawach małżeńskich 606 do 639.
 - w sprawach o pozbawienie własnej woli 645 do 687.
 - zaoczne w instancji odwoławczej 542.
 - — w instancji rewizyjnej 557, 566.
 - — w pierwszej instancji 330 do 337.
- Poświadczenie** adwokata o doręczeniu 198.
- oddania urzędnikowi dla doręczenia 169.
 - wniesienia opozycji w postępowaniu upominawczym 694.
- Potrącenie** wierzytelności wzajemnej 145, 302, 322, 529, kosztów 124.
- Pouczenie** co do prawa odmówienia zeznania 383.
- co do znaczenia przysięgi 480

Powiatowy sąd p.'sąd.

Powinowactwo odmówienie zeznania 383, 385.

— przesłuchanie bez przysięgi 303.

— wykluczenie osób sądowych 41, 49.

Powód, zaniedbanie 330.

Powołanie się na pisma 137.

— na pisma w stanie faktycznym 313.

— na poprzedni wyrok w stanie faktycznym 543.

— na skargę w treści wyroku 313.

— w miejsce ustnego przedstawienia 502.

— zamiast odczytywania wniosków 207.

Powszechnie znane fakty 201, 727.

Pożarnicze przybory nie podlegają zajęciu 811.

Późniejsze odebranie przysięgi 236, 238, 466.

— przedłożenie pełnomocnictwa 80

— przesłuchanie świadków 308.

— przytoczenia 278, 279, 283, 374, 540.

— zapłata kosztów sporu przez stronę ubogą 125 do 127.

Pozwany, zaniedbanie 331.

Pożytki jako należitości poboczne 4.

— wartość w razie sporu 9.

Praesumptio iuris 167, 405.

Prawdziwość dokumentów prywatnych 439 do 443.

— — publicznych 437, 438.

— domniemanie 440.

— oświadczenie się przeciwnika co do — dokumentu 439.

— przepisy o — dokumentów nie mają zastosowania w sprawach małżeńskich 617, w sprawach pozbawienia własnej woli 670, 679, 684, 686.

Prawo majątkowe, egzekucja 857 do 863 p. majątkowe prawo.

— niepozybywalne, egzekucja 857.

— pierwszeństwa 804, 805.

— ubogich p. ubogich prawo.

— zastawu ręcznego 804.

Prawomocność formalna 704, 705.

— materialna 322.

— świadectwo 706.

— wyroku co do spadkobiercy podstawionego 326, spadkobiercy w stosunku do wykonawcy testamentu 327, następców prawnych 325, wzajemnej wiarytelności przeciwstawionej cellem potrącenia 322, zasądzenia na świadczenia powrotne 323, 324, w sprawach małżeńskich 629.

— wyroku polubownego 1040.

Prokuratura w postępowaniu wywoławczem o uznanie za zmarłego 974.

— w sprawach małżeńskich 607, 632, 634 do 637.

— w sprawach o pozbawienie własnej woli 646, 652, 659, 663, 666, 673, 677 do 679, 684, 686.

Prokurzysta, doręczenie 173.

Prośba (poddanie) o odłożenie postępowania 248.

— o prawo ubogich 118, 126.

— o przedłużenie lub skrócenie czasokresu 225.

— o publiczne doręczenie 204.

— o ubezpieczenie dowodu 486, 487.

— o ustalenie kosztów 103.

— o wydanie nakazu egzekucyjnego 702.

— o wydanie nakazu zapłaty 690, 703.

— o zarządzenie aresztu 920.

— zbędna, jeśli wniesiono obliczenie kosztów 105.

Protokół egzekucji 762, 763.

— posiedzenia 159 do 164.

— — dowód przeciw stanowi faktycznemu 314.

— — powołanie się w wyroku 313.

— — ustalenia 160, 297, 298, 350, 351, 389, 500, 510a, c, 607.

— przechowanie w sprawie o ubezpieczenie dowodu 492.

- sędziego wezwanego i wyznaczanego 165, 389.
- spisanie skargi 496, 500, 510c.
- ustalenia w postępowaniu przygotowawczem 350, 351.
- Prowadzenie** interesów bez polecenia 89, 130.
- Przechowanie** dokumentów w kancelarii sądowej 443.
- pozostawienie u dłużnika przedmiotów zajętych 808.
- protokołu ubezpieczenia dowodu 492.
- Przełożenie** dokumentu celem porównania pism 441.
- — obowiązek 422, 423, 429, 432.
- — przez prowadzącego dowód 420.
- — przez przeciwnika 421 do 427.
- — przez trzeciego 428 do 431.
- — przez władzę 432 do 436, 501.
- — zarządzenie 142, 425, 501.
- Przedłużenie** czasokresu 224 do 226, 229, 234.
- — do uzasadnienia rewizji 554.
- koszty 95.
- Przedmiot** sporu, wartość 2 do 9, 97, 130, 253.
- Przedsiębiorstwo**, lokal p., doręczenie 180, 183, 184.
- Przejsie** roszczenia 321.
- wniosku o tymczasową wykonalność 716.
- Przekazanie** postępowania o pozbawienie własnej woli sądowi powiatowemu miejsca zamieszkania 650 do 652.
- roszczenia o wydanie rzeczy 849, 886.
- wierzytelności pieniężnej 835 do 840, 853.
- w miejsce zapłaty wierzytelności pieniężnej 835.
- w postępowaniu upominawczem 697, 700.
- z powodu niewłaściwości po wniesieniu sprzeciwu 508, 700.
- z powodu niewłaściwości sądu powiatowego 505, 506, 697.
- ze sądu okręgowego powiatowemu 276.
- zrzeczenie się praw 843.
- Przekazująca** uchwała 836, 837.
- Przekonanie** sędziowskie 3, 286, 287, 419, 435, 442, 472.
- Przekreślenie** w dokumencie 419.
- Przełożenie** terminu 227, 228.
- — koszty 95.
- Przemoc**, użycie — przez organ wykonawczy 758.
- Przemysł**, doręczenie 183.
- pomocnik, właściwość sądu 20.
- tajemnica, odmówienie zeznania 384.
- Przemysłowe** przedsiębiorstwo, właściwość sądu 17.
- Przemysłowiec** doręczenie 183.
- Przerwa** biegu czasokresu 207, 223, 249.
- — przedawnienia 207.
- postępowania 239 do 245, 249, 250.
- przedawnienia skargi rozwodowej 609.
- Przesłuchanie** mającego być pozbawionym własnej woli 654, 671, 676, 679, 685.
- ponowne 398.
- stron w sprawach małżeńskich 619.
- świadków 394 do 400.
- świadków i biegłych w postępowaniu polubownem 1035.
- Przeszkoda**, czasokres do usunięcia jej w celu przeprowadzenia dowodu 356.
- przewodniczącego w podpisaniu protokołu 163.
- świadka 375.
- w stawieniu się 219.
- właściwego sądu 36.
- Przeszukanie** mieszkania przez organ wykonawczy 758.
- Przetarg** 325, 814 do 818.
- egzekucja 866, 869, 870.
- inny 817.
- płodów na pniu 824.
- rzeczy obłożonych aresztem 930.
- umorzenie 818.

Przewodniczący, dozwoleńie doręczenia w nocy tudzież w niedzielę i święta 188.

- kierownictwo rozprawą 136, 139, 140.
- ogłoszenie i doręczenie zarządzeń 329.
- oznaczenie czasokresu do przedłożenia dokumentów 134.
- oznaczenie czasokresu do wykazania się z zapłaty zaliczki na koszty instancji rewizyjnej 554.
- oznaczenie czasokresu przy wezwaniu do podjęcia postępowania 239, 244.
- oznaczenie wdania się w spór przy doręczeniach zagranicą 262.
- pismo rekwizycyjne o doręczenie zagranicą 202, o przeprowadzenie dowodu 362, 363.
- podpis protokołu 163.
- podpis wyroku 315.
- przedłużenie czasokresu do uzasadnienia rewizji 554.
- rozstrzygnięcie co do sprostowania stanu faktycznego 320.
- rozstrzygnięcie, czy próba pojednania w sprawach małżeńskich potrzebna 611.
- skrócenie czasokresu do wezwania i wdania się w spór 226.
- ustanowienie osobnego zastępcy dla gruntu, którego właściciel się wyżył 58, dla strony nie posiadającej zdolności procesowej 58.
- w sprawach o pozbawienie własnej woli 668, 669, 679, 684, 686.
- wymienienie sędziego wyznaczonego 349, 361.
- wyznaczenie terminu 216.
- zarządzenie aresztu lub tymczasowego zarządzenia w nagłych wypadkach 944.
- zażalenie przeciw zarządzeniu — 569, 571, 572, 575.
- zezwolenie stawiania pytań świadkom 396, 397.

Przybicie na tablicy sądowej przy doręczeniu publicznem 204, 206.

- obwieszczenia w postępowaniu wywoławczem 948, 949, 966, 1009.
- przy przetargu 817, 820.
- w lokalu giełdy 1009.

Przybranie adwokata, organu wykonawczego w sprawach ubogich 115.

- w sprawach o pozbawienie własnej woli 668, 679, 686.

Przygotowanie przeprowadzenia dowodu przed sądem powiatowym 501.

- ustnej rozprawy 129 do 135, 226.
- Przygotowawcze** postępowanie w sprawach rachunkowych 277, 348 do 354, 507.

Przyjęcie doręczenia, odmowa — 180, 186, 188, 191.

- przysięgi odkazanej 456.
- — odwołanie 454, 458.
- — przez uczestników sporu 472.
- — skuteczność w instancji odwoławczej 533.
- — ustalenie oświadczenia co do — — 298, 510a.
- — wskazanej 452.
- zwłoka w — przy świadczeniach z ręki do ręki 756, 765.

Przyłączenie się do odwołania 521, 522.

- do rewizji 556.
- wierzyciela przeprowadzającego zajęcie do skargi przeciw dłużnikowi dłużnika celem wdrożenia postępowania rozdziałowego 856.

Przyłączone zajęcie 826, 827.

Przynależność, zajęcie — 865.

Przypadek nieuchronny 233, 337.

Przyroda, wydarzenia p. 233, 337.

Przysięga, dopuszczenie 464.

- dopuszczalność 445 do 450.
- dowód 445 do 477.
- fałszywa 470, 471, 477, 580.
- forma 481 do 484.
- nieobecność obowiązującego do — 465 do 468.

- niezdolność świadka do — 393.
- rota 481.
- — sprostowanie 489.
- — u świadków 392.
- — u biegłych 410.
- — zgoda stron 461.
- obowiązek, naruszenie — —
- — powodem do restytucji 58.
- — świadome naruszenie 470,
- — 471, 477.
- odebranie 478 do 484.
- odkazanie 452, 453, 456, 533.
- — dopuszczalność 448 do 450.
- — odwołanie 453, 457, 458, 470.
- — oświadczenie się 452, 456,
- — 533.
- — protokołowanie 298, 510a.
- — ustawowemu zastępcy, ma-
- — łoletniemu, pijakowi, marno-
- — trawcy 473, 474.
- — w razie uczestnictwa w spo-
- — rze 472.
- odwołanie oświadczenia się co
- — do — niedopuszczalne 458, do-
- — puszczalne po podniesieniu in-
- — nych środków dowodowych
- — 454, po zasądzeniu z powodu
- — naruszenia obowiązku 457, 470.
- oświadczenie się na — 452 do
- — 456, 354, 531.
- oszacowanie szkody pod — 287.
- o wydanie dokumentów 426,
- — 441.
- po odkazaniu 456.
- pouczenie co do znaczenia —
- — 480.
- po wskazaniu 452.
- przyjęcie po podniesieniu in-
- — nych środków dowodowych 453.
- przystąpienie do dowodu z —
- — 451.
- sędziowska 475 do 477.
- skuteczność dla instancji od-
- — wólawczej 533.
- skutki odmówienia 464, 533.
- śmierć obowiązanego do — 471.
- — stron niedopuszczalna 617.
- — 670.
- — odebranie w postępowaniu
- — polubownem 1035.
- — świadków 392.
- szacunkowa 287.
- ustalenie oświadczenia się co
- — do — w protokole rozprawy
- — sądów okręgowych 298, sądów
- — powiatowych 510a.
- — uważa się za odmówioną 452,
- — 455, 465.
- wskazanie, dopuszczalność 445
- — do 447, 449.
- — niedopuszczalne w sprawach
- — małżeńskich 617, w spra-
- — wach o pozbawienie własnej
- — woli 670, 679, 684, 686 co
- — do faktów uzasadniających
- — skargę w sporze z doku-
- — mentów 592, co do faktu,
- — którego — przeciwieństwo
- — stwierdzone 446, celem wy-
- — kazania powodów restytucji
- — 581, celem uwiarodocnienia
- — 294.
- — odwołanie 453, 470, 471.
- — oświadczenie się 452, 454,
- — 455.
- — protokołowanie oświadcze-
- — nia się 298, 510a.
- — ustawowym zastępcem, ma-
- — łoletnim, pijakom, marno-
- — trawcom 473, 474.
- — w razie uczestnictwa w spo-
- — rze 472.
- wyjawienia 899 do 903.
- — obowiązek złożenia 807, 883,
- — 889.
- — skarga o złożenie — — po-
- — łączona ze skargą o wyda-
- — nie 903.
- — zaręczenie w miejsce — p. za-
- — ręczenie zastępujące przysięgę.
- — zasądzenie z powodu fałszy-
- — wej — obowiązanego do — 470,
- — 477.
- — złożenie przez głuchoniemych
- — 483.
- — kilka osób 481.
- — odmówienie przez stronę
- — jako skutek zaniedbania ter-
- — minu do przysięgi 465 do
- — 468, 533.

- — ograniczone 469.
- — postępowanie 478 do 484.
- — skutek 463, 464, 533.
- — spisanie w uchwale dowodowej 359.
- — stron 459.
- — świadków 392.
- — zarządzenie uchwałą 461, wyrokiem 460.
- — zdolność do — — 393, 473.
- — biegłych 392.

Przysposobienie, związanie przez p. z sędzią 41 l. 3, ze stroną 383 l. 3, 393 l. 3.

Przystąpienie interwenienta ubocznego 66, 70.

— w skutek zapowiedzenia sporu 74, 75.

Przytoczenia nowe w instancji odwoławczej 529.

— w sprawach małżeńskich 614.

Przywrócenie do pierwotnego stanu, co do małoletnich 232, w razie zaniedbania czasokresu koniecznego i do uzasadnienia rewizji 233 do 238, wstrzymanie wykonania 707.

Przyznanie, właściwe 289.

— milczące 138, 439, 542, 617, 670.

— ustalenie do protokołu 298, sądowe 288 do 290.

— w postępowaniu przygotowawczym 351.

— w razie zaniedbania 331.

— w sprawach małżeńskich 617.

— w sprawach o pozbawienie własnej woli 670, 697, 684, 686.

Pytanie, członków sądu 391, 396.

— kwestjonowanie 140, 397, 398.

— prawo 139.

— — w postępowaniu przed sądem powiatowym 502.

— przewodniczącego 139, 396.

— stron 397.

R.

Rachunki, błąd w wyroku 319.

— składanie, skarga 254.

— spór o prawdziwość 277, 348 do 354, 507.

Rachunkowe sprawy, postępowanie przygotowawcze 277, 348, do 354, 507.

Ręczne znaki, uwiarogodnienie 416, 440.

Rękodzielnicze narzędzia, nie podlegają zajęciu 811.

Rękodzielnik, spory z podróżującymi 709.

— właściwość sądu 20.

— zajęcie 811.

Religijne wyznanie 395.

Renta pieniężna, roszczenie o zabezpieczenie 324.

— — roszczenie o zapłatę — — nie podlega zajęciu 850.

— — wykonalność wyroku 708.

— — zmiana wyroku z powodów zmiany stosunków 323.

Replika 146, 278.

Rewizja, cofnięcie 566.

— czasokres 552.

— — do uzasadnienia 554, przywrócenie do pierwotnego stanu 233.

— dopuszczalność 545 do 551, 566.

— odpowiedź 245.

— odrzucenie 554a.

— postępowanie 557 do 566.

— — zaoczne 566.

— przyłączna 556.

— uzasadnienie 459, 554.

— wstrzymanie wykonalności po wniesieniu 719.

— zrzeczenie się 566.

Rewizyjna instancja, koszty 97.

— — podjęcie postępowania 584.

— — zaliczka na należytości 554.

— — zaliczka na należytości 554.

— pismo 553a, 554, 555.

— suma 546.

Robotnik fabryczny, właściwość sądu 20.

— pensja i płaca chorego nie podlega zajęciu 850.

— właściwość sądu 20.

— zajęcie 811.

Rodowód 142, 501.

Rodzicielski stosunek, skarga o ustalenie 640 do 644, wyrok nie jest tymczasowo wykonalny 704.

— — egzekucja na majątku znajdującym się w — użytkowaniu 746.

— użytkowanie nie podlega zajęciu 862.

Roszczenie o odszkodowanie w razie uchylecia aresztu lub tymczasowego zarządzenia 945, wyroku tymczasowo wykonalnego 717, wyroku wykonalnego wskutek policzenia na roszczenie wzajemne 302.

— o zwrot świadczeń w razie uchylecia wyroku odwoławczego wskutek zastrzeżonych środków obrony 541.

— podnoszenie nowych — w instancji odwoławczej 529.

— połączenie kilku 60, 147, 260.

— rozdzielenie 145.

— rozstrzygnięcie zasady — 304, 538.

— uznanie 307.

— wzajemne 33 p. wierzytelność wzajemna.

— zarzuty przeciw — przy egzekucji 767.

— zasada 253.

— zrzeczenie się 306.

Równość głosów 320.

— — sędziów polubownych 1038.

Równoczesny r. zaprzysiężenie kilku 481.

Rozdział ceny sprzedaży 827.

— spory o — w egzekucji 879, 882.

— zezwolenie w sporach małżeńskich o tymczasowy — 627.

Rozdziałowe postępowanie przy egzekucji 872 do 882.

— — złożenie ceny sprzedaży do sądu 930.

Rozdzielenie połączonych roszczeń 150.

— rozprawy nad skargą i policzeniem wzajemnego roszczenia tudzież nad skargą i skargą wzajemną 145, 302.

— — nad ekscepcjami stojącymi na przeszkodzie prowadzeniu sporu 275, 504, 594.

— — nad zasadą i kwotą 304.

Rozprawa, kierownictwo 136.

— niestawienie się obu stron 251, 503.

— odrębna co do zasady roszczenia 304.

— — nad podstawą i dopuszczalnością przywrócenia do pierwotnego stanu 500.

— — nad środkami obronnymi lub zaczepnymi 146.

— — nad ekscepcjami stojącymi na przeszkodzie w prowadzeniu sporu 275, 304, 528, 594.

— — w rozłączonych procesach o kilka roszczeń, o skargę i skargę wzajemną, o roszczenie wzajemne 145.

— odrzucenie interwencji ubocznej 71.

— ponowne otwarcie 156, 526, 669.

— protokół 159 do 164.

— przywrócenie do pierwotnego stanu w razie zaniedbania czasokresu koniecznego 466, 238.

— sprostowanie stanu faktycznego 321.

— termin 261, 262, 340a, 520, 555, 606.

— tymczasowa wykonalność wyroku 709 do 714.

— ustna 136 do 140, 273 do 299.

— — odroczenie w instancji odwoławczej 524, 718, 770.

— — przygotowanie przez pisma 129 do 135.

— — rozstrzygnięcie bez rozprawy: aresztu 921, nałożenia kosztów z powodu grubego przewinienia 102, zawieszenia postępowania 248, przedłużenia czasokresu do

- sprzeciwu 339, przedłużenia lub skrócenia czasokresów 225, przekazania sporu w postępowaniu upominawczem sądowi okręgowemu 697, przedstawienia przeciw uchwale ustalającej koszty 104, spowodowania czynności lub zaniechań 891, sprostowania pomyłek wyroku 319, ubezpieczenia dowodu 490, tymczasowego zarządzenia 937, 942, uchylenia 46, 406, 1045, uchylenia aresztu w wypadku § 934, udzielenia lub odebrania prawa ubogich 126, ustalenia kosztów 105, uwag w sądzie egzekucyjnym 766, wniosków w postępowaniu polubownem 1045, wniosków o postępowanie wywoławcze 947, wyznaczenia czasokresu do wytoczenia skargi w sprawie głównej 926, 942, zarządzenia ustanowienia pełnomocnika dla doręczeń 174, zarzutów przeciw dopuszczalności klauzuli wykonawczej 732 zażalenia 573, wstrzymania egzekucji w wypadkach 707, 719, 769, 771, zezwolenia na doręczenie pełnomocnikowi dla doręczeń lub przeciwnikowi samemu 177, zezwolenia na publiczne doręczenie 204.
- — termin do dalszego ciągu 136, 228, 370.
- — w instancji odwoławczej 524, 718, 770.
- — w instancji rewizyjnej 4, 566.
- — w postępowaniu o pozbawienie własnej woli 669, 679, 684, 686.
- — w postępowaniu upominawczem po wniesieniu opozycji 696.
- uzupełnienie wyroku 321, 716.
- wezwanie 214 do 218, 244, 251, 253, 320, 321, 335 do 337, 340.
- zamknięcie 135, 156.
- zarządzenie wyjaśnień przed — 501.
- zwrot dokumentu 135.
- Rozstrzygnięcie** przedewszystkiem co do ekscypcyj będących na przeszkodzie prowadzeniu sporu 275, 504, 538, 594.
- przedewszystkiem co do zasady rozszczenia 304, 538.
- powody 313.
- — brak 551, 1011.
- — ogłoszenie 311.
- — wypuszczenie przy wyrokach skróconych 313, przy wypisach tychże 317, przy wypisach wyroków w postępowaniu przed sądami powiatowemi 496.
- — protokolowanie 160.
- sądu egzekucyjnego 764.
- Rozszczenie**, dopuszczalność 208.
- — skargi o zmianę wyroku co do wzajemnych świadczeń z powodu zmiany stosunków 323.
- wniosku skargi celem ustalenia spornego stosunku prawnego 280, z następstwem przekazania sprawy przez sąd powiatowy okręgowemu 506.
- Rozwiązanie** p. uchylenie.
- Rozwód**, skarga 606.
- Ruchomy majątek**, egzekucja 803 do 863.
- rzeczy p. rzeczy ruchome.
- Ruchomości** wspólność, udział małżonka nie podlega zajęciu 860.
- wymogi egzekucji z majątku wniesionego 739, 742 z mienia łącznego 740, 742 do 744.
- Rysunki**, przedłożenie 142, 501.
- Rzeczy** fizyczne, egzekucja 808 do 827.
- — nie podlegające zajęciu 811, 812.
- — przetarg 814 do 821, 824.

- — spieniężenie 808 do 827.
- — zajęcie 808, 809.
- — zajęcie przyłączone 826.
- ruchome, egzekucja celem wydania 883, 884.
- — roszczenia o wydanie 847, 854, 886.
- — nie podlegające zajęciu 811.
- — zbycie będących w sporze 265.

S.

Sąd, apelacyjny, niedopuszczalność zażalenia przeciw rozstrzygnięciu 567.

- — tymczasowa wykonalność wyroku 708, 712, 713.
- — właściwości 576.
- — aresztowy 919, 926, 930, 933.
- egzekucyjny p. egzekucyjny sąd.
- okręgowy, postępowanie 253 do 494.
- — prokurator 607, 646.
- — przekazanie 505, 506, 697.
- — przekazanie sądowi powiatowemu 276.
- — ustalenie kosztów rozdzielonych na kwoty 106.
- — właściwość 45, 606, 665, 684, 686, 1045, 1046.
- opiekuńczy w postępowaniu wywoławczem 962.
- — w sprawach małżeńskich 612 627, 630, 641.
- polubowny, postępowanie 1034 do 1040, 1048.
- powiatowy, doręczenie przez złożenie w kancelarii sądowej 182.
- — egzekucja 764.
- — postępowanie przed — 350-495 do 510c.
- — postępowanie upominawcze 689, 696.
- — przekazanie z powodu niewłaściwości 276, 505, 506, 697, 700.

- — rozstrzygnięcie zarzutów przeciw wykonalnym dokumentom notarialnym 797.
- — rychłe ustalenie wad w sprawach handlowych 488.
- — próby pojednania w sprawach małżeńskich 609.
- — ubezpieczenie dowodu 486.
- — usiłowanie pojednania 519c.
- — ustalenie kosztów rozdzielonych wedle kwot 106.
- — właściwość rzeczowa dla pozbawienia własnej woli 645, 680, dla uchylenia tegoż 675, 676, 683, 685.
- — właściwość rzeczowa dla tymczasowych zarządzeń 936, 942.
- — właściwość rzeczowa dla zarządzenia aresztu 919.
- — wniesienie opozycji przeciw nakazowi aresztowemu 924.
- — wpisanie wniosków i oświadczeń do protokołu 510a.
- procesowy, adwokat 78, 215.
- — czynność 102, 118, 204 do 206, 246 do 248, 348, 372, 376, 387, 393, 398, 404, 405, 434, 479, 620, 630, 731, 767 do 770, 791, 887 do 890, 893.
- — przeprowadzenie dowodu 161, 355, 370.
- — przeprowadzenie dowodu przez członka — 285, 355, 370, 372, 375, 405, 434, 479.
- — przewodniczący 57, 58, 188, 202, 668, 679, 684, 686.
- — sekretarz sądowy 166, 20a, do 213, 261, 362 p. sekretarz sądowy.
- — wezwanie 253.
- — właściwość 238, 260, 263.
- — załatwienie sporów o przeprowadzenie dowodu 366.
- — zmiana rozstrzygnięć sędziego wezwanego, albo wyznaczonego, 576.

Samoistne środki zaczepne i obronne 146, 461.

- Schówek**, przeszukanie — przez organ wykonawczy 758.
- Ściągnięcie** kosztów egzekucji 788.
- kosztów sporu od przeciwnika ubogiej strony 123, 124.
 - przekazanie wierzytelności pieniężnych celem — 835.
 - zajętych wierzytelności 841, 842.
- Sędzia**, naruszenie obowiązku urzędowego 580.
- polubowny, mianowanie 1028 do 1031, 1045.
 - — nienależyta zwłoka 1032, 1033.
 - — równość głosów 1033.
 - — śmierć 1031, 1033.
 - — uchylene 1032, 1045.
 - — wykluczony od współdziałania jako osoba sądowa 41, 49.
 - — ekscpepcja stojąca na przeszkodzie prowadzeniu sporu, że sprawę rozstrzygnął — 274, 504.
 - powiatowy, przeszkoda w podpisywaniu 165.
 - — przybranie sekretarza sądowego do rozpraw 165.
 - — uchylene 45.
 - — zezwolenie doręczenia w niedziele i święta 188.
 - — zezwolenie wykonania egzekucji w niedziele i święta 761.
 - wezwany nie jest wykluczony od urzędu sędziowskiego 41.
 - — odebranie przysięgi 236, 476, 479.
 - — ogłoszenie zarządzeń 329.
 - — powtórzenie przesłuchania świadków 398.
 - — prawo rozstrzygania w razie niestawienia się świadka, co do przedłożenia pytań i co do odmówienia świadectwa 400.
 - — protokolowanie 165, 389.
 - — przeprowadzenie dowodu 362, 365, 360.
 - — przesłuchanie stron w sprawach małżeńskich i o pozabawienie własnej woli 607, 619, 671.
 - — przyznanie wobec — — 288.
 - — próba pojednania 296.
 - — uprawniony do wezwania, wyznaczanie terminów i czasokresów 229.
 - — zastępstwo przez adwokatów przed — — niepotrzebne 78.
 - — zażalenie przeciw — — 576, 577.
 - — wykluczenie i uchylene 41 do 48.
 - — wyznaczony 41, 78, 188, 229, 288, 296, 329, 398, 400, 607.
 - — odebranie przysięgi 236, 467, 479.
 - — postępowanie przygotowawcze 348 do 354.
 - — protokolowanie 165, 389.
 - — przeprowadzenie dowodu 361, 365, 366.
 - — przesłuchanie stron 619.
- Sędziowskie** przekonanie 3, 286, 287, 419, 435, 442, 472.
- Sejm** przesłuchanie członków 382.
- Sekretarz sądowy** nazwisko 159.
- — oświadczenie do protokołu, niema przymusu adwokackiego 78; jest dopuszczalne przy: następem usprawiedliwieniu się niestawiającego świadka 381, odmówieniu świadectwa 386, skardze, wniosku i oświadczeniu w sądzie powiatowym 496, wniesieniu opozycji przeciw nakazowi aresztu sądu powiatowego 924, wniesieniu zażalenia przez świadków, ubogich i biegłych, jeśli jest sprawa w sądzie powiatowym 569, oświadczenie się na to 573, przy wnioskach: o odebranie przysięgi po zaniebdaniu terminu do złożenia przysięgi 466, o zawieszenie postępowania 248, o

- pozbawienie własnej woli 647, 680, o uchylenie 44, 406,
- o wydanie wyroku wykluczającego 952, o wywołanie 947, o zabezpieczenie dowodu 486, o zarządzenie aresztu 920, o zezwolenie na zwrot zabezpieczenia 109, o zezwolenie prawa ubogich 118.
- — podpis protokołu 163, 165.
- — pośrednictwo przy doręczeniu 133, 166 do 169, 190, 196, 508, 699; 829, przy egzekucji 753.
- — poświadczenie prawomocności 706.
- — przywrócenie do pierwotnego stanu z powodu opóźnienia w doręczeniu 235, 236.
- — uchylenie i wykluczenie 49.
- — udzielenie wygotowań i odpisów 299.
- — udzielanie wyjaśnień co do wpisów w rejestrze dłużników 915.
- — ustalenie kosztów 103 do 107.
- — uwierzytelnienie odpisu 196, 210, 317.
- — wezwanie do wniesienia obliczenia kosztów 106.
- — wezwanie świadków 377.
- — wniesienie w razie wyznaczenia terminu 216, 261.
- — wzmianka o ogłoszeniu wyroku 315.
- — zarządzenie publicznego doręczenia 204.
- — zasadzenie na koszty 102.
- — zawiadomienie 364, 693, 733.
- — zażądanie aktów 544, 566.
- — zmiana rozstrzygnięcia 576, 577.
- Sekwestr**, wydanie nieruchomości 848, 855.
- Sekwestracji** zarządzenie 938.
- Siedziba** sądu, odbywanie terminów 219.
- — urzędowa p. urzędowa siedziba.

- Sierota**, niedopuszczalność zajęcia pensji 850.
- Skarga**, cofnięcie 113, 271.
- doręczenie 261, 497.
- doręczenie pisma 253.
- obliczenie wartości przedmiotu sporu 4,
- odpowiedź na — 272.
- o interes z powodu niewykonania 893.
- o podział, własność sądu 24.
- o ponowne uchylenie pozbawienia własnej woli 679, 686.
- o przedłożenie dokumentu 429, 430.
- — o przyszłe świadczenia 257 do 259.
- o rozgraniczenie, właściwości sądu 24.
- o sprostowanie planu podziału 878, 879.
- o uchylenie orzeczenia polubownego 1014.
- o udzielenie klauzuli wykonawczej 731, 796, 797.
- o ustalenie stosunku prawnego 256.
- o uznanie dokumentu 256.
- o wydanie wyroku wykonawczego 722.
- o wydanie lub złożenie do sądu świadczenia lub rzeczy zajętej na rzecz kilku wierzycieli 856.
- o zaczepienie pozbawienia własnej woli 664 do 674, 684.
- o zaczepienie wyroku wykluczającego 957, 958.
- o zmianę wyroku o powrotne świadczenia z powodu zmiany stosunków 322.
- podjęcie postępowania 586, 587.
- prejudycjalna 256, 280, 506.
- restytucyjna 577, 578, 957, 1041.
- — dopuszczalność 580 do 584.
- — postępowanie 585 do 591.
- rozwodowa, 608, 612, 615, 616, 639.
- skutek 263, 267.

- użycie do skrócenia wyroku i wygotowania tegoż 313, 317.
- wezwanie 214.
- wniesienie przed sądami powiatowymi 496.
- wniosek 253, roszczenie lub ograniczenie 268, 323, 467, 529.
- w postępowaniu przed sądami powiatowymi 496, 498, 500, 510c.
- w sporze z dokumentów 593.
- w sporze z wymianów 604.
- wzajemna 278.
- obliczenie wartości 5.
- — o ustalenie 280, 506.
- — pełnomocnictwo 81.
- — postępowanie zaoczne 347.
- — późniejsze wytoczenie 278, 279.
- — prawomocność 322.
- — przed sądem powiatowym 506.
- — właściwość sądu 33.
- — w sporze z dokumentów 595.
- — w sprawach małżeńskich 614 do 616, 633, 640, 641.
- — w sprawach o pozbawienie własnej woli 667, 684, 686.
- wyrok częściowy 145.
- — zabezpieczenie 110, 112.
- — zawisłość sporu 281.
- zaczepiająca przeciw małżeństwu 606, 612, 615, 616.
- — przeciw pozbawieniu własnej woli 664, 684.
- — przeciw ślubności dziecka 641.
- — przeciw wyrokowi wykluczającemu 957, 958, 573 do 976, 1017.
- — wstrzymanie postępowania do rozstrzygnięcia — — 152, 153.
- zasada 146, 253, zmiana 268, 327, 614, w sprawach małżeńskich 614 do 616, 632.
- z powodu niedopuszczalności klauzuli wykonalności 768, 796, 797.
- z powodu opozycji osób trzecich przeciw wykonalności 771.
- z powodu zarzutów przeciw wykonalnemu roszczeniu 767, 796, 797.
- Skład sądu wadliwy, skarga nieważności z powodu** — — 579.
- — rewizja z powodu — — 551 p. nadto 21.
- Skrócenie czasokresu** 224 do 226.
- Skrócony wyrok** 313.
- — użycie nakazu zapłaty w celu rekonstrukcji — — 696.
- — wygotowanie 317.
- Skutki zaniedbania** 231.
- Słoma, zajęcie** 811.
- Sługa sądowy, jako doręczający** 211.
- Służbowe dochody, zajęcie** 811, 833, 850.
- oświadczenie się sędziego uchylonego 44.
- przysięga, powołanie się na — 386.
- władzy zgoda na przesłuchanie urzędnika jako świadka 376, jako biegłego 408.
- wydatek, dochody potrzebne na pokrycie — — nie podlegają zajęciu 850.
- Służebność gruntowa, wartość przedmiotu sporu** 7.
- — właściwość sądu dla skarg 24
- Śmierć adwokata** 244.
- dłużnika po rozpoczęciu wykonania 779.
- obowiązanego do przysięgi 471.
- postępowanie wywoławcze 960, do 976.
- sędziego polubownego 1031, 1033.
- strony 86, 122, 239, 243, 246.
- ustawowego zastępcy 241, 246.
- w sprawach małżeńskich 628.
- Spadek egzekucja** 747 do 749, 778 do 785.
- upadłość 243, 782, 784, 993.
- kurator 243, 779.
- wierzyciel, postępowanie wywoławcze celem wykluczenia 989 do 1001.
- — właściwość sądu 27.

— zajęcie sądowe wierzytelności 845.

— zarząd 241, 246, 784.

Spadkobierca

— niedopuszczalność egzekucji przed przyjęciem spadku 778, 779.

— możność zajęcia prawa użytkowania jeśli jest zamianowany dziedzic podstawiony lub wykonawca testamentu 779.

— niedopuszczalność zajęcia w razie interesu zarobkowego małoletnich 811.

— podjęcie sporu 239.

— podnoszenie ograniczonej odpowiedzialności 780 do 785.

— podstawiony, ograniczenie zajęcia 863.

— — przerwa i odłożenie sporu w razie przystąpienia do sporu 242, 246.

— — skuteczność wyroku 326, 773.

— — skuteczność wyroku wydanego w sporze przeciw wykonawcy testamentu także na rzecz i przeciw 327, 728.

— — wniosek o wywołanie wierzycieli spadku 991.

— wyrok z zastrzeżeniem ograniczonej odpowiedzialności 305.

Spieniężenie rzeczy 825, 847.

— wierzytelności 844.

Spis dłużników, którzy złożyli przysięgę wyjawienia, lub przeciw którym zarządzono areszt 915.

— podpisanych wyroków 825, 847.

Spoczywanie postępowania 251.

— — w postępowaniu przed sądami powiatowymi 503, odwoławczemi 524a.

Spór główny 65, 69.

— — pełnomocnictwo 82.

— — właściwość sądu 34.

— stan, zapowiedzenie p. stan, zapowiedzenie.

— uczestnik p. uczestnictwo.

— wypadkowy, przygotowanie 132.

— — przy przeprowadzeniu dowodu 366.

— — przysięga 461.

— — rozstrzygnięcie 303, 387.

— — wezwanie do rozprawy 214.

— — wyrok zaoczny 347.

— — z dokumentów 592 do 605.

— — dopuszczalność 592.

— — odstąpienie 596.

— — odszkodowanie 600.

— — postępowanie 593 do 598.

— — środki dowodowe 592, 595.

— — zastrzeżenie dochodzenia praw w wyroku 302, 599.

— — złożenie zabezpieczenia przez cudzoziemców 110.

— — zwrócenie pierwszej instancji 538.

Spowodowanie czynności 887 do 889.

— wydania 883 do 886.

— tolerowania 890.

Sprawa główna, odmówienie rozprawy 275, 504, 528, 594.

— — rozprawa 39, 76, 214, 239, 244, 271, 274, 275, 340, 504, 506.

— — sąd 919, 927, 937, 942, 943.

Sprawozdawca w razie sporu wypadkowego o odmówienie zeznania 388, 389.

Sprostowanie osnowy przysięgi 469.

— oświadczeń zastępców przez strony 85, 90.

— pomyłki pisarskiej w wyroku 319.

— stanu faktycznego 320.

— ustnego przemówienia ze stanu faktycznego 526.

— wywodów 268.

Sprowadzenie mającego być pozbawionym własnej woli 654.

— niestawiających świadków 380.

— stron w sprawach małżeńskich 619.

Sprzeciw 338 do 346, 178, 513, 524, 538 l. 1, 582, 700, 705, 719, 767².

— męża przeciw uprawianiu przedsiębiorstwa przemysłowego przez żonę 741.

- niedopuszczalność 238^a.
- Sprzeczne** wnioski, przygotowanie przeprowadzenia dowodu 501.
- Sprzeczności** sprostowanie w wyroku 320.
- w zeznaniach świadka 394.
- Sprzedaż** z wolnej ręki w egzekucji 820, 821.
- Srebrne** rzeczy, przetarg 820.
- Środek** dowodowy p. dowodowy środek.
- prawny, doręczenie 210a, 520, 553a.
- — koszty 97.
- — odrzucenie dla braku zabezpieczenia 113.
- — poświadczenie niewniesienia 706.
- — prokuratury w sprawach małżeńskich 634, 636.
- — skutek zawieszający 705.
- — wyrok końcowy co do —, co do ekscpejy stojących na przeszkodzie prowadzeniu sporu 275, co do zasady skargi 304, wyrok z zastrzeżeniem policzenia wzajemnej pretensji 302, wypełnienia praw w sporze z dokumentów 599, środków obrony 591.
- Stan** faktyczny, opuszczenie w skróconych wyrokach 313 w wypisach tychże 317.
- — sprostowanie 320.
- — w wypisach wyroków sądów powiatowych 496.
- wyroku 313, 314, 543
- sporu, przedstawienie 118.
- — ustne przedstawienie 137, 285.
- — wybadanie ze stronami 502.
- sprawy, naruszenie ustawy przy ustaleniu 554.
- — protokolowanie w postępowaniu przygotowawczem 350.
- — ustalenie w stanie faktycznym 313, 314, 542, 544.
- — wyjaśnienie ze stronami 502.

Statut 293.

Stawienie się do ustnej rozprawy 501.

- osobiste celem wyjaśnienia 141.
- strony bez wezwania 500.
- stron osobiste, zarządzenie 141, 296, 501, w sprawach małżeńskich 610, 619, w sprawach o pozbawienie własnej woli 654.
- w terminie do próby ugody 296.

Stempel sądowy 313, 317, 725.

Stosunek prawny, skarga o ustalenie 256, 280, 506.

Stowarzyszenie, właściwość sądu 17, 22.

Strona, doręczenia, 210a.

- główna 67 do 69, 265, 266, 449, 666.
- upadłość jednej 240.
- obecność przy przeprowadzeniu dowodu 357.
- prawa obok pełnomocników 85, 90, 137.
- proces 79, 88, 217.
- prywatna w sprawach małżeńskich 636.
- pytania 307.
- uwzględnienie braku zdolności 56.
- wywody 314.
- zarządzenie osobistego stawienia 141, 296, 501, 610, 619, 654.

- ekscpeja braku zdolności 274.
- zgoda co do biegłych 404.

Stronniczość, uchylenie z powodu 42, 43, 49.

Stypendjum, zajęcie 850.

Świadczenie, egzekucja skierowana na roszczenie o — rzeczy fizyczne 886.

- — egzekucja skierowana na — rzeczy fizyczne 883 do 886.
- powrotne, skarga o przyszłe niszczenie 258.
- — wartość w razie sporu 9.
- — zmiana wyroku 323.
- skarga o — powrotne i przyszłe 257 do 259.

- wartość sporu przy powrotnych — 9.
- wzajemne przy egzekucji 756, 765.
- zasądzenie na danie oświadczenia zależne od — — 894.
- zasądzenie na powrotne 323.
- — na — usług 888.
- Świadek** lekarskie w sprawach o pozbawienie własnej woli 649.
- odmówienie 383 do 390, 862.
- prawomocności 706.
- ubóstwa 118 p. ubogich prawo.
- Świadek** biegły 414.
- dowód 373 do 401.
- należytości 401.
- niestawienie się 380 do 382.
- ponowne przesłuchanie 398.
- protokolowanie zeznań 160, 161.
- przesłuchanie 394 do 400, 485, 653, 680, 1035, bez przysięgi 393.
- przybranie do egzekucji 759.
- przysięga 392.
- przystąpienie do dowodu 373, 374.
- spisanie dowodu 375, 376.
- uwolnienie od uiszczenia należytości — 115, 120.
- wezwanie 377 do 379 przed ustną rozprawą 501.
- wykluczony od współdziałania jako osoba sądowa 41, 49.
- wymienienie w uchwale dowodowej 359.
- zaprzysiężenie 391 do 393, 1035.
- zażalenie 569.
- zrzeczenie się zaprzysiężenia 391, 617.
- Święto**, doręczenia 188.
- egzekucja 761.
- powszechne, koniec czasokresów 222.
- termin 216.
- Szeregowiec** doręczenie 172.
- zajęcie żołdu 850.
- Szkoda** jako należytość uboczna 4.
- tymczasowe zarządzenie celem odwrócenia istotnej 940, niepowetowanej 707, 712, 719, trudnej do powetowania 710.

- wypośrodkowanie 405, 406.
- Sztuka**, tajemnica — odmówienie zeznania 384.

T.

- Tablica** sądowa, ogłoszenie 204, 206, 948, 949, 966, 1006, 1009.
- Tajemnica** prywatna, odmówienie zeznania 383, 385.
- sztuki, odmówienie zeznania 384.
- urzędowa 376.
- zachowanie co do powierzonych rzeczy, odmówienie zeznania 383, 385.
- Termin** 219, 220.
- celem wyznaczenia czasokresu do przedłożenia dokumentu 431.
- do dalszej rozprawy 136, 228, 370.
- do ogłoszenia wyroku 310.
- do przeprowadzenia dowodu 361, 367, 368, 370, 377, 381, 386.
- do przysięgi wyjawienia 900, 901.
- do rozprawy nad planem rozdziału 875 do 877.
- do ustnej rozprawy 137, 261, 262, 340a, 520, 555, 618, 696.
- do złożenia przysięgi 465, 466, 618.
- przed sędzią wezwanym lub wyznaczonym 229.
- przełożenie 227, 228.
- uchylenie 227.
- wezwanie 214 do 218, 497.
- wyznaczenie 216, 217.
- zaniedbanie 220.
- — do złożenia przysięgi 467.
- — na wniosek 503, 696, 900.
- — przed sędzią wyznaczonym 349, 361.
- — rozprawa bez — — 500.
- — skrócenie czasokresu 226.
- — wręczenie wezwania o — — 216, 261.
- — w postępowaniu o przysięgę wyjawienia 900.
- — w postępowaniu przed sądem powiatowym 497.

- — w sprawach małżeńskich 600.
- — złożenie odpisów pism przygotowawczych 133.
- — z urzędu 228, 340a, 366, 368, 370, 497, 520, 555, 924 p. z urzędu.

Terminowe roszczenie, areszt z powodu — — 916.

Testament, wykonawca t. przy egzekucji ze spadku 748, 749, 779, 780.

- — skutek wyroku na rzecz spadkobiercy i przeciw niemu 327.

- — w postępowaniu wywoławczem 991.

- — w razie przerwy postępowania wskutek śmierci strony 243.

Tłumacz 142.

- przy odebraniu przysięgi 483.
- wpisanie do protokołu rozprawy 159.

Tłumaczenie dokumentów w obcym języku 142.

Tolerowanie, (poddanie się) egzekucja celem wymuszenia 890, zasądzenie na poddanie się egzekucji 737, 739, 743, 745, 748.

Trwanie aresztu 913.

Trzeci, dochodzenie prawa zastawu lub pierwszeństwa 805.

- egzekucja przeciw — 727, 750.
- posiadanie przy zajęciu 809.
- prawomocność wobec — 325.
- przedłożenie dokumentów 428 do 431
- wgląd w akta 299.

Tymczasowe zarządzenie 935 do 945 dopuszczalność 627, 672, 935, 940.

- — niedopuszczalność rewizji w sprawach o — — 545.
- — pełnomocnictwo 82.
- — przy opozycji trzecich osób przeciw egzekucji 771.
- — przy wniesieniu zażalenia 572.
- — przy zarzutach przeciw dopuszczalności klauzuli i wykonalności 732, 769.

- — przy zarzutach przeciw roszczeniu z wyroku 769.

- — uchylenie po upływie czasokresu do uzasadnienia słuszności 942.

- — uregulowanie stanu 940.

- — w sprawach małżeńskich 627.

- — w sprawach pozbawienia własnej woli 672.

- — wykonalność wyroku 708.

- — za daniem zabezpieczenia 939.

U.

Ubezpieczenie dowodu 485 do 494.

Ubogich prawo, dozwoleń 114 do 127.

- — prośba o — — 118.

- — przy wniesieniu rewizji 554.

- — roszczenie o — — 114.

- — rozstrzygnięcie o — — 119, 126, 127.

- — zażalenie dotyczące — — 569.

- — wygaśnięcie 121, 122, 125.

Uchwała dowodowa p. dowodowa uchwała.

- ogłoszenie 136, 329.

- o przekazaniu z powodu niewłaściwości sądu powiatowego 505, 506, 697.

- protokolowanie 160.

- przekazująca 836, 837.

- zarządzenie aresztu 922.

Uchylenie aresztu 545, 708, 926, 927, 934, 939, 945.

- egzekucji bez dania zabezpieczenia 707, 771, 775.

- — przez zdeponowanie w sądzie lub zabezpieczenie 707, 713, 720, 769, 771, 817, 819, 839, 868.

- istotnych niekorzyści 940.

- kary przeciw niestawiającym świadkom 381.

- upadłościowego postępowania 240.

- kosztów procesowych 92, 98.

- następnego postępowania w sporze z dokumentów 600.

- pozbawienia własnej woli 672, 675 do 679, 685 do 687.
 - pełnomocnictwa procesowego 86.
 - polubownego orzeczenia 1041, 1044.
 - — umowy 1033.
 - przepisów o przysiędze szacunkowej 287.
 - rewizja z powodu uzasadnionego 551.
 - rozłączenia, połączenia, zawieszenia 150.
 - biegłego 406, 412.
 - skarga nieważności z powodu uzasadnionego — 579.
 - skarga o — przeciw orzeczeniu polubownemu 1041, 1045.
 - skarga o — przeciw uchyleniu pozbawienia własnej woli 679, 686.
 - skutek opóźnienia 232.
 - spółności małżeńskiej 639.
 - środków egzekucyjnych 776, 784, 868.
 - środków obrony 541.
 - terminu 227.
 - tymczasowej wykonalności 718, 868.
 - tymczasowego zarządzenia 545, 708, 939, 942.
 - uchwały przekazującej 836.
 - umowy z powodu niewykonania 255.
 - ustawowych zasad dowodowych 286.
 - uznania za zmarłego 976.
 - warunkowego wyroku końcowego 471.
 - wyroku i postępowania 539, 564, 565.
 - — karnego będącego podstawą orzeczenia 580.
 - — zaocznego 343.
 - — z zastrzeżeniem policzenia roszczenia wzajemnego 302.
- Uczeń** właściwość sądu 20.
- Uczestnictwo** sporu 59 do 63, 666, 771, 805, 856.
- — interwenienta ubocznego 69, 449.
 - — konieczne 62.
 - — trzecich w sporze 64 do 77.
 - — p. udział, majątek.
- Uczestnik** sporu, odpowiedzialność za zwrot kosztów 100.
- — przysięga co do posiadania dokumentu 426.
 - — właściwość sądu 36.
 - — wskazanie i odkazanie przysięgi 472.
- Udowodnienie** pełnomocnictwa 80.
- zapłaty zaliczki na koszty instancji rewizyjnej 554.
- Udział** w spadku 859.
- w wspólnym majątku 860.
 - w spółce 859.
- Udzielenie** dokumentów między adwokatami 135.
- obliczenie kosztów 103, 105.
 - protokołu z terminu w postępowaniu przygotowawczym 351.
 - skargi 267.
 - wierzycielowi sprzeciwu przeciw nakazowi zapłaty 694.
 - wniosków i oświadczeń w postępowaniu przed sądem powiatowym 496.
 - wniosków rewizji 556.
 - zapowiedzenia sporu 73.
 - p. zawiadomienie.
- Ugoda**, (pojednanie) koszty 98.
- pełnomocnictwo 81, 83.
 - protokolowanie 160, 510c.
 - usiłowanie 296, 510c.
 - — w sprawach małżeńskich 609 do 611.
 - wykonalność 794, 795.
- Układ** co do przedłużenia czasokresu do uzasadnienia rewizji niedopuszczalny 554.
- co do przysięgi 450.
 - co do skrócenia lub przedłużenia czasokresu 224.
 - co do spoczywania postępowania 251.
 - co do właściwości sądu 38 do 40.
 - co do zabezpieczenia dowodu 489.

- co do biegłych 404.
 - co do zniesienia terminu 227.
- Unocowanie** do prowadzenia sporu 51, 54, 56.

- do przedsięwzięcia czynności 387.

Upadłość spadku 243, 782, strony 240.

Urząd publiczny p. władza.

Urzędnik aresztowanie w postępowaniu o przysięgę wyjawienia 910.

- dla doręczeń 166, 195, 211.
- doręczenie władzy do rąk — 184.
- jako świadek 376.
- prywatny 850.
- przedłożenie dokumentów przez — 432, 501.
- przysięga co do wydania dokumentu 426.
- publiczny, aresztowanie 910.
- jako 'biegły 408.
- — przesłuchanie 376, 382, 408.
- — udzielenie dokumentów i urzędowych wyjaśnień 501.
- — zajęcie 811, 850.
- urzędowy wywiad o — 501.
- właściwość sądu — zagranicznego 15.
- wojskowy, zajęcie 850.
- zajęcie poborów, pensji, odzieży 811, 850.

Urzędowy obowiązek zachowania tajemnicy urzędników publicznych 376.

- siedziba, przesłuchanie urzędnika w jego — — 382.
- władzy 17.
- wywiad władzy publicznej 501.

Usprawiedliwienie późniejsze nieświadczenia świadka 381.

Ustalenie kosztów 103 do 107.

- faktyczny sąd rewizyjny związany niem. 561.
- istnienie lub nieistnienie małżeństwa 606, 617, 622, 633, 638.
- stosunku między rodzicami i dziećmi 640 do 644
- stosunku prawnego 256.

- zawieszenie sporu do — istnienia lub nieistnienia małżeństwa lub stosunku między rodzicami i dziećmi 154.

- skarga o — 256.

- — wpadkowa 280.

- stanu majątku handlowego, wad rzeczy lub dzieła 488.

- stosunku prawnego, spornego 280.

- wartości przedmiotu 3.

- w protokole rozprawy 160, 297, 298, 350, 351, 389, 510a, c. 607.

- wyrok na — stosunku prawnego między rodzicami i dziećmi nie jest tymczasowo wykonalny 704.

- zabezpieczenia 112.

- zmiana — kosztów z powodu zmiany wartości przedmiotu 107.

Ustanowienie adwokata w sądzie odwoławczym 520.

- doniesienie o — adwokata 224, 250.

- ustawowego zastępcy 57.

- wezwanie do — adwokata 215.

- zastępcy dla wyzbytego gruntu 58.

- — dla przeciwnika przy ubezpieczeniu dowodu 494.

Usunięcie dokumentu 444.

Uszkodzenie, właściwość sądu z powodu — gruntu 26.

Utrata, grożąca u. środków dowodowych 485, 487.

- zdolności procesowej 241, 246.

Utrzymanie, obowiązek małżonków w toku postępowania w sprawach małżeńskich 627.

- — dłużnika, co do dopuszczalności egzekucji 850, 861, 863.

- w mocy małżeństwa 607, 622.

- — porządku rozprawy 158.

- — wyroku zaocznego 343.

- zaliczka 911.

Uwiarogodnienie, dochodzenia roszczenia i obrony dopiero po przygotowaniu postępowaniu 354.

- dotrzymanie czasokresu dla skargi nieważności i restytucyjnej 589.
 - interesu interwenienta ubocznego 71.
 - interesu prawnego do wglądu w akta 299.
 - kosztów ustalić się mających 104.
 - obowiązku przedłożenia dokumentu 424, 430, 435.
 - odmówienie zeznania 386.
 - odwołania wskazania lub odwołania przysięgi 457, 470.
 - pisma 441.
 - podniesienia zarzutów stojących na przeszkodzie prowadzeniu sporu po rozpoczęciu rozprawy 528, 529.
 - powodów restytucji 236.
 - — skrócenia lub przedłużenia czasokresów 224.
 - późniejszego przeprowadzenia dowodu 367.
 - prawa stojącego na przeszkodzie przetargowi zajętych rzeczy 815.
 - przyczyn uchylecia 44, 406.
 - roszczenia o zaspokojenie z ceny przetargu 805.
 - ubezpieczenia dowodu 487 i niewymienienia przytem przeciwnika 494.
 - uchylenie orzeczenia polubownego po wykonanym wyroku 1043.
 - uznanie tymczasowej wykonalności 710 lub zaniechanie uznania tejże 712.
 - wartości przedmiotu rewizji 546.
 - wierzytelności pobocznej w sporze z wymianów 605.
 - wniosku o uznanie za zmarłego 963.
 - wniosku o wywołanie celem wykluczenia wierzyciela hipotecznego itd. 963.
 - zaręczenie zastępujące przysięgę wykluczone jako — 44, 406, 546.
 - wstrzymania egzekucji 707, 719, 769.
 - złożenia przysięgi wyjawienia 807, 903, 914.
- Uwierzytelnienie** odpisu doręczyć się mającego pisma przez organ wykonawczy lub adwokata 170.
- odpisu skargi do sporządzenia wyroku w formie skróconej 317.
 - pełnomocnictwa 80.
 - przez sekretarza sądowego 210.
 - znaku ręcznego 416, 440.
- Uwolnienie** strony mającej prawo ubogich od kosztów i dania zabezpieczenia 115, przeciwnika 120.
- Uznanie** dokumentu 439, 441.
- pełnomocnictwo do — roszczenia 81, 83.
 - ponoszenie kosztów w razie — 93, 99.
 - protokolowanie 160.
 - skarga o — dokumentu 256.
 - w sprawach małżeńskich 617.
 - wyroku sądu zagranicznego 328, 723.
 - wyrok z — 307.
 - — skrócona forma 313.
 - — ogłoszenie bez odczytywania sentencji 311.
 - — wykonalność 708.
- Uzupełnienie** przeprowadzenia dowodu 367.
- twierdzeń 268.
 - ustnego przedstawienia 526, 660, 679, 684, 686.
 - wyroku z powodu braku zastrzeżenia co do potrącenia 302 co do środków obrony 540 co do wykazania praw w sporze z dokumentów 599.
 - — początek czasokresu do odwołania od późniejszego rozstrzygnięcia 517.
 - — z powodu pominięcia roszczenia lub kosztów 321.
 - — z powodu pominięcia wniosku o uznanie tymczasowej wykonalności 716.

Użycie przeprowadzenia dowodu
celem zabezpieczenia dowodu
w procesie głównym 493.

— skargi i nakazu zapłaty do wy-
gotowania wyroków skróco-
nych 313, 317, 696.

Użytki, prawo pobierania u. egze-
kucja 857.

Użytkownik, egzekucja 737, 738.

— gospodarstwa rolnego, właści-
wość sądu 21.

W.

Wartość nominalna, przekazanie
wierzytelności pieniężnych 835.

— obliczenie 4 do 9.

— przedmiotu sporu 2 do 9, 97,
253.

— — sporu w instancji rewizyjnej
546, 554.

— — zasądzenia 709.

— — zażalenia co do kosztów
567, 568.

— przetarg z obawy o zmniejsze-
nie — 816, 930.

— ustalenie 3.

Wartościowe papiery, roszczenie
o dostarczenie 592, 688, 794,
884.

— — przepisane na nazwisko 822.

— — sprzedaż wedle kursu 821.

— — zabezpieczenie 108.

Warunkowe roszczenie, areszt z
powodu — — 916.

— wyrok p. wyrok warunkowy.

Wdanie się w spór, czasokres 261,
262.

— — pozwanego 267, 269.

— — skrócenie czasokresu 226,
337.

— — w instancji odwoławczej 520.

— — w instancji rewizyjnej 555.

— — w postępowaniu przed są-
dem powiatowym 499.

— — w sporze z wymianów 604.

Wdowa, egzekucja 811.

Wdowia pensja, zajęcie 850.

Wezwanie, czasokres 217, 239,
skrócony czasokres 226, 337,
w sprawach z wymianów 604.

— czasokres dla skuteczności rze-
czywiście wręczonego ale nie-
prawnie dokonanego — 187.

— do oświadczenia się na przy-
sięgę 455.

— do podjęcia postępowania 239,
244, 246.

— do postępowania przygotowaw-
czego 351.

— do przeprowadzenia dowodu
celem zabezpieczenia 491.

— do rozprawy nad planem roz-
działu 875, nad sprostowaniem
stanu faktycznego 320 nad
unhleniem aresztu 924.

— do rozprawy ustnej 241, 244,
251, 253, 320, 321, 335 do 337,
340, 696.

— do terminu pojednawczego w
sprawach małżeńskich 609, 610.

— do zamianowania sędziego po-
lubownego 1029, 1031.

— organu wykonawczego przy eg-
zekucji 763.

— o ustanowienie adwokata w in-
stancji odwoławczej 520.

— poczty o doręczeniu 195.

— pośredniego posiadacza 76.

— pozwanego 267.

— przeciwnika do wniesienia obli-
czenia kosztów 106.

— przed sąd powiatowy 497.

— publiczne 204 do 206.

— — sądowe do zgłoszenia rosz-
czeń lub praw w postępowani-
niu wywoławczem 946, 1008.

— rozprawa bez — 500.

— sądowe publiczne — 110, 946,
1008.

— strony obok pełnomocnika pro-
cesowego 141, 206.

— świadków 377 do 379.

— uczestników sporu 63.

— wierzycieli do obliczenia swych
wierzytelności 873, 874.

— — zajmującego roszczenie,
przejmującego dłużnika 80,
856.

— władzy o doręczenie 199 do 202,
207.

- — egzekucję 789, 791.
- — o udzielenie dokumentu 432.
- w sprawach małżeńskich 618.
- w sprawach o pozbawienie własnej woli 666, 670, 679, 684, 686.
- z urzędu 141, 296, 389, 497.
- Wezwany** sędzia p. sędzia wezwany.
- Wgląd** w akta organu wykonawczego 760.
- w akta sporu 299.
- w dokumenty 134.
- Większość** głosów 1038.
- Wierzyciel** spadkowy p. spadek.
- Wierzytelność**, egzekucja 828 do 863.
- nie podlegająca zajęciu 850.
- pieniężna, egzekucja 829 do 882.
- — egzekwowanie przekazanej — — 841.
- — przekazanie 835 do 840.
- — tymczasowe zajęcie 845.
- — zajęcie 829 do 834, 853.
- — zrealizowanie 844.
- właściwość 23.
- wzajemna, dochodzenie nowej w instancji odwoławczej 529.
- prawomocność rozstrzygnięcia co do — — 322.
- — rozłączenie rozprawy co do — — 145, 150.
- — wyrok z zastrzeżeniem rozstrzygnięcia — — przedstawionej do policzenia 302.
- zajęcie 829, 847, 848.
- przyłączone 853 do 856.
- Wierzytelny** odpis v. odpis.
- Wina**, nałożenie kosztów 102.
- odrzucenie późniejszych środków obrony 279, 540.
- zastępcy 232.
- Winkulacja** zagubionych papierów na okaziciela 1019 do 1022.
- Władza**, dokumenty o zarządzeniach — 417.
- doręczenie 171, 184, 185.
- — za pośrednictwem — 199.
- egzekucja zapomocą prośby — 789, 791.
- przedłożenie dokumentów przez — 432, 433, 501.
- przysięga urzędnika — na wydanie dokumentu 425.
- publiczna, wywiadu — 135a.
- właściwość sądu 17.
- Właściciel**, wywołanie w celu wykluczenia 977 do 981.
- Właściwość sądu** 12 do 37
- — badanie ze strony Sądu Najwyższego 566.
- — dla aresztu 919, 927, 944.
- — dla postępowania upominawczego 689.
- — dla postępowania wywoławczego 946, 1005.
- — dla skarg w postępowaniu rozdziałowym 879.
- — dla skarg z wymianów 608.
- — dla tymczasowych zarządzeń 937.
- — kilkakrotna 36.
- — majątku 23, 722.
- — miejsca pobytu 16.
- — miejsca targu, jarmarku 30.
- — miejsca wykonania 29.
- — miejsca zatrudnienia 20.
- — miejscowa 12 do 37.
- — niedozwolonej czynności 31.
- — ogólna 12 do 19.
- — oznaczenie przez sąd wyższy 36.
- — procesu głównego 34.
- — prowadzonego zarządu 31.
- — przy wywołaniu dokumentów co do prawa zapisanego w księdze wieczystej 1005.
- — rewizja z powodu niewłaściwości 551.
- — rzeczowa I do 11, 24 do 26.
- — siedziby zarządu 17 do 19.
- — skargi wzajemnej 33.
- — szczególna w 20 do 34.
- — spadku 27.
- — układ o — — 38 do 40.
- — w postępowaniu o pozbawienie własnej woli 648.
- — w postępowaniu polubownem 1045 do 1047.
- — w sprawach małżeńskich 606.

- — zbieg kilku 35.
- — wyłącza 24, 486, 584, 606, 648, 665, 676, 679, 680, 684 do 686, 802, 1005.
- — dla aresztów 919, 927, 944.
- — dla postępowania egzekucyjnego 802.
- — dla postępowania po wniesieniu opozycji w postępowaniu upominawczem 696, 697.
- — dla postępowania o pozbawienie własnej woli 648, 665, 676, 679, 680, 684 do 686.
- — dla postępowania upominawczego 689.
- — dla postępowania wywoławczego co do dokumentu albo zapisanego w księdze wieczystej prawa 1005.
- — dla skarg nieważności i restytucyjnych 584.
- — dla spraw małżeńskich 606.
- — dla spraw o pozbawienie własnej woli 645, 646, 665, 675, 676, 680, 684, 686.
- — dla tymczasowych zarządzeń 937, 942, 944.
- — dla wywołania 946, 961, 1005.
- — dla wznowienia postępowania 584.

Własna wola, pozbawienie — marnotrawców i pijaków 680 do 687.

- — ponowne uchylenie 675 do 679, 685 do 687.
- — postępowanie 645 do 687.
- — uchylenie 675 do 679, 685 do 687.
- — umysłowo chorego 645 do 663.
- — zaczepienie 664 do 674, 684.

Wniesienie obliczenia kosztów czyni zbędną prośbę o ustalenie 105.

- odwołania 516, 518, 519.
- pisma 340, 518, 553, 554.
- przestrzeganie czasokresu 207, 496, 693.

- rewizji 552, 553.
- sprzeciwu 340.
- wniosku o restytucję i następne odebranie przysięgi 238.
- zażalenia 569, 577.
- p. wytoczenie.

Wniosek, obowiązek przedstawienia — rzeczowego 502.

- odczytanie i powołanie się na pisma 297.
- odmówienie interwencji ubocznej 71.
- — późniejszych środków obrony 279.
- — przesłuchanie nowych świadków 374.
- opóźnienie czynności procesowych 231.
- o ponowne uchylenie pozbawienia własnej woli 675, 685.
- o pozbawienie własnej woli 645 do 647, 680.
- o późniejsze odebranie przysięgi 466.
- o przedłużenie czasokresu do uzasadnienia rewizji 554.
- o przekazanie sporu z powodu niewłaściwości sądu powiatowego 505, 506, 697.
- o przywrócenie do pierwotnego stanu 234, 236.
- o skrócenie lub przedłużenie czasokresów 224 do 226.
- o sprostowanie wyroku 320.
- o wyrok zaoczny 330, 331.
- o wyznaczenie terminu do przysięgi wyjawienia 900.
- o wyznaczenie terminu do rozprawy 503, 696.
- o zrealizowanie następstw przedłożenia dokumentu 421 do 426, 428 do 432.
- prokuratury w sprawach małżeńskich 607, 634.
- protokolowanie 160, 510a, 607.
- stron 130, 137, 253, 308.
- udzielenie do wiadomości — pismem przygotowawczem 272.
- w instancji odwoławczej 519, 525, 536.

- w instancji rewizyjnej 554, 559.
- wpisanie do stanu faktycznego 313.
- p. prośba.
- Wojna** odłożenie postępowania 247.
- Wojsko** czynne 172, 378, 380, 390, 409, 752, 790, 912.
- pomoc przy egzekucji 758.
- Wojskowy** lekarz, egzekucja 811, 850.
- osoba, stan, egzekucja 752, 378, 790.
- — osobny zastępca dla — — niemającej zdolności procesowej 57.
- — przyaresztowanie 904, 905, 912.
- — ustalenie i wykonanie kar przeciw czynnej — — 380, 390, 409.
- — właściwość sądu 14.
- — zajęcie 850.
- sąd, ustalenie i wykonanie kar przeciw świadkom i biegłym 380, 390, 409.
- służba w czasie wojny 247.
- urzędnik, egzekucja 850.
- władza, wezwanie o aresztowanie 912, o egzekucję 790.
- — sprowadzenie za pośrednictwem — — 380, wezwanie 378.
- — zawiadomienie o egzekucji 752.
- Woźnica** spory z podróżującymi, wykonalność wyroku 709.
- Wpis** hipoteki celem zabezpieczenia w księdze wieczystej z wykonalnego wyroku 866 do 868.
- zajęcie wierzytelności hipotecznej 830.
- Wskazanie** przysięgi p. przysięga.
- Współspadkobierca**, egzekucja z udziału 859.
- Wspólność** majątkowa ogólna, udział małżonka nie podlega zajęciu 860, warunek egzekucji 740, 742 do 744.
- — wnoszenie ekscepcyj w razie zasądzenia z zastrzeżeniem ograniczonej odpowiedzialności 305.
- — postępowanie wywoławcze w celu wykluczenia wierzyicieli 1001.
- prawna 59.
- Wstrzymanie** orzeczenia co do pozbawienia własnej woli 681.
- pełnomocnictwo do rozprawy po — — 86.
- postępowania wywoławczego 953, 969.
- postępowania w sprawach małżeńskich 620, 621.
- postępowania z powodu zaskarżenia małżeństwa lub ślubności dziecka 151 do 156, z innych powodów 246 do 250.
- rozprawy nad skargą restytucyjną 578.
- rozprawy z powodu innego sporu prejudycjalnego lub postępowania karnego 148 do 150.
- sporu głównego w razie interwencji głównej 65.
- wykonalności uchwały ustalającej koszty 104.
- wykonanie orzeczenia zaskarżonego zażalenia 572.
- wyroku końcowego do przedłożenia pełnomocnictwa lub zgody 89, do usunięcia braku zdolności procesowej albo legitymacji zastępcy ustawowego 56.
- zażalenie 252.
- egzekucji w razie odwołania, rewizji, sprzeciwu 719.
- — w razie opozycji trzecich osób 771.
- — w razie przedłożenia rozstrzygnięcia zmieniającego tytuł długu 775.
- — w razie wniosku o restytucję lub podjęcie postępowania 707.
- — w razie zarzutu przeciw dopuszczalności klauzuli wykonawczej 732, 769.

- w razie zarzutu przeciw roszczeniu z wyroku 769.
- przetargu w razie wystarczającej ceny 818.

Wyciąg obwieszczenia — przy wezwaniach publicznych 204 do 206.

- organu wykonawczego 760.
- z aktów sądowych 299.
- z dokumentów 131.
- z wyroków 317.

Wydalenie z sali rozpraw 158.

Wydanie dokumentów 422.

- dokumentu na przekazanie wierzytelności 836.
- egzekucja 883 do 886.
- z nieruchomości i okrętów 885.
- z nieruchomości znajdujących się w posiadaniu trzeciego 848, 855.
- z roszczenia o — rzeczy fizycznych 846 do 849.
- z ruchomości znajdujących się w posiadaniu trzeciego 848, 854, 886.

Wydatki, uwolnienie od zwrotu w razie prawa ubogich 115.

- zwrot adwokackich — 91, 124.

Wypis, doręczenie 170, 189.

- koszty — wyroku 788.
- połączonej z wyrokiem uchwały ustalającej koszty 105.
- polubownego orzeczenia 1039.
- przedłożenie — wyroku instancji odwoławczej 518, rewizyjnej 553a.
- udzielenie — przez sekretarza sądowego 299.
- udzielenie, dalszego wykonawczego — wyroku 788.
- udzielenie wykonawczego — wyroku 724, 725, 734, w szczególności w wypadkach: spadkobierców następnych 728, małżeńskiego zarządu i używania, spółności majątkowej, spółności w nabyciu lub spółności ruchomości 742, 744, następców prawnych 727, 730, 731, obejmujących majątek 729, świadczeń

z ręki do ręki 726, wykonawców testamentu 728, 749, zależności od nastąpienia faktu 726, 730, 731.

- wykonalnych dokumentów 797.
- — rozstrzygnięć 775.
- wyroku 315, 317, 319, 320.
- — skróconego 317.
- — w sądach powiatowych 496.

Wyjaśnienie stanu sprawy, osobiste stawienie się strony w tym celu 141.

- zarządzenie celem — przed rozprawą ustną w sądach powiatowych 501.

Wykazanie pełnomocnictwa 80.

- zapłaty zaliczki na koszty instancji rewizyjnej 554.

Wykluczenie jawności 159.

- postępowanie wywoławcze w w celu —: wierzyciela hipotecznego 982 do 988, wierzyciela okrętu 1002, wierzyciela spadkowego 989 do 1001, właściciela 977 do 981.

- rewizja z powodu uzasadnionego — 551.

- sędziego 41 do 48, 551, 579, 957.

- sekretarza sądowego 49.

- skarga nieważności z powodu uzasadnionego — 570.

Wykonalny wypis 724 do 731, 733, 734, 742, 744, 749, 894.

- — dalszy 733, 797.

- — dla następcy prawnego i przeciw niemu 727, 929.

- — legitymacja organu wykonawczego 754, 755.

- — sądowych i notarialnych dokumentów 797.

- — wydanie dłużnikowi 754, 755.

- — zanotowanie udzielenia na wyroku 734.

- dokument 797, 807.

Wykonalność tymczasowa 704, 708 721.

- — pozbawienie mocy 717.

- — rozprawa w instancji odwoławczej 534, 718, rewizyjnej 560.

- — wniosek 714, 716.
- — za zabezpieczeniem 710, 713, 720.

- wyroku 704.
- za zabezpieczeniem 707, 769.

- Wykonanie** aresztu 928 do 933.
- miejsce, właściwość sądu 29.
- późniejsze czynności procesowej 231, 236, 354, 466 do 468, 531.

- Wymian**, spór z wymianów, postępowanie 602 do 605.

- — właściwość sądu 603.
- — wykonalność wyroku 708.
- — zabezpieczenie cudzoziemców 110.
- — zwrócenie do pierwszej instancji 538.
- — wywołanie 1003 do 1024.
- zajęcie 831.
- dowód zaprotestowania 605.

- Wymienienie** pełnomocnika dla do rąceń 175.

- pośredniego posiadacza 77.
- świadków i biegłych 359, 373.
- właściwego posiadacza 76.

- Wymuszenie** czynności 887, 888.
- złożenie przysięgi wyjawienia 889, 901.

- tolerowanie lub zaniechanie 890.

- Wynagrodzenie** p. zwrot.

- Wypowiedzenie** pełnomocnictwa procesowego 87.

- Wyrok** 300 do 328.

- częściowy 301, 353.
- doręczenie 317, 496, 508.
- formuła 313.
- — odczytanie 311.
- końcowy 300 do 302.
- — egzekucja 704 do 723.
- — moc wiążąca 318.
- — odłożenie w braku legitymacji lub pełnomocnictwa 56, 89.
- — odwołanie 511.
- — rozstrzygnięcie o słuszności aresztu 925.
- — uchylenie aresztu 926, 927.

- — uchylenie warunkowego —
- — w razie zmiany w osobie obowiązanego do przysięgi 471.

- warunkowy 460, 461.
- wykonanie 462, 537.
- — zarządzenie aresztu 922.
- koszty wypisu i doręczenia 788.
- oddanie do kancelarii sądowej 315.

- ogłoszenie 309 do 312.
- o kosztach w razie cofnięcia skargi 271.
- podpisanie 315.

- połączenie z uchwałą ustalającą koszty 105.

- po nastaniu zawisłości sporu wobec prawonabywców 325.

- prawomocność 322.

- protokołowanie 160.

- skrócona forma 313, 696.

- sprostowanie 319.

- treść 313, 314.

- uzupełnienie 321.

- warunkowy 71, 135, 303, 304, 387.

- — częściowy 461.

- — końcowy 460, 462.

- — zależny od przysięgi 461.

- w razie cofnięcia odwołania 515.

- w sprawach między spadkobiercami 326, 327.

- w sprawach małżeńskich 629, 643.

- wykluczający 952 do 954, 956, 1010, 1011, 1018.

- — skarga zaczepiająca przeciw — — 957, 958, 1017.

- wyszukanie poprzedniego 580.

- wywieszenie 316.

- zaoczny 330 do 347, 353, 600.

- — doręczenie 508.

- — odrzucenie 335.

- — odwołanie 513.

- — ogłoszenie 311.

- — pośredni 347.

- — przeciw powodowi 330.

- — przeciw pozwanemu 331.

- — rewizja 566.

- — skrócona forma 313.
- — sprzeciw 338 do 347.
- — uchylenie 343.
- — utrzymanie w mocy 343.
- — w postępowaniu rozdiłalowym 861.
- — w sporze spadkowym 347.
- — w sprawach małżeńskich 618, 635.
- — w sprawach o pozbawienie własnej woli 670, 679, 684, 686.
- — wykonalność 708.
- z zastrzeżeniem dochodzenia praw w sporze z dokumentów 599, dochodzenia środków obrony 540, ograniczonej odpowiedzialności spadkobierców 305, policzenia roszczeń wzajemnych 302.

Wysłuchanie dłużnika przed zajęciem wierzytelności zakazane 834.

- interesowanego w razie nałożenia kosztów z powodu ciężkiego przewinienia 102.
- przeciwnika w razie przedłużenia lub skrócenia czasokresu 225, 226.
- — w razie zarządzenia celem spowodowania tolerowania lub czynności 891.
- — w razie zarządzenia innego spieniężenia zajętych wierzytelności zamiast przekazania 844.
- stron co do słuszności odmówienia świadectwa 387.
- — przed umieszczeniem w zakładzie leczniczym mającego być pozbawionym własnej woli 656.
- — przed uwzględnieniem faktów z urzędu w sprawach małżeńskich 622.
- — przed wydaniem wyroku połączowego 1034, 1041.

Wytknięcie naruszenia przepisu procesowego 295, 530, 558.

Wytoczenie roszczenia w toku ustnej rozprawy 281.

- — celem zaskarżenia uchwały o pozbawienie własnej woli 664, 679.
- skargi dla obliczenia wartości chwila — — 4.
- — nieważności i restytucyjnej 586.
- — nieważności w sprawach małżeńskich 632.
- — przez doręczenie pisma 253, wymogi pisma 253, zastrzeżenie przy skargach o złożenie rachunku i t. d. 254.
- — skutek 263, 267.
- — w postępowaniu przed sądami powiatowymi 496, 498, 500, 510c.
- sprzeciwu przeciw nakazowi aresztu 924.
- — przeciw nakazowi zapłaty 695.

Wywiad co do wierzytelności przekazanych wierzycielowi 836.

- co do wpisów w wykazie dłużników 915.
- urzędowy władz publicznych 501.

Wywłaszczenie, spory 25.

Wywołanie sprawy 220.

Wywoławcze postępowanie celem pozbawienia mocy dokumentów 1003 do 1023.

- — celem pozbawienia mocy papierów na okaziciela 1004, 1006, 1009, 1019 do 1022.
- — celem uznania za zmarłego 960 do 976.
- — celem wykluczenia wierzyciela hipotecznego 982 do 988, okrętowego 1002, spadkowego 989 do 1001.
- — celem wykluczenia właściciela 977 do 981.
- — czasokres 950, 957, 965.
- — dopuszczalność 946, 947.
- — obwieszczenie 948 do 950, 1008 do 1016.

- — ogólne postanowienia 946 do 959.
- — połączenie 959.
- — postępowanie 946 do 1024.
- — termin 947, 950, 951, 954, 955, 1008, 1010 do 1016.
- — wyrok wykluczający 952 do 956, 1017, 1018.
- — zgłoszenie 951.

Wyznaczenie czasokresu do opróżnienia mieszkania 271.

- — w wyroku 255.
- — terminu do ustnej rozpraw 216, 226, 497.

Wyznaczony sędzia p. sędzia.

Wzajemność z zagranicą przy egzekucji 723, przy prawie ubogich 114, przy uznaniu wyroku 328.

Wzbogacenie się niesłuszne 541.

Wznowienie postępowania 578 do 591.

- — dopuszczalność 579 do 583.
- — doręczenie 178.
- — pełnomocnictwo 81.
- — postępowanie 585 do 591.
- — właściwość 584.
- — wstrzymanie wykonania 707.

Z.

Zabezpieczenie 108 do 113.

- celem zapobieżenia zarządowi 255.
- czasokres 105.
- uchylenie aresztu 719, 769, 771, 923, 934, 939.
- uchylenie wykonalności 713, 720, 817, 819, 868.
- uwolnienie 115.
- wartość sporu 6.
- w razie zasądzenia na płacenie renty 324.
- wstrzymanie wykonania 707, 732, 769, 771.
- wykonanie 707, 710, 713, 732, 751.
- zarządzenie aresztu 921, 922.
- zarzut braku — 274.
- zmiana aresztu 925.

Zachówek, egzekucja z powodu roszczenia o — 748.

— zajęcie roszczenia 852.

Zaczeplenie małżeństwa 606.

— pozbawienia własnej woli 664 do 674, 684.

— skarga p. skarga zaczepiająca.

— ślubność dziecka 641.

— wykluczającego wyroku 957.

— wykluczone co do rzeczowej właściwości sądu okręgowego 10.

— — w razie dopuszczenia wniosku o uchylenie 46, 406.

— — w razie dopuszczenia zmiany skargi 270.

— — w razie dozwoleń prawa ubogich 127.

— — w razie odmówienia przedłużenia czasokresu 525.

— — w razie odmówienia sprostowania wyroku 319.

— — w razie odmówienia wnioskowi o nakaz zapłaty 691.

— — w razie oznaczenia właściwego sądu 37.

— — w razie przekazania przeprowadzenia dowodu 355.

— — w razie przekazania sprawy z powodu niewłaściwości sądu powiatowego 505, 506.

— — w razie sprostowania stanu faktycznego 320.

— — w razie uznania wykonalności części pierwszego wyroku, niezaskarżonego odwołaniem 534.

— — w razie zakazu przedstawienia sprawy 157.

— — w razie zarządzenia ubezpieczenia dowodu 490.

— — w razie zarządzenia ustanowienia pełnomocnika dla doręczeń 174 i doręczenia jemu 171.

— — w razie wstrzymania egzekucji przy podjęciu postępowania, przy przywróceniu do pierwotnego stanu i wniesieniu odwołania 707, 718.

— — wyłącznie co do kosztów 99.
Zaczepte środki, czasokres wnoszenia w instancji odwoławczej 519, 529, w postępowaniu przygotowawczym 350, 354, w zwyczajnym postępowaniu do końca rozprawy 278.

— — interwenjenta ubocznego 67, 68.
 — — koszty bezskutecznego 96, 100, 354.
 — — samoistna, odrębna rozprawa 146.
 — — wskutek dalszych — — przyznaniu to nie uwłącza 289, przysięgę zarządza się uchwałą dowodową 461, wyrok pośredni 303.

Zadawnienie, przerwa 207, 406, 693.
Zagranica, doręczenie 199 do 202, 262, 339, 499.

— egzekucja 791, 917.
 — przebywanie — pozwanego w sprawach małżeńskich 611.
 — przeprowadzenie dowodu 363, 364, 369.

Zagraniczny dokument, dowód autentyczności 438.
 — uznanie — wyroków 328.
 — wykonalność — wyroków 722, 723.

Zagrożenie skutków niestawienia się 231.

Zajęcie 803 do 806.

— już zajętych rzeczy 826, 827.
 — niedopuszczalne po zajęciu przez egzekucję realną 810.
 — pieniędzy 814.
 — płodów na pniu 810.
 — praw majątkowych 857.
 — prawa na poborach 832.
 — — trzecich 805.
 — przyłączne 826, 827.
 — roszczenie na rzecz kilku wierzycieli 853 do 856.
 — rzeczy fizycznych 808, 809.
 — tymczasowe wierzytelności pieniężnych 845.
 — wymianów i papierów na indos 831.

— wierzytelności 829 do 834, 847, 848, 930.

— wykonanie aresztu 930.

Zakaz przedstawiania sprawy 157.

Zakład, właściwość sądu 17.

Załącznik pisma przygotowawczego 130.

— protokołu rozprawy 297, 298.

Zaliczka na koszty aresztu 911.

— na koszty dalszego trwania aresztu 934.

— na koszty wykonania czynności 887.

Zamianowanie p. ustanowienie.

Zamieszkanie ostatnie w państwie polskim 16, 606, 642, 648, 676, 680, 685, 961.

— urzędnika zagranicą 15.

— właściwość sądu 13 do 15, 899, — wojskowych 14.

Zamknięcie rozprawy 135, 156.

Zaniedbanie, 220, 230 i dalsze, 236 l. 3, 312, 466, 467; 62, 95, 342, 344.

Zanotowanie w księdze wieczystej w drodze tymczasowego zarządzenia 942.

Zaoczny wyrok, postępowanie p. wyrok, postępowanie.

Zapewnienie na złożoną przysięgę 386, 398.

— zastępujące przysięgę 294.

— w postępowaniu wywoławczym 952, 986, 1007.

— wyjątkowo dopuszczalne nie jako środek uwiarogodnienia 44, 406, 546.

Zaplata do rąk organu wykonawczego 754, 757, 815, 819.

— miejsce, właściwość sądu 603.

— nakaz, doręczenie z urzędu 693.

— — opozycja 694 do 698.

— — użycie do skróconego wyroku 696.

— — warunkowy 638 do 693, 701 do 703.

Zapobieżenie p. uchylenie.

Zapowiedzenie sporu 72 do 77, 841.

— — koszty 101.

Zaprzysiężenie niedopuszczalne w sprawach małżeńskich 617, o pozbawienie własnej woli 670.

— równoczesne kilku 391, 481.

— świadka 391 do 393.

— — zrzeczenie się 391.

— — w postępowaniu polubownem 1035, 1036.

— — w sprawach o pozbawienie własnej woli 653, 663, 676, 680.

— biegłego 410.

— — zrzeczenie się 410.

Zarząd przymusowy 866, 869.

— spadku 241, 246, 784.

— ustanowienie 255.

— właściwość sądu 17, 31.

Zarządzenie aresztu 909, 545, 919, 921.

— celem wyjaśnienia stanu sprawy przed rozprawą ustną 501.

— kierownictwo procesu 141, 156.

— klauzuli wykonawczej przez przewodniczącego 730.

— ogłoszenie 329.

— postępowania przygotowawczego 277, 349.

— protokołowanie 160.

— przedłożenie dokumentów 425.

— przeniesienie na sąd niższej instancji 501.

— przytrzymanie 909.

— tymczasowe 545, 936 do 938, 942 do 945, p. tymczasowe zarządzenie.

— wniesienie skargi po wydaniu nakazu aresztu 926.

— — zaskarżenie — przewodniczącego 140.

— złożenia przysięgi uchwałą dowodową 461, wyrokiem 460 w sporze z dokumentów 595.

Zarzuty, dotyczące odkazania przysięgi 452, w procesie z dokumentów 597, 598, co do świadczeń powrotnych w przyszłości wymagalnych 323 ust. 2; przeciw nakazowi zapłaty 692; przeciw dopuszczalności klauzuli

wykonawczej 732, w postępowaniu egzekucyjnym 766, 767 do 770, 777, 781, 785, 796 ust. 2, 797 ust. 3 do 5.

Zasada, odesłanie sprawy do pierwszej instancji w razie rozstrzygnięcia tylko co do — skargi 538.

— wytoczonego roszczenia 253, 690.

— rozstrzygnięcie co do — 304.

Zasądzenie na wykonanie czynności w postępowaniu przed sądem powiatowym 510b.

— na poddanie do egzekucji 737, 739, 743, 745, 748.

— na zwrot dokumentu 135.

— za czyn karygodny, skarga restrykcyjna 581.

Zaspokojenie wierzyciela, wstrzymanie egzekucji 775.

Zastaw, prawo z. na poborach 832.

— — przez zajęcie 804. 930.

— — trzecich osób 805.

— — wartość w razie sporu 6.

— — ręczny 804.

Zastępca, brak legitymacji 56.

— czyn karygodny 580.

— pełnomocnictwo do ustanowienia — dla wyższej instancji 81.

— ustawowy 51, 90.

— — legitymacja 56.

— — odrzucenie 157, 158.

— — skarga z powodu należytości i wydatków 34.

— — wpisanie do protokołu 159.

— — wskazanie przysięgi 473, 474.

— — w sprawach małżeńskich 612, 641.

— — w sprawach o pozbawienie własnej woli 646, 653, 660, 661, 666, 675, 679, 685, 689.

— — na terminie pojedynczym w sprawach małżeńskich 610

— — wyłączenie jako sekretarza sądowniego 49 jako sędziego 41

— — zaginionego 962.

— — zasądzenie, na koszty 102.

— przysięga na wydanie 426.

— śmierć 241, 246.

- ustanowienie osobnego — dla gruntu, którego się wyzbyto 58, 787, dla osoby nie mającej zdolności procesowej 57, dla spadku 779, w postępowaniu celem zabezpieczenia dowodu 494.
- ustawowy 51, 130, 171, 184, 185.
- wskazanie przysięgi 473, 474.
- wskazanie przysięgi co do czynności 445.
- w sprawach o pozbawienie własnej woli 668, 679, 686.
- wykluczony od współdziałania jako osoba sądowa 41, 49.
- zaniedbanie 282.
- zasądzenie na koszty 102.
- Zastępstwa** brak podstawą do restrykcji 579, 586, do rewizji 551, do uchylenia orzeczenia polubownego 104.
- ekscepcja braku ustawowego 274.
- Zastrzeżenie** ograniczonej odpowiedzialności przeciw małżonkowi jako spadkobiercy 305, 780.
- potrącenia z wzajemną pretencją 302.
- praw w sporze z dokumentów 595.
- środków obrony 540, 541.
- zgłoszonego prawa w wyroku wykluczającym 953.
- Zatrudnienie**, właściwość sądu 20.
- Zatrzymania** prawo, wierzyciela, opozycja dłużnika przeciw egzekucji 777.
- Zatwierdzenie** aresztu 925, 927.
- protokółu 162.
- prowadzenia sporu bez polecenia 89, 551, 579, 1041.
- Zawiadomienie** dłużnika dłużnika o nastąpić mającym zajęciu wierzytelności 845.
- — dłużnika o udzieleniu dalszego wypisu wyroku 733.
- o dodatkowym zajęciu 826.
- o doręczeniu nakazu zapłaty 693.
- o faktycznych twierdzeniach, środkach dowodowych, wnioskach 272.
- organu wykonawczego przy egzekucji 763, o ustanowieniu zastępstwa dla urzędnika w razie aresztowania go celem wymuszenia przysięgi wyjawienia 910.
- o skróceniu czasokresów do wdania się w spór i do wezwania 226.
- o terminie zamiast wezwania 497.
- o ustaleniu kwoty w razie połączenia z wyrokiem uchwały ustalającej koszty 105.
- o zarządzeniach celem przeprowadzenia dowodu 501.
- o zezwoleniu doręczenia w nocy lub w dni świąteczne 188.
- o złożeniu dokumentów 134.
- prokuratury 607.
- przeciwnika przez prowadzącego dowód o prowadzeniu dowodu zagranicą 364.
- stron 362, 365, 368.
- wierzyciela o opozycji przeciw nakazowi zapłaty 694.
- — o doręczeniu nakazu zapłaty 693.
- władzy opiekuńczej w sprawach o pozbawienie własnej woli 657, 660, 674, 678, 683.
- p. udzielenie.
- Zawieszający** skutek odwołania, sprzeciwu 704, 705.
- zażalenia 572.
- Zażalenie** dalsze 568.
- — wykonalny wypis 733, 757.
- dopuszczalność 567, 568.
- kwota 546, 568.
- natychmiastowe 577.
- — aresztowe postępowanie 934.
- — co do orzeczenia o kosztach 99.
- — egzekucyjne postępowanie 794.

- — nałożenie kosztów z powodu ciężkiego zawnienia 102.
- — na uchylenie się sędziego 46, biegłego 406.
- — odmówienie wnioskowi o wydanie wyroku zaocznego 336.
- — odrzucenie interwencji ubocznej 71
- — odrzucenie wniosku o pozbawienie własnej woli 663.
- — polubowne postępowanie 1045.
- — rozstrzygnięcie uwag co do uchwały ustalającej koszty 104.
- — słuszność odmówienia zeznania 387.
- — sprostowanie wyroku 319.
- — uchylenie odłożenia postępowania 252.
- — uchylenie pozbawienia własnej woli 678.
- — uchylenie winkulacji 1022.
- — umieszczenie w zakładzie leczniczym 656.
- — upominawcze postępowanie 699.
- — wywoławcze postępowanie 952.
- — zwrot zabezpieczenia 109.
- — zwrot dokumentu 135.
- — niedopuszczalne przeciw orzeczeniom sądów apelacyjnych 567.
- — pismo 569.
- — przedmiot, podanie w piśmie rewizyjnem 554.
- — przyczyna 568.
- — wartość ze względu na dopuszczalność rewizji 546.
- — wniesienie 569 do 572.
- — w sporach cywilnych 567 do 577.
- Zbiór plodów zajętych 824. '**
- Zbycie gruntu w toku sporu 266.**
- — rzeczy objętej sporem 265, 266, 727.
- — zajętej rzeczy 806.
- — zakaz zb. 772, 938.

Zdeponowanie p. złożenie.

Zdolność procesowa 51 do 58, 79, 86, 90, 612, 641.

— — wskazanie przysięgi osobom nie posiadającym — — 473.

— — ekscepcja braku 274.

Zeznania, protokolowanie, świadków i biegłych 610, niepotrzebne przed sądem powiatowym, jeśli odwołanie przeciw wyrokowi niedopuszczalne 611.

— — sprzeczne 394.

Zezwolenie na przesłuchanie urzędnika publicznego 376, 382.
— **p. zatwierdzenie.**

— — dochodzenia nowych roszczeń i nowego policzenia w instancji odwoławczej 529.

— — na zmianę żądania skargi, milczące 269, wyraźne 264, w instancji odwoławczej 527.

— — prawa ubogich 114 do 120, 126, 127.

— — publicznego doręczenia 204.

— — sędziego na doręczenie w niedziele i święta 188, w egzekucji 761.

Zgaśnięcie hipoteki, skarga 25.

— — prawa ubóstwa 122, 125.

Zgłoszenie roszczeń w postępowaniu wywoławczem 947, 951, 953, 957.

— — skargi, zastąpione przez wniesienie skargi 267.

Zliczenie wartości kilku roszczeń 5.

Złote rzeczy, przetarg 814, 820.

Złożenie do sądu uzyskanej ceny 720, 805, 827, 854.

— — ceny w postępowaniu rozdziałowem 930.

— — ceny sprzedanych ruchomości 885, 930.

— — dłużnej kwoty wierzytelności przekazanej 839, 853.

— — dłużnej sumy w razie sporu wierzycieli 75.

— — uchylenie aresztu 923, 924.

— — w postępowaniu wywoławczem 987.

— — zabezpieczenie 108.

- — zajętych pieniędzy 720, 815, 930.
- — zaliczki na należności świadków 379.
- — zapobieżenie egzekucji 713, 720, 817, 819, 839, 868.
- Zmiana aresztu** 545, 925.
- osnowy przysięgi 469.
- przedmiotu sporu 268.
- przy natychmiastowym zażaleniu niedopuszczalna 577.
- rozstrzygnięcia o kosztach 99.
- — sądu lub przewodniczącego 571.
- — sędziego wczwanego i wyznaczonego, sekretarza sądowego 576, 577.
- skargi 264, 268 do 270, 527, 614. stosunków u przyjmującego świadczącego powrotne 323.
- tymczasowych zarządzeń 770.
- uchwały dowodowej 360.
- ustalenia kosztów 107.
- wyroków tymczasowo wykonalnych 717.
- — w instancji odwoławczej 536.
- Znak ręczny, uwiarogodnienie** 416, 440.
- Zniesienie p. uchylenie.**
- Z ręki do ręki, klauzula wykonalności wyroku** 756.
- Zrzeczenie się dokumentu** 436.
- odwołania 514.
- ogłoszenie wyroku z powodu 311.
- pełnomocnictwo do — 81, 83.
- praw z zajęcia wierzytelności 843.
- protokołowania 160.
- przepisów formalnych 295.
- rewizji 566.
- roszczenia 306.
- sprzeciwu 346.
- świadka 399.
- zaprzysiężenia 391, 410.
- Z urzędu czynności, badanie celem ustalenia stanu umysłowego** 653.
- — badanie dopuszczalności odwołania 535, skargi nieważności i restytucyjnej 589, sprzeciwu 341, zażalenia 574.
- — badanie prawdziwości dokumentów publicznych 437.
- — odrębna rozprawa co do ekscpekcji wstrzymującej spór 275, 504, 528, 594.
- — odroczenie 228, 524.
- — przeprowadzenie dowodu i przysięga w skargach o szkody 287.
- — rozłączenie spraw, osobiste stawiennictwo, połączenie sporów, ponowne otwarcie rozprawy, przedłożenie dokumentów, przeprowadzenie oględzin, rozłączenie sporów 141 do 157.
- — sporządzenie odpisu obliczenia kosztów 105.
- — sprostowanie wyroku 319.
- — ustalenie wartości sporu 3.
- — wezwanie świadków 367.
- — wstrzymanie postępowania w czasie wojny 247.
- — wstrzymanie postępowania w sprawach małżeńskich 620.
- — wykonanie prawa pytania 139, 502.
- — wypuszczenie z aresztu celem wymuszenia przysięgi wyjawienia 911, 913.
- doręczenie 208 do 213, nakazu zapłaty 693, odwołania, rewizji, sprzeciwu, uzasadnienia rewizji 340a, 520, 553a, 554, uchwały pozbawiającej własnej woli i przywracającej ją z powrotem 659, 662, 678, 688, uchwały sądowej 320, uchwały ustalającej koszty 104, w postępowaniu przed sądami powiatowymi 496, wyroków orzekających rozwód i nieważność małżeństwa 625.
- uwzględnienie badania w sprawach o pozbawienie własnej woli 680.
- — faktów w sprawach małżeńskich 622.
- — wezwanie 141, 296, 389, 497.

- wyznaczenie terminu po przeprowadzeniu dowodu przez sędziego wezwanego albo wyznaczonego 370.
- — terminu po wniesieniu odwołania 520, rewizji 555, sprzeciwu 340a, sprzeciwu przeciw nakazowi aresztowania 924.
- — terminu zamknięcia postępowania przygotowawczego 352.
- — terminu w postępowaniu przed sądami powiatowymi 497.
- — terminu w razie wniosku o przywrócenie czasokresu z § 466 do pierwotnego stanu 238.
- — terminu w sporze wpadkowym w toku przeprowadzenia dowodu 366, 368.
- żądania o wydanie wyroku zaocznego 335, legitymacji ustawowego zastępcy celem wykazania zdolności procesowej i t. d. 56, pełnomocnictwa jeśli proces nie jest adwokacki 88.
- Związek**, doręczenie 171, 184.
- egzekucja 735.
- prawny 145, 147.
- roszczenia z roszczeniem wzajemnym 33, 302.
- właściwość sądu 17, 22.
- Zwłoka** przez spóźnienie przytoczenia 278, 279, 549, 626.
- w objęciu sporu przez następców prawnych 239.
- w sporze przez spóźnione wystąpienie do dowodu 283, 367, 374, 431, 433.
- Zwolnienie** dłużnika ze sporu w razie zdeponowania w sądzie należności 75.
- pozwanego ze sporu w razie wstąpienia do sporu pośredniego posiadacza rzeczy lub prawa 76, 77.
- z aresztu 911, 913, 982.
- Zwrot** aktów sporu 544, 566.
- dochodzenia roszczenia o — szkody z powodu niesłusznego aresztu lub tymczasowego zarządzenia 945, z powodu niewykonania zobowiązania 255, z powodu wykonania wyroku z zastrzeżeniem policzenia 302, z zastrzeżeniem późniejszego postępowania w sporze z dokumentów 600, z powodu wyroku tymczasowo wykonalnego 717.
- kosztów egzekucji 788.
- — i szkód powstałych przez dopuszczenie prowadzącego sprawę bez polecenia 89.
- — przez kasę państwową w sprawach małżeńskich i o pozbawienie własnej woli 637, 658, 673, 677.
- — sporu przez przeciwnika 91, 100, 103 do 107, 117.
- nadwyżki kosztów bezpośredniego doręczenia 197.
- niesłusznego wzbogacenia się z powodu wykonania wyroku z zastrzeżeniem policzenia 541, tymczasowo wykonalnego wyroku sądu apelacyjnego 717.
- zabezpieczenia 109, 715.

Zołd podoficerów i żołnierzy, zajęcie 850.

Żona, egzekucja na majątku żony albo wspólnym 739 do 745.

— właściwość sądu 15.

— wniosek o pozbawienie własnej woli 686.

— w sprawach małżeńskich 612.

— wykluczenie osób sądowych w sprawach — 49.

— zdolność procesowa 52.

Żywność, zajęcie 811.

SŁOWNIK NIEMIECKO-POLSKI

Najważniejszych Określeń Prawnych
w Niemieckiej Ustawie o Postępowaniu Cywilnem.

A.

Ablehnung, wyłączenie.
Abstimmung, głosowanie.
Abweisung, oddalenie.
Abwendung, uchylenie się.
Anfechtung, zaskarżenie, zacze-
 pienie.
Anfechtungsklage, skarga zace-
 piająca.
Angriffs- und Verteidigungsmittel,
 środki zaczepne i obronne.
Anhängiger Rechtsstreit, spór to-
 czący się.
Anlage, załącznik.
Antretung von Beweisen, przystą-
 pienie do dowodu.
Anwalt, adwokat.
Anwaltsbestellung, ustanowienie
 adwokata.
Anwaltsprozess, proces adwokacki.
Arrest, areszt.
Arrestbefehl, nakaz aresztu.
Arrestgrund, powód do aresztu.
Arrestvollziehung, wykonanie are-
 sztu.
Aufgebot, wywołanie.
Aufgebotsverfahren, postępowanie
 wywoławcze.
Auflage, zlecenie.
Auflassung, powzdanie.
Aufnahme des Verfahrens, podję-
 cie postępowania.
Aufrechnung, potrącenie.
Aufruf, wywołanie.
Augenscheins- Einnahme, podjęcie
 oględzin.
Auseinandersetzung, rozliczenie
 się.
Ausfertigung, wypis.
Aussage, zeznanie.

Ausschliessung, wykluczenie.
Ausschlussurteil, wyrok wyklucza-
 jący.
Aussetzung, zawieszenie, odrocze-
 nie.
Aussichtslos, pozbawiony widoku
 powodzenia.
Aussöhnung, pojednanie się.
Auszug, wyciąg.

B.

Beauftragter Richter, sędzia wy-
 znaczony.
Bedingtes Endurteil, wyrunkowy
 wyrok końcowy.
Beeidigung, zaprzysiężenie.
Befangenheit, stronniczość.
Beglaubigte Abschrift, uwierzytel-
 niony odpis.
Begutachtung, wydanie opinii.
Beiordnung, przydanie.
Beistand, doradca.
Berichterstattung, złożenie spra-
 wozdania.
Berichtigung, sprostowanie.
Berufung, odwołanie.
Berufungsantrag, wniosek odwo-
 ławczy.
Berufungseinlegung, wniesienie
 odwołania.
Berufungsfrist, czasokres do wnie-
 sienia odwołania.
Berufungsgericht, sąd odwoław-
 czy.
Berufungsinstanz, instancja odwo-
 ławcza.
Berufungsschrift, pismo odwoław-
 cze.
Bescheinigung, poświadczenie.

Beschlagnahme, obłożenie aresztem.
 Beschluss, uchwała.
 Beschwerde, zażalenie.
 Betagter Anspruch, roszczenie terminowe.
 Beurkundung, stwierdzenie dokumentem.
 Beweisantretung, przystąpienie do dowodu.
 Beweisaufnahme, przeprowadzenie dowodu.
 Beweisbeschluss, uchwała dowodowa.
 Beweiseinrede, ekscepcja przeciw dowodom.
 Beweisführer, dowodzący.
 Beweismittel, środek dowodowy.
 Beweisregel, norma dowodowa.
 Beweisverhandlung, rozprawa dowodowa.
 Börsenpreis, cena giełdowa.

D.

Deckoffizier, oficer okrętowy.
 Dienstekommen, dochód służbowy.
 Dinglicher-Gerichtsstand, podsiadłość rzeczowa.
 Dolmetscher, tłumacz.
 Drittschuldner, dłużnik dłużnika.
 Duldung, tolerowanie, poddanie się.

E.

Echtheit, prawdziwość.
 Ehescheidung, rozwód.
 Ehrenrechte, prawa czci.
 Eidesformel, rota przysięgi.
 Eidesnorm, osnowa przysięgi.
 Eideszuschreibung, wskazanie przysięgi.
 Eigenbesitz, posiadanie samoistne.
 Einkünfte, fortlaufende, dochody bieżące.
 Einlassung auf den Prozess, wdanie się w spór.

Einlassungsfrist, czasokres do wdania się w spór
 Einlegung eines Rechtsmittels, wniesienie (założenie) środka prawnego.
 Einrede, ekscepcja.
 Einsicht, wgląd, przegląd.
 Einspruch, sprzeciw.
 Einspruchsfrist, czasokres do sprzeciwu.
 Einspruchsschrift, pismo zawierające sprzeciw.
 Einstellung, wstrzymanie, umorzenie.
 Einstweilige Anordnung, tymczasowe zarządzenie.
 Einstweilige Verfügung, tymczasowe zarządzenie.
 Eintragung, wpis.
 Einwendung, zarzut.
 Einwilligung, zezwolenie.
 Einziehung, ściągnięcie.
 Empfangsbekanntniss, potwierdzenie odbioru.
 Endentscheidung, rozstrzygnięcie końcowe.
 Endurteil, wyrok końcowy.
 Entmündigung, pozbawienie własnej woli.
 Entwurf, zarys.
 Erbe, spadkobierca.
 Erbschein, poświadczenie dziedziczenia.
 Erinnerung, przedstawienie, uwaga.
 Erlös, uzyskana kwota.
 Ermessen, freies, swobodne przekonanie.
 Erneuerungsschein, talon.
 Errungenschaftsgemeinschaft, wspólność dorobku.
 Ersatzzustellung, doręczenie zastępcze.
 Erster, nabywca.
 Ersuchter Richter, sędzia wezwany.
 Ersuchungsschreiben, pismo zawierające prośbę, wezwanie.
 Erwerbsgeschäft, przedsiębiorstwo zarobkowe.

F.

Fahrnissgemeinschaft, wspólność mienia ruchomego.
Fälligkeit, wymagalność.
Familienangehöriger, członek rodziny, należący do rodziny.
Faustpfandrecht, ręczne prawo zastawu.
Feststellung, ustalenie.
Feststellungsklage, skarga o ustalenie, ustalająca.
Flösser, flisak.
Fragerrecht, prawo zadawania pytań.
Frist, czasokres.
Fürsorge, piecza.

G.

Gebot, nakaz.
Gebühr, należność, opłata.
Gegenspruch, roszczenie wzajemne.
Gegenbeweis, dowód przeciwny.
Gegenerklärung, oświadczenie, przeciwnika.
Genehmigung, zatwierdzenie, zezwolenie.
Genossenschaft, spółdzielnia.
Gerichtsschreiber, sekretarz sądowy.
Gerichtsschreiberei, sekretariat sądowy.
Gerichtsstand, podsądność.
Gerichtstag, dzień sądowy.
Gerichtsvollzieher, komornik sądowy.
Gesamt - Grundschuld - Hypotheken-Rentenschuld, dług łączny - gruntowy - hipoteczny - rentowy.
Gesammtgut, mienie łączne.
Gesamtschuldner, dłużnik łączny.
Geschäftsfähigkeit, zdolność do działania.
Geschäftsführer, prowadzący sprawę.
Geschäftslokal, lokal przedsiębiorstwa.

Geschäftsnummer, liczba czynności.
Geschäftsstunden, godziny urzędowe.
Gesellschaft, spółka.
Gesuch, podanie, prośba.
Gewährleistung, danie rękojmi, rękojnia.
Gewerbe, przemysł, (zawód).
Gewerbegeheimnis, tajemnica zawodu.
Gewinnanteilsschein, kupon dywidendowy.
Glaubhaftmachung, uwiarogodnienie.
Grenzscheidungsklage, skarga o rozgraniczenie.
Grobes Verschulden, ciężkie zwinienie.
Grundbuch, księga wieczysta.
Grundschuld, dług gruntowy.
Gutachten, opinia.
Gütergemeinschaft, wspólność majątkowa.
Güterrechtsregister, rejestr praw majątkowych.
Güterstand, stan majątku.

H.

Haft, areszt, kara aresztu.
Haftung, odpowiedzialność.
Hemmung, wstrzymanie.
Hilfskasse, kasa pomocy.
Hinterlegung, zdeponowanie.
Hinterlegungsstelle, urząd depozytowy.

I.

Inhaberpapier, papier na okaziciela.
Interesse, interes, korzyść.

K.

Klageantrag, żądanie skargi.
Klagegrund, zasada skargi.
Klageschrift, pismo zawierające skargę.
Knappschaftskasse, kasa bractwa górniczego.

Konkurs, upadłość.
Körperliche Sache, rzecz zmysłowa.
Kostenfestsetzungsbeschluss, uchwała ustalająca koszty.
Kraftloserklärung, pozbawienie mocy.
Kriegsfahrzeug, statek wojenny.
Kündigung, wypowiedzenie.

L.

Ladung, wezwanie.
Landwirtschaft, gospodarstwo rolne.
Leistung, świadczenie, uiszczenie.
Löschung, wykreślenie.

M.

Mahnverfahren, postępowanie upominawcze.
Marktpreis, cena targowa.
Meistbietender, najwięcej ofiarujący.
Mess- und Marktsachen, sprawy rynkowe i targowe.
Miterbe, współspadkobierca.
Mittelbarer Besitz, posiadanie pośrednie.
Mitwirkende Richter, sędzia biorący udział.
Mutwilligkeit, pieniactwo.

N.

Nacherbe, spadkobierca następny.
Nachlass, spadek.
Nachlass - Gericht - Behörde, sąd spadkowy.
Nichtigkeit, nieważność.
Nichtigkeitsklage, skarga nieważności.
Niederlassung, siedziba.
Niessbrauch, użytkowanie.
Notfrist, czasokres konieczny.
Nutzniesser, pobierający użytki.
Nutzniessung, pobieranie użytków.
Nutzungen, użytki.

Nutzungsrecht, prawo pobierania użytków.

O.

Oeffentlicher Glaube, publiczna wiara.
Oeffentlichkeit, jawność.
Offenbarungseid, przysięga wyjawienia.

P.

Pächter, dzierżawca.
Pachtrecht, prawo dzierżawy.
Parteibetrieb, żądanie stron.
Parteifähigkeit, zdolność do prowadzenia sporu.
Parteivorbringen, przedstawienie stron.
Pfandrecht, prawo zastawu.
Pfändung, zajęcie.
Pfleger, kurator.
Pflichtteilsanspruch, roszczenie o zachowek.
Postschein, dowód pocztowy.
Prozessfähigkeit, zdolność procesowa.

R.

Räumung, opróżnienie.
Rechtshängigkeit, zawisłość prawna.
Rechtskraft, prawomocność.
Rechtsnachfolger, następca prawny.
Regresspflicht, obowiązek wynagrodzenia.
Rentenschuld, dług rentowy.
Restitutionsklage, skarga restytucyjna.
Rüge, wyknięcie.
Ruhen des Verfahrens, spoczywanie postępowania.

S.

Sachleitung, kierownictwo sprawą.
Sachverhältnis, stan sprawy.
Sachverständiger, biegły.

Schadenersatz, wynagrodzenie szkody.
Schiedsrichter, sędzia polubowny.
Schiedsspruch, orzeczenie polubowne.
Schiedsvertrag, umowa na sąd polubowny, (u. polubowna).
Schiffer, szyper.
Schiffspart, udział okrętowy.
Schriftsatz, pismo.
Schriftstück, pismo.
Schuldverschreibung, zapis długu.
Sequester, sekwestr.
Sicherheitsarrest, zabezpieczenie przez osobisty areszt.
Sicherheitsleistung, danie zabezpieczenia.
Sicherung des Beweises, zabezpieczenie dowodu.
Sicherungshypothek, hipoteka zabezpieczająca.
Sofortige Beschwerde, natychmiastowe zażalenie.
Stiftung, fundacja.
Streitgenosse, uczestnik sporu.
Streitgenossenschaft, uczestnictwo w sporze.
Sühnetermin, termin pojednawczy.
Sühnenversuch, próba pojednania.

T.

Tatbestand, stan faktyczny.
Tatsache, fakt.
Teilleistung, świadczenie częściowe.
Todeserklärung, uznanie za zmarłego.

U.

Ueberfahrtsgeld, opłata za przejazd, (za przewiezienie).
Unechtheit, nieprawdziwość.
Unehre, niesława.
Unrichtigkeit, pomyłka.
Unterbrechung, przerwa.
Unterhalt, utrzymanie.

Unterlassung, zaniechanie.
Untermieter, podnajemca.
Urkundsperson, osoba poświadczająca.
Urschrift, pierwopis.

V.

Veräußerung, zbycie, sprzedaż.
Veräußerungsverbot, zakaz zbycia.
Verein, stowarzyszenie.
Vereinbarung, układ.
Verfügung, zarządzenie.
Vergleich, ugoda.
Vermutung, domniemanie.
Versäumnis, zaniedbanie.
Versäumnisurteil, wyrok zaoczny.
Versäumung, zaniedbanie.
Verschwiegenheit, obowiązek tajemnicy.
Versicherung, eidesstaatliche, zapewnienie, zastępujące przysięgę.
Versteigerung, sprzedaż.
Vertagung, odroczenie.
Verteidigungsmittel, środek obrony.
Verteilung, podział.
Verteilungsgericht, sąd przeprowadzający podział.
Verteilungsverfahren, postępowanie działowe.
Vertrag, umowa.
Vertretbare Sachen, rzeczy zamienne.
Vertreter, zastępca.
Vertretungsbefugnis, upoważnienie do zastępstwa.
Verwahrung, przechowanie.
Verwaltung, zarząd.
Verwaltungsbehörde, władza administracyjna.
Verweisung, przekazanie.
Verwerfung, odrzucenie.
Verwertung, spieniężenie.
Verzeichnis, spis, wykaz.
Verzicht, zrzeczenie się.
Verzögerung, przewlekanie.
Verzug, zwłoka.

Vollstreckbarkeit, wykonalność.
Vollstreckung, wykonanie.
Vollstreckungsbefehl, nakaz wykonawczy.
Vollstreckungsgericht, sąd wykonawczy.
Vollstreckungshandlung, czynność wykonawcza.
Vollstreckungsklausel, klauzula wykonawcza.
Vollstreckungsurteil, wyrok wykonawczy.
Vollziehung, wykonanie.
Vorauszahlung, płacenie zgóry.
Vorbehalt, zastrzeżenie.
Vorbereitendes Verfahren, postępowanie przygotowawcze.
Vorbringen, przytoczenie.
Vorerbe, spadkobierca poprzedni.
Vorerbschaft, dziedzictwo poprzednie.
Vorführung, sprowadzenie.
Vorkaufsrecht, prawo pierwokupu.
Vorrang, pierwszeństwo.
Vorstand, przełożony.
Vorsteher, przełożony.
Vortrag, przedstawienie.
Vorzugsrecht, prawo pierwszeństwa, pierwszeństwo.
Vorzugsweise Befriedigung, zaspokojenie w pierwszej linii.

W.

Wahrnehmung, spostrzeżenie.
Wahrung, zachowanie.

Weitere Beschwerde, dalsze zażalenie.
Widerbeklagter, pozwany ze skargi wzajemnej.
Widerklage, skarga wzajemna.
Widerruf, odwołanie.
Wiederaufnahme, podjęcie.
Widerspruch, opozycja¹⁾.
Wiedereinsetzung, przywrócenie.
Wohnraum, pomieszczenie mieszkalne.

Z.

Zahlungssperre, zamknięcie wypłat.
Zinsschein, kupon procentowy.
Zubehör, przynależność.
Zug um Zug, z ręki do ręki.
Zurückbehaltungsrecht, prawo zatrzymania.
Zurücknahme, cofnięcie.
Zurückschiebung, odkazanie.
Zurückverweisen, przekazać napowrót.
Zuständigkeit, właściwość.
Zwangsversteigerung, przymusowy przetarg.
Zwangsverwaltung, przymusowy zarząd.
Zwangsvollstreckung, egzekucja.
Zwischenstreit, spór pośredni.
Zwischenurteil, wyrok pośredni.

¹⁾ Ten termin należy także zastosować w kodeksie cyw. (§§ 711, 899, 890, 927, 1139, 1140, 1263, 912, l. 4 § 1407) i ust. 2 § 17 prawa zabudowy.

Sprostowanie pomyłek.

§	Wiersz	Wydrukowano	Ma być
9	6	pewnym.	pewnym;
110	4	praw	ustaw
152	2	zaczepnej	zaczepiającej
196	2	pośrednio	bezpośrednio
204	3	O prośbie	Podanie
246	3	dziedziczenia	dziedziczenia następnego
259	2	świadczenia	świadczenie
302	3, 19	wystąpił, zawisłym	wystąpiono, wytoczonym
307	2	przeciwnej	przeciw niej
330	1	nie staje	nie stawia się
435	7	przepisać	przypisać
472	19	zażądać	zarządzać
483	2	osnowy, rotę	roty, osnowę
488, 489	1, 2	warunki, ów	przesłanki, nek
526	2, 5	orzeczenia	rozstrzygnięcia
538	3	rozpoznanie.	rozpoznanie:
554	16	wyказuje	wyказują
641	1, 8	o zaczepienie	zaczepiającej, cą
750	12	doręczony	doręczona
871	3	a owe prawo	owe prawo
989	2	wierzyciela	wierzycieli

70 p. 2 zamiast: **jaki ma interwenient uboczny**, lepiej: **jaki powoduje interwenientem ubocznym**.

382 gdzie mowa o członkach Sejmu i Sejmie, należy dodać: **lub członków Senatu, względnie lub Senat (Senatu, sesji Senatu)**; p. uw. do §§ 904, 905.

794 po punkcie 3. ma być: 4. z nakazów wykonawczych; następny punkt 4. należy zmienić na: 5.

Wreszcie: o ile obok wyrazu **ekscepcja** użyto wyrażenie **podnieść** (§§ 274, 504, 278, 354, 305, 540, 541), wskazanem jest zmienić je na **wnieść**.

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

3820 S

001-003820-00-0

OPOLSKA BIBLIOTEKA